

VLAAMS FONDS VOOR DE LETTEREN

Jaarverslag 2007

Inleiding: *Bakens verzetten: 2007 als hoeksteen voor een duurzaam positief perspectief*..... 9

1. Ondersteuning per doelgroep	17
1.1. Regelingen en reglementen 2007	19
1.2. Auteurs	21
1.2.1. Werkbeurzen literaire auteurs	21
1.2.2. Stimuleringsbeurzen literaire auteurs	29
1.2.3. Projectbeurzen culturele biografieën	31
1.2.4. Reisbeurzen literaire auteurs	32
1.3. Strips	34
1.3.1. Werkbeurzen stripauteurs	35
1.3.2. Mentoraten voor beginnende stripauteurs	36
1.3.3. Reisbeurzen stripauteurs	36
1.3.4. Productiesubsidies voor uitgevers van strips	36
1.3.5. Striptijdschriften	37
1.3.6. Stripmanifestaties	37
1.3.7. Stripverenigingen	37
1.4. Vertalers in het Nederlands	38
1.4.1. Projectbeurzen literaire vertalers	38
1.4.2. Stimuleringsubsidies vertaald literair werk	41
1.4.3. Reisbeurzen literaire vertalers	43
1.5. Literaire tijdschriften	44
1.5.1. Subsidieregeling	44
1.5.2. CeLT vzw	45
1.5.3. Tijdschriftenrapport	45
1.5.4. Tijdschriftenforum	46
1.5.5. Lezersenquête literaire tijdschriften	46
1.5.6. Tijdschriftendag	46
1.6. Uitgeverijen	48
1.6.1. Productiesubsidies voor uitgevers van literair werk en strips	48
1.7. Verenigingen, manifestaties, focuspunten	52
1.7.1. Verenigingen	52
1.7.2. Manifestaties	54
1.7.3. Focuspunten	56
1.8. Buitenland	58
1.8.1. Vertaalsubsidies	59
1.8.2. Productiesubsidies	63
1.8.3. Auteursbezoeken	65
1.8.4. Buitenlandse manifestaties	69
1.8.5. Buitenlandprojecten met extra ICB-budget	70
1.9. Intercultureel beleid	71
1.9.1. Masterclass ‘Vreemd Bloed’ (Passa Porta)	71
1.9.2. SchrijversAcademie	71
1.9.3. Project Steunpunt Literair Vertalen	71

1.10.	Deskundigheidsbevordering	73
1.10.1.	Cursussen literair vertalen (Steunpunt Literair Vertalen)	73
1.10.2.	Literaire vertaaldagen	74
1.10.3.	Postacademisch programma ‘Vertalen op Europees niveau’	75
1.10.4.	Lyrikline	75
1.10.5.	Graphic Novel Project.....	75
1.10.6.	Mentoraten.....	76
1.11.	Projecten	77
1.11.1.	Auteursvereniging	77
1.11.2.	Verzameld werk Louis Paul Boon	78
1.11.3.	Kwaliteitsbeleid beoordelingen	78
1.11.4.	Portaalsite Vlaamse Jeugdliteratuur	78
1.11.5.	Databank vertalingen	79
1.11.6.	Lezersenquête literaire tijdschriften	79
1.11.7.	Tijdschriftendag	79
1.11.8.	Defence of Poetry	80
1.11.9.	Website	80
1.11.10.	Digitale projecten.....	81
1.11.11.	Steunaankopen literaire tijdschriften.....	81
2.	Financieel overzicht	83
2.1.	Beschikbare middelen	85
2.2.	Aangegane verbintenissen	85
2.3.	Betalingen	85
2.4.	Details subsidies en projecten.....	87
2.4.1.	Subsidieregelingen binnenland	87
2.4.2.	Buitenlandwerking	88
2.4.3.	Projecten.....	89
3.	Organisatorisch kader	91
3.1.	Bestuurs- en adviesorganen.....	93
3.1.1.	Adviescommissies.....	93
3.1.2.	Externe beoordelaars	106
3.1.3.	Beslissingscollege	107
3.1.4.	Beroepscommissie	108
3.1.5.	Fondsbestuur	110
3.1.6.	Dagelijks Bestuur	113
3.2.	Fondssecretariaat	114
4.	Interne werking	117
4.1.	Stages en onderzoeksprojecten	119
4.1.1.	Stage: Lyrikline	119
4.1.2.	Stage: Buitenlandassistentie en Lyrikline	119

4.1.3.	Onderzoek: effectiviteit en efficiëntie werkbeurzenregeling.....	119
4.1.4.	Onderzoek: het literaire middenveld	121
4.1.5.	Lezersenquête literaire tijdschriften	122
4.1.6.	Onderzoek: debutantentraject	122
4.1.7.	Informatie-uitwisseling in het literaire velde in Vlaanderen en Nederland – deelonderzoek: literaire vertalers.....	123
4.2.	De oeuvreregeling van het Vlaams Fonds voor de Letteren.....	125
4.3.	Ronde tafel Vlaamse literaire vertalers	126
4.4.	Werkgroep digitalisering	127
4.5.	Communicatie	128
4.5.1.	Publicaties	128
4.5.2.	Persberichten	129
4.5.3.	Website.....	129
4.6.	Buitenland.....	131
4.6.1.	Auteursfiches	131
4.6.2.	Buitenlandse prospectie	132
4.6.3.	Folder Bologna.....	135
4.6.4.	10 Books from Holland and Flanders	136
4.6.5.	Nieuwsbrief Letteren.....	136
4.6.6.	Vertaalprijzen	137
4.6.7.	Buitenlandprojecten met extra ICB-budget.....	137
4.6.8.	Interculturele dialoog: het BIBALEX-project.....	143
4.7.	Het vfl als aanspreekpunt Letteren.....	144
5.	Samenwerking.....	145
5.1.	Vlaamse overheid.....	147
5.1.1.	Afstemming, overleg en directe contacten	147
5.1.2.	Het vfl en de beleidsnota <i>Letteren- en Publicatiebeleid</i>	148
5.2.	Nederlandse Stichting Fonds voor de Letteren (NFVDL)	151
5.3.	Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds (NLPVF).....	152
5.4.	Nederlandse Taalunie.....	153
5.4.1.	Taalunie Toneelschrijfprijs.....	153
5.4.2.	Vertaalpleidooi: <i>Overigens schitterend vertaald – pleidooi tot behoud van een bloeiende vertaalcultuur</i>	153
5.4.3.	Digitale presentatie Nederlandstalige literaire tijdschriften.....	154
5.4.4.	Databank Nederlandstalige literaire vertalingen	154
5.5.	Steunpunt Literair Vertalen	155
5.6.	Kunstenloket vzw	156
5.7.	Boek.be, vuv en vbb.....	157
5.8.	Vlaamse Auteursvereniging.....	158
5.9.	Boekenoverleg	159
5.10.	KANTL-CTB	161
5.11.	Fonds Pascal Decroos	161
5.12.	Archieven en Openbare Bibliotheken	162

6. Vooruitblik op 2008	163
vFL 2008; blijvende vernieuwing	165
Bijlagen	167
Bijlage 1: Tijdschriftenrapport 2007	169
Bijlage 2: Samenvatting resultaten lezersenquête literaire tijdschriften	181
Bijlage 3: Realisaties 2007	184
Bijlage 4: Lijst van afkortingen	193
Colofon	195

Inleiding

Bakens verzetten: 2007 als hoeksteen voor een duurzaam positief perspectief

Achteruitgang en moedeloosheid leiden tot doemdenken en passiviteit, groei en optimisme tot daadkracht en vernieuwing. De economische hausse van de voorbije jaren (zij het met een negatieve knik in het laatste kwartaal door de stijgende prijzen van energie en voeding) heeft de boekensector extra omzet opgeleverd. ‘De mensen willen gewoon kopen’: zo opende *Boekblad* het jaaroverzicht 2007. Bij de sluiting van de Boekenbeurs rapporteerde Boek.be groeicijfers bij alle standhouders. Er waren spectaculaire overnames noch grote faillissementen in het Vlaamse boekeland. Boekhandels die dichtgingen werden gecompenseerd door extra winkels van Standaard Boekhandel en eigen uitgeversboekhandels.

Structureel werden nieuwe fundamenten gelegd: in maart startte het Vlaams Boekenoverleg, gebaseerd op gemeenschappelijke actiepunten; een krachtig statement van de vav leidde tot initiatieven voor een oeuvrebeurs voor oudere auteurs en de oprichting van een pensioenfonds; de oprukkende e-cultuur werd voorbereid in de bibliotheeksector (digitale bibliotheek) en in de boekensector (Vlaams virtueel depot); aangepaste modelcontracten voor auteurs en groeiende internetinitiatieven voor boekenverkoop; protest over de aanslepende en ondermaatse leenrechtregeling; verbetering van het sociaal statuut voor zelfstandigen vanaf 1 januari 2008.

De gestegen dotatie van het vfl, het vertrouwen van minister en parlement, de brede acceptatie in het literaire veld en het actieve enthousiasme van alle vfl-medewerkers versterkten de rol van het vfl in zijn decretale opdracht en impact. Het vfl wil toekomstgericht zijn en inzetten op langetermijneffecten. Met permanent de vinger aan de pols, een verfijning en verbetering van de bestaande regelingen, nieuwe aanzetten rond digitalisering en literatuur, een rol als grondlegger van het Boekenoverleg, met nieuwe instrumenten in een groeiend buitenlandbeleid, extra ondersteuning voor literaire tijdschriften, een versterking van de positie van Vlaamse literaire vertalers. Daarnaast streeft het vfl naar evenwichten tussen de individuele ondersteuning van auteurs en vertalers en de vereiste ondersteunende organisaties en infrastructuur, werkt het aan de ontwikkeling en activering van het literair middenveld en speelt het zijn rol als informatiepunt en meedenker in letterenbeleid en -dossiers.

Groeiend vertrouwen van de boekensector

Tot einde november registreerde men in Nederland een groei van 5% in stuks en 7,5% in omzet, daarmee bevestigend dat slecht weer goed boekenweer is. De dominante invloed van topsellers nam iets af: 11% van de titels zorgde voor 80% van de omzet – dat was in 2006 nog 12%. Meer dan ooit kocht de consument boeken op impuls en volgens Nederlands onderzoek werd in 3 op de 4 gevallen een extra boek gekocht. De positie van internetboekhandels versterkte, ook door de ontwikkeling van tweedehandsverkoop via dit kanaal. Het aandeel van het boek in de entertain-

mentmarkt stabiliseerde maar bleef het grootst. De muziekaankopen liepen verder terug; video en dvd-bestedingen blijven stijgen.

De megafusie tussen de Nederlandse concerns PCM (eigenaar van o.a. Standaard Uitgeverij) en NDC/VBK (o.a. uitgeverij Houtekiet) ging na lang onderhandelen niet door. Reed/Elsevier en WoltersKluwer stootten hun educatieve divisies af. Uitgeverij Prometheus/Bert Bakker (thuisbasis van o.a. Tom Lanoye en Herman Brusselmans) verzelfstandigde. De doelgroepen voor lezen polariseerden meer dan ooit rond al dan niet vrije tijd: of jong en arm (en gericht op de bibliotheek) of rijk en oud. In april 2008 wordt Amsterdam, vijf jaar na Antwerpen, Wereldboekenstad.

De sluiting van enkele onafhankelijke boekhandels en het negatieve besluit van Cultuurinvest m.b.t. een investeringsdossier van boekhandel Bredero, heropende ook in Vlaanderen de discussie over kwaliteitsprincipes voor boekhandels. Minister Anciaux kondigde een publieksonderzoek aan over dit thema. Ook in Nederland stond de marge van de boekhandel verder onder druk en was dit het kernthema bij de viering van 100 jaar Boekverkopersbond. Margebepaling op basis van breed assortiment en aandacht voor backlist in plaats van volumekortingen en het herdenken van het systeem van onbeperkte retouren, moeten kwaliteitsbevorderende impulsen geven aan de handel.

Het oude, trouwe boek blijft het goed doen. In de deelsegmenten van juridische en vakinformatie, educatieve leermiddelen en wetenschappelijke publicaties dringen digitale producties steeds meer naar voren. Voor het publieksboek is het wachten op een gebruiksvriendelijke, betaalbare en universele elektronische lezer én aanbieders. Het betalende luisterboek wint slechts langzaam aan publieksacceptatie in Vlaanderen en Nederland, in tegenstelling met Duitsland waar het aanbod en de verkoop (met eigen bestsellerlijsten) sterk toeneemt.

De literaire actualiteit

In de jaaroverzichten werden als memoriepunten aangeven: Harry Potter (de blijvende verkoopshype nu rond het laatste deel en de verfilmingen), Harry Mulish (80ste verjaardag), Dimitri Verhulst (Gouden Uil van de lezer en nominatie voor de Ako Literatuurprijs), Arnon Grunberg (bijna een *hatrick* voor de grote literaire prijzen, enkel AFT hield hem van de eretafel en de Ako Literatuurprijs), Jeroen Brouwers (die de Prijs der Nederlandse Letteren weigerde omwille van het te lage prijzenbedrag), de eerste debuutprijs voor poëzie van het Liegend Konijn ging naar de Nederlandse Ester Naomi Perquin, Marita De Sterck behaalde de Boekenleeuw 2006 en de Zilveren Zoen voor haar jeugdboek *Kwaad Bloed*, Kiekeboe vierde zijn dertigste stripverjaardag en Kim Duchateau ontving de cultuurprijs voor strip.

De weigering door Jeroen Brouwers van de driejaarlijkse Prijs der Nederlandse Letteren (omdat hij het prijzengeld van 16.000 euro te laag vond voor de meest prestigieuze literaire onderscheiding) werd door VAV-voorzitter Erik Vlamincx aangegrepen om bij de opening van de Boekenbeurs de precaire financiële toestand van oudere auteurs aan te klagen. Verdere gesprekken van VAV en VFL op uitnodiging van het kabi-

net cultuur leidden tot de belofte van instelling op korte termijn van een oeuvrebeurs voor oudere kunstenaars en de oprichting op langere termijn van een pensioenfonds. Een andere belangrijke structurele ondersteuning voor auteurs, het leenrecht, kwam ook in 2007 niet tot afronding. Naast ongenoegen over de zeer lage vergoeding (1 euro per volwassen ingeschreven bibliotheekgebruiker en 0,5 euro voor een minderjarige) was er ook het feit dat de literaire auteurs, aangesloten bij VAV, niet betrokken werden bij de bepaling van de verdeelsleutels. Zij klaagden het gebrek aan transparantie aan van de beheersvennootschappen en eisten een rechtvaardig aandeel in relatie tot de reële ontleningen.

In de volgende jaren moet er verder gewerkt worden aan basisvoorwaarden voor een goed literair klimaat: een aanpassing van het sociaal statuut voor scheppende kunstenaars als auteurs en vertalers; evenwichtige uitgave-overeenkomsten aangepast aan het digitale tijdperk; versterking van de boekhandelinfrastructuur; positie van minderheidsgenres in bibliotheek, media (tv, radio én pers) en boekhandel; economisch gezonde leveringsvoorwaarden aan scholen en bibliotheken gebaseerd op kwaliteitscriteria; betere vertegenwoordiging van (literaire) auteurs in beheersvennootschappen en Reprobel; leesbevordering en literatuuronderwijs in scholen, leeskringen en bibliotheken; kwaliteitsvolle aanwending van de nieuwe mogelijkheden van digitale media; versterking van de aanwezigheid van Vlaamse auteurs en uitgevers in Nederland.

VFL 2007: vraaggestuurd én aanbodgericht

De realisatie van de decretale doelstelling *de Nederlandstalige letteren in en uit het Nederlands in de brede zin van het woord te ondersteunen en daardoor bij te dragen tot de verbetering van de sociaal-economische positie van auteurs en vertalers* vereist meer instrumenten dan subsidies en financiering van projecten en initiatieven.

Daarom: Van bij de start heeft het VFL actief meegewerkt en gestimuleerd om structurele lange termijneffecten na te streven, zowel met de subsidieregelingen als door ondersteuning en doelgerichte interventies rond kernopdrachten en flankerende initiatieven. Continueringbeurzen voor auteurs, meerjarige basissubsidies voor erkende tijdschriften, vierjaarlijkse overeenkomsten met de focuspunten, meerjaarlijkse stimuleringsregelingen samen met het Nederlandse fonds, netwerking bij buitenlandse uitgevers en redacteurs, projectbeurzen voor biografen... binnen de subsidieregelingen.

Daarom: Bevraging van het verleden en via onderzoek en studie anticiperen op de toekomst: lezersprofiel van de literaire tijdschriften; bevraging bij de auteurs over het werkbeurzensysteem; de uitdagingen van de relatie tussen literatuur en digitalisering; het concept Kunstencentrum en Werkplaats in/ en het literaire middenveld; voor- en vervolgotraject van literaire debuten; graphic novel in het literaire landschap en de distributiebeperkingen doorbreken; sociaal-fiscale instrumenten in andere landen voor een auteursvriendelijk en sociaal-economisch evenwichtig werkklimaat; de literaire canon: behoud en bereikbaarheid van het literair erfgoed; permanent de vinger aan de pols via het bestuur en de commissies, contacten, lectuur, overleg met partners en representanten; buitenlandse observatie en bevraging; sectoroverschrijdende verbindingen...

Daarom: Zelf opzetten en ondersteunen van projecten en experimenten die buiten het subsidiekader vallen om vanuit een goede omkadering, opvolging en evaluatie lijnen te kunnen trekken naar de toekomst toe, m.b.t. digitalisering, een intercultureel letterenbeleid, positiebepaling van literaire tijdschriften, uitgave van oeuvres, uitbouw van een representatieve auteursorganisatie, beoordelingskaders van literair vertaalwerk, rondreizende tentoonstelling van Vlaamse illustratoren, Vlaamse strips centraal op de stripbeurs in Angoulême...

Daarom: Informatieverschaffing, opinieontwikkeling, expertise-inbreng, studie en onderzoek over literair gelinkte thema's en topics met organisaties en overheid: belangenorganisaties, Kunstenloket, Taalunie, beleid en bestuur op niveau van gewest, provincie en bovenlokaal, de economische boekensector, Steunpunt Literair vertalen, KANTL, opleidingsinstituten, studiecentra, VCOB...

Daarom: Het opzetten van het Vlaams Boekenoverleg, t.w. een structureel overleg tussen boekgerichte organisaties om gemeenschappelijke agendapunten collectief aan te pakken en op de agenda te houden en zo de kracht van de sector uit te spelen. Deze permanente dialoog tussen vFL en het literaire veld vormt de basis van de werking. Dit vereist het zoeken naar evenwicht tussen vragende actoren in de sector en een aanbiedend Fonds; tussen een noodzakelijke correctie op marktmechanismen vanuit kwaliteitsvereisten en een verantwoorde samenwerking en stimuleringsbeleid van diezelfde marktpelers; tussen publieksgerichtheid (inclusief correctie en aanvulling) en elitaire nichebenadering; tussen autonomie en overleg; tenslotte tussen haalbaarheid en wensen. Dit is de leidraad sinds de start in 2000, de drijvende kracht in 2008 en verder.

vFL 2007 als subsidieverschaffer

Het voorbije jaar is er rechtstreeks meer dan 1,1 miljoen euro subsidies aan vertalers en auteurs uitbetaald. De toezeggingen bedroegen meer dan 1,4 miljoen euro; na cofinanciering met onze Nederlandse collega's en aftopping dus netto voor het eerst meer dan 1 miljoen euro.

Voor de **werkbeurzen** auteurs werd door 130 auteurs een aanvraag ingediend voor de genres proza, poëzie en essay, theater en kinder- en jeugdliteratuur. Voor het eerst werd aan meer dan 100 auteurs een werkbeurs toegekend. Dit jaar ging het om toekenningen van gemiddeld 4,1 eenheden of 9.225 euro. Totaal: 418 eenheden van elk 2.250 euro (belastingvrij voor rijksingezetenen). Ontvingen voor het eerst een werkbeurs: 12 aanvragers. Het aantal toekenningen door zowel het Nederlandse als het Vlaamse Fonds steeg tot 28, waarvan 8 Nederlanders.

Projectbeurzen voor vertalers werden in 2 rondes beslist voor 26 projecten en gehonoreerd met 61,5 eenheden of totaal 138.375 euro.

Er waren slechts 20 aanvragen van debuterende vertalers. Aan tien van hen werd voor twaalf vertaalprojecten in totaal 40.100 euro aan **stimuleringssubsidie** uitbetaald. Voor debuterende auteurs gold een **stimuleringsbeurs** om aan een tweede project te kunnen werken. Aan 16 van de 48 aanvragers werd deze toegekend voor een

totaalbedrag van 112.500 euro: zeven van 5.000 euro, vijf van 7.500 euro en vier van elk 10.000 euro. Het vFL kende een beurs toe aan 1 Vlaamse auteur-illustrator.

Dit jaar werden voor het eerst **projectbeurzen voor biografieën** van cultureel waardevolle Vlamingen toegewezen. Vier projecten werden goedgekeurd voor totaal 72.000 euro.

Voor het werkveld **strips** is in totaal 167.500 euro toegekend, aan 16 van de 23 aanvragers van een werkbeurs (gemiddelde: 3 eenheden). Ook dit jaar vijf startbeurzen voor beginnende auteurs en voor twee van hen aansluitend een begeleiding via mentoraat. Het aantal productiesubsidies groeide verder en er werd opnieuw een startsubsidie toegekend aan een striptijdschrift.

Negen **literaire tijdschriften** werden betoelaagd voor een totaalbedrag van 306.000 euro. Twee van hen met een startsubsidie. De vzw CeLT werd verder gesteund om de collectieve propaganda en distributie voor culturele en literaire tijdschriften te organiseren.

Aan **productiesubsidies** werd in totaal 90.000 euro toegezegd. Van vier projecten moet de begroting nog ingeleverd worden voor de bepaling van het subsidiebedrag. De **focuspunten** ontvingen binnen het kader van hun meerjarenovereenkomst in totaal 776.000 euro. Aan **literaire verenigingen** – inclusief auteursgenootschappen binnen een aangepaste regeling – werd 73.000 euro uitgekeerd. Voor **literaire manifestaties** is 95.000 euro bestemd en toegewezen.

In totaal is bijna 2,8 miljoen euro via subsidieregelingen geëngageerd in 2007.

vFL 2007 in het buitenland

Het totale buitenlandbudget (exclusief personeels- en werkingskosten) bedroeg 221.000 euro. Door minister Anciaux werd een extra budget ter beschikking gesteld van 64.000 euro voor buitenlandse beurzen en auteursbezoeken. Meer dan de helft van het eigen budget ging naar vertaalsubsidies (100.000) en productiesubsidies (26.000). Het recordcijfer van 52 gesubsidieerde vertalingen is in 2007 bereikt en daarnaast 19 ondersteunde vertaalprojecten met productiesubsidies.

Aan beurzen (Frankfurt, Londen, Bologna, Boedapest én voor het eerst Thessaloniki en Istanbul) werd 25.000 euro besteed. De proactieve presentatie van Vlaamse kinder- en jeugdliteratuur werd op gang getrokken en leverde in het najaar 2007 al de eerste resultaten op.

Voor informatie, publicatie en communicatie is 34.000 euro besteed. De illustratoren tentoonstelling zette zijn Europese reis (Portugal, Hongarije, Duitsland, Antwerpen, Groot-Brittannië) verder, telkens in aanwezigheid van enkele Vlaamse illustratoren. De aanwezigheid op de stripbeurs in Angoulême 2009 als *invité d'honneur* werd verder voorbereid en de lopende poëzieprojecten op de websites van Lyrikline en Poetry International Web werden opgevolgd. In het voorjaar 2008 zal in Oldenburg een grootschalige presentatie van Nederlandstalige theaterteksten plaatsvinden.

vFL 2007 als stimulator, projectontwikkelaar en denktank

Financieel grootste projecten in 2007 waren de ondersteuning van de auteursvereniging (60.000), een ontwikkelingssubsidie voor het focuspunt jeugdliteratuur (19.000), de verderzetting van de editie van de verzamelde werken van L.P. Boon (17.500) en *Defence of Poetry* (10.000).

Kleinere projecten ondersteunden de themadag literaire tijdschriften op de Boekenbeurs, masterclasses voor allochtone auteurs en twee digitale projecten. Op onderzoeks- en ontwikkelingsvlak was de activiteitsgraad eens te meer zeer groot. In het voorjaar werden de resultaten gepresenteerd van een uitgebreide lezersenquête bij alle literaire tijdschriften. De adviescommissie trok de resultaten door naar het beleid. Een analyse van de aandacht voor debutanten in literaire tijdschriften bood stof voor een panelgesprek op de Boekenbeurs: feitelijke gegevens in plaats van niet onderbouwde gissingen uit het verleden. Voor de themadag literaire tijdschriften op de Antwerpse boekenbeurs werd in samenwerking met CeLT de brochure *Het beste uit de tijdschriften 2007 – de keuze van Margot Vanderstraeten* samengesteld. De presentatie werd voorgelegd tijdens een panelgesprek aan de redacties. Het debutantenonderzoek werd becommentarieerd. En het thema ‘literaire crossover’ werd door de redacties geduid.

In het kader van haar stage voor Cultuurmanagement (UA) lichtte Bieke Van Gorp de werkbeurzen door. Zowel cijfermatig over de periode 2000-2006, als door bevraging van commissieleden en voorzitters, als via een schriftelijke enquête bij alle 400 aanvragers sinds 2000. Op basis van de resultaten en reflecties zijn alvast enkele aspecten bijgestuurd in de regeling 2008.

Uitgebreid onderzoek (mede mogelijk gemaakt door een projectsubsidie van de Nederlandse Taalunie) in historische bronnen, op internet en informatieverzameling bij uitgevers en auteurs, leverde meer dan 2.500 vertaalde titels op van Vlaamse auteurs voor de vertalingendatabank die we samen met het NLPVF opbouwen.

In een ad hoc werkgroep werd de verhouding literatuur en digitalisering onderzocht. Een multidisciplinaire benadering vanuit beeldende kunst, e-cultuur, technologie en cultuurstudies reikte nieuwe inzichten aan voor een experimenteel beleid in 2008.

De Adviescommissie verenigingen, manifestaties en focuspunten startte met Dirk van Bastelaere analyse- en ontwikkelingswerk rond de invulling van het literaire middenveld vanuit Van Bastelaeres studie over de dynamiek in werkplaatsen en kunstencentra. Dit moet het vernieuwde kader aanreiken voor de focuspunten en literaire verenigingen-in-ontwikkeling.

Met het Steunpunt Literair Vertalen werden verder initiatieven ontwikkeld voor de professionalisering van vertalers in de vorm van basiscursussen, vervolgwEEKENDS en mentoraten. In mei werd een uitgebreide Ronde Tafel georganiseerd om de positie van Vlaamse vertalers ten opzichte van de Nederlandse uitgevers te evalueren.

In november ging voor het eerst een masterclass door voor actieve vertalers uit het Duits, Frans en Spaans. In de beleidsraad is gewerkt aan een vertalersmanifest dat de opleidingsnoden voor literaire vertalers wil detecteren en remediëren.

Vanuit het vFL-secretariaat werd meegewerkt aan het Boeken-mappingonderzoek van de Vlerick-school, de studiedag rond e-cultuur van de Vlaamse gemeenschap, de ver-

taaldagen in Utrecht, het colloquium van de vzw Diamanten Kogel over literatuur en spannende boeken, en de informatiestand op de Stripedagen in Turnhout.

VFL 2007 als organisatie

De kracht, de sterkte en de kwaliteitsoutput van het vfl steunt op de inzet en competentie van de ruim 60 bestuurs- en commissieleden en nog eens 50 specialisten die meewerken aan zijn beleidsuitvoering en -ontwikkeling. Gevoed en gesteund door het vfl-secretariaat wordt onafhankelijk, zorgvuldig, weloverwogen en coherent geadviseerd en beslist. Streng maar rechtvaardig. Binnen de budgettaire marges, maar met soepelheid om kwaliteit te kunnen honoreren door interne verschuivingen. Die professionaliteit is en zal het keurmerk zijn en blijven. De aflossing van de wacht wordt steeds moeilijker – eind 2007 moesten 14 commissieleden vervangen worden – maar het blijft een kerntaak en eerste bezorgdheid van het Fondsbestuur om de samenstelling te diversifiëren en optimaliseren.

Op het secretariaat verving Michiel Scharpé tijdens haar zwanger- en ouderschapsverlof Tine Vanden Heuvel. Half oktober stapte ze over naar de informatiedienst van de Vlaamse Gemeenschap en kwam Michiel in vaste dienst. Georgia De Winter kwam in maart terug na loopbaanonderbreking en Heidi Depraetere, haar vervangster, vertrok. In het bestuur nam in het najaar Majo De Saedeleer ontslag wegens te druk en was Hugo Bousset (stichtend lid in 1999) einde mandaat. In december kwamen Rachida Lamrabet en Stefan Brijs het bestuur versterken.

Hoofdhema's voor het bestuur in 2007: visieontwikkeling rond structuur en ontwikkeling van het secretariaat en taakomschrijving van nieuwe medewerkers; de aanpak van het communicatiebeleid; de verhuisplannen; de relatie met KANTL/CTB; overleg met de Nederlandse Fondsen; begrotingsopmaak en -opvolging; vacatures in commissies en bestuur; overleg met commissie cultuur en kabinet. De aanwervingprocedure voor een coördinator buitenland kon niet worden afgerond in 2007. De voorbereiding en opvolging van het nieuwe initiatief Vlaams Boekenoverleg werd actief ondersteund door het bestuur.

De Beroepscommissie behandelde negen bezwaarschriften en herzag drie beslissingen. De taakomschrijving werd geherformuleerd en de beroepsprocedure in de reglementen scherper gedefinieerd.

Het Beslissingscollege vergaderde viermaal en hield vijf beslissingsrondes per mail. Via denktankpunten werden actuele thema's uit beleid en praktijk geanalyseerd en verder ontwikkeld.

De acht Adviescommissies bogen zich in totaal over meer dan 700 aanvragen voor subsidie, brachten deeladviezen uit over reisbeurzen, productiesubsidie, vertalingen, buitenlandthema's, stelden het Tijdschriftenrapport samen, werkten mee aan deelprojecten en nieuwe ontwikkelingen (Tijdschriftendag, Defence of Poetry, digitalisering...), evalueerden de bestaande regelingen op basis van de ervaringen in 2007 en ontwikkelden mee nieuwe lijnen en werkgebieden.

Carlo Van Baelen

1. Ondersteuning per doelgroep

1.1.1. Regelingen en reglementen 2007

Auteurs

Werkbeurzen voor literaire auteurs
 Stimuleringsbeurzen voor literaire auteurs
 Projectbeurzen voor het schrijven van culturele biografieën
 Reisbeurzen voor literaire auteurs

Strips

Werkbeurzen voor stripauteurs
 Mentoraten voor beginnende stripauteurs
 Productiesubsidies voor uitgevers van strips
 Subsidies voor striptijdschriften
 Subsidies voor stripmanifestaties
 Subsidies voor striporganisaties
 Reisbeurzen voor stripauteurs

Vertalers

Projectbeurzen voor literaire vertalers
 Stimuleringsubsidies voor vertaald literair werk
 Reisbeurzen voor literaire vertalers

Literaire tijdschriften

Subsidies voor literaire tijdschriften
 Projecten

Uitgevers

Productiesubsidies voor uitgevers van literair werk

Verenigingen, Manifestaties, Focuspunten

Subsidies voor auteursgenootschappen
 Subsidies voor literaire organisaties
 Subsidies voor literaire manifestaties
 Subsidies voor focuspunten

Buitenland

Vertaalsubsidies voor buitenlandse uitgevers
 Productiesubsidies voor buitenlandse uitgevers
 Subsidies voor auteursbezoeken
 Subsidies voor buitenlandse literaire manifestaties

Intercultureel beleid

Subsidies voor projecten die kaderen binnen het intercultureel beleid

Deskundigheidsbevordering

Subsidies voor deskundigheidsbevordering van auteurs, vertalers, stripauteurs en illustratoren

1.2. Auteurs

1.2.1. Werkbeurzen literaire auteurs

Een werkbeurs is een subsidie aan een auteur van literair werk met als doel hem/haar economische ruimte te bieden voor het schrijven van kwalitatief hoogstaand literair werk. Een werkbeurs is geen prijs voor literaire verdiensten, noch een achterafsubsidie voor een gepubliceerd boek, geen financiële tegemoetkoming in materiële werk-omstandigheden. Een werkbeurs wil de auteur financiële ruimte bieden om aan zijn/haar schrijfproject te werken. Het subsidiebedrag wordt uitgedrukt in 2 tot 10 eenheden en kan gelden voor 1 of meerdere jaren. In 2007 staat een eenheid gelijk aan € 2.250. Voor deze regeling geldt een individuele inkomensgrens van € 35.800; boven dit bedrag kan geen subsidie worden uitgekeerd.

Sinds 1 januari 2004 is een werkbeurs vrij van inkomstenbelasting voor rijksingezetenen door de erkenning van het vFL als instelling die binnen bepaalde voorwaarden prijzen en subsidies belastingvrij kan toekennen (toepassing van artikel 90, 2°, tweede lid van het wib 1992 – artikel 53 KB/wib 92-BS 08.03.05).

De formele voorwaarden, de algemene beoordelingscriteria en de specifieke criteria voor proza, kinder- en jeugdliteratuur, poëzie, essayistiek, prentenboeken/illustraties en theaterteksten zijn te vinden op de website van het vFL (subsidieregelingen – auteurs – werkbeurs).

Een auteur die meerdere genres beoefent, dient één aanvraag in. Het volledige dossier met de ingediende publicaties en de deelwerkplannen wordt naargelang het genre door de desbetreffende adviescommissie gelezen en beoordeeld. De voorzitters van deze Adviescommissies formuleren een geïntegreerd advies voor het Beslissingscollege.

130 auteurs dienden een ontvankelijke aanvraag in: 24 auteurs met een werkplan proza; 19 auteurs met een werkplan poëzie, essay; 11 auteurs met een werkplan theater; 51 auteurs met een werkplan kinder- en jeugdliteratuur; 25 auteurs dienden een meervoudige aanvraag in (met een werkplan voor twee of meer genres).

421 eenheden werden toegekend aan 103 auteurs: 84 eenheden voor 21 proza-auteurs; 63 eenheden voor 15 auteurs met een werkplan poëzie, essay; 30 eenheden voor 8 auteurs met een werkplan theater; 155 eenheden voor 39 kinder- en jeugd auteurs (waarvan 82 eenheden voor 18 illustratoren) en 89 eenheden voor 20 auteurs met een meervoudige aanvraag.

11 toekenningen gebeurden in het kader van een continueringsregeling voor meerdere jaren. 31 auteurs ontvingen ook een projectbeurs van de Nederlandse Stichting Fonds voor de Letteren (NFVDL) voor hetzelfde werkplan. De toegekende werkbeurs wordt dan gecofinancierd door beide Fondsen: het gemeenschappelijk toegekende bedrag wordt gedeeld, de extra toezegging wordt betaald door het betreffende Fonds. De vrijval door cofinanciering bedroeg in 2007 € 146.267.

Proza

De Adviescommissie proza begon het werkjaar 2007 in een nieuwe samenstelling. Het afscheid van Jos Borré, die zich op dit moment aan de biografie van Gerard Walschap wijdt, en van voorzitter Dirk de Geest, wiens mandaat ten einde liep, betekende het verlies van twee ervaren commissieleden met een brede blik op de literaire productie uit heden en verleden. Dat neemt niet weg dat de commissie ook bij haar activiteiten in 2007 kon vertrekken van enkele uitgangspunten die de afgelopen jaren hun deugdelijkheid hebben bewezen. In het VFL-jaarverslag 2006 schreef De Geest daarover: ‘Hoewel literaire kwaliteit vanzelfsprekend een centraal beoordelingscriterium vormt voor elke aanvraag, heeft de commissie zich nadrukkelijk niet opgesteld als een soort van literaire jury, die uit de jaarlijkse oogst één of twee hoogtepunten wil bekronen. Wij vinden het integendeel belangrijk om de waardevolle Vlaamse literatuur zoveel mogelijk in haar verscheidenheid te stimuleren.’

Een dergelijke visie biedt allerm minst een gemakkelijksoplossing voor het beoordelen van de vele werkbeursaanvragen, waarin de gevraagde ondersteuning ook dit jaar het beschikbare budget ver te boven ging. Hoewel het niet in haar bedoeling ligt om alleen geïsoleerde toppers met een beurs te honoreren, vindt de commissie het namelijk evenmin zinvol om een al te groot aantal aanvragers te bedelen met een minimale ondersteuning. De commissie heeft dan ook geprobeerd om duidelijke keuzes te maken voor auteurs met een kwalitatief hoogstaand oeuvre én met een duidelijk en beloftevol werkplan voor de toekomst, zonder daarbij uit te gaan van strikt particuliere meningen of oordelen.

Hoewel een lijst van werkbeursaanvragen en -toekenningen nooit een volledig beeld geeft van de heersende tendensen in het Vlaamse proza, menen wij wel dat de toegekende beurzen de kwaliteit en de verscheidenheid daarvan in grote mate weerspiegelen. De lijst bevat een aantal gevestigde waarden van diverse generaties, die hun oeuvre gestaag uitbouwen en variëren, maar toont ook enkele recentere ontwikkelingen. Samen met tal van lezers, recensenten en jury’s van literaire prijzen in Vlaanderen en Nederland heeft de commissie met genoeg vastgesteld dat de nieuwe schrijversgeneratie die zij de laatste jaren naar voren zag treden, een definitieve doorbraak lijkt te beleven. De onderling zo verschillende oeuvres van Saskia de Coster, Yves Petry, Peter Terrin, Dimitri Verhulst en anderen zijn incontournable geworden in de Nederlandstalige literatuur. De hierboven vermelde groepen prozaïsten leggen zich voornamelijk toe op de roman en de novelle. De commissie heeft evenwel ook haar waardering willen tonen voor de grote variëteit aan vaak interessante prozaprojecten van andere aard die haar werden voorgelegd: van korte verhalen en autobiografisch geïnspireerde notities tot reisverhalen en literaire avonturenromans. Vooral de toegenomen aandacht voor non-fictionele elementen en genres in de literatuur – in sommige gevallen gethematiserd via een meervoudige aanvraag voor ‘proza’ en voor ‘essay’, voor een combinatie van verhalend en beschouwend werk – zal in de toekomst een uitdaging betekenen voor wat betreft de taakafbakening en de werking van een commissie die onder een zo brede vlag als ‘Proza’ vaart.

Koen Rymenants
Adviescommissie proza

Poëzie en essay

Net zoals in de voorgaande jaren heeft de Adviescommissie poëzie & essay ernaar gestreefd om, binnen de beperkingen van de aanvragen, de hele breedte van het literaire veld te ondersteunen,

zonder daarom te vervallen in een louter gelijkmatige verdeling van de beschikbare middelen onder alle gegadigden.

Wat de poëzie betreft heeft de commissie zich laten leiden door het dubbele principe dat enerzijds de diversiteit van het poëzielandschap dient ondersteund te worden, maar dat anderzijds ook eigen accenten moeten worden gelegd. Wat het eerste betreft betekent dat concreet dat zowel vernieuwende dichters als werk dat zich inschrijft in een traditionele poëtica ondersteuning verdient, zowel eigenzinnige en hermetische poëzie als dichtkunst die eerder een breed publiek wenst te bereiken. Niet de poëtica, wel de manier waarop de dichters binnen het type waarvoor zij kiezen sterk en overtuigend voor de dag komen, bijzondere accenten leggen en blijk geven van een eigen stem, gedragen door gedegen vakmanschap, is daarbij doorslaggevend.

Met dat laatste wordt al de overgang gemaakt naar het tweede criterium. Dat houdt in dat dichters die, binnen welke poëzieopvatting dan ook, erin slagen om de lezer te verrassen, aan te grijpen, in verwarring te brengen of te ontroeren, die ontsnappen aan voorspelbaarheid en die de taal en de poëtische vorm hanteren op een zodanige manier dat er onvermoede perspectieven ontstaan, hoger gewaardeerd worden. Zij kunnen dan ook op ruimere ondersteuning aanspraak maken. Daardoor wordt de verdelende rechtvaardigheid gecorrigeerd door een kwalitatieve profilering.

Het blijft natuurlijk mensenwerk en uiteindelijk heeft de commissie geen andere criteria dan haar eigen inzichten, ervaring en smaak. Maar de diversiteit van die smaken binnen de commissie, de openheid en grondigheid van de gevoerde discussies staan garant voor een evenwichtig resultaat.

Dit jaar was de taak van de commissie relatief eenvoudig. Nogal wat aanvragen waren afkomstig van dezelfde auteurs als het vorige jaar en de meeste voorgelegde publicaties bevestigden het eerder in deze dichters gestelde vertrouwen. Anderzijds valt het wel te betreuren dat sommige dichters, die in het verleden een zekere faam hadden verworven, in hun recente werk het vroegere niveau niet meer halen of er niet in slagen nieuwe boeiende accenten te leggen. De commissie stelt wel met voldoening vast dat de kwaliteit van de meeste ingediende werkplannen jaar na jaar toeneemt, waaruit onder meer blijkt dat ook dichters, die toch het minst voorspelbare en planbare genre beoefenen, op een zeer bewuste manier met hun werk omgaan.

Die planmatigheid is veel gemakkelijker te realiseren in het genre van het essay. Daar heeft de commissie zich dan, meer dan voor de poëzie, laten leiden door de overtuigingskracht van de voorgelegde werkplannen. Als belangrijkste criteria voor die overtuigingskracht gelden de keuze van onderwerp en invalshoek, de vertrouwdheid van de auteur met het onderwerp, de concreetheid van het voorstel, de realiseerbaarheid ervan binnen het voorgestelde tijdsbestek en de relevantie van het voorstel binnen de literatuur, de cultuur en de samenleving. Vanzelfsprekend is daarbij ook terdege rekening gehouden met de bewezen essayistische vaardigheid van de indieners. De commissie is verheugd te mogen vaststellen dat er dit jaar alweer enkel zeer interessante, originele en beloftevolle plannen voor essays werden ingediend, maar betreurt het anderzijds dat het aantal ingediende voorstellen eerder aan de lage kant was.

Hugo Brems

voorzitter Adviescommissie poëzie & essay

Theaterliteratuur

In de evolutie van teksten voor toneel zien we hoe in verschillende fasen een toneeltekst steeds minder samenvalt met de opvoering. Of het nu gaat om bestaande stukken (en de ‘montage’ ervan door de regie) of om nieuwe stukken die volstaan als een soort werktekst, een toneeltekst krijgt een steeds ruimere definitie. En inmiddels is geen enkele tekstvorm meer veilig voor de theatermaker. Of het nu filmscripts zijn, romans of resultaten van improvisatie, journalistieke uitingen of toespraken, alles kan behoren tot de uitdijende dramatische schriftuur en is geschikt om in de levende kunstvorm van het toneel gebruikt te worden. Het lijkt of deze evolutie enigszins voorbij gaat aan de auteurs die een werkbeursaanvraag indienen, te oordelen naar de ingeleverde scripts. Maar dat heeft waarschijnlijk meer te maken met het door het VFL gestelde criterium van de literaire waarde. Het loont de moeite eens een onderzoek te doen naar die evolutie, en of die bijzondere aandacht behoeft dan wel eerder in de opvoeringsanalyse thuishoort.

In 2007 behandelde de Adviescommissie theater 5 meervoudige en 8 enkelvoudige aanvragen voor een werkbeurs. Daarvan werden 13 beurzen toegekend. In ieder geval kan men, als men de lijst overloopt van werkbeursaanvragen, constateren dat het landschap nogal ‘stabiel’ is en dat er slechts af en toe een nieuwe naam opduikt. Reeds drie jaar achtereen is een vaste groep aan zet, die trouwens – zij het met ups en downs – onverminderd succes heeft bij het publiek. Verder is het feit dat zich twee nieuwe auteurs (Peter Terrin en Raven Ruëll) aangemeld hebben in een zo klein taalgebied met relatief beperkte opvoeringsmogelijkheden, geen slechte score.

Een interessant aspect van de werkbeurzen is dat toneelauteurs eerder een nieuw genre gaan beproeven, zoals Bart Meuleman (Martens), of uitvoerig research kunnen doen, zoals Rudi Meulemans (Starnberg, De executie van Maximiliaan, Sarajevo) en Peter van Kraaij (Trinity Trip).

Publicaties van toneelteksten in boekvorm zijn er nauwelijks. Vele teksten verdienen echter een ruimere verspreiding dan enkel de opvoering. Het lijkt de commissie in dit opzicht uitermate interessant om de winnende tekst van de Taalunie Toneelschrijfprijs in de toekomst in boekvorm te publiceren.

Zoals in het vorige jaarverslag opgemerkt, neemt het internationaal belang van het Vlaamse toneel toe. Inmiddels wordt bij het toekennen van een vertaalbeurs ook het criterium gehanteerd dat er een relevantie moet zijn, niet alleen voor de Vlaamse Letteren maar ook voor het Vlaamse theaterlandschap. Vandaar dat vertalingen behoorlijk aandacht vragen. De belangstelling in Duitsland en Frankrijk is opvallend.

De Adviescommissie theater ziet met vertrouwen uit naar de toekomst van het Nederlandstalig toneel.

Arthur Sonnen

voorzitter Adviescommissie theater

Kinder- en jeugdliteratuur

De commissie kinder- en jeugdliteratuur behandelde in 2007 in totaal 56 werkbeursaanvragen van auteurs en illustratoren. Het aantal ingestuurde boeken per aanvrager lag bijzonder hoog: van één tot zes titels per persoon. De commissie was net als de vorige jaren enthousiast over de kwaliteit van de Vlaamse illustratoren in het bijzonder en verheugde zich over het feit dat enkele

gevestigde illustratoren inspanningen blijven leveren om artistieke vernieuwing te bereiken en hun eigen herkenbare stijl verder te verfijnen. Niet alleen werden verhoudingsgewijs de grootste beurzen toegekend aan illustratoren (die soms ook hun eigen teksten schrijven), ook bij de nieuwe aanvragers viel de kwaliteit van de prenten op. Zowel uit de werkbeursaanvragen als uit de aanvragen voor productiesubsidies bleek dat het een grote uitdaging is voor jong talent om de eigen stijl niet te enten op de grote namen uit de Vlaamse illustratiekunst. De productiviteit van enkele beloftevolle beginnende illustratoren is bovendien zo groot dat zij onmiddellijk een werkbeurs konden aanvragen.

Hoewel het merendeel van de positieve adviezen voor de auteurs voortzettingen zijn van het vorige jaar, tellen we ook in deze categorie verschillende nieuwelingen. Enkele nieuwe aanvragers had al een aantal verdienstelijke titels op hun naam staan maar vroegen in 2007 voor het eerst een beurs aan. Anderen kwamen door een verrassende artistieke wending of een veelbelovend werkplan opnieuw in aanmerking voor een werkbeurs. Wel betreurt de commissie dat enkele auteurs die eerder een stimuleringsbeurs kregen, de belofte niet konden waarmaken met hun tweede boek. De nood aan een gedegen begeleiding voor beginnende auteurs blijft groot binnen de kinder- en jeugdliteratuur. Redenen voor een negatieve beoordeling waren onder andere een betuttelende toon, een storend uitleggerige stijl, ideologische clichés, verhaaltechnische slordigheden en ongeloofwaardigheden. Ook wat de prentenboeken betreft blijft de commissie met ongeduld wachten op werken waar de tekst gewaagd is aan het beeld. Daar tegenover staat dat een aantal jeugdschrijvers zich op korte tijd ontwikkeld hebben tot vaste waarden, met een constante productie van goede kwaliteit. Opvallend is dat de historische roman voor adolescenten aan een duidelijke comeback toe is en dat er in dit genre enkele mooie publicaties gerealiseerd zijn. Daarnaast blijven boeken rond persoonlijke problemen en maatschappelijke thema's populair bij de Vlaamse jeugdschrijvers, zij het met wisselend succes.

Vanessa Joosen

voorzitter Adviescommissie kinder- en jeugdliteratuur

Schema werkbeurzen literaire auteurs

Auteur	Nat.	Genre	Aantal eenheden
Frank Adam	B	Proza, Theater, Kinder- en Jeugdliteratuur	3
Kristien Aertssen	B	Kinder- en jeugdliteratuur	5
Al Galidi	/	Proza, Poëzie	4*
Alstein	B	Proza	3
Lies Bate	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	2
Annemie Berebrouckx	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	2
Paul Bogaert	B	Poëzie	6
Heide Boonen	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	2
Stefan Boonen	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	2

Carli Biessels	NL	Kinder- en Jeugdliteratuur	2*
An Candaele	B	Kinder- en jeugdliteratuur	3
Paul Claes	B	Proza	9
Sabien Clement	B	Kinder- en jeugdliteratuur	6
Carll Cneut	B	Kinder- en jeugdliteratuur	10
(continuering t.e.m. 2007)			
Erika Cotteleer	B	Kinder- en jeugdliteratuur	3
Anna Coudenys	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	2
Geertrui Daem	B	Proza	4*
Norbert De Beule	B	Poëzie	4
Johan De Boose	B	Proza	2
Pieter De Buysser	B	Theater	6
Saskia De Coster	B	Proza	5*
Jan De kinder	B	Kinder- en jeugdliteratuur	2
Geert De Kockere	B	Kinder- en jeugdliteratuur	2
Jan De Leeuw	B	Kinder- en jeugdliteratuur	4
Paul De Moor	B	Kinder- en jeugdliteratuur	2
Roger M.J. De Neef	B	Poëzie	3
Marita De Sterck	B	Kinder- en jeugdliteratuur	8*
Chris De Stoop	B	Essay	4*
Christine D'Haen	B	Proza, Poëzie	5
Tom Dupont	B	Theater	2
Noëlla Elpers	B	Kinder- en Jeugdliteratuur	3*
Pieter Gaudesaboos	B	Kinder- en jeugdliteratuur	5
Femke Gerestein	NL	Kinder- en jeugdliteratuur	2
Mireille Geus	NL	Proza, Kinder- en jeugdliteratuur	3*
Ingrid Godon	B	Kinder- en jeugdliteratuur	7
Siska Goeminne	B	Kinder- en jeugdliteratuur	3
Hans Groenewegen	NL	Essay	6*
(continuering t.e.m. 2008)			
Luuk Gruwez	B	Poëzie	6*
Rozalie Hirs	NL	Poëzie	3
Mieja Hollevoet	B	Theater	2
Peter Holvoet-Hanssen	B	Proza, Poëzie	5*
(continuering t.e.m. 2008)			
Pol Hoste	B	Proza	4
Leen Huet	B	Proza, essay	3

Lucas Hüsgen	B	Poëzie, Essay	6
Ann Ingelbeen	B	Kinder- en jeugdliteratuur	2
Geert Kimpen	B	Proza	2*
Hanna Kirsten	B	Poëzie	2
Hester Knibbe	NL	Poëzie	3*
Bart Koubaa	B	Proza, poëzie	4*
Marc Kregting	B	Proza, Essay	6
(continuering t.e.m. 2008)			
Benny Lindelauf	NL	Kinder- en jeugdliteratuur	5*
Erik Lindner	NL	Poëzie	3
Mariët Meester	NL	Proza	3
Paul Mennes	B	Proza	5
Bart Meuleman	B	Poëzie, Essay, Theater	6
Rudi Meulemans	B	Theater	4
Brigitte Minne	B	Kinder- en jeugdliteratuur	2
Bruno Mistiaen	B	Proza	2
Bart Moeyaert	B	Kinder- en jeugdliteratuur	8
David Nolens	B	Proza	3
Leonard Nolens	B	Poëzie	10*
Thomas Nollet	B	Kinder- en jeugdliteratuur	2
Joris Note	B	Proza	6*
(continuering t.e.m. 2008)			
Jeroen Olyslaegers	B	Proza	3
Hanneke Paauwe	NL	Proza, Theater	3*
Elvis Peeters	B	Proza	4*
Yves Petry	B	Proza	5*
(continuering t.e.m. 2009)			
Pascal Platel	B	Theater	4
Bart Plouvier	B	Proza, Poëzie	2
Anne Provoost	B	Proza	3*
Marc Reugebrink	B	Proza, Essay	4*
Raven Ruëll	B	Theater	3
Aline Sax	B	Kinder- en jeugdliteratuur	4
Tom Schamp	B	Kinder- en jeugdliteratuur	7
Arne Sierens	B	Theater	6
André Sollie	B	Kinder- en jeugdliteratuur	4*
Hedwig Speliers	B	Poëzie	3

Peter Terrin	B	Proza, Theater	6*
			(continuering t.e.m. 2008)
Jeroen Theunissen	B	Proza, Poëzie	4*
Peter Theunynck	B	Poëzie	4
Marc Tritsmans	B	Poëzie	3
Henri Van Daele	B	Kinder- en jeugdliteratuur	4*
Saskia Van der Wiel	B	Kinder- en jeugdliteratuur	3
Sebastiaan Van Doninck	B	Kinder- en jeugdliteratuur	4
Geert Van Istendael	B	Poëzie	3
Annie Van Keymeulen	B	Proza	4
Peter Van Kraaij	B	Theater	3
Jan Van Loy	B	Proza	5*
Monika Van Paemel	B	Proza	4*
Do Van Ranst	B	Kinder- en jeugdliteratuur	4
Mark Van Tongele	B	Proza, Poëzie	2
Sylvia Vanden Heede	B	Kinder- en jeugdliteratuur	4
Hilde Vandermeeren	B	Kinder- en jeugdliteratuur	4
Margot Vanderstraeten	B	Proza	3
Kamiel Vanhole	B	Proza	4*
Kathleen Vereecken	B	Kinder- en jeugdliteratuur	3*
Peter Verhelst	B	Proza, Poëzie, Kinder- en jeugdliteratuur, Theater	9
			(continuering t.e.m. 2009)
Dimitri Verhulst	B	Proza	8
			(continuering t.e.m. 2009)
Klaas Verplancke	B	Kinder- en jeugdliteratuur	10
			(continuering t.e.m. 2008)
Paul Verrept	B	Kinder- en jeugdliteratuur	6
			(continuering t.e.m. 2009)
Erik Vlaminck	B	Proza	4*
Bart Vonck	B	Poëzie	3
Kaat Vrancken	B	Kinder- en jeugdliteratuur	2

* Cofinanciering met Stichting Fonds voor de Letteren in Nederland

Totaal: 421 eenheden

Een eenheid bedroeg € 2.250 in 2007.

1.2.2. Stimuleringsbeurzen literaire auteurs

Een stimuleringsbeurs is bedoeld om een gedebuteerde schrijver extra te motiveren nieuwe schrijfprojecten aan te pakken. In die zin gaat het om een aanmoediging, om een expliciet signaal naar aankomend talent, eerder dan om een vorm van literaire bekroning. Het toegekende bedrag van minimaal € 3.500 en maximaal € 10.000 is immers bedoeld om de realisatie van een tweede boek mee mogelijk te maken. Dat opzet heeft tot gevolg dat deze vorm van subsidiëring pas op langere termijn haar nut ten volle bewijst, via de verdere literaire carrière van de opgemerkte auteurs. Ze is bestemd voor de genres proza, poëzie, essay, literaire non-fictie, toneelliteratuur en kinder- en jeugdliteratuur. Ze wordt gezamenlijk uitgevoerd door het vFL en het NFVDL. Het NFVDL financiert 2/3 en het vFL 1/3. Het NFVDL verstrekt ook stimuleringsbeurzen aan recent gedebuteerde talentvolle schrijvers in het Fries; het vFL kent ook stimuleringsbeurzen toe aan Vlaamse illustratoren. De volledige reglementering is te vinden op de website van het vFL (subsidieregelingen – auteurs – stimuleringsbeurs).

De ingediende dossiers worden behandeld door een gemeenschappelijke Vlaams-Nederlandse Adviescommissie die zich laat leiden door de kwaliteiten van het voorliggende eerste boek, de leesoordelen van deskundigen en het werkplan en de synopsis voor een volgend literair werk. Daarbij wordt gestreefd naar kwaliteit en naar literaire diversiteit.

In 2007 werd de regeling voor de zesde keer uitgevoerd. 45 auteurs dienden een ontvankelijke aanvraag in: 11 bij het vFL en 34 bij het NFVDL. In totaal werden 16 beurzen toegekend voor een totaal van € 112.500: 7 beurzen van € 5.000, 5 beurzen van € 7.500 en 4 beurzen van € 10.000. Daarnaast dienden twee Vlaamse illustratoren een aanvraag in bij het vFL, dat één aanvraag honoreerde met een stimuleringsbeurs van € 3.500.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Aanvragen NL	24	34	29	60	28	34
Aanvragen VL	8	8	12	8	12	11
Totaal aanvragen	32	42	41	68	40	45
Toekenningen NL	11	14	15	18	6	12
Toekenningen VL	4	5	5	1	8	4
Totaal toekenningen	15	19	20	19	14	16
Aanvragen – toekenningen	0	0	1	2	2	2
illustratoren (enkel VL)	0	0	1	0	1	1

In 2007 dienden 45 auteurs een ontvankelijke aanvraag in; er waren elf Vlaamse en 34 Nederlandse aanvragen. In tegenstelling tot het vorige jaar konden in 2007 relatief weinig van die Vlaamse aanvragen gehonoreerd worden met een werkbeurs. Uiteindelijk werden er zestien beurzen toegekend, waarvan vier aan een Vlaming. Dit komt enerzijds door de beperkingen die opgelegd worden door het budget, waarbij de commissie ervoor opteerde om de meest verdienste-

lijke auteurs voluit te steunen. Anderzijds was de kwaliteit van de debuten zoals elk jaar wisselend. Opvallend veel hoge beurzen werden toegekend aan literaire non-fictie, waarbij de auteurs hun tekst met een persoonlijke invalshoek of een bijzonder taalgebruik een literaire meerwaarde meegeven. Voor de illustratoren is er een speciale regeling, omdat het Nederlandse Fonds voor hen geen subsidies voorziet. Twee Vlamingen dienden een aanvraag in en één beurs werd uiteindelijk toegekend door de Adviescommissie kinder- en jeugdliteratuur van het vfl. Daarnaast waren er enkele beginnende illustratoren die in één jaar al meer dan een titel publiceerden, en zo onmiddellijk in de werkbeursregeling terecht kwamen. Ook van deze debutanten werden verschillende aanvragen gehonoreerd.

Vanessa Joosen

voorzitter Gemengde Adviescommissie stimuleringsbeurzen literaire auteurs

Schema stimuleringsbeurzen literaire auteurs

Auteur	Nat.	Beurs- bedrag	Titel en uitgeverij debuut	Genre	Titel en uitgeverij tweede boekproject
Juriaan Benschop	NL	€ 10.000	<i>De berg van Cézanne, kijken naar kunst</i> (Athenaeum – Polak & Van Genneep)	Literaire non-fictie	<i>Berlijn, portret van een kunststad</i> (Athenaeum-Polak & Van Genneep)
Thomas Blondeau	B	€ 7.500	<i>eX</i> (De Bezige Bij)	Proza	<i>Naar het leven</i> (De Bezige Bij)
Wil Boesten	NL	€ 7.500	<i>Spiltijd</i> (Augustus)	Proza	<i>Mondo, of de schitterende onrust</i> (Augustus)
Machteld Bouma	NL	€ 5.000	<i>Pur</i> (Artemis & Co)	Proza	<i>Losers</i> (Artemis & Co)
Rik Delhaas	NL	€ 7.500	<i>De president, de hyena en de kleine hagedis</i> (Contact)	Literaire non-fictie	<i>De hypersteden van de derde wereld</i> (Contact)
Piet De Loof	B	€ 5.000	<i>De cello van mevrouw Rozas</i> (Abimo)	Kinder- en jeugdliteratuur	<i>De schoonheid van Clara</i> (Abimo)
Bert Dombrecht ¹	B	€ 3.500	<i>In het donker</i> (De Eenhoorn)	Kinder- en jeugdliteratuur	<i>Meester van de schaduw</i> (De Eenhoorn)
Hélène Gelèns	NL	€ 5.000	<i>Niet beginnen bij het hoofd</i> (Uitgeverij 521)	Poëzie	<i>Uit het lijffledige</i> (Uitgeverij 521)
Stipo Jelec	NL	€ 5.000	<i>Als jij kon kruipen in mijn huid</i> (Vassallucci)	Proza	<i>Het geslacht Jeruzalem</i> (Prometheus)
Truus Matti	NL	€ 7.500	<i>Vertrektijd</i> (Lemniscaat)	Kinder- en jeugdliteratuur	<i>Luie ogen</i> (Lemniscaat)

¹ Aan deze illustrator werd een stimuleringsbeurs toegekend door het vfl.

Nicole Montagne	NL	€ 10.000	<i>De neef van Delvaux</i> (Vantilt)	Literaire non- fictie	Nog geen werktitel (de Weideblik/de Contrabas)
Rebecca Noldus	NL	€ 5.000	<i>Zeekoorts</i> (Van Holkema & Warendorf)	Kinder- en jeugdlitera- tuur	<i>Het offer</i> (Van Holkema & Warendorf)
Esther Naomi Perquin	NL	€ 10.000	<i>Servetten Halfstok</i> (G.A. van Oorschot)	Poëzie	<i>Bevroren Vliegverkeer</i> (G.A. van Oorschot)
Willem Thies	NL	€ 5.000	<i>Toendra</i> (Uitgeverij 521)	Poëzie	<i>Daar klapwiekt een kind</i> (Uitgeverij 521)
Klaas Tindemans	B	€ 7.500	<i>Bulger</i> (BRONKS)	Theater	<i>Burcht</i> (De Roovers)
Bart Van Loo	B	€ 5.000	<i>Parijs retour</i> (Meulenhoff-Manteau)	Literaire non- fictie	<i>Eros in het land van de letteren</i> (Meulenhoff/ Manteau)
Christiaan Weijts	NL	€ 10.000	<i>Art. 285b</i> (De Arbeiderspers)	Proza	<i>Via Cappello 23</i> (De Arbeiderspers)
Totaal		€ 116.000			

1.2.3. Projectbeurzen culturele biografieën

Van 2002 tot 2006 hielden het Vlaams en het Nederlands Fonds voor de Letteren jaarlijks een gemeenschappelijke subsidieronde voor biografen die een werk voorbereiden over een Nederlandstalig schrijver of letterkundige. Vanaf 2006 wordt deze regeling tweejaarlijks uitgevoerd, zodat in het tussenliggende jaar beide Fondsen elk een eigen regeling met eigen accenten kunnen organiseren. In 2007 heeft het vFL gekozen voor een tweejaarlijkse regeling voor culturele biografieën. De regeling mikt op biografieën van personen die van betekenis zijn geweest voor de cultuur of de geschiedenis van Vlaanderen: figuren uit uiteenlopende maatschappelijke domeinen, zoals kunst en cultuur, media, politiek en economie. Met de subsidie kunnen biografen zich voor een bepaalde tijd vrijmaken om zich helemaal aan hun biografieproject te wijden. Ze kan ook dienen om research- en reiskosten te dekken.

De subsidieronde culturele biografieën werd voor het eerst georganiseerd in 2007. Deze nieuwe, tweejaarlijkse regeling geniet blijkbaar nog geen grote bekendheid. Er waren slechts vier aanvragen: drie uit Vlaanderen en één uit Nederland.

De projectvoorstellen hadden betrekking op zeer uiteenlopende figuren: Dirk van Esbroeck (door Dree Peremans), Maurits Coppieters (door Jef Coeck), James Ensor (door Eric Min) en Christoffel Plantijn (door Sandra Langereis). Alle aanvragen werden positief beoordeeld door de adviescommissie. Uit de financiële analyse door de fondsadministratie bleek dat de projecten qua voorgestelde tijdsbesteding en onderzoekskosten redelijk werden geacht en na de inhoudelijke analyse door de adviescommissie werd het volledige vertrouwen gegeven aan de aanvragen. Ze voldoen alle vier aan de door het Fonds opgestelde criteria en ze zullen niet tot stand komen binnen een universitair of wetenschappelijk werkverband. De vier aanvragers zijn werkzaam als journalist en/of als freelance onderzoeker.

Bij één van de aanvragen, namelijk de biografie van Coppieters voorgesteld door Jef Coeck, heeft de commissie bijkomende vragen gesteld aan de auteur in verband met het door hem omschreven bronnenonderzoek, maar na een bijkomende verklaring van de heer Coeck werd ook hiervoor het licht definitief op groen gezet.

De adviescommissie is tot de conclusie gekomen 1. dat de vier ingediende aanvragen betrekking hebben op interessante en relevante figuren, 2. dat de auteurs voldoende literair potentieel hebben om binnen de voorgestelde termijn een biografie te schrijven die bestemd is voor een breed geïnteresseerd publiek en 3. dat alle vier de voorgestelde biografieën een lacune kunnen vullen.

Anne Marie Musschoot

voorzitter Adviescommissie culturele biografieën

Schema projectbeurzen culturele biografieën

Biograaf	Gebiografeerde	Uitgeverij	Beursbedrag
Dree Peremans	Dirk Van Esbroeck	EPO	€ 27.785
Jef Coeck	Maurits Coppieters	Houtekiet	€ 13.940
Eric Min	James Ensor	Meulenhoff/Manteau	€ 12.600
Sandra Langereis	Christoffel Plantijn	Balans	€ 17.500
Totaal			€ 71.825

4 ontvankelijke aanvragen werden ingediend.

4 werkbeurzen biografieën werden toegekend.

1.2.4. Reisbeurzen literaire auteurs

De vergoeding van (een deel van de) reis- en verblijfskost voor een verblijf in het buitenland kan worden aangevraagd voor research, deelname aan literaire activiteiten, studie ter plaatse, verdieping van het literaire werk of reflectie daarop met het oog op de publicatie van nieuw werk of een vertaling die in boekvorm verschijnt of met het oog op de opvoering van een nieuw theaterstuk. De relevantie van de reis voor het project wordt beoordeeld door de bevoegde Adviescommissie.

Schema Reisbeurzen literaire auteurs

Auteur	Bestemming	Werktitel	Genre	Subsidie- bedrag
Willy Spillebeen	Rusland, Mongolië en China	<i>Historische roman over Willem Van Rubroeck</i>	Proza	€ 2.600
David Van Reybrouck	Congo	<i>Congo – Een mogelijke geschiedenis</i>	Essay	€ 1.846,44
Marc Reugebrink	Duitsland	<i>Het grote uitstel</i>	Proza	€ 234
Aline Sax	Duitsland	<i>Grensgangers</i>	Kinder- en jeugdliteratuur	€ 316,13
Totaal				€ 4.996,57

5 ontvankelijke aanvragen werden ingediend.

4 reisbeurzen werden toegekend.

1.3. Strips

De inspanningen van het VFL en de Adviescommissie strips worden ieder jaar opmerkelijk meer voelbaar. De aanvragen voor werkbeurzen, productiesubsidies en manifestaties blijven stijgen in aantal en kwaliteit. De beurzen dragen zeker bij tot de positieve vïbe die momenteel onder vele jonge stripauteurs heerst. Geloofwaardigheid en erkenning spelen een belangrijke rol in het zelfvertrouwen van jonge auteurs tijdens het creatieve proces. De werking van het VFL draagt hier zeker toe bij. De mogelijkheid om bij het VFL te kunnen aankloppen draagt bij tot een grotere werkvrijheid en een betere ontplooiing van talent.

Dat een medium, ooit bestempeld als leesluïheidbevorderend en kinderlijk, nu eindelijk mee bouwt aan een volwaardig, ruim artistiek literair platform, is een riem onder het hart voor de vele getalenteerde auteurs die volhardden in het geloof in de ‘negende kunst’.

De Adviescommissie behandelde dit jaar 23 ontvankelijke werkbeurzaanvragen; 16 stripauteurs werden gehonoreerd met in totaal 48 eenheden. De werkbeurzen gingen naar auteurs die een eigen sterke en sommige zelfs al internationale koers varen. Een derde daarvan zijn nieuwkomers. Een continueringsbeurs werd toegekend aan Pieter De Poortere.

Momenteel is er op artistiek vlak een sterke individualistische stroming merkbaar. Men kan niet echt spreken van een Vlaamse school – daarvoor is er momenteel te veel eigenheid, identiteit en persoonlijkheid – maar het artistieke zegeviert meer dan ooit tevoren.

Een mentoraatsregeling helpt jonge auteurs bij wie het talent nog dient aangescherpt te worden.

In 2007 werden twee mentoraten toegewezen. Het maken van een stripverhaal is vaak een moeilijke evenwichtsoefening tussen het narratieve en het grafische. Men moet van beide even veel kennis en kunde tentoonspreiden om tot een volwaardig verhaal te komen. Vaak kan een professioneel auteur jonge starters helpen via individuele begeleiding. Deze mentoraatsregeling is een extra instrument in de Vlaamse literaire subsidieverstreking en we hopen tot mooie resultaten te komen. Belangrijk hier is dat de commissie blijft toezien op het samenbrengen van de juiste mensen, rekening houdend met stijl, smaak en persoonlijkheid.

Bij de Vlaamse stripuitgeverijen blijven de uitgeverijen Bries en Oogachtend opvallen met hun vernieuwende en iedere keer weer grensverleggende publicaties. De Adviescommissie blijft echter deze uitgevers aansporen om hun auteurs over de landsgrenzen heen te vertegenwoordigen en internationale publicaties te verkrijgen.

Het beeldverhaal is aan een nieuwe opmars begonnen. Zo opende het sérieux van het begrip graphic novel vele deuren, niettegenstaande de term een lading dekt die al decennia bestaat.

Ook dit jaar konden we weer een verhoogde interesse vaststellen voor de eigentijdse graphic novel en de literaire strip, zeker nu vele Vlaamse publicaties ook internationaal mogen gezien worden.

De betere auteursstrip of het volwassen beeldverhaal bereikt album per album een groter publiek. Bij de gevestigde stripuitgeverijen groeit een politiek voor het vernieuwende stripverhaal. Ook de grote literaire uitgeverijen breiden hun fonds uit met graphic novels, de moderne smeltvorm tussen literatuur en strip.

Striptijdschrift Het Salon ontving een startsubsidie van 8.000 euro (4 nummers x 2.000 euro).

Het Salon veranderde in de loop van het jaar zijn naam in PLOTS. Het tijdschrift vaart een dynamische koers en bundelt het werk van vele gelijkgezinde en jonge stripmakers. De makers ervan voeren een sterke aanwezigheidspolitiek in het Vlaamse striplandschap.

Opvallend is de kwaliteit van de manifestatiedossiers. De kleine Vlaamse “stripkermissen” – veelal beperkt tot signeesessies – nemen af en in de plaats komen waardevollere initiatieven die de

vernieuwingen van het medium en zijn auteurs presenteren en het imago bij het publiek verbeteren. Zes sterke manifestatiedossiers werden gehonoreerd voor in totaal 14.500 euro.

Gezien de dynamische aanwezigheid van het VFL op beurzen, festivals en manifestaties in binnen- en buitenland zal de positie van de strip(auteurs) versterkt worden en zullen de aanvragen alleen maar toenemen.

De motor is aangezwengeld, het buitenland lonkt, de goesting zit er flink in bij de actoren in het striplandschap die zich gehoord, geëvalueerd, begeleid en gesteund weten.

Linda Torfs

voorzitter Adviescommissie strips

Zie de site van het VFL voor toelichting bij de doelstellingen, beoordelingscriteria en toekenningsmodaliteiten van de verschillende subsidieregelingen.

1.3.1. Werkbeurzen stripauteurs

Naam	Soort beurs	Aantal eenheden
Serge Baeken	aanmoedigingsbeurs	2
Reinhart Croon	aanmoedigingsbeurs	2
Lük Bey	startbeurs	1
Pieter De Poortere	scheppingsbeurs	6 (continuering t.e.m. 2007)
Marijn Dionys	startbeurs	2
Brecht Evens	aanmoedigingsbeurs	3
Bart Lefebure	startbeurs	2
Marc Legendre	scheppingsbeurs	3
Philip Paquet	scheppingsbeurs	4
Dan Rosseels	startbeurs	2
Olivier Schrauwen	aanmoedigingsbeurs	4
Conz	scheppingsbeurs	4
Gerolf Van de Perre	aanmoedigingsbeurs	2
Judith Vanistendael	aanmoedigingsbeurs	4
Maarten Vande Wiele	scheppingsbeurs	5
Peter Willems	startbeurs	2

Totaal: 48 eenheden

23 auteurs dienden een ontvankelijke aanvraag in.

48 eenheden werden toegekend aan 16 stripauteurs: er werden 5 startbeurzen, 6 aanmoedigingsbeurzen en 5 scheppingsbeurzen toegekend.

1.3.2. Mentoraten voor beginnende stripauteurs

De startbeurs van Lük Bey werd gekoppeld aan een mentoraat door Dirk Stallaert.

De startbeurs van Peter Willems werd gekoppeld aan een mentoraat door Alcante.

1.3.3. Reisbeurzen stripauteurs

Auteur	Bestemming	Werktitels	Subsidiebedrag
Jeroen Janssen	Rwanda	<i>De wraak van Bakamé</i> – <i>Ahantu n'Abantu</i>	€ 1.157,51

2 aanvragen werden ingediend.

1 reisbeurs werd toegekend.

1.3.4. Productiesubsidies voor uitgevers van strips

Uitgeverij	Auteur	Titel	Subsidie
Bries	Philip Paquet	<i>Yume 2: De stilte</i>	€ 3.000
Bries	Simon Spruyt	<i>De Furox</i>	€ 1.400
Bries	Leen Van Hulst	<i>Milk and snow</i>	€ 4.500
Atlas	Marc Legendre	<i>Verder</i>	Onontvankelijk
Bries	Serge Baeken	<i>Sugar – Het leven van een kat</i>	Inhoudelijk goedgekeurd; bepaling subsidiebedrag uitgesteld
Bries	Reinhart	<i>Hunker Bunker 1: Het roze gevaar</i>	Geen subsidie
Oogachtend	Randall Casaer	<i>Slaapkoppen</i>	€ 4.500
Oogachtend	Jeroen Janssen	<i>De grote tovenaars</i>	€ 3.500
Oogachtend	Brecht Evens	<i>Nachtdieren</i>	€ 3.000
Stichting Sherpa	Geert De Weyer	<i>Stripjaar 2008</i>	Inhoudelijk goedgekeurd; bepaling subsidiebedrag uitgesteld

Totaal: € 19.900

10 aanvragen werden ingediend.

8 subsidieaanvragen werden goedgekeurd, 6 subsidiebedragen bepaald.

Productiesubsidies – dossiers 2006 met voortgang in 2007

Uitgeverij	Auteur	Titel	Subsidie
Stichting Sherpa	Geert De Weyer	<i>Stripjaar 2007</i>	Ingetrokken
Bries	Willy Linthout	<i>Het jaar van de olifant</i> (8 delen)	€ 900 per deel
Oogachtend	Gerolf Van de Perre	Huishulp	€ 6.500
Lannoo	Pieter De Poortere	Eskimo gaat op reis	Geen subsidie

1.3.5. Striptijdschriften

Naam striptijdschrift	Subsidie
Het Salon	4 nummers x € 2.000 (startsubsidie)

1.3.6. Stripmanifestaties

Activiteit	Organisator, stad	Subsidie
Het leven is geen stripverhaal, baby: José Muñoz	Beeld Beeld vzw, Leuven	€ 3.000
Stripfestival Ganshoren-Brussel	Gemeenschapscentrum De Zeyp vzw, Ganshoren	€ 2.000
Graphic Novel Art 2007 exhibition	Ganshoren vzw	€ 3.000
Maasland Strip	Maasland Strip, Maasmechelen	Onontvankelijk
Stroomlijn: Hanco Kolk	Beeld Beeld vzw, Leuven	€ 1.000
Striptoonstellingen Michel Vaillant en Kim	De Warande, Turnhout	Onontvankelijk
Buthretrospectieve	Ninth art vzw, Gent	€ 2.000
De Stiel: retrospectieve Ever Meulen	Beeld Beeld vzw, Leuven	€ 3.500

Totaal: € 14.500

8 aanvragen werden ingediend, 6 subsidies werden toegekend.

1.3.7. Stripverenigingen

Er werden geen aanvragen ingediend.

1.4. Vertalers in het Nederlands

1.4.1. Projectbeurzen literaire vertalers

Een projectbeurs is een subsidie aan een literaire vertaler die hem de kans biedt te werken aan een literair vertaalproject dat in boekvorm zal verschijnen. De subsidie wordt uitgedrukt in eenheden van netto € 2.250. Zoals voor de werkbeurzen literaire auteurs (zie 1.2.1.) zijn deze eenheden vrijgesteld van inkomstenbelasting voor rijks-ingezetenen. Er zijn twee aanvraagrondes per jaar. Bij de beoordeling is de kwaliteit van het recente vertaalwerk het hoofdcriterium. Verder worden ook bij de evaluatie van de aanvraag betrokken: de literaire kwaliteit van het huidige project, de omvang en het genre, de haalbaarheid en kwaliteitsverwachting en de mate van realisatie van vroegere vertaalwerkplannen.

De commissie behandelde in twee rondes 30 vertaalprojecten, van 24 vertalers: dit is een merkelijke stijging ten opzichte van het vorige jaar (17 aanvragen). Elf van hen kwamen uit Vlaanderen. Twintig aanvragers kregen een subsidie toegekend voor 27 projecten.

Van oudsher zijn aanvragen voor vertalingen uit het Frans (9) en het Spaans (4) de koplopers, gevolgd door Portugees (3) en Japans (3).

Vorig jaar vermeldden we apart het langlopende project van de Vlaming Jos Vos: de vertaling van Gentj Mondgatari, een Japanse klassieke roman, begin 11de eeuw geschreven door Murasaki Shikibu, waarin zes jaar lang geïnvesteerd wordt. Dit jaar komen daar de vertalingen uit het Japans van Luk van Haute bij: Dance, dance, dance van Haruki Murakami, en een vorstelijke bloemlezing van twee eeuwen Japanse verhalen.

De commissie heeft zoals steeds veel aandacht besteed aan de te verwachten kwaliteit van de vertalingen. In enkele gevallen heeft ze met genoeg vastgesteld dat, na negatieve feedback van de commissie, het niveau van de vertalingen merkbaar is verhoogd. In andere echter is van een verbetering niets te merken, en dus heeft de commissie zich consequent opgesteld en de aanvragers geen subsidie toegekend.

Dit jaar moest de Adviescommissie een standpunt innemen t.a.v. een relatief nieuw fenomeen. Verschillende vertalers willen nieuwe vertalingen maken van reeds eerder vertaalde werken. Vaak hanteren zij het argument dat het werk niet meer beschikbaar is of dat de vertaling te gedateerd is. Los van het beperkte budget, waardoor vertalingen die een onuitgegeven en wezenlijke bijdrage leveren aan ons cultureel erfgoed in principe de voorrang moeten krijgen, is er nog een beoordelingsprobleem: doet een vertaler zijn voordeel met een bestaande vertaling, en zo ja, hoe verreken je dat dan in de geschatte vertaalinspanning? Denk maar aan de op stapel staande vertalingen van de Ilias, Qué es filosofía? of Les fleurs du mal.

Een bijkomend probleem dat dit jaar opdook waren vertaalprojecten waarvan een deel reeds eerder door de vertaler is vertaald. Vooral bij poëzie wil een vertaler na een paar jaar zijn vertaling van een specifiek gedicht wel eens herzien, zodat er sprake is van een hertaling. Ze voeren aan dat ze niet meer achter hun toenmalige vertaalopvatting staan, wat plausibel is, maar de commissie heeft toch gemeend enigszins rekening te moeten houden met het feit dat ze niet ex nihilo zijn gestart.

Tot slot viel bij de beoordelingsrapporten van vroeger toegekende projectbeurzen opnieuw op dat co-vertalingen uitermate nuttig zijn. De intensieve samenwerking bij een co-vertalingen zorgt ervoor dat de vertaalkwaliteit in de regel merkelijk hoger ligt. De commissie houdt daar dan ook rekening bij in het vastleggen van haar adviezen.

Guy Posson

voorzitter Adviescommissie vertalingen in het Nederlands

Schema projectbeurzen literaire vertalers

Vertaler	Nat.	Ronde	Titel, auteur en uitgever	Brontaal	Aantal eenheden
Marijke Arijs	B	2	Amélie Nothomb <i>Ni d'Eve ni d'Adam</i> (Manteau/De Bezige Bij)	Frans	1,5*
Hans Boland	NL	1	Anna Achmatova <i>Verzameld werk</i> (Meulenhoff)	Russisch	3
Kiki Coumans	NL	1	Elie Wiesel <i>Le jour</i> (Meulenhoff)	Frans	1*
Kiki Coumans	NL	1	Laurent Quintreau <i>Marge brute</i> (Meulenhoff)	Frans	1*
Tom De Keyzer (covertaling met Frans Denissen)	B	2	Leonardo Sciascia <i>Atti relativi alle morte di Raymond Roussel en Il teatro della memoria</i> (Serena Libri)	Italiaans	0,75*
Frans Denissen (covertaling met Tom De Keyzer)	B	2	Leonardo Sciascia <i>Atti relativi alle morte di Raymond Roussel en Il teatro della memoria</i> (Serena Libri)	Italiaans	0,75*
Arthur de Smet	NL	2	Austin Clarke <i>The Question</i> (De Geus)	Engels	3*
Katelijne De Vuyst (covertaling met Marije Elias)	B	2	Olivier Rolin <i>Suite à l'hôtel Crystal</i> (IJzer)	Frans	2
Katelijne De Vuyst	B	2	William Marx <i>L'Adieu à la littérature</i> (Querido)	Frans	2,5
Hilde Keteleer	B	1	Christoph Ransmayr <i>Der fliegende Berg</i> (Prometheus / Bert Bakker)	Duits	2,5
Hilde Keteleer	B	2	Juli Zeh <i>Schiff</i> (Ambo/Anthos)	Duits	2,5
Hilde Keteleer (covertaling met Elly Schippers)	B	2	Hermann Sudermann <i>Litauische Geschichten</i> (Atlas)	Duits	2 ²
Lisette Keustermans	B	1	Göran Sonnevi <i>Klangernas bok</i> (Uitgeverij P)	Zweeds	1,5 ³

2 2 eenheden worden uitbetaald in 2008

3 3 eenheden over 2 jaar

Patrick Lateur	B	1	Homerus <i>Ilias</i> (Athenaeum - Polak & Van Genneep)	Grieks	5 ⁴
Harrie Lemmens	B	1	José Saramago <i>As Pequenas Memórias</i> (Meulenhoff)	Portugees	1*
Harrie Lemmens	B	2	Mia Couto <i>O Último Voo do Flamingo</i> (Van Genneep)	Portugees	2*
Harrie Lemmens	B	2	José Saramago <i>Levantado do Chão</i> (Meulenhoff)	Portugees	4*
Jan Mysjkin	B	1	Alexandre Dumas <i>Le Comte de Monte-Cristo</i> (L.J. Veen)	Frans	8 ⁵
Els Snick	B	1	Silke Scheuermann <i>Die Stunde zwischen Hund und Wolf</i> (Cossee)	Duits	1,5
Leen Van Den Broucke (covertaling met Sil Timmerman)	B	1	Ken Kalfus <i>A Disorder Peculiar to the Country</i> (Meulenhoff)	Engels	1
Jan Pieter van der Sterre	NL	1	Baudelaire <i>Les Fleurs du mal - selectie</i> (Lannoo/Atlas)	Frans	1 ^{6*}
M. Vanderzee	B	2	José Ortega y Gasset <i>Qué es filosofía?</i> (IJzer)	Spaans	2
Luk van Haute	B	2	Haruki Murakami <i>Dance, Dance, Dance</i> (Atlas)	Japans	5*
Luk van Haute	B	2	Diverse auteurs <i>Japanse verhalen</i> (Atlas)	Japans	9 ⁷
Karin Vanpoucke	B	1	Jean-Luc Courcoult <i>La visite du Sultan des Indes</i> (Standaard Uitgeverij)	Frans	0,5
Bart Vonck	B	1	Federico García Lorca <i>Verzamelde gedichten</i> (Athenaem - Polak & Van Genneep)	Spaans	5 ⁸
Jos Vos	B	2	Murasaki Shikibu <i>Gentj Mondgatari</i> (Athenaeum - Polak & Van Genneep)	Japans	4,5 ^{9*}

* Cofinanciering met Stichting Fonds voor de Letteren in Nederland. De vrijval door cofinanciering bedroeg in 2007 € 27.375.

30 ontvankelijke aanvragen van 22 vertalers werden ingediend.

27 projectbeurzen werden toegekend (voor 1 project werd de beslissing genomen in 2006).

4 16 eenheden over 3 jaar (2007: 5 eenheden, 2008: 10 eenheden, 2009: 1 eenheid)

5 16 eenheden over 2 jaar

6 2 eenheden over 2 jaar

7 eenheden worden uitbetaald in 2008

8 12 eenheden over 2 jaar

9 27 eenheden over 6 jaar (2006: eerste 4,5 eenheden)

1.4.2. Stimuleringsubsidies vertaald literair werk

Een stimuleringsubsidie is een publicatiesubsidie voor gedebuteerde literaire vertalers van vreemdtalig literair werk in het Nederlands. De subsidie kan worden toegekend voor de eerste twee literaire vertalingen verschenen in boekvorm of in literaire tijdschriften en bedraagt minimaal € 1.000 en maximaal € 5.000 per vertaalde titel. De hoogte van de subsidie is gerelateerd aan de kwaliteit van de vertaling en de vertaalinspanning, waarbij kwaliteit van de brontekst, het genre, de moeilijkheidsgraad en de omvang van het project verdisconteerd zijn. In het begintraject van een literaire vertaler blijken vertaalbijdragen aan literaire tijdschriften belangrijke eerste opdrachten te zijn. Daarom is een paar jaar geleden de drempel voor een eerste aanvraag verlaagd naar minimaal twee vertalingen van literaire tijdschriftartikelen met een minimale lengte van tien bladzijden of zeven gedichten in twee verschillende erkende literair-culturele tijdschriften of in verzamelbundels. Het is een gezamenlijke regeling van de Nederlandse en Vlaamse fondsen, die talentvolle beginnende vertalers willen stimuleren bij hun literair vertaalwerk. Het VFL draagt 1/3 van de kosten, het NFDL 2/3.

De gemeenschappelijke Adviescommissie die over de aanvragen moest oordelen bestond uit twee Vlamingen (onder wie de voorzitter) en twee Nederlanders.

Waar er in 2006 merkkelijk meer aanvragen dan gewoonlijk waren, was er in 2007 een zekere terugval merkbaar: dit jaar ontving de commissie 20 aanvragen van 17 vertalers, onder wie slechts 4 Vlamingen, terwijl er een jaar eerder 40 aanvragen van 37 vertalers waren. Meer dan de helft van de aanvragen was voor een vertaling uit het Engels, een symptoom van de nog steeds oprukkende Angelsaksische cultuur? Voor alle andere talen was er telkens maar één project... Zoals steeds werden voor elke aanvraag twee beoordelingsrapporten opgesteld door een Vlaamse en een Nederlandse extern deskundige. Daaruit bleek dat sommige projecten onvoldoende literair waren, omdat ze niet de minimale literaire kwaliteit vertoonden die voor een commissie van het Fonds voor de Letteren toch voorop hoort te staan. Dus viel een feel-good-boek uit de boot, en ook een reisverslag zonder literaire pretenties. Vooreerst rangschikte de commissie de vertalingen op grond van de gebleken kwaliteit, in drie categorieën. Ze hield daarbij ook rekening met het genre, het belang en de omvang van de brontekst, en met de bijdrage die de vertaling levert aan onze cultuur. Opnieuw was er ruime overeenstemming tussen Nederlandse en Vlaamse beoordelaars, vooral waar het om topkwaliteit ging. In nagenoeg alle gevallen kwamen de commissieleden tot een unanieme appreciatie. Dit was ook het geval als ze negatieve beslissingen moesten nemen, vanwege (op grond van de leesrapporten) vermoede onvoldoende vertaalkwaliteit.

Dit jaar waren er geen covertalingen bij, maar bij de éénmans- of éénvrouwsvertalingen noteerden we aangename verrassingen, bijvoorbeeld de introductie in ons taalgebied van de grote Poolse dichteres Anna Swirszczynska.

En dan is er nog een belangrijke première: de vertaling van Galgenlieder van de Duitse auteur Christian Morgenstern (1874-1914), waaraan nog andere groteske gedichten zijn toegevoegd,

zodat een nagenoeg complete Nederlandse vertaling van zijn dichtwerk beschikbaar is. Deze vertaling vergt het uiterste van de vertaler, die zoveel mogelijk rijm en metrum wil behouden: een ware krachttoer.

Guy Posson

Gemeenschappelijke Adviescommissie stimuleringsubsidies vertaald literair werk

Schema stimuleringsubsidies vertaald literair werk

Vertaler		Titel, auteur en uitgever	Taal	Beursbedrag
Johanna de Greef	NL	Nikita Lalwani <i>Begaafd</i> (De Bezige Bij)	Engels	€ 3.800
Jo Govaerts	B	Anna Swirszczynska <i>De mooiste van Swirszczynska</i> (Lannoo / Atlas)	Pools	€ 1.500
Sylvie Hoyinck	NL	Jochanan Fein <i>Jongen met viool</i> (Mets & Schilt)	Hebreeuws	€ 3.200
Waldemar Noë	NL	Miranda July <i>Niemand hoort hier meer dan jij</i> (De Bezige Bij)	Engels	€ 2.300
Wendy Prins	NL	Leif G.W. Persson <i>Linda</i> (De Bezige Bij / Cargo)	Zweeds	€ 5.000
Theodorus Scholten	NL	Phil LaMarche <i>Amerikaanse Jeugd</i> (Contact)	Engels	€ 2.200
Theodorus Scholten	NL	George Packer <i>De weg naar de hel</i> (Meulenhoff)	Engels	€ 2.200
Carolien Steenbergen	NL	Fatou Diome <i>Ketala</i> (Sirene)	Frans	€ 2.700
Sil Timmerman (covertaling met Leen Van den Broucke)	NL	Ken Kalfus <i>Een vreemdsoortig onheil</i> (Meulenhoff)	Engels	€ 3.500
Bèr Wilbers	NL	Christian Morgenstern <i>De Galgenliederen en andere groteske gedichten</i> (IJzer)	Duits	€ 5.000
Janneke Zwart	NL	Robert Harris <i>Imperium</i> (De Bezige Bij / Cargo)	Engels	€ 3.800
Janneke Zwart	NL	Edna O'Brien <i>Avondlicht</i> (De Bezige Bij)	Engels	€ 3.100
Totaal				€ 38.300

20 ontvankelijke aanvragen van 17 vertalers werden ingediend.

12 stimuleringsubsidies werden toegekend.

1.4.3. Reisbeurzen literaire vertalers

De vergoeding van reis- en verblijfkosten voor een verblijf in het buitenland kan worden aangevraagd voor (een deel van de) research, deelname aan literaire activiteiten, studie ter plaatse, contact met de auteur, verdieping van het literaire werk of reflectie erop. De relevantie van de reis voor het vertaalproject wordt beoordeeld door de Adviescommissie Vertalingen in het Nederlands.

Schema reisbeurzen literaire vertalers

Vertaler	Bestemming	Vertaling	Genre	Subsidiebedrag
Patrick Lateur	Italië	Diverse auteurs <i>Bloemlezing Sicilië</i>	Proza	€ 1.241,76
Bart Vonck	Spanje	Antonio Gamoneda <i>Brandend Verlies</i>	Poëzie	€ 482
Els Snick	Duitsland	Silke Scheuermann <i>Die Stunde zwischen Hund und Wolf</i>	Proza	€ 190
Bart Vonck	Spanje	Federico García Lorca <i>Volledige Verzen</i>	Poëzie	In behandeling
Totaal				€ 1.913,76

5 ontvankelijke aanvragen werden ingediend.

3 reisbeurzen werden toegekend.

1 dossier is in behandeling.

1.5. Literaire tijdschriften

1.5.1. Subsidieregeling

In 2005 werd de bestaande regeling voor literaire tijdschriften grondig geëvalueerd en geactualiseerd. De regeling geldt voor de periode 2005-2009 en werd dus ook in 2007 toegepast.

De doelstelling is dubbel: een gedifferentieerd literair tijdschriftenlandschap mogelijk maken door een minimale economische basis te bieden aan tijdschriften die aan deze diversiteit een kwalitatieve bijdrage leveren – en aansluitend de inhoudelijke kwaliteit aanmoedigen binnen de gekozen positionering, door het toekennen van een aanvullende subsidie gebaseerd op kwaliteitsoordelen en dit binnen de voorwaarden van een evenwichtig economisch beheer.

De concretisering van deze doelstellingen gebeurt aan de hand van volgende uitgangspunten:

- enveloppenfinanciering steunend op een productiesubsidie van 50% van de directe productiekosten gebaseerd op standaardbedragen voor lay-out en drukwerk;
- een bedrag per gepubliceerde pagina bestemd voor tussenkomst in de auteurshonoraria;
- mogelijke aanvullende subsidie, toegekend op basis van de evaluatie van de meest recente jaargang die kan bestaan uit een beheersbonus (gelinkt aan de reële eigen inkomsten) en een kwaliteitstoelage (gelinkt aan relevantie in het landschap en realisatie van de redactionele ambities).

Voor de basissubsidie – productie en auteurshonoraria – geldt een engagement voor vijf jaar, op voorwaarde dat het tijdschrift blijft voldoen aan de formele criteria en minimale kwaliteit blijft bieden. De basissubsidie voor de productiekosten werd in 2007 geïndexeerd. De aanvullende subsidie – beheersbonus en/of kwaliteitstoelage – kan na een negatieve evaluatie verminderen met maximaal 1/3 van de laatste toegekende subsidie.

In het jaarlijkse *Tijdschriftenrapport* worden de kwaliteitscriteria getoetst aan de voorbije jaargang (zie bijlage 1).

Beginnende literaire tijdschriften komen in aanmerking voor een startsubsidie. De beoordeling gebeurt vooral op basis van het criterium ‘verrijking van het literaire-tijdschriftenlandschap’.

Schema Literaire Tijdschriften

Tijdschrift	Subsidie
<i>De Brakke Hond</i>	€ 25.500
<i>Deus ex Machina</i>	€ 19.500
<i>DWB</i>	€ 65.500

<i>Gierik & NVT</i>	(startsubsidie) € 6.000
<i>Het trage vuur</i>	€ 22.500
<i>freespace Nieuwzuid</i> (nr's 25, 26, 27 en 28)	€ 20.000
<i>Revolver</i>	€ 35.500
<i>Spiegel der Letteren</i>	€ 15.500
<i>Yang</i>	€ 53.500
<i>Zacht Lawijd</i>	€ 16.500
Totaal	€ 280.000

1.5.2. CeLT vzw

De literaire en culturele tijdschriften hebben hun krachten sinds eind 2000 gebundeld in de vzw CeLT. Sinds 2002 wordt de gemeenschappelijke distributie ondersteund (verzending, retourverwerking, facturatie aan de boekhandel, verrekening met de tijdschriften), in de praktijk uitgevoerd door distributiecentrum EPO. 23 tijdschriften zijn op die manier beschikbaar voor de lezers bij ruim 30 Vlaamse en 3 Nederlandse boekhandels.

De collectieve promotieacties, zoals advertenties in *De Standaard* en *De Morgen* en aanwezigheid op de Antwerpse Boekenbeurs en Het Andere Boek, worden deels opgezet met eigen middelen van de tijdschriften, deels met de toegekende subsidie.

De openingspagina van de website www.detijdschriften.be werd in 2007 vernieuwd en er werd gestart met een technische update van de site. De site signaleert de nieuw verschenen nummers en koppelt door naar de websites van de respectieve tijdschriften, waar veelal een archieffunctie een ruimere kennismaking mogelijk maakt.

In 2007 was er regelmatig overleg tussen het vFL en CeLT over de promotie van de literaire tijdschriften in Vlaanderen. Dit resulteerde onder ander in de organisatie van de Tijdschriftendag op de Boekenbeurs en de uitgave van het magazine *Het beste uit de tijdschriften 2007. De keuze van Margot Vanderstraeten*. (Zie ook 1.5.6. en 1.11.7.)

Toekenning: € 26.150.

1.5.3. Tijdschriftenrapport

Jaarlijks neemt de Adviescommissie tijdschriften de voorbije jaargang onder de loep van de literaire tijdschriften die door het vFL gesubsidieerd werden. Het rapport vormt de basis voor de beoordeling van de aanvragen voor een nieuw publicatiejaar. De bevindingen worden aan de redacties bezorgd en zijn over de jaargang 2007 als bijlage 1 integraal opgenomen.

1.5.4. Tijdschriftenforum

Sinds zijn ontstaan organiseert het vFL jaarlijks een Tijdschriftenforum. Met het Tijdschriftenforum wil het vFL een ontmoeting tussen de leden van de Adviescommissie en de redacties van de gesubsidieerde tijdschriften stimuleren. Op 3 februari vond in de Antwerpse Permekebibliotheek het Tijdschriftenforum 2007 plaats. Carlo Van Baelen stelde aan de tijdschriftenredacties de resultaten van de lezersenquête voor die in 2006 gehouden werd bij de lezers van literaire tijdschriften (zie 1.5.5.). Daarna discussieerden de redacties onder leiding van Gudrun De Geyter over een aantal thema's zoals profilering, functie en lezerswerving van literaire tijdschriften.

Na de pauze werd de groep in tweeën gesplitst. Eén groep ging verder in op het thema 'De zichtbaarheid van literaire tijdschriften in de openbare bibliotheek' (ingeleid door Johan Eeckhout van de Stedelijke Openbare bibliotheek Gent) en verzamelde ideeën voor de Tijdschriftendag op de Boekenbeurs. De tweede groep volgde een infosessie over fiscaliteit en btw. De sessie werd gegeven door Geert De Cooman (First Tax and Legal) en bracht onder meer verduidelijking over de vrijwilligersvergoeding, de kleine vergoedingsregeling voor kunstenaars, de btw-plicht van literaire tijdschriften en het gemengd btw-stelsel.

1.5.5 Lezersenquête literaire tijdschriften

In 2006 hield het vFL een enquête bij de lezers van de gesubsidieerde Vlaamse literaire tijdschriften. De enquête werd opgezet om het profiel, leesgedrag, de receptie en verwachtingen van de lezers van literaire tijdschriften te leren kennen. De verwerking en analyse van de resultaten gebeurde in het najaar van 2006. Op het Tijdschriftenforum van 3 februari 2007 werden de resultaten bekend gemaakt aan de redacties van de literaire tijdschriften en ook ruimer verspreid. Een samenvatting van de enquêteresultaten leest u in bijlage 2.

Zie ook 1.11.6./4.1.5.

1.5.6. Tijdschriftendag

Op zaterdag 3 november organiseerden het vFL en CeLT vzw een Tijdschriftendag op de Antwerpse Boekenbeurs. In opdracht van CeLT en met de steun van het vFL las schrijfster en journaliste Margot Vanderstraeten de afgelopen jaargang van alle bij CeLT aangesloten literaire en culturele tijdschriften. Ze selecteerde de opmerkelijkste artikels en lichtte haar keuze toe in een inleidend essay. Dit resulteerde in een magazine *Het beste uit de tijdschriften 2007. De keuze van Margot Vanderstraeten*, dat op de Boekenbeurs gepresenteerd werd. Het magazine in een oplage van 3.000 exemplaren kon met een bon gratis afgehaald worden op de EPO-stand op de Boekenbeurs en in de boekhandels waar de literaire en culturele tijdschriften verkocht worden. Kurt Van Eeghem praatte op de boekenbeurs met Margot Vanderstraeten over haar keuze

en peilde naar de reacties van enkele redacties. Redactieleden van *Prior Magazine*, *Revolver*, *Streven* en *freespace Nieuw Zuid* gaven hun mening.

Voorts stonden er nog twee andere panelgesprekken op de agenda. Tijdens het panelgesprek 'Literaire tijdschriften als kweekvijver' werden de resultaten van het VFL-onderzoek over debuten in literaire tijdschriften gepresenteerd (zie 4.1.6). Peter Terrin vertelde over zijn persoonlijke ervaringen en de redacties van *De Brakke Hond*, *Deus Ex Machina*, *Gierik&NVT* en *Met Andere Zinnen* gaven praktische tips aan predebutanten. Anne-Marie Segers leidde het gesprek in goede banen.

De redacties van *DWB*, *Yang* en *Rekto:verso* gingen onder leiding van Jan Baetens in debat over het thema 'Cross-overs: trendy of verrijking': betekenen cross-overs tussen diverse kunstdisciplines een meerwaarde of zijn ze een modegril? En wat is de invloed van het internet?

Budget: € 5.000.

Zie ook 1.11.7.

1.6. Uitgeverijen

1.6.1. Productiesubsidies voor uitgevers van literair werk en strips

De productiesubsidie richt zich tot professionele (Vlaamse of Nederlandse) uitgevers van het werk van Vlaamse auteurs en is bedoeld om weinig commerciële, maar waardevolle en bijzondere publicaties van literair werk mee mogelijk te maken. In eerste instantie wordt hierbij gedacht aan kwaliteitsuitgaven met een beperkt verkoopspotentieel waarvoor een marktcorrigerende financiële bijdrage wenselijk is. Naast het mee mogelijk maken van deze producties, laat een productiesubsidie het toe de verkoopprijs te drukken om zo tot een grotere verspreiding van de uitgave te komen.

In 2007 wijzigde het reglement productiesubsidies. Op basis van de ingediende raming wordt een voorlopig subsidiebedrag vastgesteld. Na voorlegging van de facturen die de directe productiekosten bewijzen, wordt het definitieve bedrag vastgesteld en uitbetaald. Het definitieve subsidiebedrag is maximaal het voorlopig vastgestelde bedrag. In het kader van de vernieuwde regeling moeten geen nalcaculaties meer ingediend worden, tenzij er binnen één jaar een tweede druk verschijnt.

In 2007 werden 7 dossiers voor inhoudelijke beoordeling voorgelegd aan de Adviescommissie poëzie en essay, 17 dossiers aan de Adviescommissie kinder- en jeugdliteratuur, 4 dossiers aan de Adviescommissie proza en 9 dossiers aan de Adviescommissie strips.

Het zakelijke luik werd beoordeeld door het Fondssecretariaat. De productiesubsidie gaat uit van het verwachte verlies en kan maximaal 50% van de directe productiekosten bedragen.

Er werden 37 ontvankelijke aanvragen ingediend. 2 dossier zijn inhoudelijk goedgekeurd, maar de bepaling van het subsidiebedrag is uitgesteld in afwachting van een calculatie door de uitgeverij. Over de aanvragen 2007 werden 20 dossiers goedgekeurd inclusief 6 stripproducties; 8 overlopende aanvragen uit 2006 werden in 2007 afgerond. In totaal werd aan productiesubsidies € 123.250 toegekend, waarvan € 33.600 voor stripproducties (zie ook 1.3.) en € 89.650 voor de genres proza, poëzie en essay en kinder- en jeugdliteratuur.

Schema productiesubsidies voor uitgevers van literair werk en strips

Uitgeverij	Auteur/Samensteller	Genre	Titel manuscript	Subsidie
Prometheus/ Bert Bakker	Frans Denissen	Essay	<i>Claretta en Ben – Benito Mussolini en zijn vrouwen</i>	€ 3.000
Lannoo	Riet Wille en Geert Vervaeke	Kinder- en jeugd-literatuur	<i>Waarom mijn handen geen schoenen willen</i>	Geen subsidie
Lannoo	Tom Schamp	Kinder- en jeugdliteratuur	<i>Otto rijdt heen en terug</i>	€ 2.500
Lannoo	Karel van de Woestijne (bezorgd door Anne Marie Musschoot e.a.)	Poëzie	<i>Karel van de Woestijne. Verzameld dichtwerk</i>	€ 22.000 (DELTA-reeks)
Davidfonds	Karla Stoefs en Merel Eyckerman	Kinder- en jeugdliteratuur	<i>Kind van de wind</i>	Geen subsidie
Altiora Averbode	Gerda Van Erkel	Kinder- en jeugdliteratuur	<i>Winnen</i>	Geen subsidie
Altiora Averbode	Aline Sax	Kinder- en jeugdliteratuur	<i>De hond van Roosevelt</i>	€ 1.300
De Bezige Bij	Eddy van Vliet (bezorgd door Yves T'Sjoen)	Poëzie	<i>Verzamelde gedichten</i>	€ 5.000
Houtekiet	Joris van Parys	Essay	<i>Het leven, niets dan het leven</i>	€ 7.500
Van de Wiele	Geert Van Maele	Proza	<i>Bloemendale</i>	Onontvankelijk
De Eenhoorn	Elvis Peeters en Gerda Dendooven	Kinder- en jeugdliteratuur	<i>Meneer Papier en zijn meisje</i>	€ 3.000
De Eenhoorn	Sebastiaan van Doninck en Ianka Fleerackers	Kinder- en jeugdliteratuur	<i>Zwaan</i>	Geen subsidie
De Eenhoorn	Tine Mortier en Tom Schamp	Kinder- en jeugdliteratuur	<i>De zesde dag</i>	Geen subsidie
De Eenhoorn	Paul Verrept	Kinder- en jeugdliteratuur	<i>Geen spijt</i>	Geen subsidie
Vantilt uitgeverij	Dirk Van Hulle	Essay	<i>De kladbewaarders</i>	€ 3.000
Manteau	Bart Moeyaert en Katrien Matthys	Kinder- en jeugdliteratuur	<i>De baas van alles</i>	€ 3.500
Lannoo	Pieter Gaudesaboos, Sabien Clement, Mieke Versyp	Kinder- en jeugdliteratuur	<i>Linus</i>	€ 2.800
Lannoo	Katrien Van Hecke en Beatrijs Van De Winkel	Kinder- en jeugdliteratuur	<i>Io in de monstertuin</i>	Geen subsidie
Bries	Philip Paquet	Strips	<i>Yume 2 – De stilte</i>	€ 3.000
Bries	Simon Spruyt	Strips	<i>De Furox</i>	€ 1.400
Bries	Leen Van Hulst	Strips	<i>Milk and snow</i>	€ 4.500

Poëzie-centrum	Diverse dichters (samenstelling Dirk van Bastelaere, Erwin Jans, Patrick Peeters)	Poëzie	<i>Hotel New Flandres - Een bloemlezing uit de Vlaamse poëzie 1945-2005</i>	€ 8.500
Poëzie-centrum	Marcel Obiak	Poëzie	<i>Een eeuwig eind</i>	Geen subsidie
De Arbeiderspers	Louis Paul Boon (ed. Kris Humbeeck e.a.)	Proza	<i>Verzameld werk - De pornografische romans</i>	€ 3.500
De Arbeiderspers	Louis Paul Boon (ed. Kris Humbeeck e.a.)	Proza	<i>Verzameld werk - De voorstad groeit</i>	Geen subsidie
Davidfonds	Hilde Vandermeeren	Kinder- en jeugdliteratuur	<i>Decamerone voor jongeren</i>	Ingetrokken
Davidfonds	Ed Franck en Rebecca Dautremer	Kinder- en jeugdliteratuur	<i>Verhalen uit de Decamerone</i>	Uitgesteld
Davidfonds	Frank Adam en Klaas Verplancke	Proza	<i>Confidenties aan een ezelsoor. Boek 3: de kleine kamasutra</i>	€ 3.600
Atlas	Marc Legendre	Strips	<i>Verder</i>	Onontvankelijk
Wever & Bergh	Louis Paul Boon	Proza	<i>Boontjes 1968</i>	Geen subsidie
Bries	Serge Baeken	Strips	<i>Sugar - Het leven van een kat</i>	Inhoudelijk goedgekeurd
Bries	Reinhart	Strips	<i>Hunker Bunker - Het roze gevaar</i>	Geen subsidie
Oogachtend	Randall Casaer	Strips	<i>De slaapkoppen</i>	€ 4.500
Oogachtend	Jeroen Janssen	Strips	<i>De grote tovenaer - De kruisweg van Mpyisi</i>	€ 3.500
Oogachtend	Brecht Evens	Strips	<i>Nachtdieren</i>	€ 3.000
Querido	Els Beerten	Kinder- en jeugdliteratuur	<i>Allemaal willen we de hemel</i>	€ 750
Davidfonds	Henri Van Daele en Klaas Verplancke	Kinder- en jeugdliteratuur	<i>Sneeuw witje, 20 jaar later</i>	Geen subsidie
Davidfonds	Michaël De Cock en Gerda Dendooven	Kinder- en jeugdliteratuur	<i>De lange weg naar huis</i>	Geen subsidie
Stichting Sherpa	Diverse auteurs (samenstelling Geert De Weyer)	Strips	<i>Stripjaar 2008</i>	Inhoudelijk goedgekeurd
Totaal				€ 89.850

39 dossiers werden ingediend.

37 aanvragen waren ontvankelijk.

20 subsidies werden toegekend.

2 dossiers werden inhoudelijk goedgekeurd, de bepaling van het subsidiebedrag uitgesteld.

1 dossier werd uitgesteld in afwachting van bijkomende gegevens.

1 dossier werd ingetrokken.

Schema productiesubsidies dossiers 2006 met voortgang in 2007

Uitgeverij	Auteur/Samensteller	Genre	Titel manuscript	Subsidie
Stichting Sherpa	Diverse auteurs (samenstelling Geert De Weyer)	Strips	<i>Stripjaar 2007</i>	Ingetrokken
Van Halewijck	Jozef Deleu (ed. Dirk De Geest)	Poëzie	<i>Het gaat voorbij. Poëzie, lyrisch proza en redevoeingen</i>	€ 4.500
Ludion	Hugo Claus en Roger Raveel (ed. Katrien Jacobs)	Essay	<i>Brieven 1947-1962</i>	€ 9.000
Bries	Willy Linthout	Strips	<i>Het jaar van de olifant</i>	€ 7.200 (€ 900 per deel)
Lannoo	Pieter de Poortere	Strips	<i>Eskimo gaat op reis</i>	Geen subsidie
Oogachtend	Gerolf Van de Perre	Strips	<i>Huishulp</i>	€ 6.500
Manteau	Henri Van Daele en Klaas Verplancke	Kinder- en jeugdliteratuur	<i>Tijl Ulenspiegel</i>	€ 6.200
Manteau	Roel Verniers en Leen Van Hulst	Kinder- en jeugdliteratuur	<i>De hoed van Vos</i>	Geen subsidie
Totaal				€ 33.400

1.7. Verenigingen, manifestaties, focuspunten

Naast een beleid dat gericht is op de professionalisering en ondersteuning van de creatie en productie van oorspronkelijk Nederlandstalig literair werk en van vertalingen van literair werk in en uit het Nederlands, vormen voor het vFL de presentatie en omkadering van de Vlaamse letteren evenwaardige doelstellingen. Die worden gerealiseerd door de ondersteuning van initiatieven en organisaties die de verspreiding bevorderen van de Nederlandstalige literatuur en hun creators en de (financiële) hulp aan instellingen en verenigingen die een bovenlokale literair-maatschappelijke of literair-culturele functie vervullen.

Concreet wordt dit vertaald in regelingen voor literaire organisaties, auteursgenootschappen, literaire manifestaties en zogenaamde focuspunten. In 2007 werd de vroegere regeling voor verenigingen ont dubbeld in een aparte regeling voor literaire organisaties en een voor auteursgenootschappen. Voor de auteursgenootschappen wordt er een onderscheid gemaakt tussen de basissubsidie en de aanvullende projectsubsidie. De basissubsidie bedraagt 750 euro en wordt toegekend indien het auteursgenootschap voldoet aan een aantal basisvoorwaarden. De aanvullende projectsubsidie kan aangevraagd worden voor een specifiek project en wordt beoordeeld op basis van de literaire kwaliteit of meerwaarde.

1.7.1. Verenigingen

Verenigingen zijn gericht op continuïteit, wat moet blijken uit hun structuur en permanente werking, en spelen een literair-maatschappelijke of literair-culturele rol die het lokale niveau moet overstijgen.

Het specifieke bij literaire organisaties is hun relevante aanbod van literaire activiteiten. Bij auteursgenootschappen gaat het om de studie en de bekendmaking van de persoon en het werk van een literair auteur. Vier genootschappen slagen erin dit met behoorlijke uitstraling en ook externe dynamiek te doen, m.n. die rond figuur en werk van respectievelijk Gerard Walschap, Louis Paul Boon, Stijn Streuvels en Willem Elsschot. Zij ontvangen hiervoor een extra projectsubsidie. Nog zes andere auteursgenootschappen krijgen de basissubsidie voor een werking die uitsluitend naar de eigen leden is gericht.

In de sector van de literaire organisaties werden in 2007 nog slechts 4 verenigingen gehonoreerd. De nog relatief jonge organisatie vzw Nok positioneert zich in het literaire veld met opmerkelijke activiteiten. Klemtoon ligt op jongeren, diversiteit en nieuwe media.

In toenemende mate worstelt de commissie met vragen omtrent het zogenaamde literaire middenveld. Tussen de aparte literaire manifestaties en de focuspunten zouden er in de visie van de commissie immers voldoende kwalitatieve spelers moeten opereren om het literaire landschap te dynamiseren. Is er in het geheel genomen nog wel sprake van een voldoende gestoffeerd en dynamisch middenveld? Dient op middellange termijn niet gedacht aan de ontwikkeling van een

nieuw concept? Een soort literaire werkplaatsen of literatuurcentra? Is het VFL niet de aangewezen speler om ondernemerschap inzake literatuur te stimuleren en voorstellen uit het veld te prikkelen? Vragen die de commissie ongetwijfeld in de toekomst verder zal uitspitten.

Guido Vereecke

voorzitter Adviescommissie verenigingen, manifestaties en focuspunten

Theatervereniging

Net zoals in 2006 vond ook in 2007 een opvolgingsgesprek met Het Schrijverspodium plaats. Hoewel Het Schrijverspodium nog steeds de neiging heeft te veel hooi op zijn vork te willen nemen, is met de komst van een deeltijdse coördinator principiële vooruitgang geboekt in de vooruitzichten op een gunstige werking van de website Hotel Dramatik. Hiermee zijn de basiscondities geschapen voor de verwezenlijking van de doelstellingen.

De commissie wenst volgende accenten aan te stippen in de werking: de verdere uitbouw van de digitale bibliotheek met aandacht voor kwalitatieve selectie en ontsluiting van Vlaamse toneelteksten, de zichtbaarheid van Het Schrijverspodium in het veld en participatie in internationale netwerken rond theaterliteratuur. Voor de organisatie van activiteiten ter promotie van de Nederlandstalige literatuur in het buitenland is overleg en samenwerking met het VFL nodig. Hiervoor kan het VFL specifieke opdrachten toewijzen aan Het Schrijverspodium en een budget voorzien.

Arthur Sonnen

voorzitter Adviescommissie theater

Schema auteursgenootschappen

	Basissubsidie	Aanvullende projectsubsidie
Guido Gezellekring vzw	€ 750	€ 0
Cyriel Buysse Genootschap vzw	€ 750	Geen aanvraag
Ernest Claes Genootschap vzw	€ 750	€ 0
Internationale Vriendenkring Anton van Wilderode vzw	€ 750	€ 0
Gerard Walschap Genootschap vzw	€ 750	€ 750
Louis Paul Boon Genootschap vzw	€ 750	€ 2.750
Reynaertgenootschap vzw	€ 750	Geen aanvraag
Koninklijke Hoofdkamer van Rhetorica "De Fontaine" vzw	€ 750	Geen aanvraag
Stijn Streuvelsgenootschap vzw	€ 750	€ 350
Willem Elsschot Genootschap vzw	€ 750	€ 4.250
Totaal	€ 7.500	€ 8.100

Schema literaire organisaties

Literaire Culturele Kring Apollo-Diest vzw	€ 2.000
Nok vzw	€ 42.000
Het Schrijverspodium Vlaanderen vzw	* € 15.000
PEN Vlaanderen vzw	€ 10.000
Middagen Poëzie & Proza vzw	€ 3.500
Totaal	** € 57.500

* uit het deelbudget “theater”

** totaal exclusief toekenning Het Schrijverspodium Vlaanderen vzw

1.7.2. Manifestaties

De initiatiefnemer van een eenmalig literair evenement met een origineel concept en behoorlijk publieksbereik kan een subsidieaanvraag indienen als literaire manifestatie. Puur lokale activiteiten zijn niet ontvankelijk. De manifestatie kan ook kaderen in een reeks van gelijkaardige activiteiten. Wanneer de aanvraag enkel auteurslezingen of voorleesmomenten betreft, wordt verwezen naar de subsidievorm literaire lezingen van Stichting Lezen.

Plaatselijke initiatieven komen omzeggens niet meer voor bij de subsidieaanvragen. Aan hen wordt al enige jaren het signaal gegeven dat het VFL zich in hoofdzaak toespitst op (landelijke) manifestaties met een zekere schaalgrootte.

Provinciale overheden zetten wel in op literatuur, maar hun steun blijft meestal beperkt tot een financiële bijdrage aan publicaties van regionale auteurs en wedstrijden. De commissie wil er bij organisatoren op blijven aandringen om ook bij de provincie aan te kloppen in de hoop een verschuiving teweeg te brengen.

Al blijft het aantal manifestaties een dalende trend vertonen, toch beleeft meer dan een derde van de 17 gehonoreerde initiatieven hun eerste editie in 2007, wat wijst op een behoorlijke instroom. Ook de reeds bestaande geven doorgaans blijk van voldoende vernieuwing en experiment.

Als geheel nieuwe manifestatie springt een initiatief van vzw de dagen in het oog. Deze vereniging wil expliciet sensibiliseren voor literatuur door theatrale ruimtes uit te werken die inspireren om te lezen en te ontdekken. De commissie is enthousiast over de productie ‘Pinokkio: tweeluik – een tentoonstelling en een concert’, over de originele aanpak ervan en de gerichtheid op verschillende leeftijdsgroepen. Ook het feit dat deze manifestatie reeds door drie culturele centra (Mechelen, Gent, Genk) werd opgenomen in de programmering, boezemt vertrouwen in.

Omtrent Het Andere Boek ervaart de commissie de verhuis van de Plantijnhogeschool naar het Zuiderpershuis als een grote vooruitgang. Het Zuiderpershuis leent zich als locatie uitstekend voor dit evenement. Ook de vzw werd uitgebreid.

Het succesvolle tweejaarlijkse poëziefestival Dichter aan huis, sinds 1991 in Den Haag, kende in 2007 zijn tweede editie in Gent, in samenwerking met het Poëziecentrum. De koppeling van de Gentse editie met het Haagse festival en de evenredige deelname van 20 Nederlandse en 20 Vlaamse dichters geeft het publiek de unieke gelegenheid kennis te nemen van de actuele stand

van zaken van de Nederlandse en Vlaamse poëzie en geeft daarbij inzicht in patronen van verwantschap en verschil.

Guido Vereecke

voorzitter Adviescommissie verenigingen, manifestaties en focuspunten

Schema literaire manifestaties

	Activiteit	Organisator	Subsidie
1	Picturale 2007, Ronse	Picturale vzw	€ 5.000
2	Dichter aan huis, Den Haag / Gent	Stichting Dichter aan huis	€ 12.000
3	Zingen, hoe de donkere wereld, Gent	T:mefestival vzw	€ 2.000
4	Zuiderzinnen 2007, Antwerpen	Woordfeest vzw	€ 8.000
5	Literaire avond, Antwerpen	Lingua	Onontvankelijk
6	Het Andere Boek, Antwerpen	Het Andere Boek vzw	€ 20.000
7	Lezen in de lente 2007, Herzele	't Uilekot vzw	€ 1.500
8	OOR/deel, Antwerpen	5 voor 12 vzw	€ 4.000
9	De Nachten, Antwerpen	Villanella vzw	Ingetrokken
10	Nacht der Poëten, Aarschot	Poëzie Aarschot vzw	€ 4.250
11	Poëziënocturne: Grens zand en wind / Frontière sable et de vent, De Panne	Natuurpunt Westkust vzw	€ 650
12	Hommage Eddy Van Vliet. Codadag 2007, Watou	Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde	Geen subsidie
13	Poëziedag Merendree	Basiel de Craene vzw	Geen subsidie
14	Uitgelezen aan zee, Oostende	TarTarT vzw	€ 6.500
15	De Tuin van Heden, Gent	Honest Arts Movement vzw	€ 1.400
16	Voordracht door Diane Broeckhoven, Dilbeek	Cultuurcentrum Westrand en Academie La Motte	Onontvankelijk
17	ArtsElingen 2007 en De Droom-vanger, Elingen	Kunstencentrum Mansveld vzw	€ 450
18	Nacht van de bibliotheek, Brugge	De Vrienden van de Biekerbibliotheek vzw	€ 4.000
19	Pinokkio: tweeluik, Mechelen, Gent, Genk	de dagen vzw	€ 10.000

20	De nacht van de lezer, Brasschaat	De Lezer vzw	€ 3.000
21	Elsschot in Diest – Elsschotveertiendaagse	Literaire Culturele Kring Apollo-Diest vzw	€ 2.000
22	Beat! Oostende	Vrijstaat O. vzw	€ 6.800

Totaal: € 91.550

- 22 aanvragen werden ingediend.
- 2 aanvragen waren onontvankelijk.
- 17 subsidies werden toegekend.
- 1 dossier werd ingetrokken.

1.7.3. Focuspunten

Een Focuspunt is een organisatie met een permanente en professionele werking, gespecialiseerd op een relevant werkterrein van de letteren. Ze treedt op als intermediair tussen het literaire veld en het letterenbeleid van het vFL. Een Focuspunt vervult zijn functie vanuit de opgebouwde expertise, knowhow en de contacten met het literaire veld. Een Focuspunt biedt literaire producten en diensten aan en fungeert als partner van het vFL.

Door de erkenning als Focuspunt en het verlenen van een meerjarensubsidie op basis van een overeenkomst, wil het vFL een substantiële financiële basis verschaffen aan het Focuspunt om gedurende de subsidieperiode haar werking te bestendigen en te optimaliseren.

De subsidieperiode is in principe vier jaar, teneinde het focuspunt toe te laten haar beleidsplan op langere termijn uit te bouwen. De subsidiebedragen voor de focuspunten werden in 2007 geïndexeerd.

In de loop van 2007, het tweede jaar van de beleidsplanperiode, heeft de Adviescommissie de werking van de drie focuspunten (Poëziecentrum, Het beschrijf, Jeugdliteratuur) op de voet gevolgd, o.m. middels plaatsbezoeken en overleg met de verantwoordelijken.

Er zij aan herinnerd dat focuspunten door het vFL als zodanig uitgekozen zijn. Er is dus geen open kandidaatstelling. Van de focuspunten wordt verwacht dat ze mee de bakens uitzetten en de dynamiek binnen het literaire veld aanwakkeren.

In het overleg tijdens 2007 is de Adviescommissie als accenten blijven benadrukken: het maken van keuzes in de werkdoelen, het werken aan een scherpere profilering en uitstraling.

Het Poëziecentrum (Gent) heeft zich ook in 2007 verder geprofileerd als een actief kenniscentrum en open huis van de poëzie. De Adviescommissie is er sterk voorstander van de multiplicatorfunctie verder uit te bouwen en bijgevolg leerkrachten, recensenten, leesgroepbegeleiders e.d. als prioritaire doelgroepen te beschouwen. Ook de uitbouw van een structurele educatieve werking vereist blijvende aandacht.

Het Focuspunt Jeugdliteratuur dat sinds 2006 onderdak vond bij Stichting Lezen (Antwerpen), werd door de Adviescommissie aangemoedigd om zich in de eerste plaats te richten op mediators en professionelen. In dit verband blijken studiedagen over kinder- en jeugdliteratuur binnen de lerarenopleidingen, alsook de cursus kinder- en jeugdliteratuur voor bibliotheekmedewerkers waardevolle nieuwe en succesvolle initiatieven. Inspanningen om zowel de eigenheid van Stichting Lezen als die van het focuspunt Jeugdliteratuur tot zijn recht te laten komen dienen onverminderd voortgezet.

Een enigszins vergelijkbaar proces van cohabitatie voltrekt zich tussen het focuspunt Het beschrijf en het internationaal literatuurhuis Passa Porta (Brussel). Door zijn recente erkenning als werkplaats binnen het kunstendecreet ontplooit ook Passa Porta steeds meer een inhoudelijke werking. De Adviescommissie ziet de meerwaarde van een vruchtbare synergie, maar blijft evenzeer het belang onderstrepen van de zichtbaarheid en uitstraling van Het beschrijf als focuspunt.

Guido Vereecke

voorzitter Adviescommissie verenigingen, manifestaties en focuspunten

Schema focuspunten

Het Beschrijf vzw	€ 243.500
Focuspunt Jeugdliteratuur	€ 231.000
Poëziecentrum vzw	€ 301.500
Totaal	€ 776.000

1.8. Buitenland

Het prioritaire doel van het buitenlandbeleid van het vFL is sinds 2002 de exportbevordering van de literatuur uit Vlaanderen. In wezen valt dit samen met een vertaalbeleid. Het vFL is een actieve aanbieder van onafhankelijke, objectieve informatie. Een vertaalbeleid is méér dan enkel vertaalsubsidies toekennen. Wil het efficiënt zijn en op lange termijn vruchten afwerpen, dan moet het worden geschraagd door een geheel van complexe en in elkaar hakende activiteiten en katalysatoren. De voor- naamste zijn:

- Onderzoek en kennisverwerving van de buitenlandse markten en hun literatuur.
- Advies verstrekken als neutraal aanspreekpunt.
- Verspreiding van informatie over Vlaamse auteurs en hun exporteerbare titels onder buitenlandse uitgevers en vertalers.
- Investeren in persoonlijke contacten met uitgevers, literaire organisaties, vertalers, docenten Nederlands in het buitenland...
- Aanwezig zijn op vakbeurzen.
- Vertaalde boeken ondersteunen door het bevorderen van publieke optredens van auteurs.

De prioriteiten in het buitenlandbeleid van het vFL komen voort uit een langetermijnvisie. Het blijft noodzakelijk en belangrijk om in de eerste plaats te werken aan het genereren van vertalingen in de grote Europese taalgebieden (Duitsland, Engeland, Frankrijk en Spanje), omdat hierdoor de boeken toegankelijk worden voor vele andere taalgebieden. Door de stelselmatige uitbreiding van informatieverspreiding en netwerken, stellen we vast dat er meer aanvragen gebeuren. Het aantal goedgekeurde dossiers ligt ook hoger dan in 2006. Dit brengt ook meer uitgaven met zich mee: er werd in 2007 in totaal € 20.000 meer besteed aan vertaalsubsidies dan in 2006.

De door het vFL actief aangeboden titels worden geselecteerd op hun literaire kwaliteit en op hun veronderstelde vermogen om een buitenlands uitgevers- en lezerspubliek te boeien. Er wordt rekening gehouden met de thematiek, de stijl en originaliteit, de verkoop en het onthaal in de pers in Vlaanderen en Nederland.

De inspanningen van de nieuwe stafmedewerker kinder- en jeugdliteratuur en strips in het buitenland werpen vruchten af: de stijging in het aantal aanvragen voor subsidie zet door. De rondreizende tentoonstelling van Vlaamse topillustratoren van prentenboeken, *Buiten de lijntjes gekleurd*, met bijbehorend Engelstalig boek (zie 4.6.9.), deed ook in 2007 verschillende steden en landen aan en zorgt voor verhoogde aandacht voor dit genre. Wordt andermaal vervolgd in 2008.

Internationale vakbeurzen en grote festivals bieden uitgelezen kansen om de literatuur uit Vlaanderen op het podium te brengen. Met een vertaald werk in de hand, zorgt deelname van een auteur aan een festival, beurs, grote of kleine manifestatie, voor verhoogde publieksinteresse. Daarom is de tussenkomst in reis- en verblijfskosten een belangrijke pijler van het vertaalbeleid.

1.8.1. Vertaalsubsidies

De subsidie is bedoeld om voor de investerende buitenlandse uitgever de financiële drempel te verlagen voor het vertalen van literatuur van Vlaamse auteurs. Bij de beoordeling van de aanvragen wordt rekening gehouden met de relevantie van het te vertalen werk voor de beeldvorming en uitstraling van literair werk uit Vlaanderen, de positie van de uitgever in de plaatselijke markt en zijn fondslijst, de kwaliteit van de voorgestelde vertaler (zo nodig wordt een proefvertaling gevraagd) en een redelijke vergoeding voor de vertaler. Het subsidiebedrag is in principe 2/3 van de reële vertaalkosten. Van poëzievertalingen en klassiekers worden in principe de volledige vertaalkosten gesubsidieerd, om deze commercieel moeilijk verkoopbare genres extra te ondersteunen.

In totaal werden 63 aanvragen ingediend, 11 meer dan in 2006.

1 dossier werd ingetrokken, 6 aanvragen werden niet gehonoreerd. De beslissing over 6 aanvragen wordt uitgesteld tot in 2008, omwille van ontbrekende gegevens. Over 3 aanvragen ingediend in 2006 werd op basis van aanvullende gegevens in 2007 beslist. 1 aanvraag uit 2006 is nog in behandeling.

In totaal werd voor 52 projecten een vertaalsubsidie toegekend voor een totaalbedrag van € 94.365,60 of gemiddeld € 1.814,72 per project.

Verdeling naar doeltaal en genre van de goedgekeurde vertaalprojecten

Taal/genre	Proza	Poëzie	Literaire non-fictie	Kinder- en jeugdliteratuur	Toneel	Strips	Totaal
Frans	1	1	1	2	3	0	8
Duits	2	1	0	4	2	0	9
Engels	2	0	0	0	2	0	4
Spaans	3	2	0	0	0	0	5
Italiaans	0	1	0	0	0	0	1
Andere*	16	4	0	5	0	0	25
Totaal 2007	24	9	1	11	7	0	52
Totaal 2006	12	15	1	9	3	1	41
Totaal 2005	19	10	3	7	4	-	43
Totaal 2004	17	6	3	5	1	-	32
Totaal 2003	12	9	4	11	3	-	39
Totaal 2002	14	4	7	8	-	-	33
Totaal 2001	8	1	4	11	1	-	25
Totaal 2000	13	4	1	16	1	-	35

* andere talen in 2007: Bulgaars (2), Zweeds (2), Grieks (1), Deens (1), Bosnisch (1), Perzisch (1), Turks (2), Catalaans (1), Noors (2), Portugees (1), Hongaars (3), Sloveens (1), Japans (1), Roemeens (3), Hebreeuws (1), Ests (1), Kroatisch (1)

Schema vertaalsubsidies

	Auteur	Titel	Vertaler	Uitgever (plaats)	Doeltaal	Subsidie
1	Louis Paul Boon	<i>Menuet</i>	Aneta Dantcheva-Manolova	Pet Plus –x Ltd. (Sofia)	Bulgaars	€ 2.000
2	Geert Kimpen	<i>De kabbalist</i>	Hildegard Höhr	Goldmann (München)	Duits	€ 4.670
3	Peter Terrin	<i>Vrouwen en kinderen eerst</i>	Urban Lindström	Augusti AB (Lund)	Zweeds	€ 2.661
4	Ben Cami	<i>Selectie gedichten</i>	Jean Robaey	Medusa (Milaan)	Italiaans	€ 3.000
5	Stefan Hertmans	<i>Brieven aan Gilles Pellerin</i>	Danielle Losman	L'instant même (Québec)	Frans	€ 977,50
6	Brigitte Minne	<i>En toen kwam Linde</i>	Joël Hoyez	Alice Editions (Brussel)	Frans	Ingetrokken
7	Stefan Brijs	<i>De engelenmaker</i>	Y. van Dijck-Balta	Kastaniotis Editions (Athene)	Grieks	€ 3.400
8	Dimitri Verhulst	<i>De helaasheid der dingen</i>	Nina Malinovski	Ries (Charlottenlund)	Deens	€ 1.925
9	Luc Deflo	<i>Naakte zielen</i>	Stefanie Schäfer	Knaur Taschenbuch Verlag (München)	Duits	Geen subsidie
10	Waas Gramser en Kris Van Trier	<i>Manon en Jean van Florette</i>	Monique Nagielkopf	Comp. Marius (Hoboken)	Frans	€ 2.000
11	Gerda Dendooven	<i>Soepkinders</i>	Monique Nagielkopf	Laika (Antwerpen)	Frans	€ 1.000
12	Willem Elsschot	<i>Kaas</i>	Goran Saric	Neretva A.P. (Konjic)	Bosnisch	€ 1.920
13	Joseph Pearce	<i>Maanzaad</i>	Annie Kroon	Actes Sud (Arles)	Frans	€ 2.920
14	Kamiel Vanhole	<i>De reis van de slippers</i>	Rosalind Buck	x-Change culture science (Wenen)	Engels	€ 412,30
15	Kamiel Vanhole	<i>De reis van de slippers</i>	Koushyar Parsi	x-Change culture science (Wenen)	Perzisch	€ 291,80
16	Stefan Brijs	<i>De engelenmaker</i>	Kevser Canbolat	Destek (Ankara)	Turks	€ 5.450
17	Willem Elsschot	<i>Het dwaallicht</i>	Gerd Busse	Unionsverlag (Zürich)	Duits	€ 1.045
18	Jan Sobrie	<i>Titus</i>	Eva Pieper	Kopergietery (Gent)	Duits	Geen subsidie
19	Ed Franck	<i>Tinka</i>	Auke Oosterhoff-Sanders	Cruïlla (Barcelona)	Catalaans	€ 759
20	Willem Roggeman	<i>Selectie gedichten</i>	Elisabeth Gerlache	L'Arbre à Paroles (Amay)	Frans	Geen subsidie

21	Frank Adam	<i>De passie van de puber</i>	Maaïke Lahaise	Centrum Norsk Forlag (Oslo)	Noors	€ 1.300
22	Stefan Brijs	<i>De engelenmaker</i>	Julio Grande Morales	Alianza Editorial (Madrid)	Spaans	€ 4.530
23	Joris Tulkens	<i>Christenhond tussen Moslims</i>	Patrícia Regina Esteves do Couto	Guerra e Paz, Editores (Lissabon)	Portugees	€ 1.250
24	Anton van Wilderode	<i>Het weifelloze weten</i>	Paul Wimmer	Széphalom Könyvműhely (Boedapest)	Hongaars	€ 925
25	Anton van Wilderode	<i>Het weifelloze weten</i>	Paul Wimmer	Széphalom Könyvműhely (Boedapest)	Duits	€ 925
26	Lieve Joris	<i>Het uur van de rebellen</i>	Liz Waters	Grove / Atlantic (New York)	Engels	€ 4.460
27	Jean-Claude van Rijckeghem en Pat van Beirs	<i>Jonkvrouw</i>	Mirjam Pressler	Gerstenberg Buchverlag (Hindesheim)	Duits	€ 3.360
28	Dimitri Verhulst	<i>De helaasheid der dingen</i>	Tanja Mlaker	Zalozba Goga (Novo Mesto)	Sloveens	€ 2.000
29	Tom Lanoye	<i>Mefisto forever</i>	Rainer Kersten	Verlag der Autoren (Frankfurt am Main)	Duits	€ 3.300
30	Tom Lanoye	<i>Mefisto forever</i>	Alain van Crugten	Théâtre du Sygne (Brussel)	Frans	€ 2.500
31	Arne Sierens	<i>Trouwfeesten en processen enzovoorts</i>	Barbara Buri	Verlag der Autoren (Frankfurt am Main)	Duits	€ 1.600
32	Miriam Van hee	<i>Achterland</i>	Stefaan van den Breemt	Ediciones el Tucán de Virginia (Mexico D.F.)	Spaans	€ 1.000
33	Brigitte Minne	<i>En toen kwam Linde</i>	Emmanuèle Sandron	Alice Editions (Brussel)	Frans	€ 900
34	Hanneke Paauwe	<i>In Memoriam</i>	Rina Vergano	Company of Angels (Londen)	Engels	€ 800
35	Gerda Dendooven	<i>Zo mooi, zo blond, en zo behaard</i>	Rina Vergano	Company of Angels (Londen)	Engels	€ 800
36	Sylvia Vanden Heede	<i>Vos en haas</i>	Etsuko Nozaka	Iwanami Shoten (Tokyo)	Japans	€ 1.000
37	Kathleen Vereecken	<i>Lara & Rebecca</i>	Andrea Kluitmann	Cecilie Dressler Verlag (Hamburg)	Duits	€ 1.700
38	Anne Provoost	<i>De Arkvaarders</i>	Gizem Genç	Altin Bilek Publishing Company (Istanbul)	Turks	€ 1.800

39	Willem Elsschot	<i>Kaas</i>	Per Holmer	Malexis Förlag (Karlskrona)	Zweeds	€ 2.600
40	Annelies Verbeke	<i>Slaap!</i>	Concepción Alegre Gil	Seix Barral (Barcelona)	Spaans	€ 1.900
41	Peter Holvoet-Hanssen	<i>Gedicht</i>	Frans De Haes	Real Diputación de San Andrés de los Flamencos – Foundation Carlos de Amberes (Madrid)	Frans	€ 37,50
42	Anne-Marie Segers	<i>Gedicht</i>	Frans De Haes	Real Diputación de San Andrés de los Flamencos – Foundation Carlos de Amberes (Madrid)	Frans	Geen subsidie
43	Peter Holvoet-Hanssen	<i>Gedicht</i>	Ronald Brouwer	Real Diputación de San Andrés de los Flamencos – Foundation Carlos de Amberes (Madrid)	Spaans	€ 37,50
44	Anne-Marie Segers	<i>Gedicht</i>	Ronald Brouwer	Real Diputación de San Andrés de los Flamencos – Foundation Carlos de Amberes (Madrid)	Spaans	Geen subsidie
45	Willem Elsschot	<i>Verzen</i>	Gerd Busse	Neue Literatur (Jena)	Duits	In behandeling
46	Frans Denissen	<i>De gigolo van Irma Ideaal (fragment)</i>	Ana Couig & Jan H. Mysjkin	Noua Literatura (Boekarest)	Romeens	€ 100
47	Hilde Keteleer	<i>Gedichten uit Wat winter is en waar</i>	Alexandra Fenoghen & Jan H. Mysjkin	Noua Literatura (Boekarest)	Romeens	€ 200
48	John Fenoghen (Jan H. Mysjkin)	<i>Gedichten uit Voor mijn ogen ligt het zwijgen</i>	Linda Maria Barios & Jan H. Mysjkin	Noua Literatura (Boekarest)	Romeens	€ 300
49	Stefan Brijs	<i>De engelenmaker</i>	Szilvia Szita	Európa Könyvkiadó (Boedapest)	Hongaars	€ 2.000
50	Diverse auteurs	<i>Themanummer Vlaamse proza</i>	Anetta Ivanova Danceva-Manolova	Plamak Magazine (Sofia)	Bulgaars	€ 1.600
51	Stefan Brijs	<i>De engelenmaker</i>	Inbal Zilberstein	Keter Books (Jeruzalem)	Hebreeuws	€ 3.550
52	Geert Kimpen	<i>De kabbalist</i>	Vahur Aabrams	Päikesepillaja Oü (Tallinn)	Ests	€ 1.410
53	Annelies Verbeke	<i>Slaap!</i>	Maja Weikert-Lozica	Andrijici (Zagreb)	Kroatisch	€ 1.954

54	Geert van Istendael	<i>Het Belgisch labrynt</i>	Anne Begenat-Neuschäfer	Biblon (München)	Duits	Geen subsidie
55	Roger H. Schoemans	<i>De leeuwen- dochter</i>	Eva Schweikart	Patmos (Düsseldorf)	Duits	€ 1.650
56	Dirk Nielandt	<i>Beestenhoed</i>	Josiane Bardon	Rageot Editeur (Parijs)	Frans	€ 630
57	Aline Sax	<i>Schaduwle- ven</i>	Verena Kiefer	Arena (Würzburg)	Duits	€ 2.880
58	Hendrik van Veldeke	<i>Sente Servas</i>	Rita Schlusemann & Norbert Voorwinden	Agenda Verlag (Münster)	Duits	In behandeling
59	Stefan Brijs	<i>De engelen- maker</i>	Hester Velmans	Weidenfeld & Nicolson Orion House (Londen)	Engels	In behandeling
60	Dimitri Verhulst	<i>Problemski Hotel</i>	Marta Arguilé	Lengua de Trapo (Madrid)	Spaans	€ 1.600
61	Hubert Lampo	<i>De komst van Joachim Stiller</i>	Herbert Genzmer	Mitteldeutscher Verlag (Halle (Saale))	Duits	In behandeling
62	Geert Kimpen	<i>De kabbalist</i>	Julio Grande Morales	Ediciones Maeva (Madrid)	Spaans	In behandeling
63	Stefan Boonen	<i>100 procent Lena</i>	Atsuko Kohashi	Nikkei Business Publications (Tokyo)	Japans	In behandeling

Schema Vertaalsubsidies – dossiers 2006 met voortgang in 2007

	Auteur	Titel	Vertaler	Uitgever (plaats)	Doeltaal	Subsidie
7	Jef Geeraerts	<i>Dossier K.</i>	Hans-Ulrich Jäckle	Unionsverlag (Zürich)	Duits	Geen subsidie
34	Jan de Leeuw	<i>Vederland</i>	Heidi Bern	Leo (Oslo)	Noors	€ 2.590
39	Dimitri Verhulst	<i>Problemski hotel</i>	Emöke Pécsi	Európa Könyvkiadó (Boedapest)	Hongaars	€ 745
46	Erwin Mortier	<i>Marcel</i>	Maria Alice Villa Fabião	Caminho Editorial (Lissabon)	Portugees	In behandeling

1.8.2. Productiesubsidies

Sinds 2004 ondersteunt het vfl uitgeverijen in economische groeilanden bij de publicatie van Nederlandstalig literair werk, door het toekennen van een productiesubsidie voor het gebudgetteerde verlies tot een maximum van € 1.400. De uitbreiding van deze regeling in 2005 tot vertaalde poëzie en de verdere verfijning en vereenvoudi-

ging van de aanvraagprocedure en een specifieke versie voor geïllustreerde kinderboeken, leidden in 2006 tot een gevoelige stijging van aanvragen.

Die tendens blijft. In 2007 werden 27 aanvragen ontvangen, waarvan 8 voor geïllustreerde kinderboeken en 1 voor een stripverhaal. 19 werden goedgekeurd voor een totaalbedrag van € 26.030 (gemiddeld € 1.370 per dossier). 4 dossiers werden afgewezen omwille van een gebudgetteerde winst; 2 werden ingetrokken. 2 dossiers zijn nog in behandeling.

Schema productiesubsidies buitenland

	Auteur	Titel	Uitgever buitenland (land)	Subsidie
1	Bart Moeyaert	<i>Dani Benoni</i>	Front Street (vs)	Geen subsidie
2	Hugo Claus	<i>Vrijdag</i>	Hiru (Spanje)	Ingetrokken
3	Klaas Verplancke	<i>Reus</i>	Zoolibri (Italië)	€ 1.000,00
4	Klaas Verplancke	<i>Nopjes</i>	Zoolibri (Italië)	€ 1.000,00
5	Louis Paul Boon	<i>Menuet</i>	Pet Plus - X Ltd. (Bulgarije)	€ 1.200,00
6	Chika Unigwe	<i>De Feniks</i>	Kachifo Limited (Nigeria)	€ 1.100,00
7	Vlasta Rerichová & Ivan Dorovský	<i>Woordenboek kinder- en jeugd auteurs (cd- rom)</i>	Nakladatelství Olomouc (Tsjechië)	In behandeling
8	Willem Elsschot	<i>Kaas</i>	Neretva A.P. (Bosnië- Herzegovina)	€ 1.400,00
9	Bart Moeyaert (i.s.m. Wolf Erlbruch)	<i>Olek shoot een beer</i>	Barbara Fiore (Spanje)	Ingetrokken
10	Stefan Brijs	<i>De engelenmaker</i>	Destek (Turkije)	€ 1.400,00
11	Pieter de Poortere	<i>Dickie</i>	Les Requins Marteaux (Frankrijk)	€ 1.000,00
12	Diverse auteurs	<i>Volksverhalen uit Nederland, Vlaanderen en Friesland</i>	Polish Academy of Sciences (Polen)	€ 1.330,00
13	Willem Roggeman	<i>Selectie gedichten</i>	L'Arbre à Paroles (België)	Geen subsidie
14	Herman Brusselmans	<i>De man die werk vond</i>	Jelenkor Kiadó (Hongarije)	€ 1.000,00
15	Carll Cneut (i.s.m. Edward van de Vendel)	<i>Een miljoen vlinders</i>	Barbara Fiore (Spanje)	€ 1.400,00
16	Tom Lanoye	<i>Mefisto forever</i>	Verlag der Autoren (Duitsland)	Geen subsidie

17	Carll Cneut (i.s.m. Edward van de Vendel)	<i>Een miljoen vlinders</i>	Adelphi (Italië)	Geen subsidie
18	Miriam Van hee	<i>Achterland</i>	Ediciones el Tucán de Virginia (Mexico)	€ 1.400,00
19	Carll Cneut (i.s.m. Edward van de Vendel)	<i>Een miljoen vlinders</i>	Narava (Slovenië)	€ 1.400,00
20	Carll Cneut (i.s.m. Edward van de Vendel)	<i>Een miljoen vlinders</i>	Boje (Duitsland)	€ 2.800,00
21	Diverse auteurs	<i>Themanummer Vlaams proza</i>	Plamak Magazine Bulgaria (Bulgarije)	€ 1.400,00
22	Anne Provoost	<i>De Arkvaarders</i>	Altin Bilek Publishing Company (Turkije)	€ 1.400,00
23	Dimitri Verhulst	<i>De helaasheid der dingen</i>	Zalozba Goga (Slovenië)	In behandeling
24	Carll Cneut (i.s.m. Carl Norac)	<i>O monster, eet me niet op!</i>	General Press Publisher (Hongarije)	€ 1.600,00
25	Hendrik van Veldeke	<i>Sinte Servaes</i>	Agenda Verlag (Duitsland)	€ 1.400,00
26	Anoniem	<i>De reis van Sint Brandaan</i>	Agenda Verlag (Duitsland)	€ 1.400,00
27	Anoniem	<i>Walewijn</i>	Agenda Verlag (Duitsland)	€ 1.400,00

Het BIMILI-project

In het kader van het BIMILI-project werd een aanvraag voor productiesubsidie ingediend en goedgekeurd voor delen 3 (*Sinte Servaes*), 4 (*Reis van Sint Brandaan*) en 5 (*Walewein*). Deze reeks vertalingen naar het Duits van Middelnederlandse literatuur is een meerjarenplan. Het werd in 2002 bij het vFL goedgekeurd en zal nog enkele jaren doorlopen. Het wordt gesuperviseerd door een team van wetenschappers. Het project wordt gesubsidieerd i.s.m. het NLPVF en heeft tot doel ons gezamenlijke erfgoed te ontsluiten voor de Duitstalige lezer.

1.8.3. Auteursbezoeken

Buitenlandse literaire organisatoren die schrijvers, vertalers, illustratoren of stripauteurs uit Vlaanderen uitnodigen, kunnen in aanmerking komen voor de terugbetaling van de reiskosten. De lezing, de presentatie van de vertaling of de deelname aan een literaire manifestatie moet in principe betrekking hebben op een in het gastland beschikbare publicatie in de taal van het gastland. Met deze regeling wil het vFL het

directe contact van de vertaalde Vlaamse auteur met de buitenlandse lezers, de media en het literaire milieu bevorderen.

Uitnodigingen kunnen uitgaan van organisatoren van literaire festivals, van uitgeverijen die vertalingen van literaire Vlaamse auteurs presenteren, van media en van lectoraten Nederlands in het buitenland, mits de beoogde doelgroep een algemeen lezerspubliek is.

Voor belangrijke internationale festivals, literaire manifestaties of eigen evenementen (zoals de illustratoren tentoonstelling van het vFL *Buiten de lijntjes gekleurd*, zie 4.6.9.), kan het vFL Vlaamse auteurs uitzenden als literaire ambassadeurs om een bijdrage te leveren aan het programma dat in overleg met het vFL tot stand is gekomen.

Er werden 57 dossiers behandeld, waarvan 1 met voortgang uit 2006. 4 aanvragen werden ingetrokken, 6 aanvragen werden niet gehonoreerd. 4 aanvragen zijn in behandeling. 43 aanvragen werden gehonoreerd voor een totaalbedrag van € 19.254,74 (gemiddeld € 447,78 per auteursbezoek).

Landen van bestemming (alle bezoeken): Canada (2), Colombia (1), Duitsland (12), Finland (1), Frankrijk (1), Groot-Brittannië (2), Hongarije (2), Indonesië (1), Italië (6), Kroatië (1), Mexico (4), Nicaragua (1), Nigeria (1), Portugal (1), Roemenië (3), Slowakije (1), Spanje (2), Slovenië (1), Tsjechië (1), Turkije (2) en VS (1).

Schema auteursbezoeken

	Auteur	Plaats	Project / Festival	Subsidie
1	Brecht Evens	Angoulême, Frankrijk	Festival International de la Bande Dessinée	€ 1.021
2	Chika Unigwe	Lagos, Nigeria	Chika Unigwe Book Reading Tour	€ 772
3	Paul Bogaert	Trois-Rivières, Canada	Festival International de la Poésie	€ 654,80
4	Klaas Verplancke	Sarmede, Italië	Le immagini della fantasia - 25th International Exhibition of Illustrations for Children	€ 93
5	Isabelle Vandenabeele	Sarmede, Italië	Le immagini della fantasia - 25th International Exhibition of Illustrations for Children	Ingetrokken
6	Anne Provoost	Istanbul, Turkije	International Book Fair	€ 308,64
7	Bart Meuleman	Berlijn, Duitsland	Leesavond / interview	€ 477,38
8	Ann Ingelbeen	Bologna, Italië	Kinderboekenbeurs*	€ 872
9	Sabien Clement	Bologna, Italië	Kinderboekenbeurs*	€ 872
10	Merel Eyckerman	Bologna, Italië	Kinderboekenbeurs*	€ 872
11	Peter Verhelst	Leipzig, Duitsland	Twee lezingen tijdens <i>Sprache in Essenz</i>	€ 981,50
12	Jan H. Mysjkin	Neptun en Mangalia, Roemenië	International Festival en Colloquium <i>Days and Nights of Literature</i>	€ 179

13	Bart Moeyaert	Saarbrücken, Duitsland	Europäische Kinder- und Jugendbuchmesse	€ 310,92
14	Stefan Hertmans	Cordóba en Madrid, Spanje	Cosmopoética + Conference	Ingetrokken
15	Toon Van Mierlo	Boedapest, Hongarije	First Novel Festival	€ 1.017,07
16	Jan de Leeuw	Keulen, Duitsland	Manneken lies - belgische Kinder- und Jugendbuchwochen	€ 91,80
17	Kaat Vrancken	Keulen, Duitsland	Manneken lies - belgische Kinder- und Jugendbuchwochen	€ 104,27
18	Els Beerten	Keulen, Duitsland	Manneken lies - belgische Kinder- und Jugendbuchwochen	€ 62
19	Heide Boonen	Keulen, Duitsland	Manneken lies - belgische Kinder- und Jugendbuchwochen	€ 68,80
20	Gerda Van Erkel	Keulen, Duitsland	Manneken lies - belgische Kinder- und Jugendbuchwochen	€ 36
21	Jeroen Van Haele	Keulen, Duitsland	Manneken lies - belgische Kinder- und Jugendbuchwochen	Ingetrokken
22	Aline Sax	Keulen, Duitsland	Manneken lies - belgische Kinder- und Jugendbuchwochen	€ 75
23	Joke van Leeuwen	Keulen, Duitsland	Manneken lies - belgische Kinder- und Jugendbuchwochen	Geen subsidie
24	Tom Lanoye	Ljubljana, Slovenië	Persconferentie en voorstelling <i>Kartonnen dozen</i>	€ 219,78
25	Yves Petry	Québec, Canada	Auteursprogramma Salon du Livre de Québec	€ 196,46
26	Frédéric Leroy	Utrecht, Nederland	Poëziecircus DineZpluZ: Vlaams Vers!	Geen subsidie
27	Ruth Lasters	Utrecht, Nederland	Poëziecircus DineZpluZ: Vlaams Vers!	Geen subsidie
28	Stijn Franken	Utrecht, Nederland	Poëziecircus DineZpluZ: Vlaams Vers!	Geen subsidie
29	Kamagurka	Utrecht, Nederland	Poëziecircus DineZpluZ: Vlaams Vers!	Geen subsidie
30	Do Van Ranst	Lingen, Duitsland	Internationale ontmoeting voor auteurs en vertalers	€ 191,60
31	Wally de Doncker	Lingen, Duitsland	Internationale ontmoeting voor auteurs en vertalers	€ 199,92
32	Lucienne Stassaert	Malaga, Spanje	Presentatie <i>A Capella. Antología selecta</i> tijdens Feria del Libro de Málaga	€ 287
33	Miriam Van hee	Mexico, Mexico	Encuentro de Poetas del Mundo Latino	€ 653,07
34	Stefan Hertmans	Mexico, Mexico	Encuentro de Poetas del Mundo Latino	€ 595,07
35	Stefaan van den Bremt	Mexico, Mexico	Encuentro de Poetas del Mundo Latino	€ 595,07
36	Stefan Brijs	Münster, Duitsland	Auteurslezing	Ingetrokken
37	Olivier Schrauwen	Helsinki, Finland	22nd Comics Festival	€ 205,66
38	Tom Lanoye	Bratislava, Slowakije	Vertaalworkshop	€ 752

39	Willem Roggeman	Faenza, Cesena en Bologna, Italië	Tratti Folk Festival	€ 304,53
40	Kristien Hemmerechts	Praag en Brno, Tsjechië	Colloquium <i>Praagse perspectieven</i> , vertaalworkshop en lezing	€ 100,28
41	Olivier Schrauwen	Bologna, Italië	Bilbolbul	In behandeling
42	Kristien Hemmerechts	Jakarta, Indonesië	Dag van het Nederlands	€ 893,10
43	Anne-Marie Segers	Madrid, Spanje	Heroes and Villains in Comics	Geen subsidie
44	Peter Holvoet-Hanssen	Madrid, Spanje	Heroes and Villains in Comics	€ 261
45	Hilde Keteleer	Boekarest, Roemenië	Roemeens-Vlaamse avond	€ 544,81
46	Frans Denissen	Boekarest, Roemenië	Roemeens-Vlaamse avond	€ 273,17
47	Stefaan van den Bremt	Granada, Nicaragua	Festival Internacional de Poesía de Granada	€ 999,70
48	Eva Cox	Istanbul, Turkije	Poetry Translation workshop en poetry readings tijdens Istanbul Book Fair	€ 649
49	Tom Lanoye	Frankfurt, Duitsland	Lezing en boekvoorstelling	€ 447,20
50	Johan de Boose	Dubrovnik, Kroatië	Residentie	In behandeling
51	Sabien Clement	Londen, Engeland	National Conference focussing on International Perspectives on Illustration	€ 80
52	Tom Schamp	Londen, Engeland	National Conference focussing on International Perspectives on Illustration	€ 107,50
53	Stefaan van den Bremt	Zacatecas, Mexico	Festival de Poesía	€ 307
54	Paul Verhaeghen	San Francisco, USA	Lezing in boekhandel City Lights en in het Belgische Consulaat	In behandeling
55	Isabelle Vandenaabeele	Barreiro, Portugal	Ilustrarte	€ 309,64
56	Carll Cneut	Boedapest, Hongarije	Voorstelling Hongaarse editie <i>O monster, eet me niet op!</i>	In behandeling

* Uitnodiging van het vFL voor beginnende illustratoren voor een werkbezoek aan de kinder- en jeugdboekenbeurs in Bologna.

Schema auteursbezoeken – dossier 2006 met voortgang in 2007

	Auteur	Plaats	Project / Festival	Subsidie
69	Miriam Van hee	Medellín, Colombia	XVII International Poetry Festival of Medellín	€ 1.212,80

Auteursbezoeken in opdracht van het vfl in het kader van de illustratorententoonstelling *Buiten de lijntjes gekleurd*

	Auteur	Plaats	Subsidie
1	Klaas Verplancke	Boedapest, Hongarije	€ 1.121
2	Gerda Dendooven	Boedapest, Hongarije	€ 1.121
3	Isabelle Vandenaabeele	Cambridge, Groot-Brittannië	€ 688,50
4	Pieter Gaudesaboos	Cambridge, Groot-Brittannië	€ 688,50
5	Marita Vermeulen	Cambridge, Groot-Brittannië	€ 688,50
6	Kristien Aertssen	Barreiro, Portugal	€ 818,73
7	An Candaele	Barreiro, Portugal	€ 795,74
8	Carll Cneut	Barreiro, Portugal	€ 730,13
9	Marita Vermeulen	Barreiro, Portugal	€ 710,33

1.8.4. Buitenlandse manifestaties

Promotie van L.P. Boon in Londen (avond in Flanders House)

Op 12 december organiseerde Dalkey Archive Press, de Amerikaanse uitgever van *Zomer te Ter-Muren* (*Summer in Termuren*) van Louis Paul Boon, een avond rond dit boek. Dit gebeurde in samenwerking met prof. Theo Hermans van de University College London. Gastheer was Vlaams Vertegenwoordiger Nic Vandermarliere die *Flanders House* ter beschikking stelde en nadien een receptie aanbood. Gastsprekers waren Annie van den Oever, docente aan de Rijksuniversiteit van Groningen en gespecialiseerd in het werk van Boon en de vertaler van *Zomer te Ter-Muren*, Paul Vincent.

Vertaalworkshop ‘Ana Crespo’ in Madrid

Op 25 en 26 mei namen vijftien literaire vertalers Nederlands-Spaans deel aan de vertaalworkshop ‘Ana Crespo’ in Madrid, in de *Escuela Oficial de Idiomas*. De bijeenkomst was een initiatief van docente Goedele De Sterck en in de eerste plaats bedoeld als een hommage aan de eind december 2006 overleden vertaalster en docente Ana Crespo.

Op vrijdag vond een workshop literair vertalen plaats. 's Avonds was er een in memoriam. Op zaterdag was er een ronde tafel met de vertalers en enkele Spaanse uitgeverij (El Cobre, Lengua de Trapo, Siruela, Destino en Calima). Het vfl en het NLPVF subsidieerden dit initiatief en waren aanwezig. De subsidie van het vfl bedroeg € 750.

1.8.5. Buitenlandprojecten met extra ICB-budget

Het vFL ontving in november 2006 de opdracht van minister Anciaux om in te staan voor de voorbereiding en realisatie van de promotie van de Vlaamse letteren in het buitenland. Concreet gaat het om de aanwezigheid op toonaangevende buitenlandse beurzen en het tegemoetkomen in de reiskosten van Vlaamse auteurs die in het buitenland uitgenodigd zijn. Enkele projecten werden uitgewerkt en samen met het Agentschap Kunsten vastgelegd.

(Zie ook 4.6.7).

Budget: € 64.000.

1.9. Intercultureel beleid

Het meerjarenplan rond culturele diversiteit dat in november 2005 startte is erop gericht in de eerste jaren het vFL te presenteren en zichtbaar te maken bij de doelgroep, de werking te introduceren en netwerken op te bouwen. Een bijzondere inspanning zal geleverd worden op het vlak van communicatie en netwerking. Extra aandacht gaat naar vertalingen in en uit talen van etnisch-culturele minderheidsgroepen. Het Steunpunt Literair Vertalen zette in 2007 workshops op voor vertalers uit het Arabisch, Hebreeuws en Turks naar het Nederlands, een intensieve cursus vertalingen uit het Nederlands naar het Arabisch en een vervolgcursus voor vertalers naar het Turks uit het Nederlands. Contacten en informatie uit eerste hand op studiedagen, boekpresentaties en informele ontmoetingen verdiepen en verbreden het beeld van literatuur uit interculturele achtergrond in Vlaanderen.

1.9.1. Masterclass 'Vreemd Bloed' (Passa Porta)

In opvolging van de algemene schrijfworkshops in 2006 in samenwerking met KifKif werd tijdens de masterclass voor auteurs van buitenlandse afkomst geleid door Stefan Hertmans in zes sessies gewerkt aan en met de basisteksten van de deelnemers. In het kader van het Passa Porta Festival werden in de AB enkele teksten aan het publiek gepresenteerd. Tijdens de laatste sessie informeerde de directeur van het vFL de deelnemers over structuur van het literaire bedrijf in Vlaanderen en tips voor uitgevercontacten en -contracten.

1.9.2. SchrijversAcademie

Het vFL kende aan SchrijversAcademie een subsidie toe voor deskundigheidsbevordering in het uitbouwen van een specifieke didactiek voor allochtone schrijvers. Het vFL is van mening dat behoeftepeiling en deskundigheidsbevordering inzake culturele diversiteit nodig zijn. Het uitbouwen van een specifieke didactiek voor allochtone schrijvers door de SchrijversAcademie is een deelantwoord op deze thematiek. De SchrijversAcademie richtte een werkgroep op die een bevraging hield bij de docenten van de SchrijversAcademie over de noden die (vermoedelijk) leven bij allochtone cursisten. De werkgroep ging ook op zoek naar vakliteratuur en naar mogelijkheden om allochtonen de weg te wijzen naar de schrijfopleiding.
Budget: € 4.000.

1.9.3. Project Steunpunt Literair Vertalen

In overleg met het vFL en de andere letterenfondsen organiseerde het Steunpunt Literair vertalen diverse vertaalworkshops in 2007. Zo was Arabisch één van de doeltalen van de Zomercursus Literair Vertalen voor vertalers uit het Nederlands.

Daarnaast werden er diverse vervolgcursussen georganiseerd van workshops die in het verleden reeds gestart waren. In 2007 was er onder meer een workshop Nederlands-Turks in Istanboel. Deze workshops zijn belangrijk om het intercultureel grensverkeer tussen het Nederlands taalgebied en voormalige migratielanden te bevorderen.

Zie ook 1.10.1.

1.10. Deskundigheidsbevordering

Het vFL steunt initiatieven die tot doel hebben de deskundigheid van auteurs, vertalers en andere subsidiënten te bevorderen. Het kan gaan om eigen kleinschalige initiatieven (bijvoorbeeld in het kader van het Tijdschriftenforum), de financiële en organisatorische ondersteuning van vormingsactiviteiten van derden (bijvoorbeeld de jaarlijkse literaire vertaaldagen), om samenwerking met andere dienstverleners (bijvoorbeeld infosessies met het Kunstenloket) of om een geheel van vormings- en bijscholingsinitiatieven voor een specifieke doelgroep (bijvoorbeeld de activiteiten van het Steunpunt Literair Vertalen).

1.10.1. Cursussen literair vertalen (Steunpunt Literair Vertalen)

Aanvullend op de financiële middelen die het Steunpunt ontvangt van de Nederlandse Taalunie, dragen de Fondsen (vFL, NLPVF en NFVDL) bij voor specifieke programma's en initiatieven die mee op hun initiatief genomen worden.

In 2007 gold dit voor de volgende cursussen:

- **Zomercursus** Literair Vertalen voor vertalers uit het Nederlands. Doeltalen waren het Arabisch, Chinees en Tsjechisch.
- **Vervolg cursussen** Literair Vertalen voor Nederlands-Turks, Hongaars/Pool-Nederlands, Nederlands-Pools.

Los daarvan vonden ook diverse workshops Nederlands-Spaans plaats.

Deze cursussen zijn bestemd voor aspirant literaire vertalers, zoals jonge neerlandici. Oost-Europa heeft dringend nood aan een nieuwe generatie literaire vertalers, omdat de huidige generatie overbevraagd is en vaak al meerdere decennia aan het werk is. De interesse vanuit de Arabische en de Chinese wereld voor de Nederlandse literatuur is een fenomeen dat de literaire fondsen sinds een paar jaar voelen. Om te vermijden dat er via het Engels vertaald wordt, doet het Steunpunt hier extra inspanningen.

Masterclass Literair Vertalen

Het vFL was actief betrokken bij de voorbereiding en organisatie van de Masterclass Literair Vertalen, een nieuw initiatief van het Steunpunt Literair Vertalen dat van 5 tot 9 november plaatsvond in de Lessius Hogeschool Antwerpen.

De deelnemers waren eenentwintig talentvolle vertalers uit het Duits, Frans, Engels of Spaans die al enig literair vertaalwerk op hun naam hebben staan en hun deskundigheid willen vergroten. Zij waren voorgedragen door het vFL en het NFVDL en uitgenodigd door het Steunpunt.

Op het programma stonden onder meer vertaalateliers onder leiding van gerenommeerde vertalers. Nieuw zijn de sessies “live vertalen” waarin een hoogstaand en actueel vertaalproces geënceneerd wordt: een topvertaler laat zien wat hij/zij nu aan het vertalen is, welke vragen hij/zij daarbij stelt, hoe hij/zij informatie inwint, zich voorbereidt, zich inleest, waar hij/zij op let en vervolgens (vooral) wat hij/zij doet en waarom.

1.10.2. Literaire vertaaldagen

Oorspronkelijk opgezet als een eerder informele ontmoetingsactiviteit door de werkgroep vertalers van de Nederlandse Vereniging van Letterkundigen (vvl), zijn deze vertaaldagen intussen uitgegroeid tot een druk bijgewoonde bijscholingsactiviteit voor professionele literaire vertalers in Vlaanderen en Nederland. Een eerste dag wordt een actueel thema uit de vertalerspraktijk uitgespit in plenaire sessies met specialisten, de tweede dag kunnen vertaalproblemen en -oplossingen besproken worden in workshops met collega-vertalers.

De achtste Literaire Vertaaldagen vonden plaats op vrijdag 15 en zaterdag 16 december 2006 in Utrecht.

De symposiumdag had dit jaar als thema 'Vreemde in eigen taal'. Hoe is het om als vertaler voor een uitgever te werken die weliswaar in je eigen taal publiceert, maar in een ander land gevestigd is? Worden deze "vreemden in eigen taal" achtergesteld bij collega's die in het land van de uitgever wonen? In hoeverre is het moeilijker voor hen om aan werk te komen en moeten zij hun taalgebruik aanpassen aan de bij de uitgever geldende normen? De Argentijn Diego Puls en de Amerikaan Sam Garrett spraken over hun vertaalwerk voor respectievelijk Spaanse en Britse uitgeverijen. Frans Denissen, als Vlaams vertaler sinds jaar en dag werkzaam voor Nederlandse uitgevers, stelde vast dat de spraakmakende gemeente wordt gevormd door de Nederlandse Randstad en dat het gros van de Nederlandse uitgevers daar nu eenmaal gevestigd is. Zijn devies voor jonge Vlaamse vertalers was: hard werken aan je vermogen je taal 'af te roomsen' en te 'verprotestanten'. Hij pleitte onder meer voor mentoraten door en duvertalingen met Nederlanders en riep Vlamingen op minderwaardigheidsgevoelens te laten varen: ook Nederlanders werken hard aan hun Nederlands. Na de lunch ten slotte sprak de in België wonende Nederlander Rokus Hofstede over Vlaams-Nederlandse vertaalkwesties. Hij wees op de schoonheid en poëzie die het Vlaams het Nederlands te bieden heeft en verraste het publiek ten slotte met een hommage aan de Vlaamse Baudelaire-vertaler Bert Decorte. Het symposiumdeel van deze eerste dag werd besloten met een ronde tafel met sprekers en publiek, onder leiding van Rien Verhoef.

Met een lezing van de Afrikaanse auteur Marlene van Niekerk en de uitreiking van de NLPVF Vertalersprijs en de NFVDL Vertalersprijzen werd de symposiumdag afgesloten. De zaterdag werd, zoals gewoonlijk, gevuld met workshops in de diverse talen. Bijzonderheid hierbij was dat voor het eerst workshops Nederlands-Russisch en Russisch-Nederlands werden gegeven.

Dit jaar had het vfl een extra inspanning geleverd om Vlaamse vertalers naar Utrecht te halen. Er werd een bus ingelegd en de hotelkosten van de Vlaamse vertalers werden vergoed. Met succes, zo bleek. Meer dan 25 literaire vertalers uit Vlaanderen waren op vrijdag en/of zaterdag aanwezig op de vertaaldagen.

Het vfl participeert actief aan de voorbereiding van het programma, door de inzet van Chris Vandepoel en Tom Van de Voorde. Het vfl is medeorganisator van de Literaire Vertaaldagen en voorziet een garantstelling voor 10% van de begrote kosten, zijnde een maximaal bedrag van € 3.243,50. De andere medeorganisatoren zijn de

Stichting LIRA, het Vertalershuis/NLPVF, NFDL en de Nederlandse Taalunie. De praktische organisatie is in handen van het Vertalershuis Amsterdam, met facilitaire medewerking van de Universiteit Utrecht.

1.10.3. Postacademisch programma ‘Vertalen op Europees niveau’

Dit is een vervolmakingsprogramma van de faculteit Letteren van de K.U.Leuven dat in 6 inleidende sessies en 8 praktijkseminaries het vertalen van fictie behandelt. Het vFL subsidieert de deelnemers die het certificaat behalen. Per *geslaagde* cursist is dat een bedrag van € 180 euro (gelijk aan de helft van het inschrijvingsgeld). In 2006-2007 behaalden 12 deelnemers het certificaat en werd een subsidie toegekend van in totaal € 2.160.

1.10.4. Lyrikline

Lyrikline.org is een internetplatform waarop voordrachten van 20ste-eeuwse dichters kunnen worden beluisterd. Daarnaast heeft de site als ambitie om elk opgenomen gedicht in zoveel mogelijk talen aan te bieden. Sinds 2006 is het vFL de Belgische partner van Lyrikline.

Het vFL plaatst niet alleen Vlaamse dichters in andere talen op Lyrikline, maar tevens anderstalige dichters in Nederlandse vertaling. Hiervoor werkt het vFL samen met beginnende Vlaamse vertalers die de afgelopen jaren een stimuleringssubsidie van het vFL hebben gehad en zich bekwamen in poëzievertalingen. De volgende vertalers hebben in 2007 op vraag van het vFL vertalingen gemaakt:

- Inge Arteel: met vertalingen uit het Duits van Ulrike Draesner, Elfriede Gerstl en Friederike Mayröcker;
- Maarten Bogaert: met vertalingen uit het Duits van Heiner Müller;
- Ingrid Degraeve: met vertalingen uit het Georgisch van Rati Amaglobeli, Besik Charanaoli, Gaga Nakhutsrishvili en Zviad Ratiani;
- Joris Iven: met vertalingen uit het Engels van Matthew Sweeney;
- Piet Joostens: met vertalingen uit het Frans van Philippe Beck;
- Jos Vos: met vertalingen uit het Japans van Kazuko Shiraishi en G z Yoshimasu. Tevens zegden Frank Olbrechts (Arabisch), Eric Metz (Russisch/Tjechisch) en Hubert De Vogelaere (Russisch) toe om vertalingen te maken, die in de loop van 2007 online zullen staan.

Budget voor de Nederlandse vertalingen: € 1.000.

1.10.5. Graphic Novel Project

Met dit initiatief willen vzw Galerie Mekanik en Antwerpen Boekenstad de opmars van de Vlaamse *graphic novel* ondersteunen. De achterliggende gedachte is dat er in

Vlaanderen veel striptekentalent aanwezig is, maar dat het hen soms ontbreekt aan sterke scenario's om te verstrippen. Het project bestaat uit drie verschillende luiken: een ontmoetingsavond tussen schrijvers en tekenaars, drie reeksen van telkens drie scenarioworkshops door drie verschillende deskundigen, en de publicatie van vijf graphic novels. Het VFL ondersteunde de scenarioworkshops met een subsidie van € 3.600.

1.10.6. Mentoraten

In 2007 werden twee mentoraten voor beginnende literaire vertalers gestart, waarbij de beginnende vertalers intensief begeleid worden door een ervaren vertaler. Eموke Pécsi vertaalde *Problemski Hotel* van Dimitri Verhulst naar het Hongaars met Judith Gera als mentor. Elly Schippers begeleidde de vertaling in het Nederlands van Kris Lauwerys van *Denkwurdigkeiten eines Antisemiten* van Gregor von Rezzori. Beginnende stripauteurs werden begeleid bij het maken van hun eerste album. Lük Bey werd voor zijn project *Canterbury Tales* begeleid door Dirk Stallaert en Peter Willems ontving een mentoraat van de scenarist Alcante. (Zie ook 1.3.2.).

1.1.1. Projecten

De dynamiek in het letterenveld leidt tot nieuwe waardevolle initiatieven die niet onder één van de bestaande subsidieregelingen te catalogeren zijn. Dat varieert van experimentele voorstellen tot onderzoeksthema's, van eenmalige activiteiten tot uitzonderlijke plannen die een nieuw facet, doelgroep of publiek uit de literaire sector beogen. Het Fondsbestuur kan een eenmalige subsidie toekennen om deze dynamiek te ondersteunen, om eventueel in een volgende fase tot een wederkerende activiteit of een vaste organisatiestructuur uit te groeien.

De voorstellen kunnen worden aangebracht door het Dagelijks Bestuur, de bestuursleden, het Fondssecretariaat of de Adviescommissies. Na goedkeuring van het project door het Fondsbestuur gebeurt de inhoudelijke opvolging door het secretariaat in overleg met de betrokken Adviescommissie, het Fondsbestuur of het Beslissingscollege voor commissie-overschrijdende thema's.

Op de begroting wordt jaarlijks een totaalbedrag ingeschreven voor projecten. In 2007 was 168.000 euro ingeschreven.

In 2007 werden onderstaande initiatieven als project goedgekeurd en in uitvoering gesteld. Gesteunde projecten die in de vorige jaren zijn opgestart werden verder opgevolgd en/of afgerond.

1.1.1.1. Auteursvereniging

Na de oprichting van de Vlaamse Auteursvereniging in juni 2006 startte het nieuw verkozen negenkoppige bestuur met een brede bevraging naar de pijnpunten die auteurs in de verschillende genres ervaren. Op basis van dit onderzoek werd een actieplan opgemaakt met prioriteiten.

De stafmedewerker van het secretariaat bouwde de loketfunctie rond sociale, juridische en fiscale vragen uit.

Met verschillende spelers in het letterenveld werden permanente overlegstructuren opgebouwd. Met de ScenaristenGilde en de Vlaamse Illustratoren Club werd een samenwerkingsconvenant afgesloten. Een samenwerkingsovereenkomst met de Vlaamse Onafhankelijke Stripgilde werd voorbereid. Er wordt gekozen voor overleg en niet voor polemiek of conflict.

Met het vFL werd een convenant afgesloten dat de inhoudelijke onafhankelijkheid van de VAV stipuleert met een boekhoudkundige verantwoording van de werkingssubsidie. De bedoeling is de initiële steun af te bouwen om tot volledige financiële onafhankelijkheid te komen.

Budget: € 60.000.

1.11.2. Verzameld werk Louis Paul Boon

In 2005 en 2006 ontving het L.P. Boon-documentatiecentrum van de Universiteit Antwerpen een projectsubsidie vanuit de algemene begroting cultuur voor de editiecosten en de provincie Oost-Vlaanderen voor de eerste delen van het 24-delig project *Verzameld Werk*. In 2007 werd gezocht naar een verankering van oeuvreprojecten van Vlaamse auteurs in een structurele regeling van het vfl in een samenwerking met de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren/Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (KANTL/CTB). Uiteindelijk werd een tijdelijke oplossing uitgewerkt waarbij KANTL en vfl elk een deel van de loonkosten 2007 ten laste namen. Voor 2008 en verder werd door het vfl een aangepaste algemene regeling uitgewerkt voor oeuvreprojecten die door KANTL/CTB in december werd onderschreven. Budget: € 17.500.

1.11.3 Kwaliteitsbeleid beoordelingen

In overleg met de Gemeenschappelijke Adviescommissie Stimuleringsbeurzen en het Nederlandse Fonds voor de Letteren werden de richtlijnen voor de schriftelijke beoordelingsrapporten verfijnd en uitgebreid. Voor de commissieleden moeten ze maximaal aandachtspunten en beoordelingselementen aandragen voor de beoordeling van de Vlaamse en Nederlandse subsidieaanvragen. Tegelijkertijd is het voor de vfl-commissieleden die als beoordelaar worden ingeschakeld een boeiend referentiekader om de eigen beoordelingen te expliciteren.

Het beoordelingskader voor de vertalingen in het Nederlands werd in 2006 uitgebreid, mede op basis van een advies van het Steunpunt Literair Vertalen aan de collega's van het NFVDL. Door het toevoegen van concrete voorbeelden en voorstellen tot verbetering wordt het ook een instrument tot kwaliteitsverbetering.

De kwaliteitstoetsing van de vertalingen uit het Nederlands gebeurt op basis van een gedetailleerd leesrapport, opgesteld in samenwerking met de collega's van het NLPVF, dat alle aspecten van de vertaling onder de loep neemt. Ook hier maken adviezen tot verbetering onderdeel uit van de evolutie. Na positieve beoordeling worden de buitenlandse vertalers opgenomen in de advieslijst van vertalers.

Zowel voor de ontwikkeling als de uitvoering van dit beoordelingsbeleid is een budget van € 10.356 aangewend.

Zie ook 3.1.2.

1.11.4. Portaalsite Vlaamse Jeugdliteratuur

Voor de invulling in het actualiteitsluik van de website van (toen nog) het Nationaal Centrum Jeugdliteratuur is in 2004 een projectsubsidie toegezegd voor vier jaar door Stichting Lezen en het vfl om een dagelijkse invulling met relevante informatie uit de wereld van kinder- en jeugdliteratuur mogelijk te maken door de inzet van een externe redacteur. In 2006 werd de website maandelijks door gemiddeld 47.583

bezoekers geraadpleegd. Per maand werden gemiddeld 51 berichten aangeleverd. De database met 4.231 links, gekoppeld aan 2.331 auteurs en 404 illustratoren werd geregeld gecontroleerd en minstens één keer per week aangevuld.
Budget: € 6.750.

1.11.5. Databank vertalingen

De databank van het NLPVF, die online te consulteren valt op www.nlpvf.nl/vertalingendb/zoek1.php/, wil een handig instrument zijn voor al wie met Nederlandse literatuur in vertaling bezig is. Al jarenlang registreert het NLPVF vertalingen uit het Nederlands vanuit zijn bibliotheek en op basis van de nieuw verschenen boeken. In 2007 werd de databank grondig aangevuld met titels van Vlamingen. Er bleken nogal wat hiaten in te zitten, doordat vertalingen van Vlaamse auteurs niet systematisch verzameld werden. Beslist werd om ook in het buitenland verschenen prentenboeken van Vlaamse en Nederlandse auteurs en/of illustratoren aan het bestand toe te voegen. Dankzij dit project krijgen professionelen en geïnteresseerden nu een veel vollediger beeld van de vertalingen van Vlaamse auteurs en illustratoren.

Allereerst werd een inventaris gemaakt van de bibliotheek van het vFL. Dat leverde een ruime verzameling op van 750 vertaalde romans, poëziebundels, prentenboeken, theaterteksten en tijdschriften. Daarna werd systematisch per auteur en illustrator gezocht naar nog meer vertalingen: via andere databanken, websites, uitgevers, en de auteurs zelf. Voor kinder- en jeugdliteratuur stond de teller na twee maanden onderzoekwerk al op 1.011 nieuwe titels. Aan de databank werden daarnaast 655 (non-) fictietitels toegevoegd, 235 poëziebundels en poëziepublicaties in tijdschriften en 157 theatervertalingen. Eind 2007 telde de databank 13.051 titels.

1.11.6. Lezersenquête literaire tijdschriften

In 2006 hield het vFL een enquête bij de lezers van literaire tijdschriften. De enquête werd opgezet om het profiel, leesgedrag, de receptie en verwachtingen van de lezers van literaire tijdschriften te leren kennen. De verwerking en analyse van de resultaten gebeurde in het najaar van 2006. Op het Tijdschriftenforum van 3 februari 2007 werden de resultaten bekend gemaakt aan de redacties van de literaire tijdschriften en ook ruimer verspreid. Een samenvatting van de enquêteresultaten leest u in bijlage 2. Zie ook 1.5.5/4.1.5.

1.11.7. Tijdschriftendag

Op zaterdag 3 november organiseerden het vFL en CeLT vzw een Tijdschriftendag op de Antwerpse Boekenbeurs. Naast de presentatie van *Het beste uit de tijdschriften 2007. De keuze van Margot Vanderstraeten*, een bloemlezing door schrijfster en journaliste Margot Vanderstraeten uit de afgelopen jaargang van de literair en culturele tijdschrif-

ten, waren er ook panelgesprekken met redactieleden over debuten in literaire tijdschriften en cross-overs tussen diverse kunstdisciplines.

Budget: € 5.000.

Zie ook 1.5.6.

1.11.8. Defence of Poetry: Gedichtendagessay

Het vFL lanceerde in 2007 een nieuw project, waarbij voortaan jaarlijks een dichter de opdracht krijgt een pleidooi voor de poëzie te houden in een persoonlijk, voor een breed publiek geschreven essay. De Vlaamse dichter Paul Bogaert bijt de spits af met het in januari 2008 verschenen essay *Verwondingen*, het eerste deel van deze essayreeks die wordt uitgegeven in samenwerking met het Poëziecentrum.

De essayreeks wil de poëzie de plaats in de samenleving geven die zij verdient.

Cultuurliefhebbers zien in onze kunstcentra de meest vernieuwende choreografen, muzikanten en theatermakers, maar een hedendaagse dichter lezen, ligt nog steeds niet voor de hand. Dit project keert terug naar de bron, door uit de eerste hand iemand te laten vertellen wat er bijzonder kan zijn aan poëzie. En wie is daar beter voor geplaatst dan de dichter zelf?

De essayreeks is een oproep tot meer reflectie en verdieping in de poëzie.

Gedichtendag brengt jaarlijks duizenden mensen op de been. In contrast daarmee staat de schrijnende werkelijkheid dat individuele dichtbundels nauwelijks worden gelezen, laat staan verkocht. In die zin wil de essayreeks mensen die al deels gewonnen zijn voor de poëzie, aanzetten om daadwerkelijk dichtbundels te gaan kopen en lezen.

De publicatie wordt voorgesteld op Gedichtendag 2008 en is die dag gratis beschikbaar voor de eerste 50 bezoekers van nagenoeg elke Gedichtendagactiviteit in Vlaanderen. Voor de presentatie wordt nauw samengewerkt met de stichting Poetry International in Rotterdam en met het Poëziecentrum in Gent. Het essay zal ook verkrijgbaar zijn in de boekhandel aan 2,50 euro.

Bij de publicatie hoort een multimediale presentatie, waarmee de dichter op tournee gaat langs Vlaamse en Nederlandse universiteiten.

Budget: € 10.000.

1.11.9. Website

In 2007 werd gestart met de voorbereidingen voor een nieuwe vFL-website. De huidige website ging in 2002 online en voldoet niet meer volledig aan de actuele behoeften en standaarden. In 2007 werd gestart met een behoeftenanalyse en de voorbereidingen voor een gebruikersonderzoek. Verschillende technische systemen voor het updaten van de site werden vergeleken. Het vFL streeft naar een nieuwe, gebruiksvriendelijke en toegankelijke website met een transparante structuur, navigatie en lay-out.

Budget: € 2.885.

1.11.10. Digitale projecten

Het vFL ontving in 2007 meerdere vragen voor de ondersteuning van digitale projecten en websites rond literatuur. De Adviescommissie tijdschriften behandelde drie projecten ad hoc. Voor twee projecten werd een subsidie toegekend: de poëzierecensieblog *Poëzierapport* en de website van *De Brakke Hond*, pionier in op het vlak van digitale projecten, voor een grondige technische update van de website. De ervaring in de Adviescommissie tijdschriften en het studiewerk in een ad hoc-werkgroep van e-specialisten (zie 4.4.) werd samengebracht in de ontwikkeling van een beleid rond digitalisering. In het voorjaar van 2008 zal een experimentele regeling worden uitgewerkt en een oproep voor projecten gebeuren.

Poëzierapport: € 3.500

De Brakke Hond: € 3.000

1.11.11. Steunaankopen literaire tijdschriften

Commissieleden en bestuursleden ontvangen een abonnement op een persoonlijke selectie van Vlaamse literaire tijdschriften. Daarmee kunnen ze de vinger aan de literaire pols houden over wat er beweegt en zich ontwikkelt in deze media die nog zelden in de kranten en tijdschriften aandacht krijgen en hun landschapvisie vervolledigen. Daarnaast is het ook een vorm van extra ondersteuning voor de tijdschriften. Budget: € 5.250.

2. Financieel overzicht 2007

2.1. Beschikbare middelen

De dotatie 2007 bedroeg € 3.741.000. Er was geen overgedragen overschot van vorige boekjaren.

Het vFL ontving van minister Anciaux een projectsubsidie van € 64.000 in het kader van internationaal cultuurbeleid voor de voorbereiding en realisatie van de promotie van de Vlaamse letteren door de aanwezigheid in 2007 op toonaangevende buitenlandse beurzen en het dragen van de reiskosten voor in het buitenland uitgenodigde auteurs uit Vlaanderen.

De Nederlandse Taalunie kende een projectsubsidie toe aan het vFL en het NLPVF voor de actualisering van de databank vertalingen uit het Nederlands en de uitbreiding van zoekfuncties; het vFL-aandeel was € 8.000.

Uit terugbetalingen van kosten, ontvangen schadevergoedingen en subsidies toegekend in vorige jaren, werd in totaal € 6.198,46 aan middelen toegevoegd. De verkoop van het illustratorenboek leverde € 1.342,55 op. Op subsidiedossiers uit 2006 en vroeger met een positief resultaat kon bij afsluiting het openstaand schuldsaldo van € 24.979 worden afgeboekt.

Operationele opbrengsten werden geboekt voor een bedrag van € 116,73 uit de verkoop van afgeschreven materiaal.

Op de huurwaarborg werd een opbrengst aan intrest van € 321,31 geboekt.

Per 31 december 2007 waren er vorderingen voor een totaal bedrag van € 10.120,80.

2.2. Aangegane verbintenissen

De meeste subsidieregelingen van het vFL houden een gefaseerde uitbetaling in, gelijklopend met de uitvoering van het gesubsidieerde dossier.

In 2007 werden engagementen aangegaan voor een totaalbedrag van € 3.026.688 (€ 2.582.451 aan subsidieregelingen; € 166.071 aan projecten; € 278.166 voor buitenland inclusief 64.877 extra budget buitenland).

De openstaande schuld aan aangegane engagementen in 2007 en vorige jaren in het kader van subsidieregelingen bedroeg einde december € 546.620. Van deze openstaande engagementen heeft 5,5% (of een bedrag van € 29.716) betrekking op beslissingen van 2000 en 2001.

Aan te ontvangen kostenfacturen over 2007 staat een schuld van € 3.156 open.

2.3. Betalingen

Subsidieregelingen

Over de in 2007 aangegane engagementen voor subsidiëring en projecten binnen- en buitenland werd respectievelijk € 2.239.575 en € 346.866 uitbetaald (zie 2.4.). Voor subsidie-engagementen aangegaan in 2006 en vroeger met betalingsverplichtingen gespreid in de tijd, werd in 2007 in totaal € 231.067 uitbetaald. Op subsidieverplichtingen

tingen van 2008 is een voorschot van € 177.841 uitbetaald aan de focuspunten en € 81.015 aan de literaire tijdschriften.

Op verhuiskosten is een voorschot van 13.247 euro betaald.

Projecten

Voor meerjarige projecten opgestart in 2007 werd in totaal € 128.889 uitbetaald.

Op doorlopende projecten uit 2006 en vroegere jaren werd in 2007 voor een bedrag van € 4.014 uitbetaald.

Werkingskosten

Aan werkingskosten werd € 790.949 betaald (€ 541.603 aan personeelskosten; € 249.346 aan overige kosten en diensten). Een bedrag van € 13.247 aan voorafbetaalde werkingskosten is hierin niet inbegrepen.

Aan investeringen is € 3.200 besteed.

Het totaal aan afschrijvingen bedroeg € 22.399,44.

De voorziening vakantiegeld werd verhoogd tot € 58.290,86.

Voor de verhuiskosten in maart 2008 werd een voorziening van € 45.000 aangelegd.

Investeringen

In ICT en kantoormeubilair werden € 3.175,67 geïnvesteerd.

2.4. Detailoverzichten subsidies en projecten

2.4.1. Subsidieregelingen binnenland

Subsidieregelingen binnenland	Aangegane verplichtingen in 2007	Betalingen op aangegane verplichtingen in 2007	Betalingen op aangegane verplichtingen in 2006 en vroeger
Werkbeurzen auteurs	711.908	771.908	0
Gemeenschappelijke regelingen NFVDL			
– stimuleringsbeurs auteurs	41.000	41.000	0
– stimuleringssubsidie vertalers	13.367	13.367	0
Theater			
– werkbeurzen	59.558	59.558	0
– manif. en verenig.	16.000	7.742	300
Projectbeurzen biografie	71.825	20.900	10.000
Projectbeurzen vertalers	109.100	109.100	46.200
Reisbeurzen auteurs en vertalers	10.527 **	7.600	504
Literaire tijdschriften	306.150	275.500	31.031
Productiesubsidies	108.900 **	52.500	12.716
Focuspunten	776.000	593.600*	54.414
Literaire manifestaties	95.050 **	85.100	26.090
Literaire organisaties	73.150	65.800	6.940
Strips			8.655
– werkbeurzen	109.800	108.800	
– manifestaties	10.000	9.800	
– tijdschriften	8.000	6.000	
– productiesubsidies	42.775	4.400	
Deskundigheidsbevordering	20.341 **	6.900	4.439
Totaal	2.582.451	2.239.575	201.289

* De focuspunten ontvingen in december 2006 een voorschot van € 104.800 voor hun werking in 2007.

** In het overzicht van de aangegane verplichtingen is een voorziening opgenomen voor goedgekeurde dossiers waarvoor een definitief subsidiebedrag moet bepaald worden: voor productiesubsidies € 20.000, deskundigheidsbevordering € 4.500, manifestaties € 2.000 en reiskosten, auteurs en vertalers € 2.000.

2.4.2. Buitenlandwerking

Subsidies/projecten	Aangegane verplichtingen in 2007
Vertaalsubsidies	101.167
Productiesubsidies	24.330
Auteursbezoeken	18.918
Vertalersprijzen	5.535
Beurzen	15.836
Werkingskosten	5.523
Auteursfiches	13.155
Publicaties en documentatie	13.725
Theater buitenland	3.098
Beoordelaars	3.502
Project Oldenburg 08	8.500
Totaal	213.289
Extra ICB-budget 2007	
Illustratoren tentoonstelling	28.114
Angoulême	10.195
Documentaire Angoulême	5.250
Foire du livre Brussel	906
Vakbeurzen	12.519
Auteursbezoeken	4.366
Poetry International Web	2.330
Lyrikline	1.197
Totaal	64.877

Betalingen op aangegane verplichtingen buitenland in 2007: € 153.100 / extra ICB-budget: € 64.877.

Betalingen op aangegane verplichtingen in 2006 en vroeger: € 29.778.

2.4.3. Projecten

Overzicht projecten	Aangeane verplichtingen in 2007	Betalingen op aangeane verplichtingen in 2007	Betalingen op aangeane verplichtingen in 2006 en vroeger
Auteursvereniging	60.000	54.000	4.000
Verzameld werk L.P. Boon	17.500	17.500	0
Steunaankopen literaire tijdschriften	5.316	4.447	0
Focuspunt jeugdliteratuur	19.000	19.000	0
Kwaliteitsbeoordeling vertalingen	10.356	10.356	80
Portaalsite jeugdliteratuur	6.750	6.750	0
Actualisering website	21.793	678	
Digitalisering	6.500	5.850	0
Tijdschriftendag	4.458	4.458	0
Interculturaliteit	4.000	3.600	0
Defence of Poetry	10.398	2.250	0
Overige projecten	0	0	- 66
Totaal	166.071	128.889	4.014

3. Organisatorisch kader

3.1. Bestuurs- en adviesorganen

3.1.1. Adviescommissies

Acht Adviescommissies brengen advies uit over ingediende subsidieaanvragen, elk binnen hun specifieke werktein. Een Adviescommissie bestaat uit vier leden en een voorzitter. Zij worden bijgestaan door een stafmedewerker van het Fondssecretariaat zonder stemrecht. De voorzitter is tevens lid van het Beslissingscollege. Het Fondsbestuur benoemt de commissieleden voor een termijn van maximum vier jaar.

Adviescommissie proza

Voorzitter: Anna Luyten

Leden: Frank Hellemans, Koen Rymenants, Geert Swaenepoel, Aagje Swinnen

Anna Luyten is redacteur boeken bij het weekblad *Knack*. Daarnaast is ze onder meer een van de vaste panelleden in ‘Uitgelezen’, het boekenprogramma van de Gentse Vooruit.

Frank Hellemans (°1957) is docent communicatiegeschiedenis en journalistiek aan de Katholieke Hogeschool Mechelen. Hij is literair criticus voor *Knack* sinds 1987. Hij is ook jurylid voor de Ako-Literatuurprijs 2008 en levenslang supporter van Malinwa.

Koen Rymenants (°1977) is verbonden aan de subfaculteit Literatuurwetenschap van de KULeuven, waar hij onderzoek verricht naar de literatuur in Nederland en Vlaanderen tijdens het interbellum.

Geert Swaenepoel (°1953) is als bibliothecaris verbonden aan de lerarenopleiding van de Karel de Grote-Hogeschool in Antwerpen. Recenseert voor *De Leeswolf*, is redactiesecretaris van *ZL* en verantwoordelijke voor de rubriek ‘Bibliotheek’ in *Kunsttijdschrift Vlaanderen*.

Aagje Swinnen schreef *Het slot ontvlucht. De ‘vrouwelijke’ Bildungsroman in de Nederlandse literatuur* aan de vakgroep Nederlandse literatuur en Algemene & vergelijkende literatuurwetenschap van de Universiteit Gent. Momenteel zet ze haar onderzoek voort aan het Centrum voor gender en diversiteit van de Universiteit Maastricht met een Veni-subsidie van het NWO.

Werking en agendapunten

De Adviescommissie adviseerde na uitgebreid overleg over de werkbeurzen voor proza-auteurs (zie 1.2.1.), gaf inhoudelijk advies over de aanvragen voor productiesubsidies proza (zie 1.6.1.) en sprak zich ook uit over de reisbeursaanvragen van proza-auteurs (zie 1.2.4.). De commissieleden stelden schriftelijke beoordelingsrapporten op voor aanvragen in het kader van de regeling stimuleringsbeurzen voor literaire debuten uit Vlaanderen en Nederland (zie 1.2.2.).

De Adviescommissie proza vergaderde twee keer in 2007.

Adviescommissie poëzie & essay

Voorzitter: Hugo Brems

Leden: Anne Decelle, Matthijs De Ridder, Patrick Peeters, Stefan Van den Bossche

Hugo Brems (° 1944) is hoogleraar moderne Nederlandse letterkunde aan de KULeuven. Hij is redacteur van *DWB* en van het *Kritisch Lexicon van de moderne Nederlandse literatuur*. Hij schreef over poëzie voor diverse kranten en tijdschriften en publiceerde begin 2006 *Altijd weer die vogels die nesten beginnen. Geschiedenis van de Nederlandse literatuur 1945-2005*.

Anne Decelle (° 1979) was tot eind 2007 wetenschappelijk medewerker aan de onderzoekseenheid Nederlandse literatuur van de KULeuven. Ze publiceert vooral over hedendaagse poëzie en promoveerde op een proefschrift over het oeuvre van Stefan Hertmans.

Matthijs de Ridder (° 1979) is verbonden aan het Louis Paul Boon-documentatiecentrum van de Universiteit Antwerpen. Hij werkt binnen de Geconcentreerde Onderzoeksactie Literatuur, Vlaamse Beweging en Maatschappij (1914-1950) aan een proefschrift over de activistische tegentraditie in de Vlaamse letteren. Hij bezorgde de *Verzamelde verzen* van Gaston Burssens en publiceerde o.a. over L.P. Boon, Kurt Köhler, Paul Kenis en Willem Elsschot.

Patrick Peeters (° 1967) is werkzaam in een wetenschappelijke uitgeverij in Leuven. Hij publiceert geregeld over Nederlandstalige poëzie en is redacteur van *freespace Nieuwzuid* en *Poëziekrant*.

Stefan Van den Bossche (° 1962) is redacteur van *ZL* en adjunct-hoofdredacteur van *Kunsttijdschrift Vlaanderen*. Hij promoveerde in 2005 aan de Vrije Universiteit Amsterdam op een studie over leven en werk van de dichter Jan van Nijlen. Hij is directeur van het Studiecentrum Maurice Roelants van de KUBrussel en doceert literatuur van het interbellum aan de KUBrussel.

Werking en agendapunten

De Adviescommissie adviseerde over de werkbeurzen voor dichters en essayisten (zie 1.2.1.), gaf inhoudelijk advies over de productiesubsidies poëzie & essay (1.6.1.) en sprak zich ook uit over de reisbeursaanvragen van dichters en essayisten (zie 1.2.4.). De Adviescommissieleden stelden beoordelingsrapporten op voor aanvragen in het kader van de regeling stimuleringsbeurzen voor literaire debuten uit Vlaanderen en Nederland (zie 1.2.2.). Ten slotte concipieerde en begeleidde de Adviescommissie het *Defence of Poetry*-project (zie 1.11.8.)

De Adviescommissie poëzie & essay vergaderde drie keer in 2007.

Adviescommissie theater

Voorzitter: Arthur Sonnen

Leden: Mark Cloostermans, Paul De Bruyne (tot mei), Luk Van den Dries, Els Van Steenberghe, Jan Van Dyck (vanaf mei)

Arthur Sonnen (° 1946) studeerde Neerlandistiek en theaterwetenschap aan de Universiteit van Amsterdam. Hij was jarenlang hoofd toneelprogrammering bij het Holland Festival en van 1986 tot 2004 directeur van het Nederlands-Vlaams Theaterfestival. Hij is medewerker van het SICA en docent dramaturgie aan de Toneelacademie van Maastricht.

Mark Cloostermans (° 1977) werkt sinds 2002 als freelance journalist, hoofdzakelijk voor *De Standaard* en *Boekblad*. Hij recenseert theater en Nederlandstalige literatuur en schreef de boeken *De tak waarop wij zitten. Berichten uit de boekenbranche* (2005) en *Bloot zijn en beginnen. Het oeuvre van Kristien Hemmerechts* (2008).

Paul De Bruyne (° 1955) is docent Cultuurwetenschappen aan de Universiteit Maastricht en docent Regie aan de Fontys Hogeschool voor de Kunsten (Tilburg). Hij publiceerde in 2006 essays in *DWB*, *Rekto:Verso*, *Cultural Review Magazine Shanghai*, *Guangdong Art Magazine* (Guangzhou). In september 2006 produceerde de Guangzhou Modern Dance Company zijn tekst *THE MOMENT AFTER*.

Luk Van den Dries (° 1957) doceert theaterwetenschap aan de Universiteit Antwerpen en aan de Posthogeschool voor Podiumkunsten. Hij is daarnaast ook actief als freelance dramaturg bij diverse gezelschappen.

Els Van Steenberghe (° 1977) bereidt een proefschrift voor aan de Universiteit Gent over de ontwikkeling van het kindbeeld op de jeugdtheaterscène. Daarnaast is ze freelance dramaturge en verzorgde ze de dramaturgie bij creaties van Jongerentheater *fABULEUS*, Toneelgroep NUNC, Wouter Deprez en Theater Larf! Ze publiceert over (jeugd)theater in boeken en tijdschriften als *De Leeswelp*, *De Leeswolf*, *Theater & Educatie* en *Documenta*.

Jan Van Dyck (° 1971) studeerde filosofie in Leuven en was als productiedramaturg en vertaler verbonden aan de KNS en Het Toneelhuis, waar hij ook enkele jaren artistiek coördinator was. Hij doceerde aan het Herman Teirlinck Instituut en is op dit ogenblik dramaturg en projectcoach bij Villanella, kunsthuis voor kinderen en jongeren in Antwerpen.

Werking en agendapunten

De Adviescommissie adviseerde over de werkbeurzen voor theaterauteurs (zie 1.2.1.) en over de vertaalsubsidieaanvragen voor theater (zie 1.8.1.). De commissie had twee maal een constructief gesprek met Het Schrijverspodium en bracht een advies uit over de aanvraag van deze literaire organisatie (zie 1.7.1.). De commissieleden

brainstormden over interessante Vlaamse toneelteksten met vertaalpotentieel voor de buitenlandpromotie theater van het vFL en evalueerden de reglementen werkbeurzen literaire auteurs en vertalingen uit het Nederlands voor toneelliteratuur.

De Adviescommissie theater vergaderde vier keer in 2007.

Adviescommissie kinder- en jeugdliteratuur

Voorzitter: Vanessa Joosen

Leden: Eva Devos, Jürgen Peeters, An Schatteman, Katrien Vloeberghs

Vanessa Joosen (°1977) behaalde een diploma Germaanse Talen aan de Universiteit Antwerpen en een MA in Children's Literature aan de universiteit van Roehampton. Aan de UA doceert ze jeugdliteratuur en schrijft ze een proefschrift over sprookjeswerkingen. Daarnaast recenseert ze jeugdboeken voor *De Standaard*.

Eva Devos (°1974) studeerde Vergelijkende Cultuurwetenschappen. Na de graduaatsopleiding Bibliotheekwezen en Documentaire Informatiekunde ging zij in 2000 aan de slag bij het Nationaal Centrum voor Jeugdliteratuur. Sinds 2006 werkt zij bij Stichting Lezen, waar zij onder meer bibliothecaris is van het Focuspunt Jeugdliteratuur.

Jürgen Peeters (°1981) studeerde Germaanse Talen aan de Universiteit Antwerpen. Momenteel is hij leerkracht Nederlands-Duits aan een middelbare school en recenseert hij jeugdliteratuur voor *De Leeswelp*, *Blikopener* en *iD*.

Ann Schatteman (°1965) is schoolbibliothecaris in de H.Familie-Secundair te Sint-Niklaas, waar zij als 'beroepsleesbevorderaar' in hart en nieren zo'n 800 leerlingen en leerkrachten aan het lezen tracht te krijgen. Beroepshalve al 15 jaar bezig met kinder- en jeugdliteratuur. Zowat alles wat in dit genre verschijnt wordt door haar verslonden.

Katrien Vloeberghs (°1976) is docent en onderzoeker jeugdliteratuur aan de Universiteit Antwerpen. Haar specialisatiegebieden zijn de analyse van kindbeelden in 20ste-eeuwse filosofische en literaire vertogen en de representatie van de Holocaust in de hedendaagse kinder- en jeugdliteratuur.

Werking en agendapunten

De Adviescommissie adviseerde over de werkbeurzen voor kinder- en jeugdauteurs (zie 1.2.1.), gaf inhoudelijk advies over de productiesubsidies kinder- en jeugdliteratuur (zie 1.6.1.) en sprak zich ook uit over de reisbeursaanvragen van kinder- en jeugdauteurs (zie 1.2.4.). De commissieleden stelden beoordelingsrapporten op voor aanvragen in het kader van de regeling stimuleringsbeurzen voor literaire debuten uit Vlaanderen en Nederland (zie 1.2.2.). De commissie fungeerde ook als klankbord voor het buitenlandbeleid voor kinder- en jeugdliteratuur en gaf inhoudelijk advies over aanvraagdossiers voor vertaal- en productiesubsidies van buitenlandse uitgevers kinder- en jeugdliteratuur.

De Adviescommissie kinder- en jeugdliteratuur vergaderde drie keer in 2007.

Adviescommissie strips

Voorzitter: Linda Torfs

Leden: Jan Bex, Willem Degraeve, Steven Dupré, Erika Raven

Linda Torfs (° 1958) is al 25 jaar zaakvoerder van een stripspecialzaak in Antwerpen. Ze is organisator van tentoonstellingen, workshops en evenementen rond het beeldverhaal. Ze houdt de vinger aan de pols van de evoluties in de stripwereld en volgt zowel het commerciële aanbod, de grafische evoluties als het jonge artistieke talent.

Jan Bex (° 1962) is een erkend beroepsjournalist die schrijft voor *Het Belang van Limburg* en *Gazet van Antwerpen*. Naast vele andere interesses dateert zijn fascinatie voor het beeldverhaal al van heel vroeg. Toen hij op een blauwe maandag in 1989 bij zijn toenmalige hoofdredacteur vertelde dat de stripverslaggeving in de krant ondermaats was, antwoordde die: 'Dan volg jij dat voortaan maar op.' Met *Kluijjes* verscheen vanaf 1991 de eerste regelmatig verschijnende striprecensierubriek in de Vlaamse pers.

Willem Degraeve (° 1975) studeerde Romaanse talen aan de Universiteit Gent. Van kindsbeen af gefascineerd door strips, koos hij als thema voor zijn eindejaarsverhandeling de literaire analyse van een stripverhaal: *De Poorten van de hel* (Lefranc) door Jacques Martin. Hij werkt sinds 1999 in het Belgisch Centrum van het Beeldverhaal als adjunct-directeur en verantwoordelijke voor Public Relations.

Steven Dupré (° 1967) is sedert 1987 voltijds stripauteur, maker van onder meer de reeksen *Wolf, Sarah & Robin*, *Coma*, tekenaar van *Pandora Box* en *Kamelott*.

Erika Raven (° 1963) is actief als striptekenaar en -scenarist, auteur van romans, schilder (olieverf en aquarel) en met het uitgeven van (totnogtoe eigen) boeken.

Werking en agendapunten

Zie ook 1.3.

De Adviescommissie adviseerde over de werkbeurzen voor stripauteurs en gaf inhoudelijk advies over de productiesubsidies strips. Aan twee startbeurzen voor stripauteurs koppelde de commissie een mentoraat. Voorts adviseerde de Adviescommissie over de subsidieaanvragen voor stripmanifestaties en -tijdschriften. De commissie fungeerde ook als klankbord voor de verdere ontwikkeling van het binnen- en buitenlandbeleid voor strips van het vFL en het project *invité d'honneur Angoulême*.

De Adviescommissie strips vergaderde drie keer in 2007.

Adviescommissie tijdschriften

Voorzitter: Stijn Geudens

Leden: Leen Boereboom, Elke Brems, Alexander Roose, Sven Vitse

Stijn Geudens (° 1971) studeerde geschiedenis aan de universiteiten van Antwerpen en Gent. Hij is redactiesecretaris van het maandblad *Streven*.

Leen Boereboom (° 1948) is hoofdredactrice van *Muziek&Woord*, het culturele maandblad van Klara (VRT). Ze maakt deel uit van de Raad van Bestuur van CeLT, de Vereniging van Culturele en Literaire Tijdschriften in Vlaanderen.

Elke Brems (° 1971) werkt als docent vertaalwetenschap aan de Faculteit Taal & Letteren van de HUB (Hogeschool-Universiteit Brussel) en als doctor-assistent aan de onderzoekseenheid Nederlandse literatuurstudie van de KULeuven.

Alexander Roose (° 1967) is doctorassistent bij de vakgroep Frans van de Universiteit Gent. Hij schreef een proefschrift over Michel de Montaigne en publiceerde vooral over Franse literatuur.

Sven Vitse (° 1981) studeerde Germaanse Talen aan de Vrije Universiteit Brussel en werkt momenteel aan een proefschrift over experimenteel en postmodern Nederlandstalig proza.

Werking en agendapunten

Zie ook 1.5.

De Adviescommissie adviseerde over de subsidieaanvragen voor literaire tijdschriften en CeLT, schreef begin 2007 het jaarlijkse Tijdschriftenrapport op basis van de jaargang 2006 en bracht ad hoc advies uit over enkele digitale projecten rond literatuur (zie 1.11.10). Zij organiseerde het Tijdschriftenforum 2007 (waar o.a. de resultaten van de lezersenquête literaire tijdschriften werden gepresenteerd) en de Tijdschriftendag op de Antwerpse Boekenbeurs. De commissie evalueerde in de loop van het jaar de toegekomen tijdschriftnummers van de jaargang 2007, had een gesprek met *freespace Nieuwzuid* en evalueerde het tijdschriftenreglement.

De Adviescommissie tijdschriften vergaderde zes keer in 2007.

Adviescommissie verenigingen, manifestaties en focuspunten

Voorzitter: Guido Vereecke

Leden: Chris Boudewijns, Steven Heene, Silvie Moors, Roel Verniers (tot februari), Katelijne Meeusen (vanaf mei)

Guido Vereecke (° 1946) was werkzaam bij het Ministerie van Cultuur. Hij was voorzitter van Cultureel Centrum Westrand in Dilbeek en jarenlang ook directeur van de Brakke Grond te Amsterdam. Sinds 2002 is hij voorzitter van Creatief Schrijven.

Chris Boudewijns (° 1954) is sinds 1990 aan de slag als promotie-, communicatie- en marketingverantwoordelijke bij de Antwerpse vestiging van de Nederlandse WPG-Uitgevers, o.a. Querido, De Arbeiderspers en De Bezige Bij. Zij is ook bestuurslid van Boek.be.

Steven Heene (° 1969) werkt sinds 2005 als attaché voor pers & communicatie aan de Stad Gent, kabinet Stadsontwikkeling, Mobiliteit en Wonen. Hij was cultuurjournalist voor o.a. *De Standaard* en *De Morgen* en programmeerde tussen 2001 en 2004 theater en literatuur in kunstencentrum Vooruit, Gent. In die periode begon hij ook met het live boekenprogramma 'Uitgelezen', vandaag te zien in Gent, Antwerpen, Leuven en Oostende. Heene werkt daarnaast ook als artistiek coördinator voor het jaarlijkse zomerfestival Theater aan Zee in Oostende.

Silvie Moors (° 1975) werkte 5 jaar bij het Nationaal Centrum voor Jeugdliteratuur/Villa Kakelbont als projectcoördinator en verliet einde 2006, na 5 jaar leesbevordering, Stichting Lezen om zich op het zingen te concentreren.

Roel Verniers (° 1973) werkte als dramaturg voor Villanella, kunstencentrum voor kinderen en jongeren. Momenteel is hij directeur van Cultuurcentrum Berchem en blogt hij voor *Knack* over het culturele leven.

Katelijne Meeusen (° 1977) werkte vijf jaar op de marketingafdeling van Standaard Uitgeverij-Manteau. Sinds april 2007 is zij verantwoordelijke communicatie van kunstencentrum Monty.

Werking en agendapunten

De Adviescommissie adviseerde over de subsidieaanvragen auteursgenootschappen, literaire organisaties en literaire manifestaties (zie 1.7.). Ze behandelde de werkingsverslagen 2006 van de literaire verenigingen en focuspunten. De commissie nodigde NOK en het Focuspunt Jeugdliteratuur uit voor een evaluerend gesprek en ging op werkbezoek bij het Poëziecentrum en Het Beschrijf. Op uitnodiging van de commissie gaf Dirk Van Bastelaere een toelichting bij zijn ideeën over de ontwikkeling van een literair middenveld.

De Adviescommissie verenigingen, manifestaties en focuspunten vergaderde acht keer in 2007.

Adviescommissie vertalingen in het Nederlands

Voorzitter: Guy Posson

Leden: Christophe Declercq, Erik Derycke, Ilse Logie, Dirk Van Hulle

Guy Posson (° 1939) is ere-algemeen directeur van de Plantijn Hogeschool, maar leidt al 30 jaar een dubbelleven als recensent, voordrachtgever en interviewer voor radio en televisie over Latijns-Amerikaanse literatuur. Hij vertaalde al o.m. Octavio Paz, Juan José Arreola en Roberto Juarroz en heeft projecten op stapel over o.a. de Peruaan Julio Ramón Ribeyro. Stefaan van den Breemt en hij voltooiden in 2006 de vertaling van *Plaatsen en Aanhalingen*, een bundel van de Argentijn Juan Gelman.

Christophe Declercq (° 1971) doceert vertaalkunde aan Imperial College in Londen en aan het Hoger Instituut voor Vertalers en Tolken in Antwerpen. Hij werkt aan een proefschrift over *Belgians and translation in Great Britain 1914-1918*. Als vertaler/beoordelaar werkt hij voor verschillende uitgeverijen en organisaties.

Erik Derycke (° 1970) werkt als journalist voor computertijdschriften. Daarvoor was hij verbonden aan de afdeling Duitse literatuur van de KULeuven. Hij publiceerde vertalingen van kortverhalen en poëzie in diverse literaire tijdschriften en bloemlezingen.

Ilse Logie (° 1964) doceert sinds 2005 Spaanstalige letterkunde aan de Universiteit Gent, en was voordien verbonden aan het Hoger Instituut voor Vertalers en Tolken, Antwerpen. Zij publiceert regelmatig over Hispano-Amerikaanse literatuur (o.m. in *De Standaard*) en over vertalen, en is redactielid van het vertaaltijdschrift *Filter*.

Dirk Van Hulle (° 1966) doceert Engelstalige literatuur aan de Universiteit Antwerpen en is auteur van *Joyce and Beckett, Discovering Dante en Textual Awareness* (Ann Arbor, 2004). Hij schrijft over literatuur voor *De Morgen*, *Yang en De Witte Raaf*, en vertaalde werk van onder meer Beckett, Adorno en Jelinek.

Werking en agendapunten

Zie ook 1.4.

De Adviescommissie adviseerde over de projectwerkbeurzen voor literaire vertalers. Verder gaf zij advies over de reisbeursaanvragen van vertalers en de projecten in het kader van deskundigheidsbevordering. De Adviescommissieleden stelden beoordelingsrapporten op voor aanvragen in het kader van de regeling stimuleringsubsidies voor debuterende vertalers uit Vlaanderen en Nederland.

De Adviescommissie vertalingen in het Nederlands vergaderde twee keer in 2007.

Adviescommissie projectbeurzen culturele biografieën

Voorzitter: Anne Marie Musschoot

Leden: Ides Debruyne, Eric Rinckhout, Ludo Simons, Herman Van Goethem

Anne Marie Musschoot (° 1944) was gewoon hoogleraar moderne Nederlandse literatuur en algemene literatuurwetenschap aan de Universiteit Gent. Ze publiceerde vooral over auteurs van het fin de siècle als Cyriel Buysse en Karel van de Woestijne. Samen met A.J. Gelderblom is zij hoofdredacteur van de nieuwe *Geschiedenis van de Nederlandse literatuur*.

Ides Debruyne (° 1966) studeerde schilderkunst aan het Hoger Instituut voor Beeldende Kunsten Sint-Lucas in Gent. Momenteel is hij directeur van het Fonds Pascal Decroos en bestuurslid van de Vlaamse Vereniging van Onderzoeksjournalisten. Daarnaast is hij docent aan de Katholieke Hogeschool te Mechelen en praktijkassistent aan de Universiteit Gent (Faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen).

Eric Rinckhout (° 1956) is cultuurredacteur bij de krant *De Morgen*. Hij schrijft over beeldende kunst, architectuur en literatuur.

Ludo Simons (° 1939) was hoogleraar boek- en bibliotheekwetenschap in Antwerpen en Leuven en hoofdbibliothecaris van de Universiteit Antwerpen. Hij was vele jaren redactiesecretaris van *DWB*, van *Literair Akkoord*, *Kritisch Akkoord* en *Dramatisch Akkoord* en redacteur van *Ons Erfdeel*.

Herman Van Goethem (° 1958) is hoogleraar aan de Universiteit Antwerpen. Hij doceert en publiceert vooral over de politieke geschiedenis van België in de 19de en de 20ste eeuw.

Gemeenschappelijke adviescommissies

In 2007 waren er twee gemeenschappelijke adviescommissies voor de behandeling van de gemeenschappelijke regelingen samen met het NFVDL.

Adviescommissie stimuleringsbeurzen literaire auteurs

Voorzitter: Vanessa Joosen

Leden: Hugo Brems, Toin Duijx, Adriaan Krabbendam, Aagje Swinnen, Dirk van Weelden

Vanessa Joosen: zie Adviescommissie kinder- en jeugdliteratuur.

Hugo Brems: zie Adviescommissie poëzie & essay.

Toin Duijx (° 1956) is jeugdliteratuurspecialiste. Hij werkte als docent jeugdliteratuur aan de Universiteit van Leiden. Momenteel is hij stagecoördinator studentenpedagogiek.

Adriaan Krabbendam (° 1955) was van 1995 tot 2006 hoofdredacteur van Uitgeverij Vassallucci. Sinds 1 april 2006 is hij zelfstandig literair redacteur en vertaler.

Aagje Swinnen: zie Adviescommissie proza

Dirk van Weelden (° 1957) studeerde filosofie. Hij is auteur van verschillende romans en essays en mede-uitgever van het online magazine voor kunst en nieuwe media *Mediamatic*.

Adviescommissie stimuleringssubsidies literaire vertalers

Voorzitter: Guy Posson

Leden: Erik Derycke, Barbara de Lange, Arthur Langeveld

Guy Posson: zie Adviescommissie vertalingen in het Nederlands

Erik Derycke: zie Adviescommissie vertalingen in het Nederlands

Barbara de Lange (° 1954) studeerde filosofie en is literair vertaler Engels/Amerikaans. Tot 2003 was zij enige jaren lid van de redactie van *Filter*, tijdschrift voor vertalen en vertaalwetenschap. Momenteel studeert zij kunstgeschiedenis.

Arthur Langeveld (° 1947) is literair vertaler Russisch, recensent, universitair docent Russische taal- en letterkunde, verbonden aan de Universiteit Utrecht. Hij kreeg in 2006 de Martinus Nijhoffprijs voor zijn literaire vertaalwerk.

Nieuwe en afscheidnemende commissieleden

De volgende leden traden in 2007 toe tot een van de Adviescommissies: Anna Luyten en Frank Hellemans (proza), Patrick Peeters (poëzie & essay), Luc Van den Dries en Jan Van Dyck (theater), Steven Heene en Katelijne Meeusen (VMF).

De volgende leden zetelden in 2007 voor het laatste jaar in hun Adviescommissie: Anna Luyten en Aagje Swinnen (proza), Stefan Van den Bossche (poëzie & essay), Paul De Bruyne (theater), Katrien Vloeberghs (kinder- en jeugdliteratuur), Linda Torfs en Erika Raven (strips), Guido Vereecke, Silvie Moors en Roel Verniers (VMF), Christophe Declercq en Erik Derycke (vertalingen).

3.1.2. Externe beoordelaars

Het vFL doet een beroep op externe beoordelaars voor de evaluatie van de vertaalkwaliteit van aanvragen in het kader van volgende subsidieregelingen: Vertalingen in het Nederlands – Projectbeurzen vertalers, Vertalingen in het Nederlands – Stimuleringssubsidies vertalers, Buitenlandbeleid – Vertalingen uit het Nederlands. Ook voor de beoordeling van de literaire debuten in het kader van de regeling Stimuleringsbeurzen auteurs worden externe beoordelaars ingeschakeld.

Vertalingen in het Nederlands – Projectbeurzen en/of stimuleringssubsidies

Frank Albers (Engels), Marijke Arijs (Frans), Inge Arteel (Duits), Jan Baetens (Frans), Henri Bloemen (Duits), Marijke Caris (Frans), Johan De Boose (Pools), Christophe Declercq (Engels), Raymond Detrez (Bulgaars), Katelijne De Vuyst (Engels, Frans), Marij Elias (Frans), Ed Franck (Frans), Karel Hellemans (Japans), Piet Joostens (Frans), Lisette Keustermans (Zweeds), Harrie Lemmens (Portugees), Nadine Malfait (Engels), Eric Metz (Russisch), Hilde Pach (Hebreeuws), Arie Pos (Portugal), Sarah Posman (Engels), Marioline Sabarte (Spaans), Winibert Segers (Frans), Emiel Slager (Portugees), Maarten Steenmeijer (Spaans), Johan Thielemans (Bulgaars), Maarten van Buuren (Frans), Daan Vandenhoute (Zweeds), Adriaan van der Hoeven (Fins), Jan Pieter van der Sterre (Frans), Han van der Vegt (Engels), Arie van der Wal (Spaans), Axel Vandevenne (Engels, Zweeds), Hans Vandevoorde (Frans), Hein van Dolen (Latijn), Luc van Doorslaer (Duits), Miriam Van hee (Russisch), Trui Vettters (Engels).

Buitenlandbeleid – Vertalingen uit het Nederlands

Gerd Busse (Duits), Ana Maria Carvalho (Portugees), Mireille Cohendy (Frans), Uwe Dethier (Duits), Judit Gera (Hongaars), Eva Graafstal-Paasche (Noors), Ran HaCohen (Hebreeuws), Waltraud Hüsmert (Duits), Rainer Kersten (Duits), Stacey Knecht (Engels), Christiane Kuby (Duits), Jan Lauwereyns (Japans), Christian Marcipont (Frans), Irina Michajlova (Russisch), Jan H. Mysjkin (Frans), Gulseren Ozlen (Turks), Franco Paris (Italiaans), Ard Posthuma (Duits), Diego Puls (Spaans), Ina Rilke (Engels), Nina Targan Mouravi (Russisch), Irina Trofimova (Russisch), Orsolya Varga (Hongaars), Ingrid Wikén Bonde (Zweeds).

Stimuleringsbeurzen literaire auteurs

Jos Borré, Elke Brems, Mark Cloostermans, Dirk De Geest, Herman de Graef, Matthijs De Ridder, Jan Lensen, Jürgen Peeters, Koen Rymenants, Jan Smeekens, Els Van de Perre, Els Van Steenberghe, Pieter Verstraeten, Katrien Vloeberghs.

3.1.3. Beslissingscollege

Het Beslissingscollege beslist over subsidieaanvragen op basis van het advies van de bevoegde Adviescommissie. Het Beslissingscollege bestaat uit negen leden: de acht voorzitters van de Adviescommissies en een externe voorzitter. Leden van het Beslissingscollege worden benoemd en ontslagen door het Fondsbestuur. Ze hebben een mandaat van twee jaar, dat eenmaal verlengbaar is.

Voorzitter: Marcel De Smedt

Leden: de voorzitters van de Adviescommissies

Marcel De Smedt (°1948) is gewoon hoogleraar aan de K.U.Leuven en de K.U.Leuven-Campus Kortrijk. Hij doceert Heuristiek en Editiewetenschap. Zijn wetenschappelijk werk situeert zich vooral op het domein van de teksteditie.

Werking en agendapunten

Het Beslissingscollege beslist over de adviezen van de Adviescommissies. Om belangenconflicten te vermijden wordt bij het begin van elke vergadering de directe en indirecte betrokkenheid van elke aanwezige bij een dossier vastgelegd. Een lid kan nooit deelnemen aan de bespreking en besluitvorming over een aanvraag waarbij hij/zij betrokken is.

Tijdens de vergaderingen van het Beslissingscollege worden tevens de beslissingen van het Fondssecretariaat in het kader van de mandaatregeling overlopen en toegelicht. Het Fondssecretariaat licht tevens dossiers toe die buiten de mandaatregeling vallen, waarna het Beslissingscollege een besluit neemt.

De voorzitter van de betreffende Adviescommissie licht op de vergadering de gemotiveerde adviezen toe door het algemeen beoordelingskader te schetsen en specifieke adviezen in deeldossiers te verduidelijken. De overige leden kunnen de uitgebrachte adviezen bevragen, alternatieven voorstellen en definitief besluiten.

De agenda van het Beslissingscollege bevat een 'denktankpunt' om de verschillende werkerreinen op elkaar af te stemmen en commissieoverschrijdende thema's vanuit diverse invalshoeken te bespreken. Zo kwamen in 2007 aan bod:

- resultaten tijdschriftenenquête en tijdschriftenbeleid
- effectiviteit en efficiëntie werkbeurzensysteem
- aanvraagprocedure werkbeurzen
- motivering van de beslissingen
- werkgroep digitalisering
- werking Beroepscommissie

Het Beslissingscollege vergaderde vier keer in 2007 en besliste vijf keer via mailronde.

3.1.4. Beroepscommissie

Gemotiveerde bezwaren die tegen adviezen van een Adviescommissie bij het Fondsbestuur worden ingediend, worden behandeld door de Beroepscommissie.

Voorzitter: Bob Van den Broeck

Leden: Dirk De Geest, Annemie Leysen, Brigitte Raskin, Raymond Vervliet

Dirk De Geest (°1957) is werkzaam aan de K.U.Leuven, waar hij Moderne Nederlandse Letterkunde en Algemene Literatuurwetenschap doceert. Bovenal is hij echter een gepassioneerde lezer. Over die complexe ervaring met 20ste-eeuwse literatuur in Nederland en Vlaanderen publiceert hij in diverse tijdschriften.

Annemie Leysen (°1948) is docent Nederlands aan de Lerarenopleiding van de Katholieke Hogeschool Leuven. Ze is recensent jeugdliteratuur voor de boekenbijlage van *De Morgen* en ze publiceert over jeugdliteratuur in diverse tijdschriften. Ze is bestuurslid van de Jan Campertstichting en lid van de Raad voor Nederlandse Taal en Letteren.

Brigitte Raskin (°1947) is historica, maar liet haar baan als lerares geschiedenis staan toen zij in 1989 de Ako-Literatuurprijs won met haar debuut *Het koekoeksjong*. Sindsdien is ze voltijds schrijfster en occasioneel reporter, columniste, recensente, jury- en commissielid. Ze bezorgde een bloemlezing in twee delen uit het werk van journalist Johan Anthierens.

Bob Van den Broeck (°1971) is beleidsmedewerker-jurist bij de stad Antwerpen, gespecialiseerd in integratie- en diversiteitsvraagstukken. Over dit onderwerp publiceert hij geregeld en geeft hij les, onder andere aan de Katholieke Hogeschool Mechelen.

Raymond Vervliet (°1939) is emeritus gewoon hoogleraar in de algemene en vergelijkende literatuurwetenschap aan de Universiteit Gent. Hij schreef diverse boeken en artikelen over de literatuur van het fin de siècle. Hij stelde de historiek op van het tijdschrift *Van Nu en Straks* en schreef een biografie over August Vermeylen.

Werking en agendapunten

De commissie behandelde in 2007 in drie zittingen negen bezwaarschriften waarvan vier met horing van de indiener. In drie dossiers werd de beslissing van het Beslissingscollege herzien.

Behandelde dossiers 2007:

werkbeurzen auteurs: 5 dossiers – 1 herziening

stimuleringsbeurs auteurs: 1 dossier – geen herziening

stimuleringssubsidie vertalers: 1 dossier – geen herziening

literaire manifestaties: 2 dossiers – 2 herzieningen

Uit de enquête over de werkbeurzen, de gesprekken met de indieners van een bezwaarschrift en het overleg met de Vlaamse Auteursvereniging, bleek er onduidelijkheid en misvatting over de opdracht en werkwijze van de Beroepscommissie. Deze werden als volgt geherformuleerd:

Opdracht Beroepscommissie

De Beroepscommissie gaat na of de Adviescommissie(s) en aansluitend het Beslissingscollege alle relevante elementen voor de besluitvorming hebben meegenomen, of ze consistent hebben geadviseerd en gemotiveerd, en of ze het aanvraagdossier objectief hebben beoordeeld. In haar onderzoek houdt de Beroepscommissie, behalve met het gemotiveerd bezwaarschrift, ook rekening met het reglement, het volledige aanvraagdossier, het advies van de Adviescommissie(s), de motivering van het besluit van het Beslissingscollege, en de aanvullende informatie verzameld op verzoek van de Beroepscommissie. Daarop beslist ze autonoom het besluit van het Beslissingscollege te bevestigen of geheel of gedeeltelijk te herzien.

De Beroepscommissie is geen second opinion-commissie die het inhoudelijk advies overdoet vanuit een eigen tweede lezing.

Gemotiveerd inhoudelijke bezwaarschrift

Een bezwaarschrift dient te wijzen op duidelijke tekortkomingen en fouten in de advisering, besluitvorming en motivering op het vlak van volledigheid, consistentie en beoordeling, zoals bijvoorbeeld:

- *hiaten in de argumentatie*
- *tegensprekelijke beoordelingen van gezaghebbende media en personen*
- *genegeerde argumenten pro*
- *vergelijking met besluiten uit het verleden*
- *overaccentuering van argumenten contra*

3.1.5. Fondsbestuur

Het Fondsbestuur stelt de begroting op, op basis van het meerjarenplan en het actieplan voor het lopende werkjaar. Tijdens de maandelijkse bestuursvergadering volgt het de budgettaire vertaling op van de beslissingen over de subsidiedossiers en projecten. In juli en november legt het interne budgetverschuivingen vast. Het volgt de liquiditeitstoestand op, op basis van het overzicht van betalingen en openstaande betalingsverplichtingen. Daarnaast keurt het de jaarrekening goed, na advies van de bedrijfsrevisor.

Het Fondsbestuur bepaalt ook de reglementen voor de verschillende subsidieregelingen en overlegt met het Beslissingscollege en het Fondssecretariaat over aanpassingen en verfijningen.

Een continu aandachtspunt is de samenstelling van de Adviescommissies die instaan voor de adviezen over de subsidiedossiers en beleidsvoorbereidende aanzetten geven in het verlengde van hun dossierkennis en veldaanwezigheid. Literaire competentie, onafhankelijkheid, diversiteit en kwaliteitsgerichtheid zijn de kernwoorden in het selectieproces.

Vaste agendapunten zijn de rapportering over lopende zaken, de contacten met de Nederlandse Fondsen, het overleg met de literaire organisaties, de aandachtspunten van het secretariaat en de communicatie met kabinet en beleid.

Specifieke aandachtspunten in 2007 waren:

- uittekenen van het toekomstige organogram met de uitbouw van een binnenland- en buitenlandcel en het profiel van de coördinatoren
- inventarisatie en evaluatie van het communicatiebeleid en herformuleren van doelstellingen, budget en uitvoeringsmodel
- opvolging van de voorbereidende stappen naar het Boekenoverleg, de installatie en startwerking van dit overlegorgaan
- behoefteformulering rond nieuwe huisvesting, opvolging alternatieve voorstellen, budgetbepaling
- overleg met KANTL/CTB over nieuwe regeling voor publicatie van oeuvres
- beheer van het deelbudget projecten: selectie, opvolging, behoefteformulering
- informatie over de besluiten en actiepunten uit de studies en stagerapporten

Het Fondsbestuur vergaderde acht keer in 2007.

Voorzitter: Joris Gerits

Ondervoorzitter: Cyriel Van Tilborgh

Leden: Hugo Bousset, Stefan Brijs (vanaf december), Wivina Demeester, Jan Denolf, Majo De Saedeleer, Jos Geysels, Rachida Lamrabet (vanaf december), Harold Polis, Rik Vandecaveye, Dorian Van der Brempt, Leen van Dijck, Marcel De Smedt (waarnemend zonder stemrecht), Carlo Van Baelen (waarnemend zonder stemrecht).

Hugo Bousset (°1942) is hoogleraar moderne Nederlandse literatuur aan de KU Brussel en aan de FUSL. Hij is sinds 1993 hoofdredacteur van *DWB* en schrijft

essaybundels over literatuur. Zijn meest recente publicatie *De geuren van het verwerpelijke* verscheen in 2004 bij Meulenhoff. Eind 2007 verstreek zijn achtjarige maximumtermijn als bestuurslid.

Stefan Brijs (°1969) is schrijver. Hij debuteerde in 1997 met de roman *De verwording*. Daarna publiceerde hij onder meer de essaybundels *Kruistochten* en *De vergeethoek*. In 2000 verscheen de roman *Arend* en vijf jaar later *De engelenmaker*, waarvan de vertaalrechten inmiddels aan meer dan tien landen zijn verkocht. Sinds december 2007 is hij lid van het Fondsbestuur.

Wivina Demeester (°1943) maakte carrière in de politiek en bekleedde verschillende ministerposten. Momenteel is ze bestuurder van vzw's en vennootschappen, onder meer voorzitter van deSingel en van het Vlaams Architectuur Instituut en bestuurslid van het Vlaams-Nederlands Huis *deBuren*. Ze was ook actief in de Stuurgroep Antwerpen Wereldboekenstad.

Jan Denolf (°1959) doceerde als historicus aan de EHSAL tot 1998. Van 1996 tot 2004 was hij uitgever bij Ludion. Sinds najaar 2004 is hij verbonden aan het kabinet van minister van cultuur Bert Anciaux; sinds februari 2007 als adjunct-kabinetchef cultuur. Sinds begin 2006 zetelt hij als regeringscommissaris in het Fondsbestuur.

Majo De Saedeleer (°1949) heeft gewerkt in onderwijs, uitgeverij, theater, bij de televisie en bij een literaire vereniging. Ze was jarenlang directeur van Villa Kakelbont/NCJ. Sinds 2002 leidt ze Stichting Lezen. In september 2007 nam ze na vijf jaar ontslag uit het Fondsbestuur.

Marcel De Smedt (°1948) is gewoon hoogleraar aan de K.U.Leuven en de K.U.Leuven-Campus Kortrijk. Hij doceert Heuristiek en Editiewetenschap. Zijn wetenschappelijk werk situeert zich vooral op het domein van de teksteditie. Als voorzitter van het Beslissingscollege zetelt hij in het Fondsbestuur als waarnemend lid zonder stemrecht.

Joris Gerits (°1943) is hoogleraar Nederlandse taalbeheersing en moderne Nederlandse letterkunde aan de universiteit Antwerpen. Hij is redacteur van *Streven* en was in 2005 co-editeur van de nieuwe editie *Gedichten* van Hugues C. Pernath (Lannoo/Atlas). Sinds eind 2002 is hij voorzitter van het Fondsbestuur.

Jos Geysels (°1952) is socioloog en was jarenlang politiek actief. Hij is Minister van Staat, bestuurslid van de KVS en voorzitter van Boek.be en 11.11.11. Hij publiceert en recenseert o.a. in *De Morgen*.

Rachida Lamrabet (°1970) is juriste voor het Centrum voor Gelijkheid van Kansen. In 2007 debuteerde ze met de roman *Vrouwland*. Sinds december 2007 is ze lid van het Fondsbestuur.

Harold Polis (° 1970) was medeoprichter en redacteur van de literaire tijdschriften *Vershillig* en *Sampel*. Hij was co-editeur van de brieven van Gerard Walschap en bezorgde edities van het werk van Marnix Gijsen, Jef Geeraerts en Louis Paul Boon. Hij schrijft onder meer voor *De Morgen* en *Streven* en is uitgeefredacteur bij Meulenhoff | Manteau.

Carlo Van Baelen (° 1948) was meer dan 25 jaar actief in het Vlaamse boekwezen, onder meer bij Standaard Boekhandel, Standaard Uitgeverij en Kluwer, voor hij in 2000 directeur van het vfl werd. In het Fondsbestuur zetelt hij als waarnemend lid zonder stemrecht.

Rik Vandecaveye (° 1956) is mede-oprichter en tot vandaag algemeen coördinator van Kunstencentrum Vooruit in Gent. Daarnaast is hij als zelfstandig adviseur betrokken bij diverse culturele projecten in Vlaanderen, vooral op het vlak van logistiek en productie.

Dorian Van der Brempt (° 1949) is voormalig directeur van Boek.be. Momenteel is hij directeur van het Vlaams-Nederlands Huis *deBuren* en voorzitter van Strip Turnhout. Hij was ook voorzitter van de Stuurgroep Antwerpen Wereldboekenstad. Tot 2005 zetelde hij als regeringscommissaris in het Fondsbestuur, sindsdien is hij vast lid.

Leen van Dijk (° 1953) studeerde Germaanse talen. In 1989 werd ze adjunct-conservator van het AMVC; sinds 1997 is ze directeur van het Letterenhuis. In die hoedanigheid is ze tevens hoofdredacteur van *Zuurvrij*.

Cyriel Van Tilborgh (° 1944) is directeur van de Kunstkamer bij de Kamer van Koophandel Antwerpen-Waasland. Als licentiaat handelswetenschappen publiceerde hij vaak over marketing, maar in de letteren is hij vooral bekend als commissaris bij WPG Uitgevers en als voorzitter van het Willem Elsschot Genootschap. Hij is onderzitter van het Fondsbestuur.

3.1.6. Dagelijks bestuur

Leden: Joris Gerits (voorzitter), Cyriel Van Tilborgh, Harold Polis, Carlo Van Baelen (adviserend)

Het Dagelijks Bestuur volgt de actiepunten op van de vergaderingen van het Fondsbestuur en bereidt de volgende vergaderingen voor. Het is het eerste aanspreekpunt voor het kabinet cultuur en de commissie cultuur van het Vlaams parlement. Het Dagelijks Bestuur is voor het Fondssecretariaat een eerste klankbord voor nieuwe pistes en gevoelige dossiers, een tussenstation voor langlopende projecten en de vertrekbasis voor nieuwe ontwikkelingen.

De uitvoering en opvolging van het personeelsbeleid is een vast agendapunt. De aanwervingprocedure voor een coördinator buitenland werd door de leden van het Dagelijks Bestuur opgesteld en opgevolgd.

Het Dagelijks Bestuur vergaderde tien keer in 2007.

3.2. Fondssecretariaat

Het Fondssecretariaat verzorgt de beleidsvoorbereiding en -uitvoering. Het centraliseert alle gegevens van de beleidsorganen en Adviescommissies van het vfl en staat in voor de verslaggeving en opvolging van vergaderingen en besluiten. Ook de interne en externe communicatie behoort tot het takenpakket van het Fondssecretariaat.

Namen met een asterisk* werken sinds 2007 op het Fondssecretariaat. Namen met een hekje# namen in de loop van 2007 afscheid.

Carlo Van Baelen (directeur)

Els Aerts (stafmedewerker: promotie kinder- en jeugdliteratuur en strips buitenland)

Heidi Depraetere# (vervangend dossiermedewerker; in dienst tot 30 maart)

Koen De Smedt (administrateur)

Georgia De Winter (dossiermedewerker; na ouderschapsverlof weer in dienst vanaf 1 maart, deeltijds (80%) vanaf 1 oktober)

Greet Ramael (stafmedewerker: prozapromotie buitenland)

Lara Rogiers (stafmedewerker: theater, literaire verenigingen, manifestaties en focuspunten, literaire tijdschriften, productiesubsidie uitgevers, theaterpromotie buitenland)

Michiel Scharpé* (stafmedewerker: proza, kinder- en jeugdliteratuur, strips, debuterende auteurs, biografieën; vervangend stafmedewerker vanaf 2 april tot 15 november, daarna vast in dienst)

Karen Thys (dossiermedewerker)

Tine Van den Heuvel# (stafmedewerker: proza, kinder- en jeugdliteratuur, strips, debuterende auteurs, interne communicatie; bevallingsrust en ouderschapsverlof vanaf 16 februari, in dienst tot 12 oktober)

Tom Van de Voorde (stafmedewerker: poëzie, essay, vertalingen naar het Nederlands, poëziepromotie buitenland, ondersteuning externe communicatie)

Karolien Verguts (secretariaatsmedewerker)

Stagiairs en projectmedewerkers: Charlotte Tournicourt, Niomi Kelly, Bieke Van Gorp, Elise Vanoosthuysse.

Op het Fondssecretariaat werkten in 2007 tien vaste medewerkers of 9,8 voltijdse equivalenten. Het Fondssecretariaat houdt wekelijks een secretariaatsoverleg en tweewekelijks een staf- en een buitenlandsoverleg.

Het aantal aanvraagdossiers stijgt en ook de complexiteit ervan. De gedetailleerde opvolging in de verschillende fases – Fondssecretariaat (intake en voorbereiding), Adviescommissies, Beslissingscollege, Fondssecretariaat (uitvoering en afronding) en eventueel Beroepscommissie – en de daaraan gestelde kwaliteitseisen vragen permanente inzet, zorg en concentratie. Het secretariaat bereidt in alle dossiers de beoordeling van het financieel luik voor en legt de analyse voor aan de betrokken Adviescommissies. Financiële rapporteringen worden ook door het secretariaat nagekeken en zo nodig worden aanvullende gegevens opgevraagd en gecontroleerd. Voor subsidieaanvragen met eenduidige standaardbeoordeling en/of beneden een bedrag van € 3.750 wordt jaarlijks een mandaatregeling vastgelegd tussen

Fondssecretariaat, Fondsbestuur en Beslissingscollege. Het Fondssecretariaat beslist in het staf- of buitenlandoverleg over deze dossiers en informeert het Beslissingscollege over de genomen beslissingen.

De projecten die geïnitieerd worden door het Fondssecretariaat, het Fondsbestuur en/of de Adviescommissies worden in hun uitvoering volledig aangestuurd door de medewerkers van het Fondssecretariaat. Elk project is een zeer doelgerichte actie als antwoord op specifieke behoeften of mogelijkheden in het letterenveld. Omdat elk project nieuw, eenmalig en complex is, betekent dit extra werkbelasting en inwerktijd in nieuwe werkgebieden.

Zie ook 4.7.

4. Interne werking

4.1. Stages en onderzoeksprojecten

4.1.1. Stage: Lyrikline

Niomi Kelly, studente Vertaler/Tolk (optie Vertalen) Spaans-Engels aan de Hogeschool Gent, deed van december 2006 tot mei 2007 een stage bij het vFL om het aantal teksten van Vlaamse dichters uit te breiden op Lyrikline, de internationale poëziewebsite waarvan het vFL in 2006 partner werd. Niomi reisde het land af om nieuwe opnames van een aantal levende dichters te maken. Daarnaast ging ze in auteurs- en geluidsarchieven op zoek naar opnames van Vlaamse klassieke dichters. De opnames werden gedigitaliseerd en gebruiksklaar gemaakt voor de Lyrikline-website.

Zie ook 4.6.7.

4.1.2. Stage: Buitenlandassistentie en Lyrikline

Voor haar stage van oktober 2006 tot mei 2007 in het kader van een jaar Culturele Studies aan de K.U.Leuven, combineerde Charlotte Tournicourt algemene assistentie bij de dagelijkse werking-buitenland met kortlopende projecten. Bij de projecten vermelden we een inleidende studie tot interculturaliteit en een inventarisering van de bestaande vertalingen van de ingesproken gedichten die op Lyrikline staan. Ze deed research in o.m. auteursarchieven, de NLPVF-bibliotheek en breidde op die manier het aantal vertalingen van Vlaamse dichters op Lyrikline uit met meer dan 200 gedichten.

Zie ook 4.6.7.

4.1.3. Onderzoek: effectiviteit en efficiëntie werkbeurzenregeling

In het kader van haar studie Cultuurmanagement aan de Universiteit Antwerpen, werd Bieke Van Gorp gevraagd de Vlaamse auteurs te bevragen over de werkbeurzenregeling van het vFL.

In het eerste deel van haar onderzoek maakt ze een kwantitatieve analyse van tendensen en evoluties in de werkbeurzen voor auteurs van 2000 tot en met 2006.

Het aantal beursaanvragen was het hoogst in het opstartjaar 2000 (186), daalde daarna stelselmatig om zich vanaf 2005 te stabiliseren rond 130. Het toekenningspercentage steeg van 34% in 2000 tot 74% in 2006. De verhouding tussen Vlaamse en Nederlandse aanvragers ligt elk jaar rond de 85/15%; het toekenningspercentage ligt doorgaans wel iets hoger voor Nederlandse aanvragers.

Evolutie naar genre:

	aanvragen 2000	aanvragen 2006	toekennings% 2000	toekennings% 2006
proza	57	30	29 %	63 %
poëzie & essay	41	18	26 %	83 %
kinder- en jeugdliteratuur	47	39	34 %	74 %
theater	1	10	0 %	70 %
meervoudig	40	28	47 %	78 %
Totaal	186	125	34 %	74 %

Het toekenningspercentage evolueerde van 34% in 2000 naar 74% in 2006. Ter situering: in de eerste ronde van 2007 dienden in Nederland 131 auteurs een aanvraag in – 69% ontving een projectbeurs voor één of meerdere schrijfprojecten. In de tweede ronde van 2007 werden aanvragen van 81 auteurs beoordeeld – aan 62% werd een projectbeurs toegekend.

In 2001 waren er 47 auteurs die voor het eerst een aanvraag bij het VFL indienden; 30% van hen ontving een werkbeurs. 19 auteurs deden voor het eerst een aanvraag in 2006; 74% van hen werd een beurs toegekend.

Een gemiddelde werkbeurs steeg van 4 eenheden in 2000 naar gemiddeld 4,4 eenheden in 2006.

3 op de 10 toegekende werkbeurzen worden gefinancierd, wat betekent dat de aanvrager zowel in Vlaanderen als in Nederland een beurs krijgt toegekend. Daarbij wordt de hoogste toekenning uitbetaald.

Het tweede deel van het onderzoek is een bevraging van de auteurs. Naar alle auteurs die tussen 2000 en 2006 een aanvraag indienden voor een werkbeurs bij het VFL werd een enquêteformulier gestuurd. In het totaal werden 390 enquêtes verstuurd, waarvan 207 naar auteurs die nooit een beurs van het VFL kregen (respons 15%) en 183 enquêtes werden verstuurd naar auteurs die wel een beurs van het fonds ontvingen (respons 38%).

Uit de enquête blijkt dat de auteurs het werkbeurzensysteem in het algemeen effectief vinden:

een werkbeurs zorgt volgens hen voor betere literaire kwaliteit: meer tijd, meer afstand van de vraag van het publiek, meer productiviteit, minder freelance werk, meer research, meer experiment in andere genres, meer herwerken, meer herbeginnen.

Naast de effectiviteit werd ook gepeild naar de mening van de auteurs over de efficiëntie van het werkbeurzensysteem. Wat de procedure betreft, vindt de meerderheid de opgevraagde onderdelen van het aanvraagdossier (zeer) relevant. Een minpunt is de te lange behandelingstijd. 40 % vraagt twee indiendata in plaats van één.

Bij het beoordelingssysteem wordt het gebruik van eenheden, de inkomensgrens en -controle positief gewaardeerd. Literaire kwaliteit als belangrijkste beoordelingscri-

terium wordt door een grote meerderheid onderschreven. Meer dan de helft van de auteurs (driekwart van de werkbeursontvangers) vindt ook een werkplan een gepast beoordelingscriterium. Auteurs die een beurs ontvangen, beoordelen de objectiviteit van de beoordeling en de gehanteerde criteria veel positiever dan niet-ontvangers. Auteurs die geen beurs ontvangen, pleiten voor lezersgebonden criteria. De meerderheid van de auteurs vindt de beslissingen onvoldoende gemotiveerd. De bezwaarprocedure wordt vooral door niet-ontvangers omschreven als niet grondig en niet objectief. Tot slot kent een grote meerderheid een werkbeurs ook een symbolische waarde toe.

In een derde deel geven de commissievoorzitters en verschillende commissieleden hun visie op het werkbeurzensysteem. Ze bepleiten het behoud van de huidige regeling en manier van werken, die volgens hen de literaire kwaliteit centraal stellen en een soepele en flexibele beoordeling toelaten door de jaarlijkse evaluatie van de voortgang van het werkplan.

Over twee indiendata per jaar in plaats van één, zijn de meningen verdeeld: argumenten pro zijn de betere afstemming tussen werkritme en aanvraagdatum; contra zijn de dubbele werkdruk en de moeilijkheid om gelijke standaarden te hanteren in beide rondes. Ten aanzien van de wens voor meer uitgebreide motiveringen wordt gewezen op de tijdsdruk, de kans op onvruchtbare discussies over woorden in plaats van waarden, tegenover meer inzicht in de criteria en hun toepassing.

Externe experts uit de cultuursector wijzen op het belang van de ondersteuning en omkadering van de beoordelingscommissies. Ze pleiten ook voor verbreding van de commissies en transparantie van de procedure.

4.1.4. Onderzoek: Het literaire middenveld

Vanuit de optiek van het vfl vervullen de focuspunten en de literaire organisaties een of meerdere deelfuncties in een literair veld dat voortdurend in ontwikkeling is. De intermediaire, ondersteunende en producerende organisaties evolueren immers mee met het lezerspubliek, het aanbod en de infrastructuur. Dirk van Bastelaere analyseert in zijn eindschrijft voor de postuniversitaire ua-opleiding Cultuurmanagement de actualiteit van de kunstencentra in opdracht en invulling. Een boeiende denkoefening die ook voor het vfl materiaal kan aandraagen voor de visie-ontwikkeling rond het literaire middenveld. Samen met de Adviescommissie verenigingen, manifestaties en focuspunten werd een presentatie met discussie georganiseerd.

De ontwikkeling van verschillende werkvormen – werkplaatsen, grote cultuurcentra die produceren, festivals... – dwingen de kunstencentra tot heroriëntering. Van Bastelaere stelt dat de kunstencentra moeten inzetten op de resourcefunctie (onderzoek & ontwikkeling), de innoverende aanpak om een duurzaam concurrentievoordeel te creëren tegenover andere werkvormen en bij te dragen tot de ontwikkeling van kunsten. Daarvoor zijn nodig: ondernemingsgeest en onderzoekscapaciteit. De vaardigheid om andere resources te ordenen en in te zetten bij het innovatieproces moet helpen om de concurrentiekracht van kunstencentra te herstellen. Dit vergt een

investering in menselijk kapitaal gericht op onderzoek in alle functiegroepen van het kunstspectrum.

Literaire festivals en evenementen leggen het accent grotendeels op presentatie. De productie wordt op het niveau van de auteur, vertaler of uitgever gesitueerd. (Literaire) ontwikkeling wordt zelden gestimuleerd vanuit het veld – er is geen institutioneel kader dat begeleidt en stimuleert. Een platform als bijvoorbeeld het Poëziecentrum zou vanuit de aanwezige tools (bibliotheek, tijdschrift, archief...) deze ontwikkelingsfunctie kunnen vervullen binnen het poëziesegment. Diversiteit binnen werkingsvormen (internet, workshops, individuele- en groepsopdrachten, ontmoetingen...) moet nieuwe wegen openen gericht op uiteenlopende eindproducten (presentatie, studie, conceptvorming, papieren product...). Centraal staan de geschikte mensen om deze vernieuwende processen op gang te brengen. Door gerichte signalen en een oproep voor projecten gesteund voor een langere periode, kan het vFL de ontwikkeling van dit middenveld voor de letteren stimuleren. Basis zou een grondige veldbeschrijving (economisch, sociologisch, artistiek) moeten zijn waarin lacunes worden aangegeven en behoeften van het veld benoemd.

De Adviescommissie zal deze denkpijlers samen met het vFL-secretariaat verder ontwikkelen en toespitsen op een beschrijving van het toekomstige literaire middenveld.

Cf. Dirk van Bastelaere: 'Upstream of product markets' Onderzoek en innovatie in de kunstencentra. Een strategisch kader voor de creatie van concurrentievoordeel.

UA UAMS, 2006

4.1.5. Lezersenquête literaire tijdschriften

In 2006 hield het vFL een enquête bij de lezers van literaire tijdschriften. De enquête werd opgezet om het profiel, leesgedrag, de receptie en verwachtingen van de lezers van literaire tijdschriften te leren kennen. De verwerking en analyse van de resultaten gebeurde in het najaar van 2006. Op het Tijdschriftenforum van 3 februari 2007 werden de resultaten bekend gemaakt aan de redacties van de literaire tijdschriften en ook ruimer verspreid. Een samenvatting van de enquêteresultaten leest u in bijlage 2. Zie ook 1.5.5./1.11.6.

4.1.6. Onderzoek: debutantentraject

In opdracht van het vFL deed Charlotte Tournicourt onderzoek naar het traject van debutanten in literaire tijdschriften. De resultaten werden op 3 november 2007 gepresenteerd op de Tijdschriftendag op de Boekenbeurs. Bij negen Vlaamse literaire tijdschriften is nagegaan wat het aandeel is van debutanten over de periode 2000-2006. Als bron werd de *Bibliografie van de Literaire Tijdschriften in Vlaanderen en Nederland (BLTVN)* gebruikt. 'Tijdschriftdebutanten' werden omschreven als auteurs met een eerste publicatie op papier in het genre, in een Vlaams literair tijdschrift en ongeacht hun nationaliteit.

Van de 3.821 gepubliceerde auteurs in de geanalyseerde Vlaamse literaire tijdschriften waren er 137 genred debutanten (of 3,6%). Drie tijdschriften die ook nadrukkelijk in hun redactioneel beleid de nadruk leggen op debutanten, halen een hoger aandeel: *Gierik&NVT* (10%), *De Brakke Hond* (9,8%) en *Deus Ex Machina* (4,9%) zijn samen goed voor 88% van de gepubliceerde debuten in deze periode.

Een kleine helft van de debutanten heeft geen verdere publicatie in de onderzochte periode. Ruim een kwart heeft een volgende publicatie in een ander tijdschrift, 11% publiceert nog enkel in het debuuttijdschrift. 15% publiceert nadien een eigen boek of bundel. Het gemiddeld tijdsverloop tussen het tijdschriftdebuut en het eerste boek of de eerste bundel is bijna drie jaar.

Een beperkte vergelijking met drie Nederlandse literaire tijdschriften levert wat aantal gepubliceerde debuten betreft, een gelijk beeld op. Op het vlak van vervolgpublishaties is het Nederlandse beeld minder positief, zowel qua absoluut aantal vervolgpublishaties als qua medium: tijdschriftdebutanten verschijnen er minder in andere tijdschriften en vooral minder in boekvorm.

4.1.7. Informatie-uitwisseling in het literaire veld in Vlaanderen en Nederland – deelonderzoek: literaire vertalers

Studie uitgevoerd in opdracht van de Nederlandse Taalunie door een onderzoeksgroep van Universiteit Antwerpen en Erasmus Universiteit Rotterdam.

Op de Nederlandstalige boekenmarkt nemen vertalingen een belangrijke plaats in. De vraag is of de positie die vertalers bekleden in het literaire veld in Vlaanderen en Nederland daarmee overeenstemt. Op basis van de Nederlandse en Belgische Bibliografie werden ruim 500 Nederlandse en 140 Vlaamse vertalers geïnventariseerd. Via een uitgebreide schriftelijke vragenlijst werden drie grote onderzoeksdomeinen bevraagd: 1. institutionele factoren en de individuele loopbaan van literaire vertalers; 2. informatiegedrag en informatiebehoeften van literaire vertalers; 3. organisatie in het literaire veld en de literaire vertaler. 157 literaire vertalers, waaronder 33 Vlamingen, vulden de online enquête op een bruikbare manier in.

Enkele resultaten:

- Zes op de tien literaire vertalers zijn vrouwen; in Vlaanderen zijn meer jonge vertaalsters actief dan in Nederland; Vlamingen vertalen meer uit het Frans (33% versus 9,5%), Nederlanders vertalen meer uit het Engels (58% vs. 33%); 7 op de 10 Nederlanders vertaalt literatuur in hoofdberoep, in Vlaanderen is dit niet eens 1 op 4.
- Ongeveer 4 op de 5 respondenten verwacht over 5 jaar nog steeds werkzaam te zijn als literair vertaler.
- De werkdruk stijgt en de kwaliteit van het vertaalwerk dreigt erbij in te schieten.
- 1 op 4 van de beginnende Vlaamse vertalers heeft één of meer poëzietitels vertaald, tegenover slechts 1 op 10 beginnende Nederlandse vertalers.

- Vertalers maken zowel gebruik van de ‘klassieke’ informatiebronnen (kranten, literaire tijdschriften, vaktijdschriften, boekhandel en bibliotheek) als steeds meer van het web, waarover het oordeel over de kwaliteit van de aangeboden informatie nochtans eerder negatief is.
- Vertalers zoeken regelmatig contact met de twee letterenfonds en het Steunpunt Literair Vertalen – bij de letterenfonds voor diverse vormen van subsidie en ondersteuning, bij het Steunpunt voor concrete opleiding, deskundigheidsbevordering en intensieve begeleiding.

Enkele conclusies:

- Iedere vertaler voelt zich op basis van zijn vooropleiding theoretisch wel voldoende toegerust voor de beroepspraktijk, maar in de beginperiode weegt vooral het geringe aanbod aan vertaalopdrachten zwaar door, met onvoldoende inkomsten als gevolg.
- Naast een zeker prestige levert het plezier in de taal, het taalspel en de liefde voor de literatuur de argumenten voor de beroepsloopbaan.
- Vlaamse vertalers voelen zich structureel benadeeld: literaire uitgeverijen engageren bij voorkeur Nederlandse vertalers. Als verklarende elementen worden aangehaald: minder aanwezigheid in de netwerken, stroever en minder foutloos (Noord)Nederlands, de taalnorm die bepaald wordt door de grotere Nederlandse markt.
- Er is duidelijk behoefte aan een forum waar ervaringen uitgewisseld kunnen worden over concrete ervaringen met uitgeverijen en financiële regelingen.
- Er is nood aan permanente bijscholing en deskundigheidsbevordering, zeker voor beginnende vertalers.
- Van het Steunpunt Literair Vertalen wordt deze forum- en bijscholingsrol verwacht, samen met informatie op maat over literaire ontwikkelingen en economische verschuivingen en evoluties in het uitgeversbedrijf.

De studie is op te vragen bij de Taalunie en het Steunpunt Literair Vertalen.

4.2. De oeuvreregeling van het Vlaams Fonds voor de Letteren

Ten dienste staan van de literatuur en de schrijvers betekent volgens het vFL ook zorg dragen voor de Vlaamse literaire klassiekers. De uitgave van een oeuvre stelt zowel de editeur(s) als de uitgever voor zeer specifieke uitdagingen van technische, inhoudelijke en budgettaire aard. Het vFL zal daarom een duidelijke regeling ontwikkelen die een maximale kans op succes garandeert en voldoende flexibiliteit biedt om de eigenheid van oeuvreprojecten tot haar recht te laten komen.

Een oeuvreproject vergt een aanzienlijke en langlopende, vaak jarenlange investering van alle betrokkenen. Editeur(s) en uitgevers moeten daarom een gezamenlijke steunaanvraag voor een oeuvreproject indienen bij het vFL. Dat is ook de enige manier om de totaliteit van een oeuvreproject te kunnen beoordelen, de haalbaarheid ervan te toetsen, de wetenschappelijke verantwoording te wegen en de financiële noden correct in te schatten. Het vFL zal op die manier het totale oeuvreproject steunen en zowel de uitgever als de editeur(s) rechtstreeks betoelagen.

Een aparte vFL-commissie voor oeuvrepublicaties beoordeelt de aanvragen. Voor de editietechnische aspecten wordt door de commissie advies ingewonnen bij specialisten, zoals het expertisecentrum CTB van de KANTL. Het vFL werkt een opvolgingsrapportering uit, zodat de voortgang en de resultaten van het oeuvreproject op transparante wijze in kaart worden gebracht.

De steun aan oeuvreprojecten is *seed capital*. Het vFL streeft daarom naar een maximaal rendement voor de lezers, de literatuur en de gemeenschap. Het resultaat van een oeuvreproject moet toegankelijk zijn voor de modale lezer en voor het onderwijs, en moet er op gericht zijn het oeuvre in kwestie nieuw leven in te blazen of levend te houden. Na uitputting van de papieren editie moet beschikbaarheid via printing-on-demand voorzien worden.

Met de KANTL is hierover een samenwerkingsovereenkomst afgesloten. De regeling wordt verder uitgewerkt in 2008 en in het najaar zal een eerste oproep voor projecten gebeuren.

4.3. Ronde tafel Vlaamse literaire vertalers

Op 7 mei organiseerden het vFL en het Steunpunt Literair Vertalen in het Brusselse literatuurhuis Passa Porta ‘Tussen nieuw zelfbewustzijn en realiteit’, een studiemiddag rond de positie van de Vlaamse literair vertaler. Aanwezig waren Vlaamse en Nederlandse vertalers, vertegenwoordigers van uitgeverijen en medewerkers van betrokken organisaties zoals de literaire fondsen, de Vlaamse Auteursvereniging, de Nederlandse Taalunie en het Steunpunt Literair Vertalen.

De aanleiding was een onderzoek van Kris Humbeeck naar de positie van de literair vertaler in het Nederlandse taalgebied. Uit dat onderzoek bleek dat het voor Vlaamse vertalers moeilijker is om aan opdrachten te komen en dat zij hun positie in het algemeen als lastiger ervaren dan hun Nederlandse collega’s. Tot dezelfde conclusies kwam Karel Verhoeven in zijn artikel ‘De calimero’s van het literaire bestel’ in het *vFL-Bulletin* (nr. 4, voorjaar 2006).

Het doel van de middag was het formuleren van positieve actiepunten ter verbetering van de situatie van de Vlaamse literair vertaler op het gebied van opleiding, beleid, relatie met uitgevers, netwerking, zelfredzaamheid, enzoverder. De bijeenkomst leverde voldoende stof en ideeën op. Zo zou het duvertalen door een Vlaming en een Nederlander meer kunnen worden gestimuleerd. Daarnaast moet worden nagedacht over de manier waarop meer inzicht en grip kan worden gekregen op de werkwijze van redacteurs en persklaarmakers. Er zouden ook meer mogelijkheden voor ontmoeting en opleiding moeten komen en het hele opleidingstraject van regulier onderwijs tot professioneel voltijds literair vertaler moet beter in kaart worden gebracht.

Henri Bloemen opende de middag, waarna de vertalers Katelijne De Vuyst en Leen Van Den Broucke elk een korte voorzet gaven. Elly Schippers, literair vertaalster en sinds jaar en dag bruggenbouwer tussen Vlaanderen en Nederland, had het over de Vlaams-Nederlandse taalkwestie. Vervolgens kwamen de uitgevers aan het woord, bij monde van Fred Spek en Wim Verheije. De namiddag werd afgesloten met korte beschouwingen van de fondsen, de Vlaamse Auteursvereniging en het Steunpunt Literair Vertalen.

Deelnemers:

Frank Albers (literair vertaler), Marijke Arijs (literair vertaler), Carlo van Baelen (vFL), Henri Bloemen (Steunpunt Literair Vertalen), Tom De Keyzer (literair vertaler), Patrick Derynck (literair vertaler, Vlaamse Auteursvereniging), Katelijne De Vuyst (literair vertaler), Nele Hendrickx (Nederlandse Taalunie), Rokus Hofstede (literair vertaler), Kris Humbeeck (Auteur rapport ‘Informatie-uitwisseling in het literaire veld in Vlaanderen en Nederland. Deelonderzoek: literaire vertalers’), Piet Joostens (literair vertaler), Andrea Kluitmann (literair vertaler), Kris Lauwerys (Literair vertaler), Karlijn Piek (Nederlandse Taalunie), Guy Posson (Adviescommissie Vertalingen vFL), Gea Schelhaas (Steunpunt Literair Vertalen), Elly Schippers (Literair vertaler), Isabelle Schoepen (Vlaamse Auteursvereniging), Els Snick (literair vertaler), Fred Spek (Uitgeverij De Geus), Chris Vandepoel (literair vertaler), Leen Van den Broucke (literair vertaler), Han van der Vegt (literair vertaler, beoordelaar vFL), Axel Vandevenne (literair vertaler), Tom Van de Voorde (vFL), Pieter Jan van der Veen (NFvdL), Wim Verheije (Uitgeverij Manteau) en Rien Verhoef (literair vertaler, bestuurslid NLPVF).

4.4. Werkgroep digitalisering

Het vFL stelde een denkgroep samen die de relatie onderzocht tussen digitalisering en literatuur aan de hand van concrete realisaties, te verwachten ontwikkelingen en projecten in andere kunstdisciplines. De werkgroep deed beleidsvoorbereidend werk voor de nieuwe regeling die in 2008 zal opgestart worden.

Leden

Jan Baetens (Instituut voor Culturele Studies, K.U.Leuven), Dirk De Wit (directeur van het steunpunt voor audiovisuele en beeldende kunsten), Debbie Esmans (Vlaamse Gemeenschap, Departement CJSJ), Stijn Geudens (voorzitter Adviescommissie tijdschriften), Menno Hartman (redacteur Van Oorschot uitgeverij), Tim Lodens (Vlaamse Gemeenschap, IVA Kunsten en Erfgoed) en Nico Verplancke (Interdisciplinair instituut voor BreedBand Technologie). Vanuit het vFL-secretariaat werd de werkgroep opgevolgd door Lara Rogiers en Carlo Van Baelen.

Werking en agendapunten

De werkgroep 'Literatuur en digitalisering' kwam drie keer samen en sprak onder ander over volgende thema's: kernmerken en vooroordelen over digitale cultuur, kwaliteitsbewaking op internet, terugverdieneffecten, diverse functies van literaire projecten op het internet, ... Er werden sterkte- en zwakteanalyses gemaakt van voorbeelden van digitale literaire projecten. De krijtlijnen en accenten voor het beleid rond literatuur en digitalisering binnen het vFL werden uitgezet. Op basis daarvan zal het vFL-secretariaat in 2008 een concreet reglement en aanvraagformulier ontwikkelen.

4.5. Communicatie

4.5.1. Publicaties

Het vFL schonk in 2007 extra aandacht aan de communicatie met het literaire veld. Zo verstuurde het regelmatig een elektronische nieuwsbrief naar een e-adressenbestand van circa 1500 professionelen en belangstellenden. In het e-zine is er telkens aandacht voor de subsidiotoekenningen, bestuurlijke berichten met betrekking tot het letterenveld en een overzicht van de uitgaven gerealiseerd met de financiële steun van het vFL (zie ook bijlage 3).

Daarnaast ging de derde jaargang in van *vFL-Bulletin*, met de publicatie van twee lijvige nummers. Het eerste nummer van 2007 opende met een interview met het kernbestuur van de in 2006 opgerichte Vlaamse Auteursvereniging. In de rubriek *Beleid en praktijk* verschenen gesprekken met de striptekenaar Stedho, de auteur Peter Verhelst, de theater- en jeugdauteur Paul Verrept en regisseur Wouter Van Looy, *De Nachten*-organisator Marc Verstappen, de stripauteurs Ferry en Erik Bongers, de debutant Toon Van Mierlo, de literaire vertaler Bart Vonck, de Walschap-biograaf Jos Borré, de L.P. Boon-vertaler Paul Vincent, de Amerikaanse uitgever Douglas Messerli en de afscheidnemende voorzitter van de Adviescommissie proza Dirk De Geest. Daarnaast waren er een uitgebreid overzicht van de toekenningen en een beschouwing van Roel Verniers.

In het tweede nummer van *vFL-Bulletin* stond een lijvig dossier over literaire tijdschriften. *De Morgen*-journalist en oud-Adviescommissielid Eric Rinckhout opende het dossier met een artikel over de toekomst van de literaire tijdschriften, met getuigenissen van Frank Albers, Geert Buelens en Harold Polis. Adviescommissielid Alexander Roose beschreef de situatie in Frankrijk aan de hand van een recent gepubliceerd rapport van het Centre National du Livre over literaire en culturele tijdschriften. Het dossier werd afgesloten met gesprekken met het kernbestuur van CeLT en met *Revolver*-hoofdredacteur Gerd Segers.

In de rubriek *Beleid en praktijk* waren er gesprekken met Regina Kammerer, de Duitse uitgeefster van Stefan Brijs, de Duitse literatuurprofessoren Jan Konst en Lut Missine, de theaterauteur Rudi Meulemans, de stripauteur Philip Paquet, de filmmaker Geert van Goethem en de illustrator Klaas Verplancke. Ten slotte was er ruime aandacht voor de subsidiotoekenningen.

Voor elke editie van *vFL-Bulletin* wordt een Vlaams striptekenaar of illustrator uitgenodigd om de illustraties te verzorgen. In 2007 werden de nummers geïllustreerd door respectievelijk de stripauteurs Stedho en Philip Paquet.

Andere publicaties waren het jaarverslag 2006, de talloze brochures en auteursmappen voor de buitenlandwerking van het vFL (zie 4.6.), en de samen met het NLPVF uitgegeven *Nieuwsbrief Letteren* en *10 Books from Holland and Flanders* (zie 4.6.4. en 4.6.5.).

4.5.2. Persberichten

Het vFL stuurt regelmatig persberichten om media-aandacht te vestigen op subsidiotoekenningen, bijzondere manifestaties en acties in het buitenland. In 2007 was er pers aandacht voor o.m. de vFL-aanwezigheid in Frankfurt, de partnership met Lyrikline, het optreden van Tom Lanoye in Frankfurt, opgemerkte vertalingen van Vlaamse auteurs in het buitenland, de werkbeurzen voor stripauteurs, de resultaten van de lezersenquête van literaire tijdschriften, de illustratoren tentoonstelling in Antwerpen en de oprichting en het eisenpakket van het Boekenoverleg.

Overzicht persberichten

24/1	vFL kent 60.000 euro toe aan vertaling klassieke Japanse roman
29/1	vFL maakt Angoulême warm voor Vlaamse stripauteurs
31/1	Découvrez la littérature néerlandophone en version originale et traduite à la Foire du Livre Bruxelles
5/2	Lezer literaire tijdschriften is 48 jaar, man en geïnteresseerd in cultuur
5/2	Samenvatting lezersenquête literaire tijdschriften
8/3	vFL richt parlement voor boekensector op
19/4	Vlaamse auteurs oogsten vertalingen op internationale beurzen
23/4	vFL maakt Vlaamse auteurs en illustratoren zichtbaar in het buitenland
26/4	vFL-werkbeurzen voor 102 literaire auteurs
27/4	vFL maakt uitgevers in Bologna warm voor Vlaamse kinder- en jeugdliteratuur
2/5	vFL steunt 16 talentvolle stripauteurs
8/5	Miriam Van hee wint Europese poëzieprijs en oogst lof bij Engelse Poetry Book Society
14/5	Buitenlandbeleid vFL werpt vruchten af in Frankrijk
21/5	vFL zet historische poëzieopnames online
6/6	Het boek verdient een plaats in het regeerakkoord
5/7	vFL start nieuwe subsidieregeling voor culturele biografieën
19/7	Stimuleringsbeurzen voor 16 debuterende literaire auteurs
15/8	<i>Buiten de lijntjes</i> in Antwerpen
2/10	Lanoye breekt door in Duitsland
12/10	Vlaamse auteurs zichtbaarder in Wereldboekenberg
30/10	Tijdschriftendag Boekenbeurs
7/11	Taalunie Toneelschrijfprijs 2007

4.5.3. Website

De vFL-website die sinds 2002 operationeel is, werd regelmatig geüpdatet. In 2007 telde de website in totaal 3.276.394 hits. De website werd in 2007 gemiddeld 267 keer per dag bezocht. Het aantal unieke bezoekers van de website bedroeg per maand gemiddeld 2.688. Daarvan bezochten 1.785 de website eenmalig; 903 bezoekers raadpleegden de site meermaals.

Als bron van basisinformatie bleek de website voor heel wat vragenstellers een accurate hulp en duidelijke wegwijzer in de veelheid van regelingen, reglementen, aanvraagformulieren en deadlines. Via de rubriek *Nieuws* werden belangrijke berichten direct onder de aandacht gebracht van de bezoekers. Ook de jaarverslagen en beleidsdocumenten kunnen via de website worden geconsulteerd. Via de website kunnen geïnteresseerden zich inschrijven op het e-zine. Het e-zine en het *VFL-Bulletin* zijn er eveneens raadpleegbaar.

4.6. Buitenland

4.6.1. Auteursfiches

Auteursfiches proza

Ter ondersteuning van de contacten met buitenlandse uitgevers werden in 2007 Engelstalige infomappen samengesteld van vijf titels van Vlaamse auteurs:

- Paul Mennes *Kamermuziek*
- Gie Bogaert *Opklaringen*
- Walter Van den Broeck *De veilingmeester*
- Anne Provoost *In de zon kijken*
- Willem Elsschot *Een ontgoocheling / Tsjip / De leeuwentemmer*

Elke map bevatte een beknopte bio-bibliografie, een synopsis van het betrokken werk, een overzicht van beschikbare vertalingen en de informatie over de receptie in binnen- en buitenland aan de hand van persknipsels. Aanvullend werden fragmentvertalingen aangemaakt. De verspreiding van dit materiaal gebeurde tijdens persoonlijke gesprekken met uitgevers tijdens de London Book Fair en de Frankfurter Buchmesse.

Een fragment uit *De achterblijver* van Yves Petry werd naar het Frans vertaald ter gelegenheid van zijn bezoek aan de Salon du Livre van Québec waar hij een lezing hield. Fragmenten uit Toon Van Mierlo's *Het geluk van jonge vaders* werden in het Hongaars vertaald voor de publicaties in het kader van zijn deelname aan het First Novel Festival in Budapest.

Auteursfiches poëzie

Het vFL promoot de Vlaamse literatuur in het buitenland via de uitbouw van een internationaal netwerk en het verstrekken van deskundige informatie over onze literatuur. Voor poëzie concentreert het zich tevens op de grote internationale poëziefestivals. Via de subsidieregeling Auteursbezoeken tracht het vFL de aanwezigheid van Vlaamse poëzie op de internationale dichterspodia te verhogen. Belangrijkste hulpmiddel bij deze promotie zijn de zogenaamde auteursfiches en fragmentvertalingen: uitgevers en organisatoren krijgen anderstalige brochures over een auteur en/of een titel.

Voor poëzie is de publicatiereeks *Poets from Flanders* opgezet: Engelstalige brochures met een monografisch portret van een dichter en een selectie gedichten in vertaling. Nieuwe Engelstalige fiches in de reeks *Poets from Flanders*: Eva Cox, Karel Van de Woestijne en Paul Van Ostaijen (*Bezette stad*).

Omdat poëzie bij voorkeur in de eigen taal wordt gelezen, lanceerde het vFL de *Poets from Flanders*-reeks ook in het Frans en in het Duits.

Dit jaar werden in de reeks *Lyrik aus Flandern* auteursfiches aangemaakt over Hugo Claus (*Wreed geluk*), Bart Meuleman en Paul Van Ostaijen (*Nagelaten gedichten*).

Daarnaast werd er actief gewerkt met de in voorgaande jaren aangemaakte dichtersfiches: *Poets from Flanders*: Paul Bogaert, Paul De Vree, Stefan Hertmans, Peter Holvoet-Hanssen, Jan Lauwereyns, Bart Meuleman en Leonard Nolens.

Poètes de Flandre: Paul Bogaert, Maurice Gilliams, Peter Holvoet-Hanssen, Roland Jooris, Dirk van Bastelaere en Karel Van de Woestijne.

Lyrik aus Flandern: Paul Bogaert, Luuk Gruwez, Stefan Hertmans, Leonard Nolens, Dirk Van Bastelaere en Miriam Van hee.

Auteursfiches kinder- en jeugdliteratuur en strips

Omdat het vFL voor het eerst actief promotie maakte voor Vlaamse kinder- en jeugdboeken op de rechtenbeurs in Bologna in april 2007, werd een kleurrijke brochure gemaakt als inhaalmanoeuvre, in plaats van afzonderlijke auteursfiches (zie ook 4.6.3.). Voor de Frankfurter Buchmesse werden aanvullend Engelse auteursfiches gemaakt van *Dolores!* van Noëlla Elpers (Van Goor) en *Een raadsel voor Roosje* van André Sollie (Querido). Het lay-outbureau Lemento stak de teksten in een fris kleedje. Een aanzienlijke investering, maar niet onbelangrijk om een nieuw veld onder de aandacht te brengen bij de buitenlandse uitgevers.

De lay-out zal van nu af aan telkens gebruikt worden voor nieuwe fiches, zowel voor kinder- en jeugdliteratuur als voor strips. Twee fiches die al in het Frans bestonden, werden vertaald naar het Engels en in de nieuwe lay-out gegoten: *Het meisje, de jongen, de rivier* van Paul Verrept (De Eenhoorn) en *Soepkinders* van Gerda Dendooven (Querido). Voor strips werden, eveneens voor gebruik in Frankfurt, informatiefiches gemaakt van *My boy* van Olivier Schrauwen (Bries) en *De maagd en de neger* van Judith Vanistendael (Oog & Blik).

Budget: € 6.806,59.

Auteursfiches theater

Het vFL wil de vertaling van originele Nederlandstalige toneelteksten bevorderen. De auteursfiches theater worden daarom verspreid aan zogenaamde ‘beslissers’ in het internationale theaterveld (uitgeverijen, dramaturgen, regisseurs...) om zo de aandacht te vestigen op interessante toneelteksten. De fiches schetsen een portret van de toneel auteur, vermelden die bibliografie van de auteur, een overzicht van de reeds vertaalde toneelteksten, een synopsis van de toneeltekst en een fragmentvertaling. Naar aanleiding van de Frankfurter Buchmesse werden er drie nieuwe fiches aangemaakt.

Josse De Pauw en Peter Van Kraaij *Het kind van de smid*

Rudi Meulemans *Starnberg*

Klaas Tindemans *Bulger*

4.6.2. Buitenlandse prospectie

Angoulême – Festival International de la bande dessinée

Eind januari 2007 ging de buitenlandmedewerker voor strips op prospectie tijdens de 34ste editie van het festival. Met speciaal ontworpen informatiekaartjes (met illustraties van Philip Paquet, Pieter De Poortere, Jeroen Janssen en Conz) en met een kortverhaal van de veelbelovende jonge auteur Brecht Evens als ijsbreker, maakte het vFL het wereldje warm voor de Vlaamse stripauteurs, die in 2009 *invités d’honneur* zijn (zie ook 4.6.7.).

Brecht Evens (*Een boodschap uit de ruimte* en *Vincent*, Oogachtend) ging mee naar Angoulême, net als Linda Torfs, voorzitter van de Adviescommissie strips en trouwe bezoeker van de beurs. Evens ging op pad met zijn kortverhaal *Pinokkio*, dat hij voor de gelegenheid tekende. Torfs kent de internationale stripwereld als geen ander en introduceerde het vFL bij de juiste mensen.

Het feit dat Nix (*Kinky & Cosy*, Le Lombard) en Olivier Schrauwen (*Mon fiston*, Éditions de L'An 2) dit jaar genomineerd waren voor de prestigieuze prijzen van Angoulême, was een mooie aanleiding om het te hebben over de kwaliteit die de Vlaamse striptekenaars brengen. De Franse krant *Libération* wijdde een hele pagina aan Schrauwen in zijn Angoulême-katern en zette een illustratie van Ever Meulen op de cover. En het nog te verschijnen album van Judith Vanistendael (*De maagd en de neger*, Oog en Blik) ging over zowat alle buitenlandse tongen.

Berlijn – Lyriklinetreffen Internationaal poëziefestival Berlijn

Het vFL was in juni aanwezig op de jaarlijkse netwerkmeeting van Lyriklinede, die plaatsvindt in het kader van het Internationaal Poëziefestival. Tom Van de Voorde vertegenwoordigde België en legde contacten met organisatoren van poëziefestivals. Zie ook 4.6.7.

Bologna – Fiera del Libro per Ragazzi

Het vFL maakte van 24 tot 27 april 2007 buitenlandse uitgevers warm voor Vlaamse literatuur op de Fiera del Libro per Ragazzi, de internationale kinderboekenbeurs in Bologna. De buitenlandmedewerker voor kinder- en jeugdliteratuur beschikte over een hoekje in de gemeenschappelijke stand van de Vlaamse uitgevers, en sprak er met een vijftigtal uitgevers uit Duitsland, Frankrijk, Spanje, Italië, Denemarken, Polen, Slovenië, Finland, Zweden, Hongarije, Zwitserland, de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk, Brazilië, Venezuela, Australië, Nieuw-Zeeland, Iran en Israël.

Net zoals dat het geval is bij de presentatie van proza op grote buitenlandse beurzen, krijgen de uitgevers tijdens een gesprekje van een halfuur een selectie van Vlaamse titels voorgesteld. Het vFL maakte daarom een kleurrijke brochure die het Vlaamse kinder- en jeugdlandschap schetst en veel praktische informatie bevat. Acht recente titels worden uitgebreid voorgesteld, gevolgd door een bibliografie van potentiële kaskrakers in het buitenland (zie ook 4.6.3.).

Vooraf *Muis!* (De Eenhoorn) van An Candaele en Kaat Vrancken, *Het Nachtland* (Davidsfonds) van Jan De Leeuw en *Jonkvrouw* (Facet) van Pat van Beirs en Jean-Claude van Rijckeghem konden op heel wat interesse rekenen. Van *Het Nachtland* vertrokken fragmentvertalingen naar acht landen, een service die het vFL biedt om uitgevers een beter beeld te geven van een boek.

Drie jonge illustratrices kregen van het vFL een beurs om de Fiera del Libro per Ragazzi in Bologna te bezoeken. Ann Ingelbeen, Merel Eyckerman en Sabien Clement reisden op kosten van het vFL naar Italië. Ze gingen met hun portfolio langs bij binnen- en buitenlandse uitgeverijen, hadden afspraken met bestaande contacten, werden op dineetjes uitgenodigd, bezochten inspirerende tentoonstellingen, enzovoort. Hun verslag werd op de website van het vFL gezet.

Uit Bologna vloeide de toekenning voort van enkele aanvragen voor vertaal- of prentenboekensubsidie. Zo ontving het Duitse Gerstenberg voor *Jonkvrouw* (Clavis) van Pat van Beirs en Jean-Claude van Rijckeghem een vertaalsubsidie van € 3.360. Het Noorse Centrum Norsk Verlag vertaalde *De passie van de puber* (Davidsfonds) van Frank Adam met een subsidie van € 1.300. *Reus* en *Nopjes* (De Eenhoorn) van Klaas Verplancke werden beide uitgegeven door het Italiaanse Zoolibri met twee keer € 1.000 subsidie. Het Spaanse Barbara Fiore ontving een prentenboekensubsidie van € 1.400 voor *Een miljoen vlinders* (De Eenhoorn) van Carll Cneut en Edward van de Vendel. Ook het Sloveense Narava geeft dat boek uit met € 1.400 subsidie. Budget: € 4.273,02.

Budapest – Budapest Book Fair

De *Budapest Book Fair* en de Hongaarse uitgevers werden opnieuw bezocht. Nieuwe contacten werden gelegd. Toon Van Mierlo was te gast op het European First Novel Festival dat plaatsvindt in het kader van de boekenbeurs. De feestelijke opening van de boekenbeurs vond plaats in het literaire museum. Op die prestigieuze locatie in het centrum was op dat moment ook de illustratorentoonstelling *Buiten de lijntjes gekleurd* te zien. Een mooie gelegenheid om de Vlaamse illustratoren te tonen aan een publiek van Hongaarse en internationale auteurs en uitgevers (zie ook 4.6.7.).

Frankfurt – Frankfurter Buchmesse

Het vFL was voor de vierde keer op rij aanwezig op de belangrijkste rechtenbeurs ter wereld: de *Frankfurter Buchmesse*. Met een mooi ogende, grote stand en met vijf medewerkers. Het doel was andermaal om literaire titels uit Vlaanderen onder de aandacht te brengen, nieuwe uitgevers te leren kennen, contacten te onderhouden en informatie te verschaffen over subsidies voor buitenlandse uitgevers.

Els Aerts, de buitenlandmedewerker kinder- en jeugdliteratuur en strips, had in Frankfurt gesprekken met 44 buitenlandse uitgevers, en stuurde nadien meer dan 70 boeken op waar ze interesse voor toonden. In totaal presenteerde het vFL zo'n veertig titels van Vlaamse auteurs en illustratoren aan internationale kinder- en jeugdboekenuitgevers. *Dolores!* (Van Goor) van Noëlla Elpers en *Een raadsel voor Roosje* (Querido) van André Sollie werden met nieuwe informatiefiches extra in de aandacht gebracht. Tijdens de beurs mocht Do Van Ranst de Deutscher Jugendliteraturpreis in ontvangst nemen voor de Duitse vertaling van *Mijn vader zegt dat wij levens reddden* (Davidsfonds). Dat zorgde voor veel felicitaties en extra aandacht voor het bekroonde boek op de vFL-stand, de dagen nadien. Er was ook opvallend veel interesse voor Bart Moeyaerts *Broere* (Querido) en *De baas van alles* (Manteau), Jan De Leeuws *Het Nachland* (Davidsfonds), Kaat Vranckens en An Candaes *Muis!* (De Eenhoorn) en Klaas Verplanckes en Henri Van Daeles *Reinaart de vos. De felle met de rode baard* (Manteau). Tom Van de Voorde had gesprekken met diverse uitgevers van poëzie en van literaire tijdschriften. Hij praatte er onder meer over het werk van Hugo Claus (*Wreed geluk*), Paul Van Ostaijen (*Nagelaten gedichten*) en Karel Van de Woestijne. Lara Rogiers en Greet Ramael brachten respectievelijk Vlaamse toneel- en proza-auteurs onder de aandacht van buitenlandse uitgevers.

Zie ook 4.6.1.

Londen – *London Book Fair*

De London Book Fair is, na de Frankfurter Buchmesse, de belangrijkste rechtenbeurs in Europa. Contracten worden er afgesloten, nieuwe titels opgepikt. Het vFL was voor de vierde keer op rij aanwezig en bemande er één van de meer dan zeshonderd tafeltjes in het rechtencentrum van Earl's Court.

Ook de buitenlandmedewerker kinder- en jeugdliteratuur en strips ging voor het eerst mee naar Londen. Omdat de beurs zo dicht bij Bologna valt, werden slechts enkele afspraken met uitgevers op voorhand gemaakt. Het bezoek werd vooral aangegrepen om een zicht te krijgen op de Engelstalige kinder- en jeugduitgevers, die vaak enkel deze beurs aandoen.

Parijs – *Salon du Livre*

Het vFL was in maart aanwezig op het Parijse Salon du Livre. Lara Rogiers en Tom Van de Voorde deden er prospectie en legden er contacten met respectievelijk theateruitgevers en poëzie-uitgevers.

Parijs – *Marché de la Poésie*

In juni was het vFL present op de jaarlijkse poëziemarkt in Parijs, waar zowat elke Franse poëzie-uitgever een stand heeft. Er werden contacten gelegd met Franse poëzie-uitgevers, literaire tijdschriften en literatuurhuizen.

Rotterdam – *Poetry International*

Het vFL was in juni aanwezig op de jaarlijkse netwerkmeeting van Poetry International Web (zie 4.6.7.), die plaatsvond op *Poetry International* in Rotterdam. Het maakte van de gelegenheid gebruik om contacten te leggen met vertalers en buitenlandse uitgevers die te gast waren op *Poetry International*.

Overige prospectie

Uitgevers worden ook op hun kantoor opgezocht, los van de rechtenbeurzen. In januari werd een bezoek gebracht aan de Berlijnse uitgevers, in december aan de uitgevers in Londen. Er werd gesproken over vertalingen van fictie in voorbereiding en de plannen voor de promotie, nieuwe interessante titels en de opinie van de uitgever over eerder toegestuurde fragmentvertalingen van boeken.

4.6.3. Folder Bologna

In april 2007 ging de buitenlandmedewerker voor kinder- en jeugdliteratuur voor het eerst naar de internationale rechtenbeurs in Bologna. Omdat dat meteen ook de eerste keer was dat het vFL actief promotie maakte voor Vlaamse kinder- en jeugdboeken, werd een kleurrijke, Engelstalige brochure gemaakt met een selectie uit de productie van jeugdromans van de vorige jaren.

Die brochure ging verder dan het bundelen van auteursfiches. Er staat een inleidend artikel in van Annemie Leysen, die het Vlaamse kinder- en jeugdlandschap schetst, de brochure bevat ook veel praktische informatie over het vFL en de uitgevers van

Vlaamse kinder- en jeugdauteurs en illustratoren, acht recente titels worden uitgebreid voorgesteld, en er staat een volledige bibliografie in van de meest vertaalde auteurs en illustratoren: Bart Moeyaert, Anne Provoost, Carll Cneut en Ingrid Godon.

De acht titels die worden voorgesteld, werden in samenspraak met de Adviescommissie kinder- en jeugdliteratuur gekozen. Het gaat om:

Muis! van Kaat Vrancken en An Candaele, De Eenhoorn

Vos en Haas van Sylvia Vanden Heede, Lannoo

Jonkvrouw van Pat Van Beirs en Jean-Claude Van Rijckeghem, Clavis

Mijn vader zegt dat wij levens redden van Do van Ranst, Davidsfonds

Het Nachtland van Jan De Leeuw, Davidsfonds

Met huid en haar van Marita De Sterck, Querido

Wij, twee jongens van Aline Sax, Clavis

Reinaard de vos. De felle met de rode baard van Henri van Daele en Klaas Verplancke, Manteau

De folder werd na Bologna ook nog in Frankfurt gebruikt, en bij de bezoeken aan verschillende landen in het kader van de illustratorentoonstelling *Buiten de lijntjes gekleurd*.

4.6.4. 10 Books from Holland and Flanders

Het Engelstalige *10 Books from Holland and Flanders* komt tot stand in samenwerking met het NLPVF. Er verschijnt een voorjaars- en najaarseditie. Het wordt verspreid onder buitenlandse uitgevers en redacteurs. Het doel is hen te informeren over recent verschenen prozaititels van Nederlandse en Vlaamse auteurs, interessant voor een buitenlands publiek. De in 2007 opgenomen Vlaamse titels waren:

- Yves Petry *De achterblijver*

- Tom Lanoye *Het derde huwelijk*

- Dimitri Verhulst *Mevrouw Verona daalt de heuvel af*

- Walter Van den Broeck *De veilingmeester*

- Anne Provoost *In de zon kijken*

- Gie Bogaert *Opklaringen*

4.6.5. Nieuwsbrief Letteren

De Nederlandstalige *Nieuwsbrief Letteren*, gecoördineerd door het NLPVF, wordt wereldwijd verstuurd naar vertalers, pers en docenten Nederlands in het buitenland en informeert over de actualiteit in de literaire wereld in beide landen: recent verschenen vertalingen van Nederlandstalig werk, bekroningen en literaire prijswinnaars, persecho's over vertaald literair werk, Vlaamse en Nederlandse auteurs in het buitenland, de nieuwe literaire oogst... Het VFL bezorgt het nieuws uit Vlaanderen.

4.6.6. Vertaalprijzen

Het vFL bekroont in samenwerking met het NLPVF tweejaarlijks vertalingen naar het Duits, Engels en Frans van een Nederlandstalig literair werk.

Else Otten Preis

Bekroont een vertaling in het Duits (volgende jurering in 2008).

Vondel Translation Prize

Bekroont een vertaling in het Engels.

Laureate: Susan Massotty voor de vertaling van *Spijkerschrift* van Kader Abdolah.

De jury bestond uit de Engelse literatuurcriticus Paul Binding en de vertalers Nederlands-Engels en ex-winnaars van de Vondel Translation Prize Ina Rilke en Diane Webb.

Er is een bedrag van £ 2.000 aan verbonden.

Prix des Phares du Nord

Bekroont een vertaling in het Frans (jurering in 2007, uitreiking in januari 2008).

Laureate: Annie Kroon voor de vertaling van *De groten der aarde of Bentinck tegen Bentinck* van Hella S. Haasse.

De jury bestond uit Margot Dijkgraaf, Camille Mortagne en Philippe Noble, d.i. de winnaar uit 2005.

Aan de prijs is een bedrag van € 5.000 verbonden.

4.6.7. Buitenlandprojecten met extra ICB-budget

Het vFL ontving in november 2006 de opdracht van minister Anciaux om in te staan voor de voorbereiding en realisatie van de promotie van de Vlaamse letteren in het buitenland. Concreet gaat het om de aanwezigheid op toonaangevende buitenlandse beurzen en het tegemoetkomen in de reiskosten van Vlaamse auteurs die in het buitenland uitgenodigd zijn. Enkele projecten werden uitgewerkt en samen met het Agentschap Kunsten vastgelegd.

De illustratorentoonstelling werd uitgebreid met enkele extra panelen en bij de vernissages op de verschillende locaties waren steeds enkele Vlaamse illustratoren aanwezig. Het gastland-zijn op de internationale stripbeurs in Angoulême in januari 2009 werd voorbereid met een werkbezoek. De stand op de Frankfurter Buchmesse werd uitgebreid en er werden nieuwe informatiepanelen gemaakt. In Bologna werd een grotere ruimte ingehuurd op de collectieve stand van de Vlaamse uitgevers. De internationale boekenbeurs in Thessaloniki werd voor het eerst bezocht met het oog op prospectie van prozaprojecten.

Budget: € 64.000.

Buiten de lijntjes gekleurd

De tentoonstelling *Buiten de lijntjes gekleurd* / *Colouring Outside the Lines*, met werk van 17 illustratoren, reisde verder Europa rond. In 2006 deed ze al Leuven, Bologna (Italië), Saarbrücken (Duitsland), Rotterdam (Nederland), Mechelen en Namen aan. In 2007 stond ze achtereenvolgens in München (Duitsland), Barreiro (Portugal), Boedapest (Hongarije), Keulen (Duitsland), Antwerpen en Cambridge (Verenigd Koninkrijk). In 2008 reist ze nog naar Parijs (Frankrijk), Göteborg (Zweden) en Sarmede (Italië).

München

In München was de tentoonstelling van 8 november 2006 tot 12 januari 2007 te zien in de Internationale Jugendbibliothek (IJB), met zo'n half miljoen kinderboeken in de originele taal (meer dan 130 verschillende) onder dak. Op haar laatste dag in Duitsland werd de tentoonstelling feestelijk afgesloten met een finissage. In een panelgesprek discussieerden Sofie Van Sande, uitgeefster bij Lannoo, Iris Van Germeersch van de kinderboekhandel i-boeks, en de illustratoren Ingrid Godon, Isabelle Vandenabeele en Pieter Gaudesaboos over 'Hoe kwaliteit en succes combineren'. Vanessa Joosen, voorzitter van de Adviescommissie kinder- en jeugdliteratuur, leidde alles in goede banen. Godon, Vandenabeele en Gaudesaboos gaven tijdens hun bezoek in München ook een reeks workshops aan Duitse schoolkinderen. Een verslag en foto's werden op de website gezet.

Barreiro

Van 13 januari 2007 tot 2 april 2006 stond *Buiten de lijntjes gekleurd* in Barreiro, een stadje in de buurt van Lissabon, waar de gerenommeerde illustratorenwedstrijd *Ilustrartre* gecoördineerd wordt. Organisator Eduardo Filipe wil er graag de 'Portugese stad van de illustratie' van maken. Kristien Aertssen, An Candaele en Carl Cneut (van wie boeken in het Portugees vertaald zijn) en Marita Vermeulen, auteur van het boek *Buiten de lijntjes gekleurd*, reisden begin februari mee met het VFL naar Lissabon om de tentoonstelling er voor te stellen. De illustratoren leidden elk een workshop voor studenten en zaten samen met Marita Vermeulen in een panelgesprek. Foto's en Vermeulens verslag werden ook op de VFL-website gezet.

Boedapest

De tentoonstelling stond van 9 tot 17 april 2007 in het prachtige literatuurmuseum in Boedapest, tijdens de grootste boekenbeurs van Hongarije. De illustratoren Klaas Verplancke en Gerda Dendooven reisden enkele dagen mee. Zij gaven een workshop voor kinderen van de muziekschool, zaten in een debat met Hongaarse collega's en spraken met heel wat plaatselijke uitgevers. Ook hun verslag verscheen op de website.

Keulen

Van 23 april tot 28 mei verbleef *Buiten de lijntjes gekleurd* in het Altes Pfandhaus in Keulen. Daar fleurde ze de kinderboekenweken op, die in het teken van België stonden. Aan het programma namen een heleboel Vlaamse auteurs deel met steun

van het vFL: Jan De Leeuw, Heide Boonen, Kaat Vrancken, Els Beerten, Gerda Van Erkel, Jeroen Van Haele en Aline Sax ontvingen een travel grant.

Antwerpen

De tentoonstelling was ook in Antwerpen te zien, in de KBC-toren, van 16 augustus tot 4 september. Op 14 augustus vond een vooropening plaats voor de illustratoren en hun uitgevers, waarna bij een gezellig etentje wat praktische zaken over de tentoonstelling op een rij werden gezet. Bezoekers konden *Buiten de lijntjes gekleurd* gratis bewonderen tijdens de openingsuren van de bank en tijdens de Cultuurmarkt op zondag 26 augustus. Tijdens die dag veranderde de Boerentoren even in een Boekentoren. De vele bezoekers waren onder de indruk waren van zoveel talent van eigen bodem.

Cambridge

De laatste halte van 2007 was Cambridge, waar *Buiten de lijntjes gekleurd* in een indrukwekkende universteitshal stond, van 1 tot 30 november. De illustratoren Tom Schamp en Sabien Clement werden naar aanleiding van de tentoonstelling uitgenodigd om te spreken op het jaarlijkse IBBY-congres in Roehampton, in Londen, op 10 november. Het thema: 'What do you see? International perspective on illustration'. Marita Vermeulen, Pieter Gaudesaboos en Isabelle Vandenabeele reisden mee voor de officiële opening in Cambridge op 17 november. Die dag was meteen ook een daglang symposium over illustratie. Vermeulen, Gaudesaboos en Vandenabeele gaven er een lezing voor een internationaal publiek van academici, studenten, uitgevers en andere professionelen. De verslagen van deze twee geslaagde evenementen werden op de vFL-website gezet. De organisatie liet nadien nog weten dat de expo het grootste aantal bezoekers uit hun geschiedenis had aangetrokken.

Voor een overzicht van de auteursbezoeken in het kader van *Buiten de lijntjes gekleurd*, zie 1.8.3.

Het vFL wil met de illustratoren tentoonstelling de Vlaamse illustratoren mee op de wereldkaart zetten door hen te tonen aan professionelen uit de prentenboekenwereld, zoals uitgevers, critici, onderzoekers en docenten. De tentoonstelling is ook een mooie gelegenheid voor de buitenlandmedewerker Kinder- en jeugdliteratuur om een netwerk op te bouwen in de verschillende landen, waar ze telkens op cruciale literatuurplekken stond.

Door mee te reizen met de expo, telkens samen met enkele illustratoren, en boeiende evenementen te organiseren, kwamen de interessante contacten vanzelf. Zowel Duitse, Portugese, Hongaarse als Engelse uitgevers werden na de tentoonstelling al opnieuw gezien tijdens de rechtenbeurzen in Bologna en/of Frankfurt. Hier en daar kwam er zelfs al een concreet vertaaldossier uit, zoals bij de Hongaarse versie van *Een miljoen vlinders* (De Eenhoorn) van Carll Cneut, een project van General Press, of de Duitse vertaling van *Lara en Rebecca* van Kathleen Vereecken bij Cecilie Dressler, waarvan de uitgeefster in München aanwezig was.

Het bijbehorende boek *Buiten de lijntjes gekleurd – Uitgelezen Vlaamse illustratoren in de kijker* werd te koop aangeboden tijdens de Cultuurmarkt en de andere dagen van de tentoonstelling in de KB-toren in Antwerpen. Naar de andere locaties ging telkens een pakketje Engelstalige catalogi mee. Daarnaast werd die Engelse versie vooral gebruikt als promotiemateriaal. Het boek is een staalkaart, een soort handleiding van hoe je de Vlaamse illustratoren moet ‘lezen’, en vormt voor buitenlandse uitgevers dan ook een ideale manier om hen beter te leren kennen.

Omdat de tentoonstelling al in 2006 werd opgestart, werd besloten ze uit te breiden en te updaten. Dat gebeurde door het toevoegen van enkele nieuwe vertaalde titels in de meereizende bibliotheek, en door de aanmaak van zes grote panelen van 1 op 2 meter, die de tentoonstelling meteen ook aantrekkelijker maakten voor grotere ruimten.

Er werd tevens aan prospectie gedaan in Zweden, tijdens het grote Astrid Lindgren-congres. Daar werd duidelijk dat de tentoonstelling beter in Göteborg staat tijdens de jaarlijkse boekenbeurs daar, dan in Stockholm.

Om de illustratoren en andere geïnteresseerden op de hoogte te houden, werd de nieuwsbrief *Buiten de lijntjes gekleurd* in het leven geroepen, die drie keer verscheen. De nieuwsbrief bundelt nieuwtjes en verslagen over de tentoonstelling en de bezochte en te bezoeken locaties, samen met algemener nieuws over Vlaamse kinderen en jeugdliteratuur in het buitenland, en dan vooral de rol die het vFL daarin speelt.

Budget: € 25.913,68.

Angoulême 2009

Het vFL plant in 2009 een prominente Vlaamse aanwezigheid op de beurs van Angoulême, het grootste stripfestival van Europa. In 2007 werd al twee keer gesproken met artistiek directeur Benoît Mouchart. Hij is enthousiast over de dynamische manier waarop het vFL het project wil aanpakken en staat achter de benaming *invité d'honneur*. Het wordt een combinatie van een grote stand tussen alle internationale uitgevers, een tentoonstelling van de nieuwe generatie en allerlei happenings in de stad. De rode draad wordt ‘Tour de Flandre’ of ‘Vlaanderen wielrennerland’.

Eind januari 2007 ging de buitenlandmedewerker voor strips op prospectie tijdens de 34ste editie van het festival van Angoulême, samen met Linda Torfs, voorzitter van de Adviescommissie voor strips, en Brecht Evens, een jonge, veelbelovende auteur.

Met speciaal ontworpen informatiekaartjes (met illustraties van Philip Paquet, Pieter De Poortere, Jeroen Janssen en Conz) en met een kortverhaal van Evens als ijsbreker maakte het vFL het wereldje warm voor de Vlaamse stripauteurs. (Zie ook 4.6.2.).

Er werd samengezeten met de Vlaamse uitgevers van strips, waarbij iedereen liet weten mee te willen werken aan een gezamenlijke stand in 2009. Met een groepje stripauteurs werd twee keer gebrainstormd, waaruit een concreet plan voor een tentoonstelling en allerlei randactiviteiten ontstond.

De stripauteur Philip Paquet beschilderde een doek van 2 op 2 meter om de Vlaamse aanwezigheid in 2009 al aan te kondigen. Het doek was te zien op de stand van het vFL in Frankfurt, tijdens de boekenbeurs in Antwerpen en tijdens Strip Turnhout in december.

Voor de stripdocumentaire, die zal getoond worden in Angoulême 2009 en die ook op de tentoonstelling te zien zal zijn, ging het vFL in 2007 in zee met de/het ensemble. Bij de voorbereiding betrok het vFL enkele documentaire- en filmmakers, die de jonge filmmakers van de/het ensemble mee op weg hielpen.

Budget: € 10.196,43.

Foire du livre Bruxelles

In opdracht van het vFL presenteerde boekhandel Passa Porta op de Espace Européenne een selectie van Nederlandstalige literatuur, ook in vertaling. Er werd bijgedragen aan de kosten van stand(materiaal), vervoer, aankoopkosten vertalingen...
Budget: € 906.

Extra vakbeurzen

Naast de grote vakbeurzen (Frankfurt, Londen, Bologna) prospecteert het vFL ook kleinere beurzen in Europa om te onderzoeken of er nieuwe markten voor vertaling kunnen geopend worden en relevante uitgeverhuizen aan de infolijst kunnen toegevoegd worden.

Voor 2007 is gekozen voor de *Thessaloniki Book Fair* (in samenwerking met Literature Across Frontiers en aansluitend bij het gastlandschap van Nederland), die half mei plaatsvond.

Budget: € 2.706.

Extra presentatie Frankfurt

Op de editie 2007 werd het werkterrein actief uitgebreid met graphic novels, theaterteksten en jeugdliteratuur. Hiervoor werd extra ruimte, decoratiemateriaal en nieuw drukwerk voorzien.

Budget: € 9.813.

Poetry International Web

Omdat poëzie meer en meer een zaak van kleine uitgevers wordt die hun boeken vaak moeizaam gedistribueerd krijgen, is het internet de laatste jaren een belangrijk instrument geworden om poëzie internationaal bereikbaar te maken. Dé autoriteit inzake internationale poëzie en internet is www.poetryinternational.org. Deze digitale atlas van de wereldpoëzie is een initiatief van het Rotterdamse internationale poëziefestival, in samenwerking met een twintigtal partnerlanden. Elk deelnemend land presenteert om het kwartaal een aantal dichters in de originele taal en het Engels. Tot de deelnemende partners behoren niet alleen landen met een eeuwenoude poëzietraditie als Italië, Frankrijk en China, maar ook landen waarvan de poëzie minder bekendheid geniet, zoals Zimbabwe, Israël en Oekraïne.

Het vFL ging in 2005 een partnerschap aan met The Poetry International Web Foundation (PIW) en lanceerde in oktober 2005 de Belgische domeinnaam <http://belgium.poetryinternational.org>. In afwachting van een Franstalig copartnerschap belicht deze website voorlopig enkel Vlaamse dichters. Inmiddels staan meer dan 25 Vlaamse dichters op de website.

In 2007 werden volgende dichters toegevoegd aan piw: Benno Barnard, Eva Cox, Jos De Haes, Hugues C. Pernath, Paul Snoek, Stefaan Van den Breemt en Karel van de Woestijne.

Lyrikline

Het vFL is sinds 2006 Belgische partner van Lyrikline, een van de beste en meest bezochte internationale poëziewebsites ter wereld. Op Lyrikline kunnen voordrachten van 20ste-eeuwse dichters worden beluisterd. De site heeft ook de ambitie om elk opgenomen gedicht in zoveel mogelijk talen aan te bieden. Niet zonder succes, want de website bevat meer dan 400 dichters met 4000 gedichten geschreven en/of vertaald in meer dan 40 talen. Lyrikline heeft jaarlijks meer dan een half miljoen bezoekers uit alle hoeken van de wereld.

Het vFL plaatste in 2007 geluidsopnames van 75 gedichten van 12 Vlaamse dichters op Lyrikline: 6 klassieke dichters, Gaston Burssens, Jos De Haes, Richard Minne, Hugues C. Pernath, Paul Snoek en Eddy Van Vliet, en 6 hedendaagse dichters, Benno Barnard, Charles Ducal, Peter Holvoet Hanssen, Roland Jooris, Stefaan van den Breemt en Peter Verhelst. De dichters lezen zelf hun werk voor. Van hun gedichten plaatste het vFL ook meer dan 200 vertalingen in 13 talen op de website.

Voor de klassieke dichters dook het vFL in het vRT-geluidsarchief. Het vond een schat aan literair-historisch belangrijk materiaal: unieke opnames waarop monumenten uit onze poëziegeschiedenis hun gedichten voorlezen. De openbare omroep gaf de toestemming om dit bijzonder waardevol materiaal te gebruiken voor Lyrikline. Voor de hedendaagse dichters maakte het vFL zelf nieuwe opnames. Daarnaast werd ook het aantal bestaande vertalingen geïnventariseerd van de ingesproken gedichten.

Sinds 2007 kunnen poëziefhebbers onze dichters lezen in Bulgaarse, Duitse, Engelse, Finse, Franse, Hongaarse, Italiaanse, Poolse, Roemeense, Sloveense, Spaanse, Tsjechische en/of Zweedse vertaling, terwijl de dichtersstem in het Nederlands weerklinkt. Zo staat 'De Moeder', een van de bekendste gedichten van Hugo Claus, in dertien talen te lezen op de site.

Zie ook 4.1.1.

Auteursbezoeken

In overleg met het IVA Kunsten werden vier reisbeurzen toegekend voor werkbezoeken met het accent op presentatie en onderzoek.

Naam	Bestemming	Bedrag
Marita De Sterck	Zuid-Afrika	€ 1.799
Marianne Van Kerkhoven	Australië	€ 1.137
Hugo Bousset	Zuid-Afrika	€ 900
Bart Vonck	Spanje	€ 287

4.6.8. Interculturele dialoog: het BIBALEX-project

De Europese culturele organisatie Literature Across Frontiers (LAF) zette een project op met als doel een culturele brug te slaan tussen het Westen en het Midden-Oosten en vertalingen naar het Arabisch van boeken uit Europa te bevorderen. Hiertoe werden literatuurfondsen en overheden uit Europese landen gevraagd een pakket boeken van hun auteurs in Engelse of Franse vertaling naar de nieuwe bibliotheek van Alexandrië (Egypte) te sturen, die in 2001 openging.

Het vFL, dat regelmatig samenwerkt met LAF, stuurde een pakket vertaalde Vlaamse boeken dat bestond uit elf proza-, zes poëzie- en zeven kinder- en jeugdtitels.

4.7. Het vFL als aanspreekpunt Letteren

De letterensector is een dynamisch veld waar voortdurend nieuwe deelnemers met vragen en behoeften opduiken. Omdat er in Vlaanderen geen steunpunt Letteren is, ontvangt het Fondssecretariaat dagelijks administratieve, fiscale, juridische en praktische vragen met betrekking tot het brede domein van het uitgeven van boeken. Binnen de tijdsmogelijkheden, de beschikbare competenties en informatiebronnen worden deze vragen beantwoord of, waar gepast, gericht doorverwezen naar de juiste instanties en organisaties. Het Kunstenloket, het Steunpunt Literair Vertalen en het vAV-secretariaat zijn daarbij belangrijke dienstverleners.

Deze dienstbaarheid versterkt het professionele profiel van het vFL, toont de servicegerichtheid én is een noodzakelijk antwoord op vragen in het literaire veld. Een bundeling van FAQ's is een project voor de toekomst.

Het vFL en zijn medewerkers hechten veel belang aan bereikbaarheid en aan toelichting en openheid over het gevoerde beleid. De aanwezigheid bij veel literaire manifestaties en bijeenkomsten bevordert de directe aanspreekbaarheid en het permanente contact met de literaire sector zonder dat de objectiviteit in de werking in het gedrang komt.

5. Samenwerking

5.1. Vlaamse overheid

5.1.1. Afstemming, overleg en directe contacten

Het vFL heeft de eigen werkwijzen en regelingen maximaal afgestemd op de basisfilosofie en uitgangsprincipes van het Kunstendecreet, dat sinds 2006 van toepassing is. Net zoals het Vlaams Audiovisueel Fonds (vAF) valt het vFL als autonome instelling niet rechtstreeks onder het Kunstendecreet.

Op 19 april werd het jaarverslag 2006 voorgesteld aan de commissie cultuur van het Vlaams Parlement, door de werking en de realisaties te toetsen aan de operationele doelen zoals ze in de beheersovereenkomst zijn opgenomen. De toelichting bij de projecten werd gelinkt aan de nieuwe behoeften en ontwikkelingen die zich aandienen in de literaire sector en hoe het vFL daarop tracht in te spelen (representatieve en professionele auteursvereniging, digitalisering, oeuvres van Vlaamse auteurs, communicatie, canondiscussie, illustratorentoonstelling...).

Informatieve vragen waren er o.a. over het continueringprincipe bij werkbeurzen, de beoordelingscriteria voor vertaalsubsidies en promotie in het buitenland, het uit te tekenen non-fictiebeleid, de enquête bij lezers van literaire tijdschriften, en actuele ontwikkelingen ten aanzien van buitenlandbeleid.

Visies en standpunten werden uitgewisseld over aspecten als transparantie van de besluitvorming, de graad van formalisering en overreglementering, de moeilijke positie van de Vlaamse vertalers, de actuele rol van de literaire tijdschriften; de versnippering van middelen voor het buitenlandbeleid, kwaliteitsscreening van vertalingen; het principe van 'tijd kopen' bij de werkbeurzen auteurs, marktcorrectie of marktondersteuning bij vertaalsubsidies en presentatie van Vlaamse auteurs in het buitenland.

De aanwezige commissieleden waren positief over de helderheid, openheid, informatieve waarde en leesbaarheid van het jaarverslag. De kwaliteit van het gepresteerde werk en de manier waarop de sector zich mede onder impuls van het vFL heeft georganiseerd, werden geprezen.

De samenwerking met de minister en het Kabinet Cultuur verliep constructief en was vooral intensief in de periodes van de begrotingsvoorbereiding en -controle. In de driemaandelijkse overlegvergaderingen met de adviseur-letteren werden lopende dossiers besproken en nieuwe denkpistes wederzijds getoetst. Voor de ontwikkeling van een oeuvrebeurs voor oudere auteurs en een pensioenregeling werd voorbereidend studiewerk verricht. De vFL-directeur zal aan de verdere uitwerking meewerken.

Met het Agentschap Kunsten & Erfgoed waren er drie overlegvergaderingen over concrete aanvraagdossiers voor buitenlandse reisbeurzen, productiesubsidies, literaire manifestaties en tijdschriften.

Het vFL communiceerde systematisch aan zijn buitenlandse contacten (uitgevers, vertalers en Fondsen) de verruiming van de residentiewerking van de Vlaamse

gemeenschap om naast het Vertalershuis in Leuven ook een schrijfplek aan te bieden in Vollezele. De feitelijke uitvoering van de residentiewerking gebeurt door Het beschrijf in opdracht van het Agentschap K&E.

De begrotingsbesprekingen 2008 en de begrotingscontroles 2007 met de Afdeling Budgettering, boden het vFL de gelegenheid om zijn eigenheid en specifieke werking toe te lichten.

5.1.2. Het vFL en de beleidsnota *Letteren- en Publicatiebeleid*

Het beleidskader voor het vFL wordt gevormd door het oprichtingsdecreet van 30 maart 1999, het herzieningsdecreet van 30 april 2004, het hoofdstuk 'Letteren- en publicatiebeleid' in de beleidsnota Cultuur 2004-2009, de beheersovereenkomst 2006-2010 en het onderdeel Letteren in de beleidsbrief cultuur – beleidsprioriteiten 2006-2007. Het vFL vertaalt deze in concrete regelingen en reglementen, zet projecten op, ondersteunt projecten binnen de vastgelegde doelstellingen, neemt initiatieven tot overleg, samenwerking en taakafbakening.

Literaire genres steunen

De opdracht van het vFL om proza en poëzie, theater en literair essay, kinder- en jeugdliteratuur, de grafische roman en literaire non-fictie te steunen wordt vertaald in concrete subsidieregelingen die directe steun verlenen aan auteurs, vertalers, illustratoren en stripauteurs. In 2007 bedroeg die directe steun meer dan 1,1 miljoen euro. Indirecte steun is er door de subsidies aan literaire tijdschriften, productiesubsidies aan binnen- en buitenlandse uitgevers, vertaalsubsidies, financiële steun aan literaire manifestaties en organisaties. Inzake administratieve thema's worden auteurs en vertalers geholpen door informatieverzorging op het vlak van juridische en administratieve aspecten, sociaal statuut, fiscaliteit; doorverwijzing naar de juiste loketten; signalement van letterenthema's naar overheden en organisaties.

Literaire tijdschriften, literaire podia en andere literaire organisaties en manifestaties worden financieel gesteund door aangepaste subsidieregelingen en impulsen vanuit het vFL naar professionalisering en synergie.

Buitenland- en stripbeleid

Een afzonderlijke Adviescommissie concipieert mee het beleid en adviseert over de aanvragen voor ondersteuning van stripauteurs, -uitgeverijen, -tijdschriften en -manifestaties. Voor beginnende stripauteurs werd een mentoraatsregeling uitgewerkt om hen te ondersteunen bij de uitwerking van hun eerste boekpublicatie. De presentatie van Vlaamse stripauteurs op de internationale stripbeurs van Angoulême in januari 2009 wordt voorbereid.

Het vFL heeft de gestructureerde en proactieve aanpak van een vertalingenbeleid voor proza uit Vlaanderen verder uitgebouwd. Door netwerking op vakbeurzen en bij buitenlandse uitgevers worden concrete titels voor vertaling voorgesteld. Voor poëzie worden de inspanningen voor vertalingen en Vlaamse dichters op buitenlandse podia

toegespitst op literaire tijdschriften, prestigieuze literaire festivals en actieve poëzie-uitgevers. Bestaande contacten met buitenlandse uitgevers van theaterteksten werden onderhouden.

De illustratorentoonstelling reisde verder door Europa en bood aan professionelen uit de uitgevers- en mediawereld de mogelijkheid om kennis te maken met het veelzijdige illustratietalent uit Vlaanderen. Illustratoren demonstreerden hun werkwijze aan studenten en uitgevers in workshops en colloquia.

De stafmedewerker buitenland voor kinder- en jeugdliteratuur en strips bouwde de contacten met de Vlaamse kinderboekuitgevers verder uit, ontwikkelde een uitgebreide presentatiebrochure voor de kinderboekenbeurs in Bologna en werkte actief aan de uitbreiding van het netwerk van buitenlandse uitgevers. In januari 2008 zullen tien van hen tijdens een Publishers Tour het Vlaamse kinder- en jeugdboekenlandschap ontdekken.

Debutanten

De door het vFL gesubsidieerde literaire tijdschriften vervullen een belangrijke rol in de publicatiekansen van debuterende auteurs. Een onderzoek van de recente jaargangen van Vlaamse literaire tijdschriften leverde feitenmateriaal om dit te illustreren (zie ook 4.1.6.). Daarnaast zijn er voor debuterende auteurs en beginnende vertalers sinds vier jaar de gemeenschappelijke regelingen met het Nederlandse Fonds voor de Letteren. Deze regelingen zijn voor veel auteurs en vertalers een reële stimulans gebleken voor het werken aan een tweede boek of vertaling. Aan beginnende vertalers werd door het vFL een vertaalopdracht gegeven voor poëzie op de website van Poetry International. De coaching door een ervaren vertaler zorgde voor een duidelijke meerwaarde in de professionele ontwikkeling van de beginnende vertalers (zie ook 1.10.4.).

Het actieplan 2006-2008 voor een intercultureel letterenbeleid zet een aantal concrete stappen uit om auteurs van allochtone origine mee te betrekken in het literaire leven in Vlaanderen (zie ook 1.9.).

Samenwerking met de Nederlandse Fondsen

In Vlaanderen en Nederland bestaat binnen de letteren een vergelijkbare structuur van autonome Fondsen. De reglementen van de subsidieregelingen, de ingezette actiemiddelen en de criteria zijn – rekening houdend met de bestuurlijke en juridische verschillen – grotendeels op elkaar afgestemd.

Nog niet vergelijkbaar zijn budget, werkingsmiddelen, expertise en verankering in de sector. De samenwerking is intens en met wederzijds respect voor elkaars eigenheid. De boekenmarkt, de infrastructuur, de doelstellingen, de behoeften en de actoren in Vlaanderen en Nederland zijn nog zo verschillend dat een integratie van het Nederlandse en Vlaamse letterenbeleid op korte termijn remmend zou kunnen zijn voor de diversiteit en ieders autonome ontwikkelingskansen.

De bredere cultuurpolitieke doelstellingen die pleiten voor meer integratie, sporen niet altijd met de (economische) realiteit van de buitenlandse boekenmarkt voor vertalingen die niet zozeer een taalgebied, auteur of letterentraditie centraal stelt, maar eerder concrete titels.

Beurzen en premies

Het aantal toegekende werkbeurzen is ook in 2007 gestegen door een herschikking in de begroting, mede door de belastingvrijstelling van de werkbeurzen voor rijksingezetenen sinds 2005. De regelingen voor uitgeverijen, organisaties en verenigingen bevatten indirecte ondersteuningsvormen en stimulansen voor auteurs en vertalers om hun literaire arbeid economisch meer draagvlak te bieden.

5.2. Nederlandse Stichting Fonds voor de Letteren (NFvdL)

De drie gemeenschappelijke regelingen – stimuleringsbeurzen literaire auteurs, stimuleringssubsidies vertaald literair werk, projectbeurzen literaire biografieën – werden in 2007 voor de zesde maal uitgevoerd. De aangepaste werkwijze na een grondige evaluatie in 2005 zorgde voor een vlotter en goed onderbouwd besluitvormingsproces. De financiële middelen werden bevestigd voor de volgende jaren, inclusief de 1/3 (vFL) en 2/3 (NFvdL) verhouding.

De gemeenschappelijke biografieregeling werd op voorstel van het vFL omgezet in een tweejaarlijkse regeling. In deze niche van de literatuur worden jaarlijks onvoldoende waardevolle nieuwe projecten verwacht (na het gerealiseerde inhaalmanoeuvre sinds 2003 van deze regeling) om jaarlijks een oproep te doen voor nieuwe projecten. Daarom blijft in even jaren de regeling Vlaams-Nederlands en geldt deze voor biografieën met als onderwerp een Nederlandstalig schrijver of letterkundige die toonaangevend is (geweest) voor de letterkunde in Nederland en/of Vlaanderen. In oneven jaren legt elk Fonds eigen accenten. Het vFL stelde in 2007 biografieën van cultureel en historisch waardevolle Vlamingen voorop (zie ook 1.2.3.).

Tussen de beide bureaus was er zeer regelmatig overleg en uitwisseling van informatie over concrete aanvraagdossiers voor werkbeurzen auteurs en projectbeurzen vertalers. Het aantal cofinancieringsregelingen dat van toepassing is bij toekenning in beide landen groeit verder.

Op 18 oktober bespraken de voorzitters en directeurs van beide Fondsen de samenwerking. De verschillende benadering van de werkbeurzen auteurs – projectmatig door Nederland, jaarlijkse voortgangsrapportering in Vlaanderen – vereist in de toepassing extra afstemming tijdens beide bureaus en informatie aan de betrokken auteurs. Vanuit het vFL werden voorstellen tot aanpassing en aanvulling van de reglementen gedaan om in de aanvraagprocedure en de uitvoering ongewenste bijeffecten te vermijden. Beide Fondsen spraken af om in het voorjaar van 2008 onder auspiciën van de Nederlandse Taalunie nieuwe vormen van samenwerking te onderzoeken. Het vFL kon steeds een beroep doen op de medewerkers van het NFvdL voor hun expertise, documentatie en hulp, waarvoor dank.

5.3. Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds (NLPVF)

Op 29 oktober was er een kennismakingsgesprek met de nieuwe NLPVF-voorzitter Klaas de Vries bij de tweejaarlijkse ontmoeting tussen voorzitters en directeurs. De samenwerking werd in hoofdlijnen overlopen, nieuwe beleidsplannen werden kort toegelicht met extra aandacht voor de databank vertalingen, geplande literaire manifestaties in het buitenland en het project canon/oeuvrepublicaties.

Het NLPVF publiceerde samen met het VFL een voorjaar- en najaarnummer van *10 Books from Holland and Flanders* (zie 4.6.6.) en een aflevering van de *Nieuwsbrief Letteren* (zie 4.6.7.). De productionele en redactionele begeleiding was in handen van het Nederlandse bureau.

De jurering en uitreiking van de tweejaarlijkse vertaalprijzen (de *Prix des Phares du Nord* voor Franse vertalingen, de *Vondel Translation Prize* voor Engelse vertalingen) werd samen georganiseerd (zie 4.6.8.).

De website met een overzicht van vertaald literair werk uit Nederland en Vlaanderen die in 2006 online ging werd met een extra subsidie van de Taalunie vervolledigd en van extra zoekmodules voorzien (zie ook 1.11.5.).

Samen met de Taalunie werd een haalbaarheidsonderzoek gestart voor een Vlaams-Nederlandse website voor literaire tijdschriften. Mogelijke modellen werden uitgetekend en samen met de vzw CeLT (Culturele en Literaire Tijdschriften) geconcretiseerd. Streefdatum is in het najaar van 2008 online te gaan. Een vervolgtraject voor bijkomende functies – losse verkoop, abonnementenbeheer, signalering, ontsluiting... – is meegenomen in het basisconcept.

Het VFL kon steeds een beroep doen op de medewerkers van het NLPVF voor hun expertise, documentatie en hulp, waarvoor dank.

5.4. Nederlandse Taalunie

De dialoog en de samenwerking met de Taalunie werd verder uitgebouwd. Accent lag op het beleid ten aanzien van de vertalingen in en uit het Nederlands via het Steunpunt Literair Vertalen. Concrete projecten: de ontwikkeling van een gemeenschappelijke site voor literaire tijdschriften; de uitbouw van het Steunpunt Literair Vertalen en de gunningsprocedure voor een nieuwe periode van vijf jaar; de voorbereiding van een Vertalersmanifest met de stand van zaken op het vlak van vertalingen en vertalers in en uit het Nederlands, een behoefteanalyse en een actieplan. De Taalunie steunde de gemeenschappelijke databank vertalingen van het vFL en NLPVF met een projectsubsidie van 22.000 euro (zie ook 1.1.1.5.).

5.4.1. Taalunie Toneelschrijfprijs

Op 7 november werd in de Vooruit (Gent) de Taalunie Toneelschrijfprijs uitgereikt aan Rob de Graaf voor de tekst *Vrede*. De Graaf schreef deze komedie over rouwverwerking voor Keesen&Co.

De jury, Christophe Aussems, regisseur en artistiek leider bij theatermakershuis de Queeste, Sophie Kassies, dramaturg en toneelschrijver, en Joke Tjalsma, theatermaker en toneelspeler, ontving dit jaar ruim 70 inzendingen voor de Taalunie Toneelschrijfprijs. Andere genomineerden voor de prijs waren: Jurre Bussemaker met *Twee*, geschreven voor Aan Tafel, Eric de Vroedt met *mightysociety4* voor mightysociety en Peer Wittenbols met de teksten *Niemandsverdriet* en *Het Vierde Rijk* voor Toneelgroep Oostpool.

De prijs van € 10.000 gaat jaarlijks naar de schrijver(s) van een oorspronkelijk Nederlandstalig toneelstuk dat in het voorafgaande seizoen voor het eerst is opgevoerd. Met deze onderscheiding wil de Nederlandse Taalunie de Nederlandstalige toneelschrijfkunst en de opvoering van Nederlandstalig toneel stimuleren. De Nederlandse Taalunie, Theater Instituut Nederland, het vFL, Vooruit en de Universiteit Gent organiseerden de prijs in 2007.

De uitreiking van de Taalunie Toneelschrijfprijs 2007 werd ingebed in de reeks *Toestanden*, het kritisch forum van Vooruit. Op het programma stond de eerste Taalunie Toneellezing door Tom Lanoye en een debat over de rol van de toneeltekst vandaag met Arne Sierens (*Compagnie Cecilia*), Alexander Devriendt (*Ontroerend Goed*), Lotte Van den Berg (*Toneelhuis*) en Koen Tachelet (*NTGent*). Viviane De Muynck las fragmenten voor uit de genomineerde stukken.

5.4.2. Vertaalpleidooi: *Overigens schitterend vertaald – pleidooi tot behoud van een bloeiende vertaalcultuur*

Nederlandse en Vlaamse uitgeverijen brengen veel vertalingen uit, zeker in het literaire segment, waar evenveel bellettrietitels in oorspronkelijk Nederlands verschijnen als in vertaling. De Fondsen besteden ook veel middelen aan de ondersteuning van vertalers naar het Nederlands. Omgekeerd worden buitenlandse uitgevers aangemoedigd om te vertalen naar het Nederlands.

digd vertalingen van Nederlandstalig literair werk te brengen via informatie, vertaal- en productiesubsidies en bijscholingsinitiatieven voor vertalers.

De behoefte aan gekwalificeerde vertalers stijgt, terwijl de beroepsgroep aan het vergrijzen is en de kwaliteit onder druk komt te staan door de korte deadlines. Ook de behoefte aan vertalers uit het Nederlands zal toenemen, terwijl de opleidingsmogelijkheden in het buitenland beperkt zijn. Beginnende vertalers moeten op een doelgerichte manier geholpen worden in de startfase van hun carrière. Op juridisch vlak is een aanpassing nodig van het standaardcontract voor het aspect minimumtarieven, na het verbod op de normtarieven van de Nederlandse Mededingingsautoriteit. De culturele onzichtbaarheid van de vertalers vraagt om publieksgerichte acties.

Om deze noden onder de aandacht van de sector en het beleid te brengen, bereidt het Steunpunt Literair Vertalen samen met de Fondsen een manifest voor om te pleiten voor concrete acties om de bestaande bloeiende vertaalcultuur te behouden. In het voorjaar 2008 zal dit manifest aan het beleid gepresenteerd worden en wordt er een ‘Dag van het vertalen’ georganiseerd.

5.4.3. Digitale presentatie Nederlandstalige literaire tijdschriften

De besprekingen zijn verder gezet over de ontwikkeling van een website waarop de Vlaamse en Nederlandse literaire tijdschriften zich gezamenlijk presenteren om de zichtbaarheid van de tijdschriften over de grenzen heen te vergroten. Aanvullende functies kunnen toegevoegd worden zoals een digitaal archief, een digitale tijdschriftenladder, een attenderingsservice en een uitgebreid systeem van onderlinge verwijzingen en bestelmogelijkheden.

In een eerste fase inventariseren beide Fondsen en de Taalunie de huidige praktijk en tekenen ze een mogelijk ontwikkelingspad uit dat rekening houdt met de technische vereisten en redactionele behoeften. CeLT, dat in Vlaanderen al een portaalsite beheert voor de culturele en literaire tijdschriften, is van bij het begin bij het overleg en de ontwikkeling betrokken.

5.4.4. Databank Nederlandstalige literaire vertalingen

Van bij de start heeft het vfl ervoor gekozen om geen afzonderlijke databank aan te leggen met de vertalingen van Vlaamse auteurs. Het NLPVF registreert reeds jarenlang de Nederlandstalige vertalingen vanuit zijn bibliotheek en op basis van de nieuw verschenen vertalingen. De databankstructuur was aan een grote aanpassing toe om een verdere uitbreiding en een meer gebruikersvriendelijke zoekstructuur mogelijk te maken. Doordat de vertalingen van Vlaamse auteurs niet systematisch verzameld waren, bleken er ook heel wat hiaten te zijn. Beslist werd om ook in het buitenland verschenen prentenboeken van Vlaamse en Nederlandse auteurs en/of illustratoren aan het bestand toe te voegen. De Taalunie kende een projectsubsidie van 22.000 euro toe voor dit Vlaams-Nederlandse initiatief. Voor meer inhoudelijke gegevens zie 1.11.5.

5.5. Steunpunt Literair Vertalen

De beleidsraad van het Steunpunt Literair Vertalen (SLV) wordt gevormd door afgevaardigden van het VFL, het NLPVF, het NFvDL en de Nederlandse Taalunie. Naast klankbord voor de SLV-aanbiedingen aan de vertalers, is de Beleidsraad ook het uitwisselingsplatform voor initiatieven in Vlaanderen en Nederland op het vlak van deskundigheidsbevordering voor vertalers (zowel in als uit het Nederlands) en het laboratorium waar nieuwe behoeften worden gedetecteerd, geëvalueerd en omgezet in nieuwe programma's.

De in samenwerking met SLV opgezette cursussen en workshops voor vertalers, zijn opgenomen onder 'Deskundigheidbevordering' (zie 1.10.1.).

Het totale SLV-budget dat ter beschikking wordt gesteld door de Nederlandse Taalunie bedroeg in 2007 € 170.000. Het NFvDL en het VFL vullen dit aan met specifieke projectsubsidies.

Het onderzoek over literaire vertalers in opdracht van de Taalunie door de UA en de Erasmus Universiteit Rotterdam, naar opleiding, bijscholingsbehoeften, informatie-noden en waardering door literaire actoren, werd verder geanalyseerd en in beleids-opties omgezet. In mei werd een ronde tafel georganiseerd met directe betrokkenen uit Vlaanderen en Nederland over de positie van de Vlaamse vertalers bij Nederlandse uitgevers. Een afzonderlijke bevraging van uitgevers en redacteurs in Vlaanderen en Nederland naar wensen, knelpunten, kwaliteitsbeoordeling, keuzecriteria, honoreringsvarianten... was de derde invalshoek voor het ontwikkelen van het beleid in de volgende periode van vijf jaar.

Terugkerend thema was het uittekenen van een doorlopend traject (een 'leerlijn') van basisopleiding tot professioneel vertaler en het formuleren van de noodzakelijke scholing- en begeleidingsinitiatieven (geïnspireerd) door het Steunpunt.

Voor vertalingen uit het Nederlands gelden drie prioriteiten: stimulering en verbetering van vertalers in Frans, Duits en Engels; groeimarkten in Centraal-Europa; nieuwe markten: China, Turkije, India en Arabische landen.

Ondersteuning voor vertalers in het Nederlands is nodig voor de doorstroming van stimuleringssubsidie naar projectbeurs en de kwaliteitsverhoging voor vertalers uit het Engels, Frans en Spaans.

De Fondsen formuleerden mee de uitgangspunten voor de gunningsprocedure van de Taalunie voor een nieuwe vijfjarenovereenkomst. Bij de advisering over de ingediende plannen werden de Fondsen en externen betrokken. Uiteindelijk werd de opdracht voor 2008-2012 toegewezen aan het samenwerkingsverband Universiteit Utrecht-Lessius Hogeschool Antwerpen. De heroriëntering van de opdracht werd ook zichtbaar gemaakt door de naamswijziging vanaf 2008: Expertisecentrum Literair Vertalen.

5.6. Kunstenloket vzw

De vFL-directeur is lid van de algemene vergadering en volgt actief de werking van het Kunstenloket. De uitbouw van de auteursvereniging leidde tot eerste initiatieven samen met het Kunstenloket. Auteurs en vertalers werden rechtstreeks geïnformeerd over de informatiesessies over sociaal statuut, uitgavecontracten, auteursrecht en cultureel ondernemerschap. Gerichte vragen werden doorverwezen.

5.7. Boek.be, vuv en vbb

Zoals de voorbije jaren was er regelmatig overleg met de secretariaten van Boek.be, de Vlaamse Uitgeversvereniging (vuv) en de Vlaamse Boekverkopersbond (vbb) over raakpunten tussen de economische boekensector en het vfl.

Het vfl huurde ruimte op de collectieve vuv-stand op de beurs in Bologna. Met de werkgroep GroKi (Groep Kinderboekuitgevers) werden plannen ontwikkeld aansluitend op de illustratorentoonstelling, voor de promotie van jeugdromans van Vlaamse auteurs en de ontvangst van buitenlandse uitgevers in Vlaanderen in februari 2008.

Een eerste concept (met als werktitel 'De Vlaamse Voorraad') voor betere aanwezigheid van gesubsidieerde boeken in de boekhandel werd uitgewerkt door Boek.be.

Verdere verfijning moet leiden tot een doorgetrokken inspanning, ook op het vlak van presentatie van titels en auteurs die een subsidie ontvingen.

Het vfl informeerde de secretariaten over nieuwe regelingen en deadlines voor subsidieaanvragen met het verzoek deze door te geven aan hun leden.

De vfl-directeur werkte mee aan het deelrapport 'Boeken' van de studie '3 sectoren in de Vlaamse creatieve industrie' dat marktcijfers en sectorontwikkelingen over de laatste tien jaar bundelt ter voorbereiding van de beleidsontwikkeling rond creatieve industrieën. Ook aan de studiegroep rond 'opleiding' en 'marktonderzoek' werd meegewerkt. Het vfl zal het auteursluik verzorgen in de ua-opleiding 'Inleiding tot de boekensector'.

5.8. Vlaamse Auteursvereniging

Op een tweemaandelijks overleg buigen de vFL-voorzitter en -directeur en een afvaardiging van het vAV-bestuur zich over gemeenschappelijke thema's en wisselen ze informatie uit over lopende zaken. In 2007 kwamen o.a. aan bod: de beroepsprocedure, auteurs en vertalers in bestuur en adviescommissies, het convenant, het onderzoek over de werkbeurzen. De samenwerking verloopt constructief en met respect voor ieders opdracht en voor de realiteit van belangentegenstellingen in bepaalde dossiers.

Buiten het directe werkterrein van het vFL werd door de vFL-directeur inhoudelijke ondersteuning verleend in de dossiers over leenrecht en auteurspensioenen.

Zie ook I.I.I.I.

5.9. Boekenoverleg

Al te vaak treden de spelers in het Vlaamse (literaire) boekenveld in verspreide slagorde op in hun inspanningen gericht op de Vlaamse en federale overheid. Deze versnippering leidt tot krachtenverlies en wel eens tot onnodige spanningen. De veelheid aan stemmen veroorzaakt niet zelden een belangenkakofonie die bij het beleid “partiele doofheid” of het indrukken van de pauzetoets veroorzaakt.

Het vFL heeft in 2007 het voortouw genomen om de relevante partijen inzake boek, literatuur en lezen in een structureel overleg samen te brengen. De aanloop hiervoor gebeurde in maart op de vierde ‘Fond voor het Fonds’, waar de verschillende organisaties debatteerden over tien formele thema’s. Op 4 juni vond de startvergadering van het Boekenoverleg plaats. Daarin werd onder meer de structuur en praktische werking van dit overleg vastgelegd. Het Boekenoverleg vergadert minstens tweemaal per jaar en bestaat uit een aantal vaste deelnemers, per vergadering aangevuld met wisselende deelnemers, afhankelijk van de agenda. Het voorzitterschap en secretariaat roteert jaarlijks; in 2007 werd dit toegewezen aan het vFL, in 2008 zal Boek.be coördineren.

Meteen na de startvergadering kwam het Boekenoverleg naar buiten met een persbericht en een memorandum voor de formateur en de onderhandelaars voor een nieuwe federale regering. Daarin werden vier eisen geformuleerd die betrekking hebben op federale bevoegdheden:

1. Het leenrecht moet op korte termijn worden uitgevoerd en opgetrokken tot een faire vergoeding. De huidige vergoeding doet geen recht aan de investering van auteur en uitgeverij.
2. Het in 2004 ingevoerde sociaal statuut voor de kunstenaar moet worden aangepast aan de specificiteit van de auteur en de fiscale wetgeving voor auteursrechten dient te worden gewijzigd.
3. Een gereguleerde boekenprijs, met bij wet vastgelegde maximale kortingen ten aanzien van de prijs die de uitgever bepaald heeft, zal meer recht doen aan de cultureel-maatschappelijke betekenis van het boek in de kennis- en informatie-maatschappij.
4. Tot slot vraagt het Boekenoverleg een verlaagd btw-tarief voor elektronische cultuurproducten.

Op 19 september vergaderde het Boekenoverleg een tweede keer. Op de agenda stonden onder meer het leenrecht, gunningscriteria voor leveringen aan de openbare bibliotheken, de literaire canon en informatie-uitwisseling over lopende en toekomstige projecten.

Vaste deelnemers Boekenoverleg

Boek.be

Vlaamse Boekverkopersbond (vBB)

Vlaamse Uitgeversvereniging (vUV)

Verenigde Boeken Importeurs (vBI)

Vlaamse Auteursvereniging (vAV)

Vlaams Centrum voor Openbare Bibliotheken (VCOB)
Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde (KANTL)
Stichting Lezen Vlaanderen (SLV)
Letterenhuis – Archief en Museum voor Vlaams Cultuurleven (AMVC)
Canon Cultuurcel
Vlaams Fonds voor de Letteren (VFL)
Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek-, Archief- en Documentatiewezen (VVBAD)
(vanaf maart 2008)
Vereniging van Educatieve en Wetenschappelijke Auteurs (VEWA) *(tot oktober 2007)*

Wisselende deelnemers Boekenoverleg (niet-limitatieve lijst)

Steunpuntenoverleg
Kunstenloket
Association des Editeurs Belges (AEB)
Overleg Kunstbibliotheken Vlaanderen
Erfgoedbibliotheken Vlaanderen
Creatief Schrijven
Dienst Cultuur Vlaamse Vereniging Steden en Gemeenten
Vlaams Overlegorgaan voor Wetenschappelijk Bibliotheekwerk (VOWB)

5.10. KANTL-CTB

De financiering van het editieluik van het L.P. Boonproject noopte tot een overleg tussen vFL, KANTL/CTB en het kabinet cultuur. Bij de start werd het editiewerk gesubsidieerd via een projectsubsidie; een structurele regeling was nodig om dit Verzameld Werk in 24 delen uit te brengen in de periode 2006-2012. Een samenwerking met het Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (onderdeel van de KANTL) bleek niet mogelijk wegens verschillen in focus en visie op tekstedities. Voor 2007 werd een gedeelde financiering vastgelegd. Een meer structurele oplossing door een vFL-subsidieregeling voor de uitgave van oeuvres werd uitgewerkt en na interne bespreking uiteindelijk in december door het KANTL-bestuur onderschreven en aangevuld met een samenwerkingsakkoord.

De eenzijdige aanzetten voor een Nederlandstalig literair canonproject door het Huygens Instituut en het NLPVF zijn voor het vFL en de KANTL de aanleiding om deze discussie ook in Vlaanderen op gang te brengen met alle betrokken partijen (onderwijs, academische wereld, bibliotheken, Stichting Lezen, Boek.be, Canon Cultuurcel, vAV).

5.11. Fonds Pascal Decroos

Sinds zijn oprichting in 1999 stimuleert het FPD bijzondere journalistiek in de Vlaamse schrijvende en audiovisuele pers door de toekenning van werkbeurzen voor de realisatie van een project dat in de reguliere journalistiek niet gerealiseerd kan worden, dat een grote nieuwsaarde en diepgang heeft en tezelfdertijd origineel, innovatief en tijdrovend is. In de periode 1999-2004 had één op drie afgewerkte projecten betrekking op een boekproject. Na een piek in 2001 met tweederde van de middelen voor boekprojecten, daalde dit percentage en er worden nu meer middelen toegekend voor mediaprojecten (geschreven pers en audiovisueel) en onderzoeksjournalistiek.

De nieuwe subsidieregeling van het vFL voor het voorbereiden van een biografie van een cultureel of historisch waardevol figuur die een band heeft met Vlaanderen, biedt de mogelijkheid om zich voor een bepaalde tijd (gedeeltelijk) vrij te maken uit een dienstverband en/of een bijdrage te leveren voor research, reis- en verblijfkosten. Om dubbele subsidiëring te vermijden werd vastgelegd dat biografen die voor hetzelfde onderwerp ook een beurs hebben aangevraagd voor een (deel)project of afgeleid project bestemd voor een andere mediavorm bij het Fonds Pascal Decroos, gefinancierd zullen worden. Wanneer beide Fondsen de aanvrager een beurs toekennen, worden de uitbetalingen van het gezamenlijk deel onderling vastgelegd na vergelijking van de aanvraagdossiers. Indien van toepassing kan verrekening gebeuren met reeds eerder uitbetaalde beurzen.

Ides Debruyne, directeur van het FPD, maakte deel uit van de ad hoc Adviescommissie voor deze biografieregeling.

5.12. Archieven en Openbare Bibliotheken

Het vFL sloot na overleg met het Vlaams Centrum voor Openbare Bibliotheken (VCOB) in 2006 een overeenkomst met vier Vlaamse openbare bibliotheken om de aanwezigheid van vertaalde literatuur uit Vlaanderen te verhogen in hun collecties. Het betreft de Permekebibliotheek en de Stadsbibliotheek in Antwerpen, de Hoofdstedelijke Openbare Bibliotheek in Brussel en de Stedelijke Openbare Bibliotheek in Gent. Afsproken werd dat deze bibliotheken voortaan de realisaties op het vlak van Vlaamse literatuur in vertaling ontvangen van het vFL om op te nemen in hun collectie.

Aan de bibliotheek van het Poëziecentrum in Gent bezorgt het vFL de uitgaven van zijn eigen poëziewerken *Poets from Flanders*, *Poètes de Flandre* en *Lyrik aus Flandern*, alsmede de realisaties Vlaamse poëzie in vertaling. Ook de vakgroepen Nederlandse Letterkunde van de KULeuven en van de UGent ontvangen de uitgaven van de internationale poëziewerken van het vFL.

Aan de vakbibliotheek van het Vlaams Theaterinstituut en het Theaterinstituut Nederland wordt een exemplaar bezorgd van de theaterteksten die met een werkbeurs worden gerealiseerd en de gesubsidieerde vertalingen uit het Nederlands.

6. Vooruitblik op 2008

VFL 2008: blijvende vernieuwing

De actielijst voor 2008 is eens te meer lang en divers.

Eerste groot praktisch project in 2008 is de verhuizing naar het gebouw De Lente in de Generaal Van Merlenstraat (100 meter links aan de rotonde van de Cogels Osylei). Na acht jaar verblijf in de appartementen van het gebouw De Lucht, naar een art-decowoning met meer oppervlakte, een grotere vergaderzaal, een echte bibliotheek en 'baas in eigen huis'. Hoewel we ons slechts 200 meter in vogelvlucht verplaatsen, zal het inpakken en uitpakken in de eerste maanden extra inzet vragen. Het aantal aanvragen en de kwaliteitszorg daarvoor zal zeker niet verminderen in 2008. Blijvende aandacht dus voor de commissies en het VFL-secretariaat.

Projecten die extra zorg en tijd zullen vergen zijn o.a.:

- de vernieuwing van de website
- de analyse en introductie van een elektronisch opvolgingssysteem voor de dossiers en daaraan gekoppeld een centrale databank
- de aanpassing van de huisstijl en ontwikkeling van een communicatieplan
- een themadag over de canon op de Boekenbeurs

Specifiek voor buitenland o.a.:

- een Publishers Tour in februari: tien buitenlandse uitgevers van kinder- en jeugdboeken op bezoek
- uitwerking van Angoulême 2009
- presentatie van de databank vertalingen
- de illustratoren tentoonstelling verder op reis
- voorbereiding auteursmanifestaties in 2009
- overdracht Vertalershuis Leuven naar Antwerpen (o.v.)
- theatermanifestatie in Oldenburg

Inhoudelijke thema's zijn o.a.:

- opvolging Ronde Tafel Vlaamse vertalers
- ontwikkeling oeuvreregeling
- ontwikkeling non-fictiebeleid
- literaire canon
- beleidsontwikkeling digitalisering en literatuur
- beleidsontwikkeling intercultureel letterenbeleid
- samenwerkingsvormen met Nederland (binnen- en buitenlandse regelingen)
- gids voor fiscale verwerking
- advies bij verdere uitwerking pensioenregeling auteurs
- actualisering beleid ten aanzien van focuspunten (kadering binnen middenveld-concept)

Eens te meer een ambitieus programma. Het enthousiasme, de professionaliteit en het engagement van de voorbije acht jaar vormen de beste garantie voor een actief en succesvol 2008.

Bijlagen

Tijdschriftenrapport 2007

Het door het vFL gesubsidieerde tijdschriftenpakket was in 2007 precies hetzelfde samengesteld als het jaar tevoren. In totaal elf literaire bladen ontvingen een toelage, waarvan twee, *Gierik-NVT* en *Met Andere Zinnen*, een startsubsidie. Zoals gebruikelijk wordt ook *Poëziekrant*, waarvan de subsidiëring gebeurt via het focuspunt Poëziecentrum, in dit rapport behandeld. *Van Spiegel der Letteren* en *freespace Nieuw Zuid* ontving de commissie de twee laatste nummers van jaargang 2007 telkens begin 2008. Een evaluatie van de volledige jaargang (vier afleveringen) van beide tijdschriften volgt later. Dit rapport bevat wel de beoordeling van jaargang 2006 van *Spiegel der Letteren* en *freespace Nieuw Zuid*, die, eveneens omwille van laattijdige publicatie, niet meer in het verslag van vorig jaar kon worden opgenomen. De commissie is verheugd dat het met het publicatieritme bij de twee tijdschriften eindelijk de goede kant uitgaat, al staat een en ander nog niet op punt. De redacties van beide bladen hebben alleszins een interne reorganisatie doorgevoerd met het oog op een grotere stiptheid.

Behalve aan elf tijdschriften gaf het vFL in 2007 ook een toelage aan de vzw Culturele en Literaire Tijdschriften (CeLT) die zorgt voor collectieve distributie en promotie. Om de dagelijkse werking van deze vereniging vlotter te laten lopen wordt in 2008 overgeschakeld van een jaarlijkse naar een meerjaarlijkse subsidiëtoekenning. De commissie wil ook onderzoeken of het wenselijk is op termijn de activiteiten van CeLT nog uit te breiden, tenminste indien daarvoor de budgettaire ruimte bestaat. Een continuïteitsregeling mag dan nieuw zijn voor CeLT, de tijdschriften zelf kennen een dergelijk systeem al langer. In 2005 reeds gaf de commissie negen bladen een basissubsidie voor een periode van vijf jaar, tot december 2009. Vóór de nieuwe toekenningsperiode van start gaat, deze keer voor vier jaar (2010-2013), komt er een grondige evaluatie van het gehele tijdschriftenveld. De commissie zal tegen die datum ook het subsidiereglement kritisch onder de loep nemen. In afwachting bracht zij alvast enkele kleinere wijzigingen aan.

In het vorige tijdschriftenrapport werd reeds uitvoerig ingegaan op de oplagecijfers en de financiële gegevens aan inkomstenzijde. Dit jaar staan de uitgaven centraal. De analyse heeft betrekking op de rekeningen van 2006 en betreft alleen de bladen die toen een basissubsidie en eventueel een aanvullende subsidie ontvingen, niet de tijdschriften met een startsubsidie. De totale kost per tijdschriftnummer loopt uiteen van 9,15 euro tot 22,13 euro en bedraagt gemiddeld 14,50 euro. Van de totale uitgaven van alle tijdschriften samen diende 37% voor het betalen van de directe productiekosten (lay-out, druk, afwerking). 31% werd in de vorm van honoraria betaald aan auteurs, illustratoren en vertalers. 12% ging naar de kosten van de redactie (inclusief personeelskosten), 6,5% naar verzending en distributie, en 8,5% naar administratie en beheer. Voor promotie werd 5% van de totale uitgaven ingezet.

Directe productiekosten	37%
Honoraria	31%
Redactie	12%
Administratie en beheer	8,5%
Verzending en distributie	6,5%
Promotie	5%

In de loop van 2006 organiseerde het vFL een enquête onder de lezers van de gesubsidieerde literaire tijdschriften. De resultaten werden voorgesteld en besproken met de redacties op het Tijdschriftenforum van 3 februari 2007. Onder meer de profilering van de tijdschriften, de functies die literaire bladen vervullen en de relatie met het lezerspubliek kwamen daarbij ter sprake. Op hetzelfde Forum verzorgde Geert De Cooman (First Tax and Legal) een informatiesessie over fiscaliteit en btw en gaven Johan Eeckhout (Stedelijke Openbare Bibliotheek Gent) en Yves Lamot (Bibliotheek Permeke Antwerpen) een uiteenzetting over de positie van het literaire tijdschrift in de bibliotheek. Tot slot werd er gebrainstormd over een themadag ‘culturele en literaire tijdschriften’ op de Antwerpse Boekenbeurs.

Die Tijdschriftendag vond plaats op 3 november. Speciaal voor deze gelegenheid publiceerden CeLT en vFL de bloemlezing *Het beste uit de tijdschriften* die in een oplage van 3.000 exemplaren verspreid werd via boekhandels, bibliotheken en het onderwijstijdschrift *Klasse*. Op de Boekenbeurs zelf sprak Kurt Van Eeghem met Margot Vanderstraeten, die de bloemlezing samenstelde, en de tijdschriftredacties. Daarnaast stelde het vFL ook de resultaten voor van een onderzoek naar debuten in de literaire tijdschriften, vertelde Peter Terrin over zijn persoonlijke ervaringen als debutant en lichtten de redacties van *De Brakke Hond*, *Deus ex Machina*, *Gierik-NVT* en *Met Andere Zinnen* hun beleid ter zake toe. Een derde en laatste debatmoment behandelde de vraag of crossovers een meerwaarde hebben voor de culturele en literaire tijdschriften.

Naar aanleiding van de lezersenquête, de bloemlezing en de themadag op de Boekenbeurs werd opnieuw het probleem aangekaart van de zichtbaarheid van de tijdschriften voor het grote publiek, inzonderheid de ‘doorstroming’ naar de ‘populaire’ media. Het is inderdaad opvallend dat deze media, een enkele uitzondering daargelaten, sinds enkele jaren veel minder ruimte bieden voor de culturele en literaire tijdschriften. Ondanks de hoge kwaliteit, de diversiteit en de relevantie van heel wat bijdragen; ondanks ook de inspanningen van CeLT en vFL. ‘Radio, televisie en kranten zouden die tijdschriften niet als eilandjes mogen beschouwen, maar zouden ze meer moeten betrekken in hun opinievorming en duiding’, aldus Margot Vanderstraeten bij de voorstelling van de CeLT-bloemlezing (*De Morgen* 26/10/2007). Om meer aandacht te krijgen in de brede media en de zichtbaarheid in het algemeen van de tijdschriften te vergroten is het nodig dat CeLT en vFL de bestaande inspanningen verder optimaliseren en waar nodig nieuwe initiatieven ontwikkelen.

Hoe belangrijk en noodzakelijk het publiek (de afnemerszijde) ook is, de aanbodzijde verdient eveneens aandacht. Zoals reeds aangestipt in het rapport van vorig jaar: de tijdschriften spelen niet alleen een rol *tussen* literatuur en publiek, maar ook *binnen* de literatuur zelf. Of nog: kwaliteitsvolle creatie heeft betekenis als zodanig. In dit verband is het logisch dat het internet als logistiek en economisch interessante bemiddelaar tussen producent en consument de afgelopen jaren sterk aan belang won. De subsidiëring van digitale tijdschriftprojecten die in het rapport van 2006 werd aangekondigd, kwam afgelopen jaar in een stroomversnelling. In de lente keurde de commissie een toelage goed voor de poëzierecensieweblog *Poëzierapport* en de website van *De Brakke Hond*. Tijdens de zomer vervolgens werd de Werkgroep literatuur en digitalisering opgericht, die verder nadacht over een subsidieregeling voor digitale projecten en daarbij een aanzet tot een reglement uitwerkte. Tegelijk voorzag het Fondsbestuur in zijn begroting extra middelen hiervoor, los van het bestaande budget voor de papieren tijdschriften. Tijdens het voorjaar van 2008 zal het VFL deze subsidieregeling voor digitale projecten voorstellen.

Namens de Adviescommissie tijdschriften,

Leen Boereboom
 Elke Brems
 Stijn Geudens (voorzitter)
 Alexander Roose
 Sven Vitse
 – januari 2008

De Brakke Hond

De Brakke Hond legde dit jaar vier mooie nummers voor. Een themanummer over het prozagedicht (95), een nummer met onder meer de winnaars van de verhalenwedstrijd (96) en twee “gewone” afleveringen (94 en 97). De special over het prozagedicht was meteen een schot in de roos: een heel knap, coherent en wellicht arbeidsintensief nummer met een degelijke, leesbare inleiding en interessante essays. *De Brakke Hond* organiseerde bovendien een erg verdienstelijke verhalenwedstrijd onder toezicht van een competente jury en voorzien van een substantiële prijs. De beste inzendingen werden gepubliceerd naast bijdragen van geconfirméerd talent als Jess De Gruyter, J.M.H. Berckmans, Kamiel Vanhole, Eva Cox, Joris Note en Paul Claes.

De “gewone” nummers bevatten de meest diverse teksten. Dat levert een ietwat incoherent geheel op waarbij bovendien geen redactionele inleiding staat. De lezer kan er echter ook zijn voordeel mee doen: hij kan in deze nummers grasduinen en vindt er sneller een stuk van een minder bekend auteur. De kwaliteit is daarbij soms wat minder. En al zijn de bijdragen van de meest bekende namen ook niet altijd van het hoogste niveau, de notities van Joris Note blijven wel interessant leesvoer, net als het fragment uit de nieuwe roman van Joseph Pearce.

Door de bank genomen stelde de redactie in 2007 een mooie jaargang samen. De commissie waardeert in het bijzonder de inspanningen om jong en onbekend talent een kans te geven en de werkvijver waarmee een ongemeen boeiend themanummer werd samengesteld. *De Brakke Hond* behoudt een eigen plaats in het tijdschriftenland-schap: een fraai vormgegeven, enigszins apart maar steeds lezenswaardig blad.

Deus ex Machina

Deus ex Machina bracht een erg verdienstelijke jaargang uit met themanummers over literaire prijzen (120), moderne Roemeense literatuur (121), auteursrecht, bewerking en plagiaat (122) en hedendaagse ‘apocalyptische’ literatuur (123). Het zijn allemaal zorgvuldig samengestelde nummers rond interessante en actuele onderwerpen die degelijk toegelicht worden. De commissie waardeert de bijzondere zorg die de redactie besteedt aan de vormgeving en de keuze van het beeldmateriaal. Op die manier krijgen fotografie en beeldende kunst een prominente plaats in het blad. Naast het themagedeelte ruimt *Deus ex Machina* in zijn nummers traditiegetrouw ook plaats in voor primair werk.

Van deze jaargang is nummer 120 met de focus ‘Prijsbeesten’ duidelijk het minst goed uitgewerkt. Sommige bijdragen missen diepgang en de commissie vindt de overname van een hoofdstuk uit een studie van James F. English als inleiding op het dossier een gemakkelijksoplossing. Ook de obligate formule van vaste vragenlijstjes waarop de auteurs dienen te antwoorden, lijkt haar weinig inspirerend. Een boeiend onderwerp, dat echter niet voldoende consistent werd uitgewerkt.

‘Romanian Rhapsody’ (nr. 121) is dan weer een klassiek *Deus ex Machina*-nummer: origineel, verrassend en informatief. Misschien biedt de eigenzinnige selectie van samenstellers Jan H. Mysjkin en Jan Willem Bos een te beperkt beeld van de Roemeense literatuur van vandaag. Niettemin konden de bijdragen van de opgenomen auteurs de commissieleden bekoren, daarbij zeker geholpen door de degelijke introducties.

Ook ‘Open source en sampling’ (nr. 122) is een erg verzorgd nummer, met onder meer een relevante uiteenzetting van Christian Dekoninck over auteursrecht. De primaire teksten in het themagedeelte vond de commissie veeleer matig. De uitvoerige aandacht voor schrijver en criticus Leo Geerts verderop in het nummer is dan weer een pluspunt. *Deus ex Machina* opent in deze aflevering ook een nieuwe rubriek, ‘Klein gedrukt’, waarin een kleine, onafhankelijke uitgeverij wordt voorgesteld aan de hand van werk van auteurs uit het fonds.

‘Verhalen van verval, dystopie en apocalyps in de literatuur’ (nr. 123) tot slot biedt een mooie staalkaart van essayistiek en fictie rond dit onderwerp uit alle hoeken van de wereld, van Latijns-Amerika tot Georgië. Redacteur Michiel Kroese zorgt in een inleidend essay voor een verhelderend overzicht. Opmerkelijk is ook de bijdrage van

Philip Vincent Fokker over het games-veld. De desolate foto's en filmstills vormen een naadloze overgang tussen de diverse bijdragen.

DWB

Van het tijdschrift *DWB* beoordeelde de commissie de nummers 1, 2, 3, 4 en 5/6. Hoewel de algemene kwaliteit van de bijdragen in *DWB* hoog is, meent de commissie toch dat de voorliggende jaargang enkele minder boeiende afleveringen kende. De dossiers over Elsschot (nr. 1) en 'Jaap en de bonenstaak' (nr. 4) waren interessant van opzet, maar qua uitwerking vielen ze wat tegen. Een aantal van de erin opgenomen bijdragen had niet veel om het lijf en de samenhang was al bij al slechts oppervlakkig.

Het *DWB*-nummer over het multimediale project 'Tegenlicht' (nr. 3) vertrekt vanuit een interessant dialogisch concept. Ook al kon deze aflevering niet helemaal overtuigen, de commissie kijkt wel met verwachting uit naar het vervolg van dit experiment. Het tweede nummer ('Een spier van goud') vond de commissie wel geslaagd, maar het was vooral de laatste aflevering over de roman (nr. 5/6) die de gemiddelde kwaliteit van de nummers uit deze jaargang omhoog trok. Het werd een bijzonder rijk, informatief en veelzijdig nummer.

DWB is een tijdschrift dat graag nieuwe wegen bewandelt en risico's neemt. In deze jaargang leverde dat aangename verrassingen, maar ook enkele gemiste kansen en gratuite kunstgrepen op. De commissie vreest dat sommige themadossiers en bepaalde individuele bijdragen het potentiële lezerspubliek minder kunnen boeien. Zij wil ook waarschuwen voor een te kleine redactionele greep op wat er verschijnt. De bijdrage van gastredacteurs kan verrijkend zijn (zoals in nummer 5/6), maar de redactie moet erover waken dat de dossiers goed uitgebalanceerd zijn en dat de auteurs de nodige feedback krijgen om hun bijdragen op punt te stellen.

Met de consolidatie van de rijke literair-kritische rubriek ('Boeken') en met de afschaffing van enkele kleinere rubriekjes zonder veel meerwaarde is de commissie dan weer opgezet. Ook de foto's in deze jaargang en de aandacht voor theater werden erg gewaardeerd.

freespace Nieuwzuid

De Adviescommissie beoordeelde jaargang 2006 (de nummers 21, 22, 23 en 24) van *freespace Nieuwzuid*. Nummer 21 was geheel gewijd aan de problematiek van de literatuurgeschiedschrijving naar aanleiding van het Taalunieproject *Geschiedenis van de Nederlandse literatuur*. In nummer 22 stond literaire kritiek centraal met bijdragen over werk van onder meer Sebald, Van Bastelaere en Roggeman. Nummer 23 behandelde vooral niet-literaire onderwerpen zoals architectuur, fotografie en televisie. Nummer 24 ten slotte was vrij gevarieerd met literair-kritische teksten, poëzie in vertaling en

ook bijdragen over media en religie. Elk nummer biedt bovendien plaats aan het werk van een beeldend kunstenaar met daarbij telkens een korte maar verhelderende toelichting.

freespace Nieuw Zuid is erin geslaagd een boeiende, eigenzinnige en gevarieerde jaargang af te leveren. De ruime aandacht voor literaire kritiek en literatuurgeschiedenis met vaak grondige essays is een pluspunt, gezien de verminderende aandacht daarvoor in andere media. Primair literair werk daarentegen kreeg in deze jaargang, in vergelijking met de vorige, slechts weinig ruimte toegemeten. Maar het belangrijkste kenmerk van *freespace Nieuw Zuid*, en meteen ook een van de sterke punten van het tijdschrift, is dat er veel aandacht gaat naar het culturele en maatschappelijke debat. De essays over beeldende kunst, film, televisie, nieuwe media, mode, religie en politiek vormen een belangrijke meerwaarde en geven het blad een eigen plaats in het tijdschriftenlandschap.

Uit de nummers van jaargang 2006 spreekt, meer dan voorheen, een redactioneel beleid. Toch is de commissie van mening dat dit nog versterkt kan worden. Een kort editoriaal, waarin de redactie haar ‘programma’ voor de lezers verduidelijkt, zou de nummers krachtiger maken. Nu gebeurde dit alleen bij de thema-aflevering over de literatuurgeschiedenis. Ook lijkt de redactie nog steeds wat terug te schrikken voor een kordate eindredactie. Nochtans zouden sommige bijdragen daardoor aan scherpte winnen.

De redactie van *freespace Nieuw Zuid* kondigde deze jaargang aan als de sterkste tot nu toe. Het is dan ook jammer dat de vier nummers in één keer werden gepubliceerd. Daardoor moest de lezer in te korte tijd te veel verwerken en kregen de teksten waarschijnlijk minder aandacht dan ze verdienden.

Gierik-NVT

Het tijdschrift *Gierik-NVT* publiceerde in 2007 de nummers 94, 95, 96 en 97. Elke aflevering opent met een themagedeelte: zwijgende schrijvers (94), ‘multicreatieven’ (95), *Kaas* van Elsschot (96) en hedendaags theater (97). De rest van de nummers bevat vrije bijdragen, zowel proza, poëzie als essay. *Gierik-NVT* besteedt daarbij niet alleen aandacht aan literatuur, maar ook aan filosofie, geschiedenis, kunst en maatschappij. De redactie streeft geen specialisatie na en wil een tijdschrift maken dat leesbaar is voor een breed publiek.

Als positieve punten ziet de commissie de toegankelijkheid van het blad, de mogelijkheden die *Gierik-NVT* geeft aan debutanten en minder bekende auteurs, en de onderwerpen die de redactie kiest voor de themagedeelten. Deze pluspunten hebben helaas ook elke keer een negatieve zijde. De kwaliteit van de teksten is zeer uiteenlopend. Degelijke bijdragen worden afgewisseld met ronduit zwakke stukken. Dit geldt zowel voor het literaire werk, inzonderheid de poëzie, als voor de essayistische teksten.

Minder kwaliteitsvolle inzendingen zou het tijdschrift nochtans resoluut moeten weren. De eindredactie van een aantal teksten staat overigens niet bepaald op punt.

In de themagedeelten worden goedgekozen onderwerpen veelal te mager of te weinig evenwichtig uitgewerkt. Zo is het dossier over zwijgende schrijvers niet meer dan een eerste materiaalverzameling die bovendien nog eens ontsierd wordt door enkele verbitterde uitlatingen. Ook het thema over ‘multicreatieven’ had boeiender bijdragen kunnen opleveren. Het lange artikel over Elsschot vervolgens lijkt bij een eerste lezing niet oninteressant, maar is wel zuiver speculatief en ook zo geschreven dat het moeilijk falsificeerbaar is. Een kritische tegenstem had dit dossier wellicht meer in balans gebracht. Het themakatern over theater tot slot brengt enkele interessante teksten samen maar deze selectie wordt dan weer totaal niet gemotiveerd.

Gierik-NVT ontving in 2004, nadat het enkele jaren op rij een negatieve beoordeling had gekregen, geen subsidie meer. Twee jaar later besloot de Adviescommissie het blad een nieuwe kans te geven omdat de redactie ondertussen vernieuwd was en de nummers van jaargang 2005, ondanks nog steeds een aantal tekortkomingen, een sterkere indruk gaven. Vandaag moet de commissie echter vaststellen dat die lijn tijdens de jaargangen 2006 en 2007 onvoldoende werd doorgetrokken. De kwaliteit van de bijdragen blijft te ongelijk, de themagedeelten te weinig consequent uitgewerkt, de nummers als geheel niet evenwichtig genoeg, de bijdrage van het blad aan het tijdschriftenlandschap te beperkt.

Het Trage Vuur

Het TrageVuur. Tijdschrift voor Chinese literatuur reikte de lezer ook dit jaar vier kwalitatief hoogstaande nummers aan. De aanbevelingen die de commissie in 2006 deed, werden goed opgevolgd. Zo maakte de redactie er duidelijk een punt van de auteurs van wie ze werk publiceert, uitvoeriger toe te lichten. Ook werd de boekenrubriek gevoelig uitgebreid. Elke jaargang biedt een gevarieerd aanbod: primaire teksten naast verhelderende essays, teksten uit verschillende periodes, stijlen en regio's. Op die manier tracht men de lezer een ruim beeld van de Chinese literatuur te bieden. Veel aandacht en zorg gaan ook naar de Nederlandse vertaling.

Het TrageVuur wijdt dit jaar twee nummers integraal aan een hedendaagse schrijver: Chen Yingzhen (°1937), een politiek en sociaal geëngageerde auteur uit Taiwan in nummer 36 (december 2006) en Huang Biyun (°1961), een schrijfster uit Hong Kong die in haar werk de leefwereld van de moderne vrouw in deze grootstad verkent, in nummer 39 (november 2007). Van beide auteurs koos de redactie een opmerkelijke novelle, die hun werk en hun bekommernissen duidelijk typeert. Zo blijkt uit de uitvoerige toelichting die telkens achteraan in het nummer is opgenomen.

Een dergelijke toelichting mist de commissie in nummer 37 (maart 2007). Hierin vindt de lezer gedichten die dateren uit de achtste eeuw naast een verhaal uit de

twaaftde eeuw en teksten van hedendaagse auteurs. Elke tekst is vergezeld van een vrij summiere biografische noot. Een iets uitvoerigere duiding van tekst en auteur zou het inzicht in deze niet altijd even gemakkelijke Chinese teksten zeker ten goede komen. Niettemin blijft het een kwalitatief sterk nummer, met bovendien een uitgebreide boekenrubriek.

Nummer 38 (juni 2007) bevat uitsluitend poëzie. Een mooie aflevering met alweer gedichten uit vroegere tijden naast werk van hedendaagse dichters, die vaak al eerder hun opwachting maakten op Poetry International. De commissie was gecharmeerd van de verrassend frisse en vaak geestige poëzie die geselecteerd werd. Ook het essay van Lucas Hüsgen over de Koreaanse poëzie en de Chinese invloed erop viel erg in de smaak. De commissie hoopt dat de redactie ook in de toekomst een zorgvuldige keuze van teksten blijft nastreven zodat de literatuur van het immense Chinese taalgebied voor een nog groter lezerspubliek kan worden ontsloten.

Met Andere Zinnen

De Adviescommissie beoordeelde de zeven tot nu toe verschenen nummers van *Met Andere Zinnen*. Dit drie jaar geleden opgestarte tijdschrift richt zich uitdrukkelijk tot jongeren: de auteurs moeten tussen zeventien en zevenentwintig jaar oud zijn, met een ‘absolute bovengrens van dertig’. Daarbij wil de redactie zich ook met nadruk profileren als Vlaams-Nederlands. Een website met een discussieforum, een jaarlijks ‘literair concours’ en podiumevenementen in Leuven geven het blad de nodige zichtbaarheid en maken het ook bereikbaar voor beginnende letterkundigen. Elk nummer bevat een mix van poëzie en proza, een enkele keer ook essay en theater, en wordt opgesmukt met grafisch werk van jonge kunstenaars.

De commissie is van oordeel dat *Met Andere Zinnen*, althans gedeeltelijk, een gat in de markt vult, omdat het zich tot een heel specifiek publiek (jonge mensen) richt. Het tijdschrift heeft een duidelijke doelstelling (nl. nieuwe en jonge literatuur een forum geven) en slaagt er ook in die te realiseren. Het opnemen van een ‘Ten geleide’ is in dit verband zeker een pluspunt en beklemtoont nog eens het eigen gezicht van het blad. Ook de korte inleidende commentaren van de redactie bij elke bijdrage zijn een goed idee, al kan de toon van die stukjes soms wat neutraler. De consequente keuze voor Vlaams-Nederlandse samenwerking, geen evidentie in het huidige tijdschriftenlandschap, verdient zeker aanmoediging.

De commissie waardeert de grote toegankelijkheid van het blad en de mogelijkheden die het biedt voor nieuw werk en nieuwe auteurs, maar dit heeft ook een keerzijde. Niet alle bijdragen zijn kwalitatief even goed, ofschoon de auteurs toch ondersteuning krijgen van ervaren critici. Mits een strengere selectie van de teksten en een nog sterkere begeleiding van de auteurs, kan *Met Andere Zinnen* niettemin uitgroeien tot een interessante speler op het tijdschriftenveld. De doorstro-

ming van getalenteerde jongeren-debutanten naar andere literaire bladen en naar de uitgeverwereld in het algemeen, vormt daarbij een belangrijke toetssteen. De eerste zeven nummers van *Met Andere Zinnen* bevatten alvast een aantal veelbelovende teksten.

Poëziekrant

Acht nummers kregen de abonnees van *Poëziekrant* dit jaar te lezen, twee meer dan in 2006. Het eerste nummer zette meteen de toon: een interview met Benno Barnard, vier gedichten vertaald door Barnard (Trakl, Auden, Char en Sachs), een lang essay over Stefan Hertmans, een *close reading* van ‘Schuldeloos blommeke lief’ van Gezelle, een essay over Kopland en een gesprek met de Iraakse dichter Al Galidi naast beschouwingen over T.S. Elliot. Voorts een hele reeks kortere bijdragen en signalementen. Het nummer behandelt oude en recente poëzie, presenteert bekende en minder bekende dichters, en bevat toegankelijke en iets meer diepgravende stukken. De redactie heeft die lijn consequent doorgetrokken en ook nog zeven andere uitstekende nummers gemaakt.

Er zaten natuurlijk ook enkele minder geslaagde stukken tussen: bepaalde recensies mochten wat kritischer en diepgaander, sommige essays konden scherper en iets minder clichématig, en persoonlijke afrekeningen horen niet thuis in een tijdschrift als *Poëziekrant*. Op deze uitsluiters na presenteerde de redactie een mooie en evenwichtige jaargang. Maar zelfs de minder goede recensies hebben de verdienste de lezer te attenderen op compositorisch fraaie, ontroerende en belangrijke gedichten. De aandacht voor buitenlandse auteurs en voor jonge dichters is ook een pluspunt. Wel merkt de commissie op dat er weinig debuten in het blad verschijnen.

Maar deze tekortkomingen wegen zeker niet op tegen het puike werk dat *Poëziekrant* in 2007 heeft geleverd. Weinige redacties slagen erin een dergelijk aantrekkelijk tijdschrift te publiceren: de afwisseling tussen korte stukken en langere beschouwingen, tussen klassieke poëzie en jonge dichters, en tussen inleidende en gespecialiseerde essays maken *Poëziekrant* tot een zeer lezenswaardig blad voor een breed en heterogeen publiek.

Revolver

De commissie besprak de volledige vierendertigste jaargang van *Revolver*. De nummers 133, 134, 135 en 136 verschenen zoals gewoonlijk mooi op tijd en waren stuk voor stuk smaakvol vormgegeven. Het zorgvuldige beleid waarvoor *Revolver* garant staat, weet de commissie erg te waarderen. De omslagontwerpen van Jan Vanriet geven het tijdschrift een eigen gezicht, terwijl de samenwerking met gastredacteuren leidt tot inhoudelijke variatie.

Ook in deze jaargang staken de themanummers gewijd aan één auteur er bovenuit. De commissie was vooral gecharmeerd van de afleveringen over Leonard Nolens en Hadewijch. In het Nolensnummer (134) zit niet echt een duidelijke lijn, maar het bijeengebrachte materiaal is interessant, met als hoogtepunt de uitvoerige selectie uit niet eerder gepubliceerde dagboeknotities. Het dossier over Hadewijch (135) is echter gecomponeerd: vrouwelijke auteurs laten zich door de stem van de mystica verleiden tot poëtische, eigenzinnige en soms afwijzende reacties. Net als een groot deel van de literaire bijdragen zijn de hertalingen en het afsluitende essay van hoog niveau.

De nummers 133 en 136 hebben een veeleer bloemlezend opzet. ‘E-POS II’ (133) toont enkele resultaten van de artistieke samenwerking tussen Vlaamse en Zuid-Afrikaanse kunstenaars en schrijvers. De confrontatie van woord en beeld, van Afrikaans en Nederlands is boeiend maar mist soms spankracht en duiding. Hetzelfde geldt voor ‘Japan. Het stille water’ (136), dat een staalkaart biedt van vooral Japanse en door Japan geïnspireerde poëzie. Meer dan een strak geordend dossier is dit een bundel, een los-vaste en weinig gemotiveerde selectie van (vaak mooie) gedichten. Het esthetische genot wordt niet gestuurd door essayistische begeleiding, maar tegelijk geeft het gebrek aan achtergrondteksten het geheel een wat vrijblijvend karakter.

Revolver blijft een kwaliteitsvol blad, gedreven door een grote liefde voor zowel oudere als recente literatuur uit binnen- en buitenland. Het blad slaagde er ook in 2007 in toonaangevende medewerkers aan te trekken. De wisselende gastredactie zorgt er enerzijds voor dat deze jaargang een beetje onevenwichtig is, maar laat het tijdschrift anderzijds toe nieuwe horizonten te verkennen.

Spiegel der Letteren

De commissie besprak de volledige achtenveertigste jaargang (2006) van *Spiegel der Letteren*. Ook in deze jaargang waren de bijdragen van hoge kwaliteit. Dankzij zorgvuldig redactiewerk slaagt het tijdschrift erin goed leesbare teksten aan te bieden, zonder overbodig jargongebruik, en toch trouw te blijven aan zijn wetenschappelijk profiel. *Spiegel der Letteren* brengt letterkundige onderzoeksresultaten uit verschillende tijdsperiodes en vanuit verschillende invalshoeken, maar richt zijn blik op een (iets) breder publiek dan het louter academische. De commissie waardeert deze constante evenwichtsoefening.

De samenstelling van de nummers varieert nogal: nummer 1 bevat vier teksten over vier verschillende tijdvakken, van de middeleeuwen tot heden, terwijl nummer 4 geen logische opbouw heeft. Nummer 3 bevat dan weer een bijdrage over Franse letterkunde, wat toch een beetje vreemd lijkt in een tijdschrift dat zich doorgaans enkel op Nederlandse letterkunde richt. Ook de lengte van de bijdragen wisselt: doordat de redactie lange artikelen aanvaardt, kunnen grondige onderzoeksteksten geplaatst worden, maar een zekere bondigheid zou het mogelijk maken meer stukken op te nemen.

Hoewel de commissie apprecieert dat de redactie de wetenschappelijke output volgt, juicht zij toe dat er regelmatig themanummers verschijnen. Het themanummer van deze jaargang over stadsliteratuur (nummer 2) smaakt naar meer: het biedt tekstkritische, literair-historische, vergelijkende en veeleer theoretische teksten, over literatuur van de middeleeuwen tot vandaag, geschreven in een wetenschappelijke maar toch toegankelijke stijl. Een ander positief punt is de groei van het aantal boekbeoordelingen. *Spiegel der Letteren* schenkt kritische en evaluerende aandacht aan literair-wetenschappelijke werken die elders weinig of niet aan bod komen. De commissie hoopt dat de redactie dit gat in de boekenkritiek blijft invullen en de recensierubriek verder uitbouwt.

Yang

De commissie besprak van *Yang* het vierde nummer van jaargang 2006, dat met vertraging verscheen, en de eerste drie nummers van jaargang 2007. Het vierde en laatste nummer werd pas in 2008 gepubliceerd en kon niet meer in dit rapport worden geëvalueerd.

De dossiers die de redactie voor drie van de vier afleveringen samenstelde, waren van wisselend niveau. ‘Interessant...’ (2006, 4) bevat zeer uiteenlopende bijdragen (waarvan sommige inderdaad interessant zijn) maar geeft de indruk wat lukraak te zijn bijeengezocht. De redactie lijkt in haar ‘Vooraf’ te twijfelen tussen een poëtische profilering en een ironisch schouderophalen. Over ‘Parafernalia van de literatuur’ (2007, 3) valt iets gelijkaardigs te zeggen: het is niet duidelijk of de samenstellers met de goedgekozen en soms frappante items een poëtische statement willen maken of gewoon speels grasduinen in de marges van de literatuur.

Het meest opvallende en consistente dossier is ‘Anders vertalen’ (2007, 2). Eigenzinnige vertaal oefeningen ondermijnen de conventies van de transparante vertaling en maken de hand van de vertaler zichtbaar. Dit dossier combineert literair experiment met essayistiek en wordt poëtisch/ideologisch geïdentificeerd. Tegenover deze aflevering staat het nummer ‘Drijfvergunningen’ (2007, 1), een themaloze en wat willekeurige bundeling van literair werk.

Yang publiceert en vertaalt vooral bestaand materiaal, maar stimuleert auteurs ook om nieuw werk te produceren. In 2007 gaf het tijdschrift, met *writer in residence* Saskia de Jong, een podium aan een frisse stem in het literaire landschap. De commissie waardeert dat de redactie in haar selectie van literaire bijdragen kiest voor markante Belgische schrijvers (zoals Gwenaëlle Stubbe en C.C. Krijgelmans) en voor vertaling van minder vanzelfsprekende buitenlandse auteurs (zoals Oliverio Girondo en Lisa Robertson).

Een sterk punt van *Yang* blijft de reviewrubriek, waarin essayisten ruimte krijgen om uitvoerig in te gaan op literaire en theoretische publicaties. Vooral in ‘Land van room’

(2007, 3) was deze rubriek een voltreffer, met diepgravende stukken over Frank Ankersmit, Fredric Jameson en Jacques Rancière. De combinatie van experimentele dossiers en grondige essayistiek – indien ze slaagt – geeft *Yang* een eigen profiel.

Zacht Lawijd

Van *Zacht Lawijd* las de commissie de nummers 6.2, 6.3 en 6.4. Het eerste nummer van de zevende jaargang kwam uit met vertraging en zal pas in het volgende rapport geëvalueerd worden. *Zacht Lawijd* heeft een duidelijk profiel: een literair-historische kijk bieden op de Nederlandse letterkunde van de negentiende en twintigste eeuw. Dat gebeurt vanuit een gedegen vakkennis, maar zonder jargon of hyperspecialisme. Zo kunnen de bijdragen, die ook in deze jaargang meestal boeiend zijn, een ruim publiek bereiken.

Het tijdschrift is vlot leesbaar en voldoende gediversifieerd binnen de uitgetekende krijtlijnen. Meer dan in de vorige jaargangen besteedt de redactie aandacht aan het specifiek literaire, waardoor het 'literair-historische karakter' nog evenwichtiger ingevuld wordt. De letterkunde van de twintigste eeuw is zwaarder vertegenwoordigd dan die van de negentiende, wat wellicht het huidige onderzoeksveld weerspiegelt. Toch hoopt de commissie dat de blik van *Zacht Lawijd* gericht zal blijven op beide eeuwen. In deze jaargang werd af en toe een meer essayistische bijdrage opgenomen, wat de leesbaarheid zeker ten goede komt, al ligt oppervlakkigheid een zeldzame keer op de loer.

Naast een grote waardering voor de inhoud en de redactionele keuzes, heeft de commissie ook waardering voor het uitstekende beheer van het blad. De vernieuwde vormgeving van deze zesde jaargang viel in de smaak en de eindredactie van de teksten gebeurde zeer nauwgezet. *Zacht Lawijd* blijft garant staan voor kwaliteit in alle opzichten.

Samenvatting resultaten lezersenquête literaire tijdschriften

Het Vlaams Fonds voor de Letteren verspreidde 10.200 gedrukte enquêtes, met de hulp van de door het vFL gesubsidieerde literaire tijdschriften. In elk tijdschrift werd een exemplaar van de enquête gestoken. Ze werden ook uitgedeeld op literaire manifestaties en op de vFL-website geplaatst. Uiteindelijk werden 549 exemplaren volledig ingevuld terugbezorgd. Via internet werden 77 vragenlijsten gedownload en ingevuld terugbezorgd.

De analyse van de lezer van literaire tijdschriften uit Vlaanderen is gebaseerd op 626 antwoordformulieren. In de algemene analyses werden alle antwoorden betrokken, bij detailanalyses per tijdschrift enkel de “trouwe” lezers, d.w.z. de lezers die naar eigen verklaring “altijd” of “regelmatig” minimum één literair tijdschrift lezen.

Algemeen beeld

Driekwart van de gerapporteerde lezers zijn mannen. Literaire tijdschriften worden weinig gelezen door personen onder de 35 jaar; zij vertegenwoordigen 20% van de lezersgroep. Bijna de helft van de lezers is ouder dan vijftig jaar. De tussengroep 35-49 jaar vormt 30% van de lezerspopulatie. De gemiddelde berekende leeftijd van de lezer van een literair tijdschrift is 48 jaar.

70% van de respondenten geeft aan interesse te hebben op cultureel vlak. Opvallend groot is de groep van de artistiek actieven.

Voor de nieuwkomers in het tijdschriftenlandschap zijn minder bekend (*Freespace Nieuwzuid* en *ZL*), net zoals de nichetijdschriften (*Het Trage Vuur*, *Tiecelijn*).

Bekend wil nog niet zeggen *gelezen*: wie vertrouwd is met de literaire tijdschriften, maakt zeer gerichte leeskeuzes.

Bladen met een trouw lezerspubliek zijn *Poëziekrant*, *Tiecelijn* en *ZL*. Een minder trouwe lezersgroep hebben *DWB*, *Revolver*, *De Brakke Hond* en *Deus ex Machina*. Vlamingen lezen meer Vlaamse literaire tijdschriften, Nederlanders meer Nederlandse.

Lezer van meerdere tijdschriften

Eén op zes respondenten leest één of meer tijdschriften enkel af en toe. Bijna de helft van de respondenten beperkt zich tot één literair tijdschrift. De trouwe lezers lezen gemiddeld 2,14 tijdschriften, met een topgroep van *heavy users* (meer dan vijf tijdschriften) van 10%.

Mannen lezen significant meer tijdschriften (2,3) dan vrouwen (1,49). Naar leeftijd zijn er geen significante verschillen.

Lezers van *Tiecelijn* en *Het Trage Vuur* lezen het minst andere literaire tijdschriften.

Lezers van *Freespace Nieuwzuid* (5,4) en *Spiegel der Letteren* (5,4) lezen gemiddeld het meest andere tijdschriften.

Onderlinge uitwisseling is er tussen de lezers van *Yang*, *De Brakke Hond*, *Deus ex Machina*, *DWB* en *Revolver*. Lezers van *Yang* en *Freespace Nieuwzuid* delen de belangstelling voor elkaars tijdschrift.

Vier op de tien respondenten lezen ook nog andere literaire tijdschriften dan de 25 titels die in de vraagstelling vermeld werden. Zeven op de tien zijn trouwe lezers van één of meer algemeen-culturele, kunst- of theatertijdschriften.

Kennismaken en kopen

Contacten met de tijdschriften ontstonden via de bibliotheek (38%), artikels in kranten of tijdschriften (31%), door de opleiding (25%) of het beroep (25%) en d.m.v. recensies (26%). Het informele circuit (medewerker, familie/vriend, eigen bijdrage: samen 59%) is gecumuleerd de meest genoemde manier om literaire tijdschriften te leren kennen.

Bijna acht op tien van de gelezen tijdschriften krijgt men via de post, één op drie via de boekhandel; voor één op vier is de bibliotheek de plek om een blad te raadplegen. Naar eigen verklaring leest één op twee de maandelijkse tijdschriftenladder in de kranten met korte inhoud over de literaire en culturele tijdschriften. De website van CeLT en van Dbnl wordt door één op zes lezers regelmatig bezocht.

De acceptatie van de abonnementsprijs is hoog. De prijsacceptatie voor losse nummers is minder algemeen. Redenen om geen abonnement te nemen zijn de prijs, tijdsgebrek en de vrijheid om een nummer te kopen als de inhoud je echt aanspreekt en vice versa.

Wensen en beoordeling

Globaal genomen geeft de lezer aan (te) veel fragmenten te (moeten) lezen in de tijdschriften, beoordeelt hij de aanwezigheid van literatuur uit Vlaanderen als voldoende en vraagt hij meer essays, meer recensies en meer aandacht voor buitenlandse literatuur.

Uiteraard liggen deze verwachtingen per tijdschrift anders, afhankelijk van de inhoud. De tevredenheid over de inhoudelijke kwaliteit is groot. Bijna 60% omschrijft die als “hoog”, slechts 2% noemt die (te) laag.

Het aanbod aan titels wordt voldoende ruim en divers geacht. Er zijn op dit punt geen verschillen tussen mannen en vrouwen. Oudere respondenten beoordelen het aanbod als (te) ruim en (te) divers.

Literaire tijdschriften zijn in de boekhandel beperkt vertegenwoordigd en slecht zichtbaar. De zichtbaarheid in bibliotheken is beter, maar ook hier stelt 42% van de respondenten dat het aanbod tegenvalt.

Lezers staan positiever tegenover de mogelijkheid losse artikels te kunnen downloaden (70%) dan tegenover de mogelijkheid om een pdf-versie van het hele nummer te kunnen raadplegen (57%). Hoe lager de leeftijd, hoe positiever de reactie.

Functie

De belangrijkste functie die wordt toegeschreven aan literaire tijdschriften is het introduceren van nieuw talent. Aansluitend: 'kritisch overzicht van het literaire veld' en "een andere, bijzondere kijk op literatuur bieden'. Crossovers en nieuw werk van gevestigde auteurs worden minder noodzakelijk geacht.

Tijdschriften worden als aanvulling op de boekenbijlagen beschouwd. Tijdschriften gaan naar het oordeel van de lezers dieper, maken meer ruimte en zijn gedetailleerder.

Lezers zijn tevreden over de inhoud en de kwaliteit en appreciëren het niet-commerciële aspect van de Vlaamse tijdschriften. Of zoals een respondent het stelt: tijdschriften moeten '...kwaliteit blijven bieden, al is het voor een beperkte doelgroep.'

Realisaties 2007

Bijna dagelijks verschijnt er een boek of gaat er een theaterstuk in première waar het vFL subsidies aan heeft toegekend. Hieronder vindt u een overzicht van in 2007 verschenen of opgevoerde werken die mede dankzij de financiële steun of bemiddeling van het vFL tot stand kwamen.

Werkbeurzen

Proza

- Frank Adam *Confidenties aan een ezelsoor 2* (Davidsfonds Literair)
- JMH Berckmans *Je kunt geen twintig zijn op suikerheuvel* (Meulenhoff/Manteau)
- Johan de Boose *Noem het middernacht* (Meulenhoff/Manteau)
- Saskia De Coster *Held* (Prometheus)
- Luuk Gruwez *Psilo* (De Arbeiderspers)
- Lucas Hüsgen *Plooiërijen van Geschik* (Querido)
- Bart Koubaa *Het gebied van Nevski* (Querido)
- Hannes Meinkema *De heiligwording van Berthe Ploos* (Contact)
- Paul Mennes *Kamermuziek* (Nijgh & Van Ditmar)
- Yves Petry *De achterblijver* (De Bezige Bij)
- Leo Pleysier *De Latino's* (De Bezige Bij)
- Bart Plouvier *Weg naar Frankrijk* (Manteau)
- Bart Plouvier *Dorpers* (Manteau)
- Anne Provoost *In de zon kijken* (Querido)
- Marc Reugebrink *Het grote uitstel* (Meulenhoff/Manteau)
- Oscar Van den Boogaard *Magic Man* (De Bezige Bij)
- Serge van Duijnhoven *De zomer die nog komen moest* (Nieuw Amsterdam)
- Annie Van Keymeulen *De man die uit de lucht viel* (De Geus)
- Aya Zikken *Bizarre wereld* (Atlas)

Poëzie

- Sacha Blé *Tijdens het ontbijt* (BNM Uitgevers)
- Roger M.J. De Neef *Omdat* (Poëziecentrum)
- Christine D'Haen *Innisfree* (Querido)
- Hanna Kirsten *Hoe sterk is de hechtzijde* (Uitgeverij P)
- Leonard Nolens *Bres* (Querido)
- Leonard Nolens *Een fractie van een kus* (Querido)
- Serge van Duijnhoven *Klipdrift* (Nieuw Amsterdam)
- Geert Van Istendael *Berichten, bezweringen* (Atlas)
- Mark Van Tongele *Met de plezierboot mee* (Atlas)

Essay en literaire non-fictie

- Eric De Kuyper *Het teruggevonden kind* (Sun)
- Chris de Stoop *Het complot van België* (De Bezige Bij)

- Leen Huet *De brieven van Rubens* (Meulenhoff/Manteau)
- Lucas Hüsgen *Wat een romantische droom. Essays* (Vantilt)
- Marc Kregting *Laden en lossen* (Vantilt)
- Geert Van Istendael *Mijn Duitsland* (Atlas)
- Geert Van Istendael *Alfabet van de globalisering* (Atlas)
- Joris van Parys *Het leven, niets dan het leven – biografie van Cyriel Buysse* (Houtekiet/Atlas)

Toneelliteratuur

- Frank Adam *De zonen van Zurg* (De Werf)
- Pieter De Buysser *Glanzen* (De Koe/Lampe)
- Gerda Dendooven *Ridderverdriet (zie je niet)* (Laika/HETPALEIS)
- Tom Dupont *DING* (Antigone)
- Mieja Hollevoet *Zwijnen! Titus Andronicus* (Bronks)
- Bart Meuleman *The Bult and the Beautiful* (Antigone)
- Rudi Meulemans *De executie van Maximiliaan* (De Parade)
- Hanneke Paauwe *Miss Moskou en de potloodmoordenaar* (Villanella)
- Elvis Peeters *Het paard van Nietzsche* (Tirasila vzw)
- Pascale Platel *De rouwdouwers* (Bronks)
- Peter Verhelst *Intra Muros* (Muziektheater Transparant)

Kinder- en jeugdliteratuur

- Kristien Aertssen *Vogeltjelief* (De Eenhoorn)
- Annemie Berebrouckx (i.s.m. Riet Wille) *Van aan tot zin in een zoen* (De Eenhoorn)
- Heide Boonen & Kristien Aertssen *Hongerrrrr* (Querido)
- Stefan Boonen *Nachtvuur* (Clavis)
- An Candaele (i.s.m. Kolet Janssen) *God en co* (Davidsfonds)
- Sabien Clement *Ik wil je* (De Eenhoorn)
- Carll Cneut (i.s.m. Edward van de Vendel) *Eén miljoen vlinders* (De Eenhoorn)
- Erika Cotteleer (i.s.m. Patricia David) *Heks Wormpa in het mensenland* (Clavis)
- Jan De Kinder *Een bed aan het raam* (Lannoo)
- Geert De Kockere (i.s.m. Kaatje Vermeire) *De vrouw en het jongetje* (De Eenhoorn)
- Geert De Kockere (i.s.m. Stefanie De Graef) *Vreemdgaan* (De Eenhoorn)
- Geert De Kockere & Isabelle Vandenaabeele *Voorspel van een gebroken liefde* (De Eenhoorn)
- Jan De Leeuw *Rode sneeuw* (Davidsfonds/Infodok)
- Paul De Moor (i.s.m. Wout Olaerts) *Bellen blazen in de violentuin* (Afijs)
- Gerda De Preter *Anna was hier* (Querido)
- Pieter Gaudesaboos & Sabien Clement (i.s.m. Mieke Versyp) *Linus* (Lannoo)
- Ingrid Godon (i.s.m. Koen Crucke) *Ooooooh! van OPERA* (De Eenhoorn)
- Ingrid Godon (i.s.m. Ben Kuipers) *De schaduw van Wolf en Lam* (Leopold)
- Ingrid Godon (i.s.m. Edward van de Vendel) *Kleinvader* (Querido)
- Benny Lindelauf *Door en door winter* (Querido)
- Brigitte Minne & An Candaele *Zwijntjesdag* (De Eenhoorn)
- Brigitte Minne & Jan De Kinder *Mie Piraat* (De Eenhoorn)

- Brigitte Minne & An Candaële *Rosalie is jarig* (De Eenhoorn)
- Brigitte Minne & Jan De Kinder *Lief en mop* (De Eenhoorn)
- Bart Moeyaert (i.s.m. Katrien Matthys) *De baas van alles* (Manteau)
- Aline Sax *Schaduwleven* (Clavis)
- Tom Schamp *Otto rijdt heen en weer* (Lannoo)
- Tom Schamp (i.s.m. Tine Mortier) *De zesde dag* (De Eenhoorn)
- Tom Schamp (i.s.m. Ghislaine Roman) *Le livre des petits pourquoi* (Milan Jeunesse)
- Tom Schamp (i.s.m. Ghislaine Roman) *Carnavalfabet* (De Eenhoorn)
- André Sollie *Een raadsel voor Roosje* (Querido)
- Sebastiaan Van Doninck *Zwaan* (De Eenhoorn)
- Do Van Ranst *Zangzaad* (Davidsfonds/Infodok)
- Harriët Van Reek *Letterdromen met Do* (Querido)
- Sylvia Vanden Heede *Koekkoek Vos en Haas* (Lannoo)
- Hilde Vandermeeren (i.s.m. Peter-Paul Rauwerda) *Schatten zoeken* (De Eenhoorn)
- Hilde Vandermeeren (i.s.m. Rosemarie De Vos) *Mijn eerste griezelsboek: ik lees het zelf!* (Davidsfonds)
- Klaas Verplancke (i.s.m. Edward van de Vendel) *Vanwege de liefde* (De Eenhoorn)
- Klaas Verplancke (i.s.m. Frank Adam) *Confidenties aan een ezelsoor 2* (Davidsfonds Literair)
- Paul Verrept *Geen spijt* (De Eenhoorn)

Strips

- Randall Casaer *Slaapkoppen* (Oogachtend)
- Reinhart Croon *Just #1 – Het Vlindernet* (Bries)
- Pieter De Poortere *Joe de Eskimo #1* (Bries)
- Brecht Evens *Nachtdieren* (Oogachtend)
- Jeroen Janssen *De grote toveraar. De kruisweg van Mpyisi* (Oogachtend)
- Marc Legendre *Verder* (Atlas)
- Philip Paquet *Yume 2: De Stilte* (Bries)
- Simon Spruyt (i.s.m. Fritz Van den Heuvel) *De Bamburgers 2: Koning Leo* (Silvester)
- Simon Spruyt *De furox* (Bries)
- Gerolf Van de Perre *Huishulp* (Oogachtend)
- Judith Vanistendael *De maagd en de neger* (Oog&blik)

Stimuleringsbeurzen

Proza

- David Sandes *De brug* (De Geus)
- Chika Unigwe *Fata morgana* (Meulenhoff/Manteau)

Poëzie

- Jan-Willem Anker *Donkere arena* (De Bezige Bij)
- Saskia de Jong *Resistent* (Prometheus)
- Micha Hamel *Luchtwortels* (Augustus)

- Liesbeth Lagemaat *Een koorts van glas* (Wereldbibliotheek)

Essay en literaire non-fictie

- Ann Meskens *Eindelijk buiten* (Lemniscaat)

Kinder- en jeugdliteratuur

- Bert Dombrecht (i.s.m. Benny Lindelauf) *Meester van de schaduw* (De Eenhoorn)

Reisbeurzen

Proza

- Marc Reugebrink *Het grote uitstel* (Meulenhoff/Manteau)

Essay en literaire non-fictie

- Frank Albers *Beatland* (De Bezige Bij)

Strips

- Jeroen Janssen “*Ahantu n’ Abantu*” in *Knack – Boek 07*

Vertalingen in het Nederlands

- Norbert Gstrein *De dag dat ze Jakob kwamen halen*, vertaald door Els Snick (Cossee)
- Silke Scheuermann *Het uur tussen hond en wolf*, vertaald door Els Snick (Cossee)

Productiesubsidies

Poëzie

- Jozef Deleu *Het gaat voorbij. Poëzie, lyrisch proza, redevoeringen* (Van Halewijck & Meulenhoff)
- Jozef Deleu (samenstelling) *Het liegend Konijn nr. 1 / jg. 5* (Van Halewijck)
- Kurt De Boodt (samenstelling) *Kunst in poëzie uit Vlaanderen* (Uitgeverij P)
- Karel van de Woestijne *Verzameld dichtwerk. Deel 1: Lyrische poëzie* (Lannoo – DELTAREEKS)
- Karel van de Woestijne *Verzameld dichtwerk. Deel 2: Epische poëzie* (Lannoo – DELTAREEKS)
- Eddy Van Vliet *Verzamelde gedichten* (De Bezige Bij)

Essay en literaire non-fictie

- Hugo Claus & Roger Raveel *Brieven 1947-1962* (Ludion)
- Frans Denissen *De vrouwen van Mussolini. Achter de façade van het fascisme* (Prometheus/Bert Bakker)
- Virginie Loveling *Oorlogsdagboeken. Een vrouw vertelt over haar Eerste Wereldoorlog* (Meulenhoff/Manteau)

- Anne Marie Musschoot, Hans Vandevoorde & Hans Groenewegen (samenstelling) *Al ben ik duister, 'k zet me glanzend uit – Over Karel van de Woestijne* (Historische Uitgeverij)
- Dirk Van Hulle *De Kladbewaarders* (Van Tilt)
- Joris van Parys *Het leven, niets dan het leven – biografie van Cyriel Buysse* (Houtekiet/Atlas)

Kinder- en jeugdliteratuur

- Geert De Kockere & Isabelle Vandenaabeele *Voorspel van een gebroken liefde* (De Eenhoorn)
- Pieter Gaudesaboos, Sabien Clement & Mieke Versyp *Linus* (Lannoo)
- Bart Moeyaert & Katrien Matthys *De baas van alles* (Manteau)
- Aline Sax *De Hond van Roosevelt* (Averbode)
- André Sollie *Een raadsel voor Roosje* (Querido)

Strips

- Randall Casaer *Slaapkoppen* (Oogachtend)
- Reinhart Croon *Just #1 – Het Vlindernet* (Bries)
- Pieter De Poortere *Joe de Eskimo #1* (Bries)
- Brecht Evens *Nachtdieren* (Oogachtend)
- Jeroen Janssen *De grote toveraar. De kruisweg van Mpyisi* (Oogachtend)
- Willy Linthout *Het jaar van de Olifant 1 – Doorlopende lijn* (Bries)
- Willy Linthout *Het jaar van de Olifant 2 – Er is maar één kleur* (Bries)
- Willy Linthout *Het jaar van de Olifant 3 – Ademnood* (Bries)
- Willy Linthout *Het jaar van de Olifant 4 – Verstoord contact* (Bries)
- Philip Paquet *Yume 2: De Stilte* (Bries)
- Simon Spruyt *De furox* (Bries)
- Gerolf Van de Perre *Huishulp* (Oogachtend)

Vertalingen uit het Nederlands

Proza

- Louis Paul Boon *Mehyem* (Menuet), in het Bulgaars vertaald door door Aneta Dantcheva-Manolova (Pet Plus – X Ltd., Sofia)
- Stefan Brijs *Melek yapici* (De engelenmaker), in het Turks vertaald door Kevser Canbolat (Destek, Ankara)
- Stefan Brijs (De engelenmaker), in het Grieks vertaald door Y. van Dijck-Balta (Kastaniotis Editions, Athene)
- Stefan Brijs *Der Engelmacher* (De engelenmaker), in het Duits vertaald door Ilja Braun (btb Verlag, München)
- Diane Broeckhoven *Eine Reise mit Alice* (Reiskoorts), in het Duits vertaald door Isabel Hessel (C.H. Beck, München)
- Paul Claes *Syn Pantery* (De zoon van de Panter), in het Russisch vertaald door Dmitry Silvestrov (Azbooka, Sint-Petersburg)

- Willem Elsschot *Sir* (Kaas), in het Bosnisch vertaald door Goran Saric (Neretva, Sarajevo)
- Geert Kimpen *Der Kabbalist* (De kabbalist), in het Duits vertaald door Hildegard Höhr (Goldmann, München)
- Willem Elsschot *Queijo* (Kaas), in het Portugees vertaald door Cristiano Zwiesele do Amaral (José Olympio, Rio de Janeiro)
- Erwin Mortier *Belichtungszeit* (Sluiterijd), in het Duits vertaald door Ira Wilhelm (Suhrkamp, Frankfurt am Main)
- Joseph Pearce *Graines de pavot* (Maanzaad), in het Frans vertaald door Annie Kroon (Actes Sud, Arles)
- Chika Unigwe *The Phoenix* (De Feniks), in het Engels (Kachifo Limited, Nigeria)
- Kamiel Vanhole, *De reis van de slippers*, in het Engels vertaald door Roz Vatter-Buck; in het Perzisch vertaald door Koushyar Parsi (X-Change Culture Science, Wenen)
- Geert van Istendael *Moje Nizozemsko* (Mijn Nederland), in het Tsjechisch vertaald door Jana Pellarová (Lidové Noviny Nakladatelství, Praag)
- Annelies Verbeke *Aludj!* (Slaap!), in het Hongaars vertaald door Veronika Máthé (Jelenkor, Pécs)
- Annelies Verbeke, *Spi!* (Slaap!), in het Sloveens vertaald door Tanja Mlaker (Zalozba Tuma, Ljubljana)
- Paul Verhaeghen *Omega Minor* (Omega Minor), in het Engels vertaald door Paul Verhaeghen (Dalkey Archive Press, Illinois)
- Dimitri Verhulst *Die Beschissenheit der Dinge* (De helaasheid der dingen), in het Duits vertaald door Rainer Kersten (Luchterhand, München)
- Dimitri Verhulst *Problemszki Szálloda* (Problemksi Hotel), in het Hongaars vertaald door Emöke Pécsi (Európa, Boedapest)
- Dimitri Verhulst *Altings bedrovelighed* (De helaasheid der dingen), in het Deens vertaald door Nina Malinovski & Ludo Leroy (Ries, Charlottenlund)

Poëzie

- Ben Cami *Lontano dall'Eden*, in het Italiaans vertaald door Jean Robaey (Medusa, Milaan)
- Hugo Claus *Le tracce*, in het Italiaans vertaald door Franco Paris (Crocetti, Milaan)
- Diverse dichters *Keine triste Isolde - Gegenwartslyrik aus Flandern und den Niederlanden*, in het Duits vertaald door Marlene Müller-Haas en anderen (Wallstein, Göttingen)
- Diverse dichters *Themanummer Vlaamse poëzie in Sirena, Poesía, arte y crítica*, in het Engels en in het Spaans vertaald door David Colmer, John Irons en anderen (Hopkins University Press, Carlisle)
- John Fenoghen (Jan H. Myskin) *7 gedichten uit "Voor mijn ogen ligt het zwijgen"*, in het Roemeens vertaald door Jan H. Myskin & Linda Maria Baros (literair tijdschrift *Noua Literatura*, Boekarest)
- Luuk Gruwez *Bandelose gedigte*, in het Afrikaans vertaald door H.P. van Coller (Praag, Dainfern)
- Hadewijch *Poesie Miste* (Mengelgedichten), in het Italiaans vertaald door Alessia Vallarsa (Marietti, Milaan)

- Hilde Keteleer *7 gedichten uit “Wat winter is en waar”*, in het Roemeens vertaald door Alexandra Fenoghen & John Fenoghen (literair tijdschrift *Noua Literatura*, Boekarest)
- Willem Roggeman *Notebook - poesie jazz*, in het Italiaans vertaald door Giovanni Nadianni (Tratti-Mobydick, Faenza-Ra)
- Lucienne Stassaert *A capella: antología selecta*, in het Spaans vertaald door Fernando García de la Banda (Centro de Ediciones de la Diputación de Málaga, Malaga)
- Miriam Van hee *Instead of silence* (bloemlezing), in het Engels vertaald door Judith Wilkinson (Shoestring Press, Nottingham)
- Anton van Wilderode *Het weifelloze weten / Das verbürgte Wissen / A biztos tudás* (Het weifelloze weten), in het Duits vertaald door Paul Wimmer & Maria Elisabeth Weissenböck, in het Hongaars vertaald door Anikó Daróczy & János Lackfi (Széphalom Könyvműhely, Boedapest).

Essay en literaire non-fictie

- Frans Denissen *fragmenten uit “De gigolo van Irma Ideaal”*, in het Roemeens vertaald door Jan H. Mysjkin & Ana Coiug (literair tijdschrift *Noua Literatura*, Boekarest)

Toneelliteratuur

- Gerda Dendooven *A la soupe, les enfants* (Soepkinders), Franse vertaling door Monique Nagielkopf (Laika, Antwerpen)
- Gerda Dendooven *So beautiful, so blond, and so hairy* (Zo mooi, zo blond, en zo behaard), in het Engels vertaald door Rina Vergano (Company of Angels, Londen)
- Waas Gramser en Kris Van Trier *Manon / Jean de Florette* (Manon van Jean van Florette), in het Frans vertaald door Monique Nagielkopf (Comp.Marius, Hoboken)
- Tom Lanoye *Mamma Medea / Mefisto forever* (Mamma Medea / Mefisto for ever), in het Duits vertaald door Rainer Kersten (Verlag der Autoren, Frankfurt am Main)
- Tom Lanoye *Méphisto for ever (Mefisto for ever)*, in het Frans vertaald door Alain Van Crugten (SA Lanoye/Toneelhuis, Antwerpen)
- Hanneke Paauwe *In Memoriam* (In Memoriam), in het Engels vertaald door Rina Vergano (Company of Angels, Londen)
- Arne Sierens *Hochzeit im Rialto* (Trouwfeesten en processen enzovoorts), in het Duits vertaald door Barbara Buri (Verlag der Autoren, Frankfurt am Main)

Kinder- en jeugdliteratuur

- Carll Cneut (i.s.m. Edward van de Vendel) *Un millón de mariposas* (Eén miljoen vlinders), in het Spaans vertaald door Albert Vitó (Barbara Fiore, Arcos de la Frontera)
- Jan de Leeuw *Nachtland* (Het Nachtland), in het Duits vertaald door Rolf Erdorf (Gerstenberg, Hildesheim)
- Marita de Sterck *Avaler tout cru* (Met huid en haar), in het Frans vertaald door Cynthia Laaland (Éditions du Rouergue, Rodez Cedex 9)
- Ingrid Godon (i.s.m. Edward van de Vendel) *Grossvater, Kleinvater* (Kleinvader), in het Duits vertaald door Rolf Erdorf (Carlsen, Hamburg)

- Brigitte Minne *Le jour où j'ai rencontré un ange* (En toen kwam Linde), in het Frans vertaald door Emmanuèle Sandron (Alice, Brussel)
- Anne Provoost *Nuh'un Gemisi* (De Arkvaarders), in het Turks vertaald door Gizem Genç (Altin Bilek, Istanbul)
- Aline Sax *Eine Welt dazwischen* (Wij twee jongens), in het Duits vertaald door Stefan Häring & Verena Kiefer (Arena, Würzburg)
- Sylvia Vanden Heede & Thé Tjong-Khing (Vos en haas), in het Japans vertaald door Etsuko Nozaka (Iwanami Shoten, Tokyo)
- Klaas Verplancke *Gigante* (Reus), in het Italiaans vertaald door Pietro Formentini (Zoolibri, Reggio Emilia)
- Klaas Verplancke *Pallina* (Nopjes), in het Italiaans vertaald door Pietro Formentini (Zoolibri, Reggio Emilia)

Varia

- *Basnie Niderlandzkie – Flamendzkie, Holenderskie i Fryzyjskie* (Bloemlezing Friese, Nederlandse en Vlaamse volksverhalen), in het Pools vertaald door Andrzej Dabrowska (Polish Academy of Sciences – Institute of Literary Research, Warschau)

Vertalingen in het Nederlands

Proza

- Pierre Assouline *Hotel Lutetia*, vertaald door Jan Versteeg (De Geus)
- Eduardo Barrios *De jongen die gek werd van liefde*, vertaald door Trijnie Vermunt (Ad. Donker)
- Juan Benet *In de schemer*, vertaald door M. Vanderzee (IJzer)
- Mia Couto *De laatste vlucht van de flamingo*, vertaald door Harrie Lemmens (Van Gennepe)
- Leonardo da Vinci *Bestiarium*, vertaald door Patrick Lateur (Voltaire)
- Jenny Erpenbeck *Woordenboek*, vertaald door Elly Schippers en Hilde Keteleer (Van Gennepe)
- Norbert Gstrein *De dag dat ze Jakob kwamen halen*, vertaald door Els Snick (Cossee)
- Ken Kalfus *Een vreemdsoortig onheil*, vertaald door Leen Van Den Broucke & Sil Timmerman (Meulenhoff)
- António Lobo Antunes *Fado Alexandrino*, vertaald door Harrie Lemmens (Ambo | Anthos)
- Amélie Nothomb *Dagboek van een zwaluw*, vertaald door Marijke Arijs (Manteau)
- Christoph Ransmayr *De vliegende berg*, vertaald door Hilde Keteleer (Prometeus)
- Olivier Rolin *De uitvinding van de wereld*, vertaald door Katelijne De Vuyst & Marij Elias (IJzer)
- Ludovic Roubaudi *Brand!*, vertaald door Jan Versteeg (De Geus)
- Boualem Sansal *Harraga*, vertaald door Jan Versteeg (De Geus)
- Silke Scheuermann *Het uur tussen hond en wolf*, vertaald door Els Snick (Cossee)
- Leonardo Sciascia *De dood van Raymond Roussel / Het theater van het geheugen*, vertaald door Frans Denissen & Tom de Keyzer (Serena Libri)

Poëzie

- Guillaume Apollinaire *De mooiste van Apollinaire*, vertaald door Jan Pieter van der Sterre (Lannoo/Atlas)
- Diverse auteurs *De Tuin der Muzen. Bloemlezing hedendaagse Spaanse poëzie 3*, vertaald door Bart Vonck (Uitgeverij P)
- Abdellatif Laâbi *Het continent van de gave*, vertaald door Bart Vonck (Uitgeverij P)
- Chantal Maillard *Plato doden*, vertaald door Bart Vonck (Uitgeverij P)

Kinder- en jeugdliteratuur

- Jean-Luc Courcoult *De olifant van de sultan*, vertaald door Karin Vanpoucke (Manteau)

Lijst van afkortingen

Adviescommissie VMF	Adviescommissie verenigingen, manifestaties en focuspunten
AMVC-Letterenhuis	Archief en Museum voor Vlaams Cultuurleven – Letterenhuis
BIBALEX	Bibliotheca Alexandrina
BIMILI	Bibliothek mittelniederländischer Literatur
CeLT vzw	Culturele en Literaire Tijdschriften vzw
CTB	Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie
FPD	Fonds Pascal Decroos
IVA Kunsten	Intern Verzelfstandigd Agentschap Kunsten
KANTL	Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde
LAF	Literature Across Frontiers
LIRA	Stichting Literaire Rechten Auteurs
NFvdL	Nederlands Fonds voor de Letteren
NLPVF	Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds
PIW	Poetry International Web
SLV	Stichting Lezen Vlaanderen / Steunpunt (Expertisecentrum) Literair Vertalen
TIN	Theater Instituut Nederland
VAF	Vlaams Audiovisueel Fonds
VAV	Vlaamse Auteursvereniging
VBB	Vlaamse Boekverkopersbond
VCOB	Vlaams Centrum voor Openbare Bibliotheken
VFL	Vlaams Fonds voor de Letteren
VIC	Vlaamse Illustratorenclub
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroep
VTi	Vlaams Theaterinstituut
VUV	Vlaamse Uitgeversvereniging

Colofon

Vlaams Fonds voor de Letteren
Generaal Van Merlenstraat 30
2600 Berchem
+32 3 270 31 61
info@vfl.be
www.vfl.be

Verantwoordelijke uitgever en hoofdredacteur:
Carlo Van Baelen, Generaal Van Merlenstraat 30, 2600 Berchem

Aan dit jaarverslag werkten mee: Els Aerts, Hugo Brems, Koen De Smedt, Georgia De Winter, Stijn Geudens, Vanessa Joosen, Anne Marie Musschoot, Guy Posson, Arthur Sonnen, Greet Ramael, Lara Rogiers, Koen Rymenants, Michiel Scharpé, Karen Thys, Linda Torfs, Carlo Van Baelen, Tom Van de Voorde, Guido Vereecke, Karolien Verguts
Coördinatie: Michiel Scharpé
Eindredactie: Mark Cloostermans

Ontwerp: Compagnie Paul Verrept

Overname van berichten is toegelaten mits bronvermelding. Het vfl kan niet aansprakelijk worden gesteld voor eventuele fouten en/of schade die voortvloeit, direct of indirect, uit het gebruik van deze informatie.

Wettelijk depot D/2008/9430/1

Vlaamse Openbare Instelling

